

11.09
28 213 с

Акжан аз-Машин

АЙДЫН
АЙДАМАЛАРЫ

АҚЖАН ӘЛ-МАШАНИ

**КӨП ТОМДЫҚ ШЫГАРМАЛАР
ЖИНАҒЫ**

ТОҒЫЗЫНШЫ ТОМ

Редакциялық алқа:

*Әділов Ж.М., Сүлеев Д.К., Абдраман Ш.А.,
Кененбай Ы.С., Машанов Ә.А., Сыдықов Ұ.С*

**“Алатау“
баспа-полиграфиялық
корпорациясы
Алматы 2008**

АІДАМЫСАНАЖЫ

“АІДА”
Орталық ойнадағыштар
жарыс майданы
Астана

АҮҚАН ӘЛ-МАШАНИ

АЙДЫН

АЙАЛДАМАЛАРЫ

M32

ББК 87.2 Қаз

М32

Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат
министрлігі Ақпарат және мұрағат комитетінің мемлекеттік
бағдарламасы бойынша шығарылды

М32 Машани А.Ж.

Айдың айалдамалары.—Алматы: “Алатау” баспасы, 2008 ж.—296 б

ISBN 9965-807-26-4

Уақыттың өлшемі де, адамның болмыстық тіршілігі де
Аймен астасып жатады. Фалым *АБЖД* есебі негізінде аспан
танымның қазақ ұғымындағы ғылыми және діни негізін Фараби
қағидаларына сабактастыра түйіндейді.

Китап көпшілік оқырманға арналған.

Китапты құрастырган және жалпы редакциясын қараган
Ш.Абдраман

ББК 87.2 Қаз

ISBN 9965-807-26-4

© “Алатау” баспасы, 2008
© Әл-Машани А.Ж. 2008
© “Әл-Машани” ХҚҚ, 2008

САННЫҢ САНАЛЫҚ САНАТЫ

(Алғы сөз орнына)

Құран Қәрімнің 2-Бақара (Сиыр)-өркеш сүресінде Адамды жаратып ойлайтын ақыл берді, саналы етті... Сол өркеш сүренің Сиыр (Бақара) атануы және екінші тұруы тегін бе? Еске алайықшы-әлемдік аспан таным ғылымның әліппесі іспетті Зодиак шенберінің екінші жануары бұқа (сиыр) емес пе. Ол бір, тіптен қазақтың мүшел есебінде де Сиыр жылы екінші болып келеді. Неге?

Күні бүгінге дейін қайсыбір болмыстық құбылыстарды тануда оның сандық санатын қоса қолданатынымыздың себебіне байыпташ караң көрдік пе?! Мысалға «3», «7»-тәрізді қасиетті сандар бар: *ер кезегі үшке дейін, жетісін беру, жетігে дейін жерден таяқ жейсің деу, жетіскеннің жеті әлібі деу, итті жеті қазынаның бірі санау, сондай-ақ «Қырықтың бірі-Қыдыр» деу, нәрестені қырқынан шыгару, марқұмның қырқын беру т.б.*

Күнбе күн қолданыста болмыстық құбылысты тануда қосарлай қолданылатын қасиетті сан санатында - 1, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10...100...1000-сандарды да атауға әбден болар еді. (4-еу түгел болса...пешене (бес ене), 6-ау ала болса, 8 сері, 8 қырлы... үйірінен үш 9, 100-ге жет...т.б.).

Бұл айтқандарымыз ғұлама Ақжан Машанидің «Ай аялдамалары» еңбегінің бірінші бетінен бастап, кітаптың өн бойында әріп таңбаларындай, көбіміз мән бере бермейтін, бірак болмыстың кейбір зандылықтарын тануда оның құпиясына қануда санның мәндік сырын ашатын амал-әдістердің жетегіне жегілгендей күй кештіреді. Бір сөзben айтқанда болмыстық заттың мәні мен қатар оның сандық санаттық қасиетінің болатындығына иланасын. Дей тұрсақта көбіміз қоршаған орта

алтың мәнімен ғана танылатындаі көрініп, оның құбылыстық күрылымындағы сандық санатымен сабактас қасиеттерін көбіміз аңдай бермейміз.

Осыдан келіп, біз қунделікті істе, тіптен ғылыми тұжырымдауда да заттың сандық санатын қолдана жүріп оған қасиеттік сипат беретін белгілері мен заттың түсі, оның физикалық құйінің тікелей сандық мәнімен сабактастыра отырып неге деген сауал койып жатпаймыз. Мысалы санмен ғана өрнектелетін химиялық элементтердің атомдық салмағы мен валенттілігі арқылы оның химиялық, физикалық, тіптен механикалық және құрылымдық қасиеттері көрсетіліп жатады емес пе?!

Күнделікті тәжірибеден біз қара түсті нәрсені ақ затпен шатастырмайтынымыз тәрізді, санмен ғана сипатталатын зат қасиетіне басқа санды бере аламыз ба. Эрине, жок. Демек, заттың сандық сипаты оның болмыстық орнын, маңызын ашатындығының санамызды дамытудағы зор мәнін көрсетсе керек. Осы ретте ұлы бабамыз Әл-Фарабидің Ақжан Машани тәжірімдеген бір ауыз өлеңі еске оралады:

*«Сан берген сана берген, санат берген
Инсан деп саналығы ол ат берген
Жаратып жалғыз нұрдан барша әлемді
Жаунари нұр сәулесін тарат деген».*

Сан сөзінің Мұнда-сананың да, санаттың да түбірін құрайтындығы көп нәрсені анғартса керек. Екіншіден ұлы бабамыздың осынау бір ауыз бәйті Өркеш сүре «Бақараның» 31-34 аяттарының басты ұстанымын ашып беретіндей әсер де қалдыратындығы күмәнсіз.

Бүгінгі казак ғалымдары арасында ғылыми ислами ұғымын алғаш айтушы А. Машани десек, бұл Әл-Фараби есімімен сабактасатындығынан екендігін үнемі есте ұсташа керек сияқты. Бірде рухани ұстазым Ақжан ағадан: «Ғылыми ислами Әл-Фарабидан бастау алатын болар?» деп сұрағанымда: «жоқ - деген ғұлама: Әл-Фараби ғылыми исламида дамытудағы шоктығы биік түлға» деген-ді Ақжан аға - Ғылыми исламидің негізі АБЖД есебімен салынған. АБЖД-ты алғаш қолданған

Адам (ғ.с.). АБЖД - пайғамбарлар есебі делінетіні осыдан»-деген-ді.

Әл-Фараби бабасының Отырарлық Қыпшак руынан екенін алғаш дәлелден, бүгінгі казақ қауымымен қауыштырған А.Машани бабасының мұрасын жан-жақты зерделеуші: Әлемнің екі ұстазының бірі Әл-Фараби ғылымы сан салалы. Демек, ұлы бабаның ғылыми өмірбаяны іспетіндегі Ақжан Машанидің «Әл-Фараби және бүгінгі ғылым» (Алматы, 2004) монографиясы Ақандай ғұламаға ғана жалынан ұстарат асау - тақырып екендігі дәлелді қажет етпейді. Және бұл Ақаның Фараби ғұрыпты ғалымдығына кепіл бола алады да. Бүгінгі заманғы қазақ ғалымдарының арасынан ғылыми ислами негізін Ақан АБЖД есебін игерумен қол жеткізгендігі де шындық.

Мұның дәлелі де, нәтижесі де окушы назарына ұсынылып отырған «Ай аялдамалары» еңбегі.

Аталмыш еңбектің бүгінгі окушысын тосын түсінігімен қинай тұра, ой-толғамын қамшылап, білсем екен деген талпыныс берер ізденіс өрісін есірер, өзіне тартып әкететін тың идеялық өзегі, әрі сонылығы танымдық көкжиегін сандар тізбегімен кеңейтіндігінде. Сонымен қатар кітаптың тағаттыз окушысын әдепкіде өзінен «жерітетіндей» қындығы да жоқ емес. Бұл қындық заттың сандық мәнімен зерделеуге төселеу дер едік. Бірақ кітаптың танымдылығы: бүтін ғаламның құпиясын ислами ғылымының кағидасын беретін «Құран Кәрімнің» аяттарынан ғалами занзылық және қазақ ұлттының танымымен ұштастырар сананы кеңейтер сандар сырнының ашылатындығында демекпіз.

Рас, А.Машанидің бұрынғы жарық көрген кітаптарында («Ай арысы» (1991) мен «Тас қола дәуірінің мирастары» (1996), «Әл-Фараби және космология (1999) АБЖД есебі колданылды. Бірақ мұның бәрі окушысын ізденіске баулу, нағыз АБЖД сөзін ұғынуға шақыру, даярлау екен. Ғалымның «Ай аялдамалары» сол даярлықтың алғашқы емтиханы окушысы - ұфымын сынау санаты тәрізді.

«Ғылымда, өнерде, дінде тарихта, табигатта жүрген... түсініктер арасында тамаша сәйкестіктер бар... Аллақ қаласа осы мәселелерді топтастырып қараяу... жинақтау...

бұл астрономия ғылымында қолданылатын АБЖД есебіне жетады... Осыдағы бастау-халқымыздың мүшел есебіне дәл келетіндегі, екіншіден АБЖД бірден 60-қа дейнегі сандардың әрпімен берілуі астрономияда қолданылатын шеңберлік алтыстық есептеудің қолайлы болатындығы» дей келіп ғұлама-халқымыздың ежелден келе жатқан жыл қайыру, мүшел қайыруын АБЖД-тағы колданысымен бастайтыны айтарлық дұрыс шешім екендігі шұбаландырмайды.

Кітаптың лейтмотивіне айналған автордың осы ұстанымын окушы еңбектің әрбір тарауынан кезіктіріп отыратындығы да тағылымды сандар табиғатын ұғудағы сәтті қолданған амал демекпіз.

Жаратушының хактығына шұбә келтірмеген Абай дана: Құдай сөзі - Құран Кәрімнің растығына шұбаланбайды. Демек Құдай сөзін үтіріне дейін сақтап, ешбір өзгертуге ұшырамауын қадағалау ғаламды Жаратушысының құдышретіне, оның мұғжизасының сырында жатса керек. Олай болса сүрелерінің атауын айтпағанда олардың реттік санының өзі АБЖД тілінде зор мұғжиза екендігінің «Ай аялдамаларының» алғашқы беттерінен көрініс табуы тегін емес. Осы ретте Ақжан хазреттің авторлық құқығына жататын 57 «Әл-Хадид» сүресінің мұғжизасына тоқтала кету ләзім.

Құранның сүрелер саны 114. Неге? Бұған жауапты кітаптан қануды окушыға қалдырып, сол сүрелердің дәл ортасынан орын тепкен 57 «Әл-Хадидтың» кездейсок еместігіне, яғни Ақаң ұсынған қағидалық тұжырымға құлақ тұрмеу мүмкін емес. Және Құранда «Бәрінің ұстінде 19» деген де аят бар. 19- : «Бісміллаһір Рахманір Рахим» деп әрбір сүренің бастайтын Бас батаның әріп саны-19. 114-те 57-де сол 19-ға бөлінеді және Әл-Хадид Құранның қак ортасында тұр, былайша айтқанда Ақжан хазреттің мұны тұра мағынасында жүрек сүресі деуге әбден негіз бар.

«Хадид» – арабша темір. Егер арабша атау әріпперінің реттік сандарын $x=8$, $a=4$, $i=10$, $d=4$ қосар болсақ жиынтығы - 26. Кітапта ғылымда темір саны делінетін анықтауыш тағылған осынау санының автор қолданған барлық «камалдарында» кездесіп отыруының себебін ашуды окушыға қалдыра тұрып,

бұның бүгінгі табигат ғылымында нені білдіретіндігіне келейік.

Барлық химиялық элементтердің ішіндегі сұ мыйтысы және барлық элементтердің өзгере келе тұрақтайтыны темір элементі екендігі дәлелденген қағида. Яғни сөнген жұлдыздардың термоядролық реакциясының соңғы элементі темір. Темірдің мыйтылығы - атомдық торының текше тәріздес болуында. Бұл да дәлелденген. Сонау ықылым заманнан бері жердегі заттарды төрт топқа жіктеп: *су текті, жасел текті, от текті және жасер текті* топтар деп бұған қоса жұлдызы текті эфирдің де рәміздік белгілерін геометриялық (үшкіл) фигуранарымен меншіктелетіндігі белгілі. Соның арасында жертекті зат үшкілмен емес *текишенен* белгіленген. Текше табигаты мыйтылық. Қағба қара тасының рәміздік белгісіне тәнірдің текшелік сипат берілуі тегін болмаса керек. Енді сол текше бұрыштарының төбесін-8, кабырға жақтарын-6 мен 12-қырларын қоссақ жиынтығы -26 шығар еді. Екіншіден Темірдің периодтық жүйедегі орны - электрон саны да 26. Егер темірдің қызыл қан түйіршіктері *гемоглобинде* құрайтындығын ескерсек «Темір» (Хадид) сүре жүректік орнының да, болмыстық қасиеттерінің сипаты 26 санмен сабактастығын анғару қын емес. Міне, АБЖД-ты колданып қазақ перзенті А. Машанидің ғылыми исламиның ашқан жаңалығының бір тұсы осындай.

Егер «Ай айалдамалары» кітабының басты ұстанымы санның санаттық мәні арқылы дүниетанымдық ғылыми ислами қағидаларының дамытылуы десек, А. Машани тұжырымдық мәніне де шұбалану әбестік болар еді.

Енді АБЖД есебінің мәні не деген сұрақта автордың «Ай арысы» (1991), «Тас қола дәуірінің миастары» (1996) кітаптарындағы берген анықтамаларына арнайы тоқталып жатпай, оны алған тақырыптарды ашу барысында кірістіріп отыруы дұрыс шешім демекпіз... Демек, кітаптың басында 28 арап әріптерінің 4-тен және 3-тен сегіз топқа жіктеліп, олардың әр қайсысының, мысалы алғашқы топтағы 10 әріптің, яғни бастапқы төрт әріппен АБЖД – 10 әріпке 1,2...10 дейін сан меншіктелетіндігі, келесі төрт әріп тобы һауз делініп 20, 30... 50 тәрізді ондық санға ие болуы, одан кейінгі хути

тобы – әрінгері 60, 70... 90; одан кейінгі *кіламан* – 100, 200 . . . болып, *сөғс* – 600, 700 . әрбір топтағы әрінгердің реттік саны он еселеңе барып, *кришт*, *схл*, ал ең соңғы *еттә* – 800, 900, 1000 бітеді. Яғни соңғы 28-әріптің саны 1000 болады.

АБЖД есебінің атауына айналған алғашқы топқа енетін торт қарып барлық әліппелер бастауы. Олардың меншіктеген сандары а-1, 6-2, ж-3, д-4. Косындысы $1+2+3+4=10$ 10 кәміл саны - аспан саны делінеді. Себебі келесі екі, үш... т.б. орынды сандардың қайсысының болмасын санаттық мәні осы 10-ға дейінгі сандардың қайталануы арқылы анықталып жатады смес пе?!

Пайғамбарлар тарихында *АБЖД* жөнінде мынандай түсіндірме бар: А – *Адами* ғибадат, Аллаһының берген нығметі; Б – *Башарат*, ғибадатты адамға зор бақыт - сүйіншісі, Ж – *Жаңауету* адами міндет; Д – *Даламат* табу адамға міндет. Осындағы мағынада әрбір топ атауының өзіндік түсінігі бар, мысалы *науз* - Адам атаның бидайды жеп, күнәлі болуы, *хұти* - оның *Жаратушысынан* кешірім сұрауы, т.с.с. түсініктер.

Адам баласына аспан – Көк ортақ, Күн (жұлдыз) ортақ, Ай ортақ. Демек, адамзат ғылымының бастауы аспан денелерінің козғалысын бақылаудан басталуы осыдан. Соған мысал қазақтың дүниетанымы - жыл мезгілі мен мүшелдік есептері.

Аспан денелерінің ішінде сонау ықылым заманнан бері адами тіршілікте ең маңыз алатыны Күн мен Ай. Тіршіліктің болмыстық санатын: «*күн көру*», «*күнелтіс*» деп жататындығы, ал «*аспанда Ай болмаса адасасың*» деп өлеңге косуымыздың басты себебі қараңғыда жол таптай жатуымыздан гөрі, уақыттан шатаспайтындығымызды көрсетсе керек. Айдың аспандағы әрбір 25-30 тәуліктегі әр түрлі жұлдыздар түсынан көрініс беруі, яғни Айдың аялдамалары уақыт өлшемінің айнымас таразысы десек те болғандай. Демек, астрономия ілімінің ең озекті мәселесі, тіптен жұлдызнамалық сәуегейлік болжауға дейінгі құбылыстар Ай айалдамасымен сабактас жатуы қазақтың мүшел есебінің құрамдық құрылымы демекпіз.

Кітаптың бірін-бірін туындағып, бір такырыптан келесіге өтегін тұжырым желісінің ислами ғылымының тізбегін, құрайтын жалғас-жалғас көкген бүршағындағы ойды даралап

түйіндейтін 42 тарау тақырынтар атауларының озі бірден қызығушылық туындастай коймайды. Мәселен «Тұран қақпасындағы жинақесеп» – бастау тарауы ғұламаның ұстанған бағытының айқындығын анықтап береді. Сол 42 тақырыптық тарауды шолып өткеннің өзінде «Айдың аяны- Алланың баяны», «Қырық күн шілде», «Айдос», «Қап тауы- Каф тауы», «Торт таған мен Темір Қазық», «Пешене үшкіл», «Алты Алаш Абай елі», «Арыстан бап», «Жер Көк -Жоргек», «Қос барабан» – ежелден ескірмей бізге жеткен түсінік ұғымының сандық санаты мен діни ұғымы окушысын бейжәй қалдырmasы анық.

Еңбектің бірінші тақырыбында берілген «Мүшел жинак» кестесі мен «Тұран Қақпасы» аталатын кескін жеті Көк пен Ай аялдамасына айналып, оның күндік және түндік мекенін көрсетілуі он қол, сол қол саусактарының - 10 тарамы және қос білектің солы – Күн, оны - Ай болып таратылуы қазак ұғымындағы 12 мүшелдік 12 жыл санау мен 12 айлық жыл мезгілі тізбегіндегі аспантаным ғылымының сабактастығын ашып береді. Және Айың тусын оныңнан, жұлдызың тусын солыңнан батаға тірейді. Жеті Көк, олардың металл аттары, әрбір Көк пен оларға меншіктеген сол металдар атауының сандық мәндері мен периодтық кестедегі олардың реттік саны Құран сүрелерінің реті мен оны құрайтын әріптердің сандық жиынтығы зерделі окушыға: олардың арасындағы сәйкестіктері Фаламды Жаратушының құдыретін, оның мұғжизалық сырын ашатында мағлұматтық нышандарын аңғартуы – бәрі, бәрі сандармен негізделеді. Бір мысал Құран Кәрімнің 91-Шәмси (Күн) және 54 – Қамар (Ай) сүрелерінің реттік сандарының көбейтіндісі 4914 – перште атауының санын беретіндігі. А.Машани ұстанымында бұл зор мұғжиза, әрі оның мәндік дәлелі. Екінші мысал, Пайғамбарымыздың Меккеден Мәдинаға көшкен күні – мұсылман күтізбесі Ал-һижраның басы мұғжизалық санатында екен. Осы көштің көздеген мақсаты ислам шындығын көпірлердің араласуынан-бұзуынан сақтау еді. Демек Ақжан ғұламаның сандық санаттағы ұстанымы даярлығы мол окушысын бей-жай қалдырmasы талассыз. Кітап авторы осы Ал-һижраның яғни Пайғамбарымыздың астрономиялық-космологиялық «Мудар ал-Саратан» даңғылдың кесіп өтетіндігінің мұғжизалық

мөнін ашады. Мәсслен Мекенің ендігі 21°, ал Мадинаның 25° шамасында болса, Ал-Саратан белдеуінікі -23°27'. Осылардың катынасы Ибраһим (ғ.с.) 5/3 потасын берстіндігі және Ал-Нижра сипатындағы: Ал-Миғраж ғалами саяхат пен ал-Рахман+ал-Рахим ғибраттық сандар оның мұғжизалық қасиетін анықтай түседі. Егер Ай исламның бас белгісі болғанда, қазақ ұғымында оның орны. Үйі - мүшел Қоян, Шаян. Шаянды Қышқаш деп те айтады. Сонда Тұран Қақпасындағы Арыстанбап, Қышқаш бап – Күн мен Айдың орны болып шығады. Енді мұның оқушы танымдығын толықтырап географиялық мәнінс келейік. Ал-Саратан белдеуі ғылымды Жер бетінің ыстық және қоңыржай шенберінің жігі болып саналады. Бұл Жер шарының айналыс кіндігі Күн жолы жазығына тік емес $63^{\circ}33'$ яғни $23^{\circ}27'$ бұрыштық шамасында шалыс жатуынан. Оны ғылым тілінде «Мудар ал-Сарат-Саратан» (Шаян-Қоян) даңғылы делінетіндігі осыдан.

Кітаптың танымындағы бәрімізге ортақ Тәнір құрған 18 мың ғалами заңдылықтарды иландыра түсетіндігі. Мұндай мұғжизаның бәрі сүре сандары, көктер және оларға тәнті металл атаулары мен атаудағы әріп сандарының қосындылары – айрымдары және олардың өзара қатынастары-бір қарағанда әшейіндегі арифметикалық амалдар комбинациясы болып көрінуі мүмкін сандар. Бірақ сол сандар арқалайтын танымдық мысалдар: 7 хат Қектер-жұлдыздар әлемі, олардың орны мен көк жүзіндегі көріністеріне байланысты баяндалады. Қазақ ұғымындағы 7 аспан - 7 көк басқа да аспан денелері әлемдік аспан танымынан өзгешелігі жок. Егер аспан денесінің бір планетасы Жер десек, исламда мұны Аймен сабактаса қарастырылуы онша оғаш емес. Себебі біздер Жер тұрғындары ұғымында 1-аспан (көк) Ай делінеді. Мұның металы күміс (47), оның реттік саны-47. Осы тәріздес келесі көк Шолпан металы мыс (29), одан кейінгі Айқызы – Фұтырад (Меркурий) металы сынап (80), төртінші Күн, металы алтын (79), бесінші көк Арай (арғы ай) – Марс – Есеккырған, металы темір (26), алтыншы көк Шоңай (Юпитер) - металы қалайы (50), 7-аспан Санжар (Сатурн), металы қорғасын (89).

Ақжан хазрет осы мәліметтің бөрін сан өрнегімен табиги заңдылықты айқындаиды. Тінтен Эл-Фарабидің ерекше мән берген «Алхимиктер» үғымындағы ортақтықты да ашады.

Мысалы, басқа металды алтынға айналдыруды мақсат еткен алхимиктердің ғылымға қосқан үлесі аз еместігі.

Соның бір дәлелі мыс пен қалайыны косып түсі алтынға келетін жезді олар нағыз алтынға балағандығы. Расында да, мыс пен қалайының рет санын қосса: $29+50=79$ алтын санын беретіні ғажап. Егер Шонайға тәнті асыл тас *лагыл* – корунд – рубин – сафир ол аллюминий тотығы Al_2O_3 , десек, мұның минералдық санын олардың құрайтын элементтердің реттік саны мен валенттілігі арқылы шығарса болады екен: $13*2+8*3=26+24=50$. Демек Шонайдың металы мен асыл тасының сандары 50 ге тең болады. Бұл кездейсоқ па?! «Ай айалдамасында» мұның да жауабы бар.

Егер 5-6 мың жылдай бұрын Таң дәуірінен бастау алатын Қола дәуірінің адамзат тарихында қандай орын алғандығын ескерсек, сол дәуірдің керек-жарығы Қазақ жерінен табылуы үлттық дүниетным деңгейін анықтаса керек. Мысты жез деу сол дәуірден қалыптасып бүгінгі Жезқазған кенішінің атына айналған атау. Сол жерде *магадан* (руда) қазып жез қорытқан пештердің сақталып бізге жеткендігі де әр кез есте болғай. Алтайдағы ертеде қалайы өндірген кеніштің Қалба аталуы бәлкім қалайының атауын тудыруы да ғажап емес қой. Немесе Құран Қәрімде *Жер адамның бесігі ал Қок мекені* делінсе, осыдан келіп төсеніш жайалығын Жер десек, *Жер-қөк* деген сөзден «Жөргек» – үғымы шығып тұрғандығын Ақжан хазрет бұлардың да сандық мәнін бере отырып нәресте төсегінің атауында да аспандық астар жатқандығын дәлелдейді.

Демек, осындағы үғымдар *АБЖД* есебін ислам ғұламалары ғылымның барлық саласында қолданғандығынан демекпіз. Эл Хорезми «Алгебрасын» әріптердің сандық мәнімен берген. Эл-Фараби өзінің *геометриялық, оптикалық, механикалық, астрономиялық, сәулелеттік, музикалық* тұжырымдарында *АБЖД* әдісін кеңнен қолданған.

Мәсслен, Ислам тарихында Пайғамбарымыздың Тәніріне тілек етіп ұміттерін айту үшін 12000 сөз сейленді делінеді. Екінші жағынан Әл-Фараби *космологияга* арналған еңбегінде жұлдыз заттарының бір-бірімен араласуын (атылыс), одан соң бөлініп, қашықтауын (сууын) 12000 жылдық дәуірге балайды. Акжан хазрет сол әрекеттен ең берік темірдің пайда болуын *АБЖД* есебімен дәлелдейді.

Осы ретте космологиялық ілімінің негізін салған араб ғалымдарының, әсіресе Әл-Фараби қағидаларын көртартпа еуропацентристік ұстанымда Коперник, Кеплер, Галилей сынды ғалымдар үлесіне еншілеп, бейімделіп жататындығын да ескере отыру керек сиякты. Әсіресе, олармен Әл-Фараби қағидасының айтылу мерзімі алшақты 4-6 ғасыр бөліп жататындығын есте есте ұстағанымыз абзal. Сонымен қатар ұлы бабамыздың космологиялық ілімі тек Құран Кәрім аяттары ауқымында зерделенгендейді де ұмытпайық. Бірер мысал: Егер 67-Мұлік сүресінде: "... Алла жеті аспанды қабат-қабат жаратқан. Раббымыздың жаратуында еш мұлтік коре алмайсың" (3 аят) делінсе, 17- Пара сүресінде: «.. Алла түнді, күндізди, күнді және айды жаратты. Әр қайсысы өз айналасында (орбитасы- Ш.А.) жүзеді». (33 аят). Міне осы аяттарды дәлелдеген Әл-Фараби дананың космологиялық теорияларының ақиқатпен сабактығын анғару киын емес. Демек, баба ұстанымының ақиқаты Құран Кәрімнің аяттары болса, қолданған ғылыми әдісінің бірі *АБЖД* болғандығын есте ұсташымыз керек. Бұндай жәйттар Акжан хазреттің кітабында жаңа қырымен көрініс беріп отырады.

Әрине, ғылыми зерделеу әдістерін қарпайым түсінікке түгелдей айналдыру мүмкін шаруа емес. Оның бер жағында бүгінде қолданысы сиректеп кеткен аталмыш *АБЖД* әдістің санаға жете қоюы окушысына арнайы ізденісті қажет етеді. Демек, санның саналық санатасын қару еткен ғұлама кітабының бірден окушысын баурап әкетпеуі табиғи нәрсе деп білеміз.

Шынында да, қайсыбір окушыға есептеудің төрт амалын қолданып, санды тізе берудің әдепкіде жүейісіз көрінуі де

ыктымал. Бірақ ғұламалық ойлар қағазға түскен дс отыз шакты әріпті күр тізумен туында майтындаі, санаттық ой жүйесі де сандардың арқалар мәнімен айқындалатындығын еске сала кетпекпіз. Мұны А.Машанидің өзтұжырымын әрбір атаудың сан мәнімен сабактастыра, ортақ ұғым - болмыстық құбылыстың түсінік үйлесімімен түйіндеу үрдіс дер едік. А.Машанидің «Ай аялдамаларын» зерделей білген окушыға бұны байкау қын емес. Және әрбір сан тізбегін құрайтын атаулық-сандар кітап авторының «бұл темірлік, бұл сол металдық» деп сандарды қайта-қайта еске салып отыруы Ақаңның АБЖД-ты енді ғана игере бастаған окушы үшін пысықтау амалы деп білген ләзім.

Бұған мысал үшін кітаптың соңғы бетіндегі «*Yи-төртбес сүрелер*» деген тақырыпшадан мысал келтірейік. Онда «Қабырғалары-деп бұрын сөз болған: «Күн-Жер-Жұлдыз» атауларымен өрнектелетін үшкіл периметрлері: $3+4+5=7+5$ теңдігін беретіндігі. (Бұл жерде хазрет «7-қайталаушы жеті, 5-пешене» деп пысықтап отыратын әдеттегі түсінігін «ұмытқан» тәрізді). Одан әрі:

«91-Құрандағы Ал-Шәмси (Күн) сүресінің реттік саныны оны еселең төрт (арбағ) саны болады. Арбағ мәні- 273 (әрине бұл “қайталау”).

Бұл абсолют көп жылу өлшеуі ($T=273^\circ$) Онан кейін Аспан шырактарына - жұлдыздарға арналған бес сүрелердің қосындысы: 53-Жұлдыз (Нәжім сүресі), 54- Ал-Қамар (Ай сүресі), 55- ондағы аят саны және 55- Рахыман сүресі, 56- жұлдыздар орындары екендігін окушы өзі аңғарып отырады. Сонымен Айдың үш сандықреттегі сүрелерден Мысырушкілдің үш жақ сзыбық сандарынан шығады: $3+4+5=12$ (Бұларда неге соңғы сандар алынады, бұл абжәд ережесі кітапта айтылады).

Ал, кітапта айтылғандай «Айдың АБЖД өрнегін еске алғанда $(54+55)55=5995$. Бұл сан теңдік түрінде жазылса болады дей келіп автор: $x^2+54x+5995=0$ өрнегінен: $x=27\pm82$ шығарады да $X_1=-55$, $X_2=109$ екендігін анықтайды.

Айтылған арбағ (төрт) санына жұлдыз орны-сүренің реті санын қосайық, деп пысықтап алған соң одан әрі Ақжан хазрет мына теңдікті береді:

$$273 \pm 56 = \begin{cases} 329 \\ 217 \end{cases}$$

мұндағы: «329-Ал-Рахман және 217-Темір Қазық жолының сандары...». Бір ерекшелігі мұндай «қайталаулар» оқушысын мезі етпейтіндігі, қайта болмыстық заттың мәнін аландамай сандық сипатта ұштастырап танымдықты көндейтері шұбасыз.

Ал 217-нің мағыналық мәні – Құс Жолының бір айналыс уақыты 273 миллион жыл болатындығы! Егер Алланың 1 күні біз үшін 50-100 мың жылға пара пар екендігін ескерсек, біздің Галактикамыздың - Құс Жолының жасын шамалауға да болар еді. Егер 41-Фұссилат сұресінде: Жерді жаратуға екі күн жеткендігін, ал жер жүзіндегілердің ризықтарын 4 күнде жасалғандығы, сосын тұтін тәріздес көкті жаратуға кіріскендік тәрізді Тәнірдің ғажайып ақиқаттың анғармай тұра алмайсын. Сол кезде екі күнде жасалған 7 көктің әрбіреуінің міндеттінің өзіне білдірілуімен». (8-12 аяттары) Құрандағы ғылымның ғажайып ақиқаттық нышандары көріне береді. Ал, 26-Ясин сұресіндегі: «... Құн белгіленген қолемінде жүреді... Тағы айдың орындарын өлишеп қойдық... Әрбірі Кокте жузетіндігі айтылады» 38-39 аяттарын оки отырып Осы тақылетті Қасиетті Құранның ғылыми негізін көрсетуді мақсат еткен кітапқа «Ай айалдамалары» деп такырып еншілеп, оны АБЖД көмегімен тәспірлеуі бүгінгі таңда тек А.Машани хазреттің ғана пешенесіне жазылған ақиқатка шұбаланбайсын.

Осынау ақиқаттың аныктығы: Акжан хазреттің сөзімен айтсақ Абайды оқып, алған тәрбиесінің арқасында Әл-Фараби бабасының мұрасын игеруде үш тірекке сүйенгендігін әр кез еске алу ләзім. Ақаңның сөзімен айтқанда ол - қазактың бай тілі, ол - ислам діні, ол - бүгінгі ғылым жетістіктері. Бұған ғұламаның «Әл-Фараби және бүгінгі ғылым» зерттеуіндегі (2004 және көптомдық жинақтың 6 және 8 кітаптары) ұлы бабасының ғылыми болмысының бүгінгі өз дәрежесінде зерделенуі. Себебі Әл-Фараби әлем дүниесінің кеңістігі мен эволюциялық даму кезеңдерінің бастауы бар, оны біртұтас деп қарастырып оны Күмбездік он сатыға жіктелуінің жүйелелігін даралап

береді. Олар алғашкы үш Кұмбез және 7 аспандық күмбездер. (бұлар: 7-аспандық Саңжар (Сатурн), 6-Шоңай (Юпитер), 5-Арай (Марс)-Ескеқырған, 4-Күн, 3-Болпан (Меркурий), 2-Шолдан (Венера)-Күмбездері және одан әрі-Айасты ғаламы, яғни Жер. Алғашкы үш Күмбездің әр қайсысының жаратушысына 12000 жыл үдайы дұға етіп тұруын Әл-Фараби болжауын және Күн жүйесінің пайда болудағы ғылыми гепотезаларды салыстыра келіп, Ақжан хазрет бүгінгі біздің ұғымыздағы космостың 4,5-5 миллиард жылдық жасының Әл-Фараби есебімен шамалас екендігіне көз жеткізген-ді. Ұлы бабамыздың осынау тұжырымы Құрандағы «...Ол Алла сендерге жерді тұрақ етті, көкті күмбез етті» (40-64) сүресінен туындағандығын айта кету ләзім.

Егер космостық бір күннің Құран Қәрімдегі Жердегі баламасын ескерсек, ұлы бабамыз жасаған ғаламның пайда болу мерзімінің дәлдігіне қайран қаласын. Сонда әл-Фараби болжамын жасауға қолданған әдістің бірі АБЖД есебі екендігі күмандандырмас еді. Демек, А.Машанидің «Ай аялдамасы» тәрізді зерттеулеріндегі («Әл-Фараби және Абай» да бұған мысал) «Әл-Фараби саны, Абай саны», «Ыдырыс саны» делінетін тұрақтыларды бүгінгі ғылымда қолданылып жүрген «Пуассон коэффициенті», «Ньютон тұрақтылығы», «Планк тұрақтылығы», «Фарадей саны», «Кулон коэффициенті» тәрізді сандар мәніндегі мәнге ие екендігіне күман тудырмайды. Демек, жоғарыда келтірілген «Құс жолының» Галактикамыздың бір айналысы 273 млн жыл болатындығы Құран Қәрімді мирас еткен А. Машани сынды Аллаһ құлышының ақыл силаған Адам ата ұрпағының бірі қазак перзенті екендігіне тәуба етейік дегіміз келеді.

Кешегі атеистік идеология зұлматынан ұлтсыздана бастаған халықымыздың тағы бір трагедиясы Ата діннен алыстай бастағаны да ауыр шындық еді. Демек, бүгінгі қазақ қауымы үшін Ата дініміздің тек қана шариғат жолын уағыздадаумен шектелуі ислам құндылығын аша алмасы айқын. Нарық қыспағында қалған қазақ ұлты үшін бірінші кезекте Ислам құндылығының ғылыми негізіне ерекше көңіл бөлінуі абзal. Осы ретте ғұлама Ақжан Машанидің ұлттық дүниетанымымен

сабактастыра каралатын Құранның ғылыми негізін АБЖД есебімен тәспірлейтін еңбектерінің маңызы ерен, әрі бұл өз жалғасын табары талассыз. Бірақ осылайша Құрани Кәрімнің ғылыми негізін түгелдей қамтылады деген пікір туындауы керек. Бұл ретте «Егер Рабымның сөздері (жазылу) үшін теңіз сия болса ... әлбетте Рабымның сөздері таусылудан бұрын теңіз таусылатындығын» (18-Каһф сұресі, 109 аят) еске алсак А.Машанидің бұл еңбегі бүгінгі жаратылыс ғылым жетістігі негізінде қазақтың болмыстық дүниетанымы деңгейінде діні саутымызды қеңейтетін дүние болып бағалануы ләзім. Олай болса, құрметті окушы, А. Машанидің «Ай аялдамалары» Раббымның сөзін яғни «Құран Кәрімді» қазақ топырағында тәспірлеуде өз бағыт-бағдармен дараланатын және ғылыми исламидің озық улгісінде негізделген бірден-бір көпшілік окушыға арналған кітап санатындағы рухани дүниеміз деп қарауға әбден болар еді.

Профессор Ш. Абдраман

ТҰРАН ҚАҚПАСЫНДАҒЫ ЖИНАҚ ЕСЕП

Ғылымда, өнерде, дінде, тарихта, табиғатта тарап жүрген көптеген тұсініктер арасында тамаша сәйкестіктер бар. Сонын бәрі сайып келгенде ғаламды Жаратушының құдіретіне, онын мұғжизасының сырына байланысты.

Осы салада Аллаһ қаласа біраз мәселені топтастырып қарауды алға қойып отырмыз. Арабша Жұмла жинақ деген сез, (оның көшіше түрі Жұмал). Осы тұсінік астрономияғының қолданылатын АБЖД (*абжәд*) есебінің бір түрі. Біз жинағымызды содан бастауды ұйғардық. Өйткені оның өзі біздің халқымыздың мүшел есебіне дәл келетін түрі бар, ол бір жағынан. Екінші жағынан әліппе (абжд) есебі басқа барлық ғалам, өнер саласына қатысады, жалпы ортақ нәрсе. Жұлдыз әлемі болса, ол да барлық адамзатқа ортақ зат. Сол себептен айтылған еңбек атын қысқаша Жинақтау (Жұмал) деп отырмыз. Арабша жұмал сандар тұсінігі бірден алпысқа дейінгі сандарды әріппен, яғни АБЖД (*абжәд*) есебімен беру. Оның өзі астрономияда қолданылатын шенберлік – алпыстық есепке қолайлы болып табылады. Ал енді біздің халқымыздың алпыс жылдық, ежелден келе жатқан жыл қайыру, мүшел айыру есебі бар екені белгілі. Демек, арабтардың астрономиясындағы АБЖД жинақ есебін біздің мүшелге тікелей қолдануға болады деген ой келіп, соны беріп отырмыз. Сонымен қатар мұның өзі барлық жағынан алып қарағанда білім беруде пайдалы, көрнекі нәрсе деп білеміз.

Сан орнына әріп колдану, яғни АБЖД есебі ежелден бар нәрсе. Ислам ғалымдары оны ғылымның барлық саласында колданған. Мысалы, әл-Хорезми өзінің алгебра негіздерін сол әріптердің сандық мәнімен берген. Әл-Фараби өзінің геометриялық, оптикалық, механикалық, астрономиялық, архитектуралық, музикалық есептерінде АБЖД әдісін толық қолданған. Кейбір сөздердің түсініктерінің өзі сол АБЖД әдісі бойынша аталған. Мысалы: баб (бап) есік, қақпа деген мағынада. *Арыстанбан деген секілді*. Осы сөздің өзі төрт бұрыш шаршы мағынасында-*екі де екі төрт, яғни төрт таған деген мағынада* ($b=2$).

Еске ала кетелік, арабша 28 әріп сегіз сөзге бөліп, әр қайсысы санаттық қатарға қойылған. Олар мыналар:

$$\text{абж} - 1 + 2 + 3 + 4 = 10 = \text{دجبا}$$

$$\text{хауз} - 5 + 6 + 7 = 18 = \text{زوه}$$

$$\text{хути} - 8 + 9 + 10 = 27 = \text{ىطح}$$

$$\text{клман} - 20 + 30 + 40 + 50 = 140 = \text{نملک}$$

$$\text{сұғас} - 60 + 70 + 80 + 90 = 300 = \text{صفعس}$$

$$\text{күшті} - 100 + 200 + 300 + 400 = 1000 = \text{تشرق}$$

$$\text{сұхд} - 500 + 600 + 700 = 1800 = \text{ذخث}$$

$$\text{стұ} - 800 + 900 + 1000 = 2700 = \text{غضن}$$

Жұмал есебі бойынша алпыска дейінгі сандар-бір орынды және екі орынды сандар *бірлік* және *ондық* әріптермен алынған. Ондық әріп онынан жазылады, бірліктер солында. Мысалы: елу бір: 51 – ан – ن (n=50=ن). Женілдету үшін алынған бір ғана айырманы айта кетелік. *Бірлік* сандағы әріптерге *ноқат* қойылмайды: яғни 2 - ب, 3 - ح, 7 - س, 10 - ش. Нокаты жок болса 3 - ج мен 8 - ح бірдей болып шығады. Оны айыру үшін 3 - ح - тек басы берілген, 8 - ح - тұтас берілген, басқа өзгешелік жоқ. Тек ең ақырғы 60 саны есеп басы нөл болу керек. Сол себепті оны “С” демей В таңбасын қойған, бұл астрономиядағы жеті хат көктің ақырғысы зухал таңбасы болу керек. Оны жүлдyz жолының кергіш ізі бойынша көреміз (1-сурет-кесте). Осы үлгідегі жұмал есебін білмеген адам ислам ғалымдарын түсінбейді. Олардың еңбектерін оки алмайды.

№	АТТАР	ЖАКТЕР									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Мұышқан	54	1	13	25	25	37	60	49		
2	Сыр	91	9	14	26	26	38		50		
3	Барс	53	5	3	15	27		59	39		
4	Қойан	52	5	4	16	28			40		
5	Ұлғы	41	53	9	14			55	29		
6	Жынан		42	54	5	18			30		
7	Жибек	31	43	55	7			60	19		
8	Қоқ		32	44	56	8			20		
9	МЕШІН	15	33	40	57	6		9			
10	Жілгүйк	22	34	46	58				10		
11	Діл	6	5	35	48	59					
12	Донбас		12	24	36	43		60			

1-сурет-кесте Мүшел жинақ (жұмал – جَمَال) сандар

Басқасын қоя тұрайық, мысалы кешегі Ұлықбектің расытханасының ғалымы Али Күсшының “Есен кілті” (“Муфтақ ал – хисаб”) атты кітабында осы есеп қолданылған. Бір сөзben айтқанда АБЖД есебінсіз ислам ғылымын түсіну қынын. Осы есте болсын.

Біздің жұмал есебіндегі қолданып отырғаны алпыс жылдық мүшел есебі Шығыста ежелден қолданып келе жатқан түрінде алынды. Мұнда 12 мүшел тік тізімде, 10 аспап (екі қолдың онды-солды так-жұп бес саусағы) көлденең жолда – тәбеде. Олардың рет сандары және аттары көрсетілген. Осы екі жолдың (тік және көлденең) киысқан жеріндегі сан мүшел саны. Сол бойынша туған жылдың білуғе болады. Мысалы: Қоян – Шоқай 52, сіздің жасыңыз 52 болса, жылдың Қоян болғаны. Жұмал бойынша оның таңбасы ۱۰ (бн) мүшелге 7 көкті көрсететін саусактар қалай алынғанын 2-суреттен: *Tұран қақпасынан көруге болады.*

Мүшел жинақ кестесінде алғашкы үш жылдың үясында 54 – Ай, 91 – Күн, 53 – Жұлдыз суреттері койылған. Оның себебі 12 мүшел үш шаршыға бөлінеді ($4*3=12$): Ай шаршы, Күн шаршы, Жұлдыз шаршы. Оларға койылған сандар 54, 91, 53. Бұлардың Құрандағы сүре сандары. Солармен, Тәнірім сәтін берсе тамаша есеп шығарамыз. Осы үшеуі осы реті бойынша қайталайды. Яғни, Ай шаршының бірінші бұрышы – 1 – Тышқан болса, екіншісі 4 – Қоян, үшіншісі - 7 – Жылқы, төртіншісі 10 – Тауық... басқалары да сол ретпен. Осы есеп бойынша үш шаршының әр қайсына неше мүшел жыл келетінін есептелең. Алдымен осы 1-кесте бетіндегі жыл саны қанша, соны есептелік Оның аты қанша болмақ, соны шығарамыз. Оның өрнегі мынау: $60 (60 + 1)/2 = 30 (61) = 1830$. Осы санның айтылған үш шаршыға қалай бөлінгенін көреміз.

Алдымен бұл шаршылардың Айлық, Құндік, Жұлдыздық болып бөліну негізі 2-сурет Тұран Қақпасында көрсетілген. Онда он қолдың білегінде 1 – Ай үясы, 4 – Мүшел Қоян. Оның баскы бұрышы 1 – Тышқан, үшіншісі 7 – Жылқы, төртіншісі – 10 – Тауық. 4 – Күн сол білекке орналасқан: 5 – Ұлу. Оның екінші бұрышы 8 – Қой, үшіншісі – 11 – Ит, төртіншісі 2 – Сиыр. Тұран Қақпа суретіндегі сзыылған шаршы Жұлдыз шаршы оның бұрыштары суреттен айқын.

Енді шаршылардың жылдарын есептейміз:

Ай шаршының бұрыштар саны:

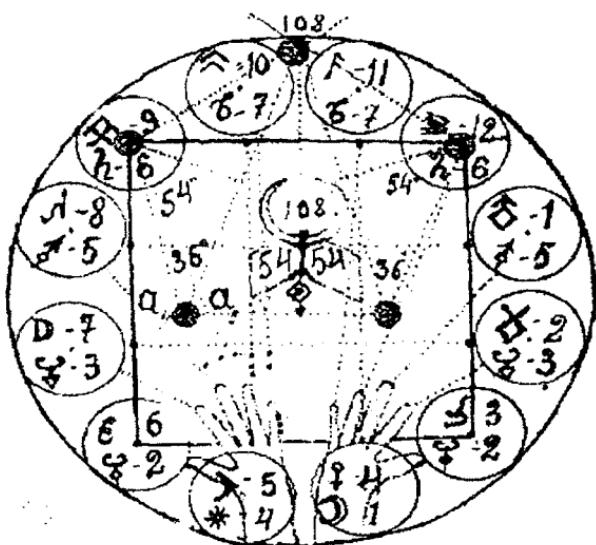
$$1 + 13 + 25 + 37 + 49 = 125$$

$$52 + 4 + 16 + 28 + 40 = 140$$

$$31 + 43 + 55 + 7 + 19 = 155$$

$$22 + 34 + 46 + 58 + 10 = 170$$

$$\text{Жиыны:} \quad 590$$

$$\frac{\sqrt{5}+1}{2} = \begin{cases} a_4 \approx 1,618 \\ a_5 \approx 0,618 \end{cases}$$

$$\frac{a_4}{2a_5} = \cos 36^\circ = \sin 54^\circ$$

<i>Көктөр</i>	<i>Кол-қар</i>		<i>Мүшел</i>	<i>Қақпа</i>
1 Ай	Оң білек		4 Қойан	Қышқаш
2 Ай қызы	Бас бармақ	оң 3	Барс	Оң босаға сол
		сол 6	Жылан	
3 Шолпан	Сұқ қол	оң 2	Сиыр	Арыстан
		сол 7	Жылқы	
4 Күн	Сол білек	5	Ұлу	
		оң 1	Тышқан	
5 Арай	Ортан кол	сол 8	Қой	
		оң 9	Мешін	Сол мандайша оң
6 Шоңай	Атшақ қол	сол 12	Доңыз	
		оң 10	Тауық	
7 Санжар	Шынтақ	сол 11	Ит	

2-сурет.

Күн шаршының бұрыштар саны:

$$2 + 14 + 26 + 38 + 50 = 130$$

$$41 + 53 + 5 + 17 + 29 = 145$$

$$32 + 44 + 56 + 8 + 20 = 160$$

$$11 + 23 + 35 + 47 + 59 = 175$$

Жиыны: 610

Жұлдыз шаршының бұрыштар саны:

$$51 + 3 + 15 + 27 + 39 = 135$$

$$42 + 54 + 6 + 18 + 30 = 150$$

$$21 + 33 + 45 + 57 + 9 = 165$$

$$12 + 24 + 36 + 48 + 60 = 180$$

Жиыны: 630

Барлығы: $590 + 610 + 630 = 1830$.

Осы үш шаршының әр қайсысын жекелеп алғып, өз алдына есептер шығаруға болады. Біздің Тұран Қақпасы деп ат қойып, оған Жұлдыз шаршыны сыйып, соны қарастырып отырған себебіміз пайғамбарымыз Мұхаммед расул Аллаһтың сәлеміне байланысты Арыстанбап, әл-Фараби, Ахмад Иасауи үш әулие атымен байланысты: Арыстанбап, Отырар (Фараб), Түркістан үшеуі – Тұран елінің қасиетті ордасы.

Аспан ғылымы жағынан алғып карағанда Арыстанбап аспан қақпасының күзетінде. Демек, оның Көгін – Күн, Жұлдыз үйі 5 – мүшел Ұлу – Арыстан (Асад).

Көк шөмші – Жеті Қарақшының маңдай сыйығы арқылы Арыстаннан сығаласаң *Fatamның айналыс* кіндігін *Temir Kazıqты* табасың. Пайғамбар сәлемінің басы онда: сәлемсалам - سلام = деген сөздің сандық мәні болады: $60 + 30 + 40 = 130 = 26 * 5$. Міне сізге пешене бес парыз темір хадид (26). Тұран қақпасының көктөр санын караңыз: 2, 6, 6, 2 немесе 26, 62.

$$62+26=\begin{cases} 88 \\ 36 \end{cases}$$

Олардың *magadanдары*: 2 – көк Айқыздікі – *сынап* – 89, 6 – көк Шоңайдікі қалайы, осы екеуі болады.

$$80 + 50 = 130 = 26 * 5 \text{ (салам)}$$

Енді Тұран Қақпанаң жаңадан салынған 2 – суреттегі түрін таныстыра көтөлік. Құн жолы шенбер он екі мүшелге болінген. Ол мүшелдер 12 кішкене шенберлермен белгіленген. Ол кішкене мүшел шенбер ішінде екі таңба, екі сан бар.

Үстіңгі таңба оң жақта мүшел атының белгісі – Орхон - Көк Түрік әріптерінің мүшел атының бас әріптеріне ылайықтап алдыны. Олардың екі рет келетіндеріне таңбаның екі түрі алдыны. Мысалы I – Тышкан, 10 – Тауық, бұларға орхон таңбасының Т әрпіне арналған екі түрі алдыны. Онда Тауыққа ұшқан құстарға ұксас түрі берілді, Тышканға жерде отырған түрі алдыны. Сол секілді Қоян мен Қой жөнінде және Жылқы мен Жылан жөнінде: Ж әрпінің ат тағасына ұксас түрін жылқы жылына алдық, кармақша түрін жыланға алдық. Сызықтың ортасындағы Темір Қазық белгісін Т және Қ әріптерінің Тышканға және Қоянға алынған түрлерінен құрастырыдық. Екеуін жалғағанда бейне компастағы магнит тіліне ұксас болып шығады. 12 – мүшелдің алынған таңбаларының сол жағындағы сандар олардың мүшелдік рет сандары. Біз Орхон – Көк түрік таңбасының мүшел жыл аттарына осылай алдынуын ұсынамыз. Бұл таңбаларды мен өзіміздің белгілі мамандардың енбектерін алдым. Маған осы жөнінде Алтай Сәрсенұлы көмекесті. Мүшел шенбершелердің ішінде айтылған таңбалар астында сол мүшелге сәйкес көктөр таңбасы мен олардың оң жағында көктөрдің реттік сандары қойылды. Көктөрдің таңбалары ислам ғалымдарының (Берунидің, тағы басқалардың) енбектерінен алдыны. Бұл таңбалар нагізінде қазіргі астрономия ілімінде қолданылып жүрген түрі. Тек кейбірінде, кейін кірген өзгешеліктері бар. Оны біз алмадық. Мысалы Шолпан таңбасында оның ұшы ертеде үшкіл болған. Оны батыс елі крешке айналдырған.

12 мүшелге екі қолдың қалай қалыптасқаны суреттен айқын. Онда оң білекте Ай, сол білекте Құн. Басқа 10 мүшел 10 саусаққа орналасқан. Осы орналасу ежелден келе жатқан нэрсе. 12 мүшел жұлдыз топтары тұрақты қозғалмайтын бекет орындары. Жет хат көк болса, олар керісінше ылғи айналыста болады. Сол айналыста әрбір көк мүшел бекеттердің бәрінде болып отырады. Ал мынау біздің суреттегі олардың орындары

олардың үйлері (ұялары) болып саналады. Сол бойынша Ай мен Күннің үйлері біреуден ғана.

1 – Айдікі оң білекте 4 – мүшел – Қоян, 4 – Күндікі сол білекте 5 мүшел – Ұлу. Бас бес көктің әр қайсысында үйлері екіден: оң қолда (тұнгі үйлері), сол қолда (күндізгі үйлері).

2 – Көк: Айқыздың үйлері бас бармақта: онында 3 – мүшел Барс, солында 6 – мүшел Жылан;

3 – Көк: Шолпанның үйлері сұқ қолда: онында 2 – мүшел Сыр, солында 7 – мүшел Жылқы;

5 – Көк: Арайдың үйлері ортан қолы онында 1 – мүшел – Тышқан, солында 8 – мүшел Қой.

6 – Көк: Шоңайдың үйлері: атшақ қолда, онында 9 – мүшел Мешін, солында 12 – мүшел Доңыз.

7 – Көк: Санжардың үйлері шынтақта, онында 10 – мүшел Тауық, солында 11 – мүшел Ит

Бұлардың бәрі 2 – сурет астында көрсетілген. Сол мүшел кестенің оң жағында Тұран Қақпаның төрт бұрышы көрсетілген және Қақпа ауызының күзетшісі көрсетілген. 1 – Ай – Қышқаш бап, 4 – Күн – Арыстан бап.

Қақпа бұрыштарының босағасы: 2 – Айқызыда, бас бармақта 3 – оң босаға.

Қақпа бұрыштарының маңдайшасы 6 – Шоңайда – атша қолда: 9 – сол босаға, 12 – оң босаға. Осы сандарды жеке жазып қаралық:

$$(3/2 + 6/2) + (9/6 + 12/6).$$

Мүшелдері: $3 + 6 + 9 + 12 = 3(1 + 2 + 3 + 4) = 3 \cdot 10 = 30$.
Оттырада отыз бап (ішінде) абжәд сандары.

Көктер: $2 + 2 + 6 + 6 = 16 = 4 + 12 = 2(1 + 1 + 3 + 3) = 2 \cdot 8 = 16$ (16 – Ара сүресі).

Екінші және алтыншы көктер сандарының арабша аттары: 2 – Ғұтарат (Айқызы), 6 – Муштари (Шоңай). Олардың сандық мөні: Ғұтарат 284, Муштари – 950; қосамыз: $284 + 950 = 1234$, тағы сол *абжәд* есесбіне келдік. Бұлардың ар жағында үлкен сырлар жатыр. Оларды аздап болса да түсіну үшін сурет бетіндегі қосымша белгілерді ескерелік.

Суреттің ортасында Темір Қазық тотбасының екі жағында жалауша екі қанат. Онда 54 саны екі рет жазылған. Олардың төбесінде онды-солды Ай орағы, ортасында $108 = 54 \cdot 2$

Мұндағы ең басты нәрсе Айдын ғалам Айнасы, аспан нұры, ғылым басы екені Құран аяттарында бар. Ондағы Айдын (Ал-Қамар 54-сүре). Демек Ай орағының он-солды келуі Жаңа Ай (інірде көрінетін туысы он жақта, он білек) туатын және ескі таусыншық ай, шығыста таң алдында туатын (сол білек). Есеп басы осында. Екеуін қосқанда Қосай саны болады. $54 + 54 = 108$.

Бұл шындық - Хақ саны ($\check{\text{ج}} = 8 + 100$). Бұл исламға жарылқап берілген молшылық саны (108 – сүре Ал - Куасар). Ол сүреде үш аят, демек $36 * 3 = 108 = 54 * 2$. $54/36 = 3/2$ немесе

$$54 \pm 36 = \begin{cases} 90 \\ 18 \end{cases}$$

$3/2$ - әл-Фараби бойынша Арай нотасы. Оның тегі темір. Демек ғаламның кіндігі Темір Қазық. Ол шындықтың - хақтың таразысы. Адамның аспан мекенін осылай түсінеміз. Адамның гадалатты жүргегін қозғап тұрған сол темір (гемоглабин). Осымен байланысты жұлдыз текстес заттардың бейнесін еске алайық. Ол бес бұрышты он екі жақты еді ғой. Осының өзінде мүшел есебі жатыр. $5 * 12 = 60$. Осы бес бұрыштың бұрыштары тағы сол хақ саны, яғни 108^0 . Оның өрнегі былай белгілі:

$$\frac{108(n-2)}{n}, \quad n=5,$$

$$\frac{108(5-2)}{5} = 108^0$$

Осы бес бұрыш бейнені Тұран Қақпаның мәндайшасына орналастырық. Оның бұрыштары кішкене қоңырлатылған шеңбер. Екеуі екі мәндайшада, біреуі сыйық төбесінде, екеуі Темір Қазықтың екі жағында. Осыған байланысты екі жақта салынған тік бұрыш үшкілдер бар, бұрыштары: $36^0 + 54^0 + 90^0 = 180^0$

Бес бұрыштың кергіші шаршының жақтау сыйығы (a_4). Бес бұрыш сыйығын a_5 деп алсақ, екеуінің жатысы белгілі алтын қима-әулие қатысы, Әл-Фараби саны, яғни:

$$\frac{\sqrt{5+1}}{2} = \begin{cases} a_4 / a_5 = 1.618 \\ a_5 / a_4 = 0.618 \end{cases}$$

онан шығады: $\frac{a_4}{2a_5} = \cos 36^0 = \sin 54^0$.

Бұл қатынастың тереңінде тамаша табиғи сыр жатыр. Өйткені бесс бұрышты жүлдyz (аспан) тек бейнесі болғанда шаршы (текше беті) жер бейнесі. Демек айтылған қатысты жер мен көктің қатысы мағнасында қарauғa болады. Табиғат дүниесінде бұл қатынастың тамаша орны бар екені ғылымда мағлұм болып отыр.

Бұл мәселеге біздің бабамыз әл – *Фараби зор қоңіл болғен*. Мұндай қатынастың өзін сан мағынасында алып қарau керек деген пікір сол кісіден қалған қағида. Осы қатынасты ол кісі өзінің *архитектуралық* еңбектерінде *негізге* алған.

Осымен байланысты біз әулие үшкіл салдық. Оларды әзір коя тұрып, қақпаға ораламыз. Фаламның осы сынды сырныңа көзің жеткен сайын Құранның аяттарын терең түсінесің.

Осы ретте 15 – Ал –Хижр тас сүресінен мысал.

ТАС СҮРЕСІНЕН ҒИБРАТ

Құран Кәрімнің ғажайып сырына адам ақылы жетпейді. Алайда, сондағы кейбір керекті – ғибратты нәрселерді адамға Тәнірім өзі білдіреді. Осы ретте 15 – ал – *Хижр-тас* деген сүреден кейбір нәрселерге қоңіл аудару қажет. Адамға ескерткіш ретінде кездесетін заттар көбінесе таста болатыны белгілі.

Сүре басы: “*Бұлар кітаптың және айқын Құранның аяттар*” деп басталады. Шындықты жинақтаған Құранның айқын аяттары деп өткен өмірден жәдірлі хабар айтпақ болды. Қарғыс алған шайтан таспен атылады.

Ибраһим үйіне келген періште қонақтар саны пайғамбар тарихында 12 болады, *Жебраиил*, *Михаиил*, басқасы он. Олар Лут қауымы әйкелерге жазалауға жіберілген. Олардың үш қаласы тегіс жойылған: Садум, Кадум, Арым-Палестина жері. Айқын қалдығы бар жол үстінде. Олармен қатар Салих қауым Самуд елі айтылады. Олар тастан қашап үй жасаған діңсіздер болған. Оларды сынау үшін тастан боталы түйе шыққан. Оның сүті халыққа нәсіп болған. Салих оған тимендер суды керегінше ішетін болсын деген. Оған көнбей түйені өлтірген.

Оның ботасы үш рет қатты шыңғырып, шықкан тасына кірген. Имансыздар жазасын тартқан.

Сол жазаланғандарды бірде тас иелері дейді (15 - сүреде), бірде арық (жер ошақ) иелері деп келеді (85 – сүреде, 4 аят).

Осы сөзді салыстырық:

رجح ا - ал – Хижир (тас) = 242

دوخ ال - ал – Ахдуз (жер ошақтағылар) = 646.

$$646 \pm 242 = \begin{cases} 888 = 24 * 37 \\ 404 = 4 * 101 \end{cases}$$

Олардан тік бұрышты үшкіл жасаймыз:

$$\frac{242}{646} = 0.37461 = \sin 22^0 = \cos 68^0$$

Онан шығарамыз: $22*60 = 1320 = 132*10$; жүрек (қалаб), жеті (عَبْس). Бұл бір ойланатын нәрсе. Мұнда арық-жер ошақ деп отырған сөздің сандық мәні *tamur* (رُوْمَتْ) қозғалыс деген сөзben бірдей: *tamur* = 646 (67 ал – Мұлік сүресі), (16 аят). Онда да Жер сілкіну, Жанар тау атқылау, жай түсу сияқты апаптардан сендерді сақтаушы иелерің Тәнірім делінген.

Айтылған екі сүрені салыстырамыз:

$$85 \pm 15 = \begin{cases} 100 \\ 70 \end{cases}$$

Белгілі сандар: K = 100, 70 Ал – Миғарж.

Тас сүренің рет саны мен Тұран Қақпасындағы бес бұрыш жүлдіз *тек* санының әдемі байланысы мынау: $15*36 = 540$

Мұның өзі де, әлбетте тегін емес. Тас та мирас деген мағынада. Соған дәлел ретінде сол 15 – сүреде айтылған бір аятты еске алайық:

[۸۷] ميظعل او نارقل اىن اشمالا نماعبس اكنيتا دقلو

[уа лақад итайнақа сабға мин ал – Масани уа Ал – Құранда ал – ғазим(87), яғни әлбетте біз саған қайталайтын жетінің және Ұлы Құранды бердік.

Кең мағынада алынған бұл барлық табиғат галамын жөне Үшін Құранды сыйладық деген мағынада, жарылқадық, молиылық бердік деген мағынада, Хақтың мағынасында (108 санға соғады).

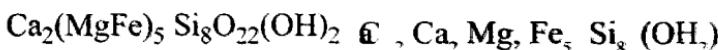
Бұл санның тағы бір мағынасы арабша *میزان* - نازیم = таразы:

$$M = 40, I = 10, Z = 7, a = 1, H = 50;$$

$$40 + 10 + 7 + 1 + 50 = 108.$$

Тұран Қакпасының таразы тасы осы деп білеміз. Демек ол Қосқар (қарнайын)-қосай – тенеліс күні.

Мұны Тұран тасы мен, яғни Ахмед Иассауи тасы мен (иашм тасымен) байланыстырып қаралық. Ол тастың аты, құрамы, саны мынау: иашма - ماشی = 350

$$20*2 + \frac{12+26}{2}*5 + 14*8 + 8*22 + 9*2 = 40 + 95 + 112 + 176 + 18 = 441$$

$$\text{Оны былай жазайық: } 350 + 91 = 441$$

яғни Күн сәулесі түскен сәулесі – жанарлы тас. Осыған қосамыз тас (сат + алты) санын:

$$441 \pm 15 = \begin{cases} 456 = 19 * 24 = 38 * 12 \\ 426 = 71 * 6 \end{cases}$$

Ойлап қараңыз: 19 бас бата саны. $24 = 12 * 2$ – Тәулік, мүшел саны, 71-Алғар – Құранда алты рет келген мұхаммадан саны (2, 3, 29, 30, 31, 32 сүрелер жиыны: 127). Онан шығады: $15 * 24 = 360$,

$$127 \pm 15 = \begin{cases} 14 = 71 * 2 \\ 112 = 2 \end{cases}$$

Осымен байланысты Сұнбіле (Бикеш) саны $71 * 2 = 142$, Еңтарад – (Айқызы) Фараб саны $71 * 4 = 284$ екені есте болсын.

Тұран Қақпасы Қағбаға жол ашады. 2 – суреттегі шаршы Қағбаның Алты жағының бірі деп білеміз. Оナン мынадай өрнек шығады:

$$137 \pm 71 = \begin{cases} 208 = 52 * 4 = 26 * 8 \\ 66 = 22 * 3 = 11 * 6 \end{cases}$$

$$137 * 4 = 548$$

Бұл Құранда айтылған асыл тас Ал – Якут(توق ایل) (саны: $31 + 517 = 548$ (55-сүре, 58 58 аят). Ойлап қараңыз: Төніректің төрт бурышы, бүтін тәулік $6 * 4 = 24$. Ол апарар рахманға (55-сүре). Оның жалғасы 3 – сурет Пайғамбарлар өрнегі.

ПАЙҒАМБАР ӨРНЕГІ

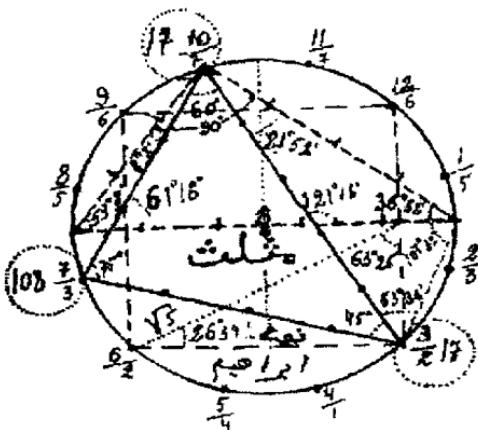
Фаламның ғажабына көз жіберген адам сол өрнектің тамаша үлгілерінен мирас қалдырыған Пайғамбарларға еріксіз оралады. Осы ретте біз 3 – суретті Пайғамбарлар өрнегі деп атадық. Сурет басында құрбанға шалатын мал таба алмаған адам *хажда үш* күн, кейін үйіне қайтқанда *жеті* күн ораза ұстасын, сонда толық *он* күн болады деген аяты келтірдік (2-сүре, 196 аят). Он екі мүшелдік аспан кестесінде осы сандар қалай орналасты мәселені осыдан бастадық. Үшінші мүшел Барс, арабша Жауза (Егіз $\rightarrow$ زوج = 17, оның астында 2 – аспан – Басбармақ, он жақ, Ғұтарад – Айқызы. Бұл Ыұрыс Жұлдызы (Ал - Нармс). Тамашасы сол айтылған үш сан ($3 + 7 = 10$) аспанда Ыұрыс үшкілі түрінде орналасқан. Яғни 3 – Ыұрыс бұрышынан (Ал - Нармстен) тұзу сызықпен 7 – мүшелге Жылқыға қосамыз, оның арабша Жұлдызы тобы Мизан – таразы (ناریزی = 108). Астындағы көгі 3 – аспан Шолпан. Онан кейінгі сан он, ол 10 – мүшел Тауық, арабша жұлдызы тобы Жади (Серке - جدی = 17). Астындағы көгі 7 – аспан Санжар. Мұны апарып 3 – мүшелге қосамыз. Сонымен үшкіл дайын болды.

$$\frac{3}{2} 17 + \frac{7}{3} 108 + \frac{10}{7} 17$$

(3 – суретте олар кішкене шеңберлермен корсетілген). Бұл сандарда тамаша сыр жатыр: 17 екі бүрышында, ортасында Мизан – 108 – ол Пайғамбарымыздың жұлдызы. 17 – Ал – Асрог – аспан сапары. Оны екі жерде көбейтуге болады $17^2 = 289$ - ал – Рахим саны. Оған қосамыз пайғамбар санын: $289 + 40 = 329$ ал – Рахман саны, сонымен екеуі болады: $329 + 289 = 618$. Оған бисми Аллаh (168) қосамыз, сондағы толық Бас бата саны: $168 + 618 = 786$. Ал – Асраман мизан санын көбейтсек болады: $17 * 108 = 1836 - m_p$ – *протон саны*.

19.....786

Хаджа үш күн қайтқанда Жеті күн болады
Толық он күн ораза

$$15(3+4+5)=180^{\circ}; \quad 9+16+25=50; \quad 53^{\circ}8'+45^{\circ}-(60^{\circ}+36^{\circ}52')=98^{\circ}8'-96^{\circ}52'=1^{\circ}16'=76'=19*4.$$

$$108 \pm 34 = \begin{cases} 142 = 71 * 2 \\ 74 \end{cases}; \quad 2 * 17^2 + 540 = 500\sqrt{5}; \quad 108 * 17 = 1836;$$

$$2 * 17^2 + 40 = 329 + 289 = 618;$$

$$50 \pm 15 = \begin{cases} 65 = 5 * 13 \\ 35 = 5 * 7 \end{cases}; \quad 71 \pm 15 = \begin{cases} 86 \\ 56 \end{cases}; \quad 168 + 618 = 786;$$

$$85 \pm 15 = \begin{cases} 100 \\ 70 \end{cases}; \quad 60^{\circ} - 53^{\circ}8' = 6^{\circ}52'; \quad 8^{\circ}8' + 6^{\circ}52' = \begin{cases} 15^{\circ} \\ 1^{\circ}16' = 76 = 19 * 4 \end{cases};$$

$$61^{\circ}16' + 16^{\circ}16' = \begin{cases} 77^{\circ}3' \\ 4^{\circ}0' \end{cases}; \quad 53^{\circ}8' - 36^{\circ}52' = 16^{\circ}16'; \quad 70^{\circ}3' + 7^{\circ} = 77^{\circ}3'$$

3-сурет. Пайғамбарлар өрнегі

Бұкіл ғалам екі дүниеде Аллаһтың рахматы мен пайғамбардың шағағатымен ғадалатиен болған, сонымен түр деген мағына шығады. Ең ғажайын сұтамаша орында, ен ірі оркеш сүреде, толы Ай текше сан аятында ($14^2 = 196$) айтылып, оның бейнесі аспан құрылышынан дәл кездесуін тегін деуге болмайды. Мұны мұғжиза деп білеміз. Ондай тамаша жалғаса береді. Бұның ішкі бұрыштары:

$$45^0 + 60^0 + 75^0 = 180^0.$$

Ол тас санымен еселес:

$$15(3+4+5) = 15 \cdot 12 = 180.$$

Жақша ішіндегі сандарға ғаламды құраушы бес тектің беттік мүше сандары: үшкіл (от, жел, су), төрткүл (жер), беснұл (жұлдыз).

Мысыр үшкілінің (яғни, Үідрыс үшкілінің) тік бұрышты түрін беретіні тағы осы сандар екені белгілі:

$$3^2 + 4^2 = 5^2 = 25,$$

$$\text{немесе } 3^2 + 4^2 + 5^2 = 50.$$

Оның бұрыштары: $36^0 52' + 53^0 8' + 90^0 = 180^0$. 3 – суретті қараңыз. Оnda Үідрыстың осы екі үшкілі бірдей берілген және олардың арасындағы тамаша байланыстар көрсетілген. Бұл екі үшкілдің табиғаты бір. Бірақ екі түрде болуы біреуі жазық бетке сыйылған, біреуі шеңберге – сфераға сыйылған.

Екеуінің шеңберлік өлшемдері бірдей. Ол былай: 45^0 бұрышқа карсы 3 мүшел, яғни: $3 \cdot 3 = 90^0, 60^0$ бұрышқа карсы 4 мүшел, яғни ол болады $4 \cdot 30 = 120^0, 75^0$ – бұрышқа карсы 5 мүшел, яғни: $5 \cdot 30 = 150^0$. Жиыны:

$$90 + 120^0 + 150^0 = 360^0 = (36^0 52' + 53^0 8' + 90^0)2 = 73^0 44' + 106^0 16' + 180^0 = 360^0$$

Кейінгі сан текшениң (Қағбаның) орталық бұрышымен байланысты екені байқалынады. Ол мынау:

$$36^0 52' * 4 - 109^0 28' = 147^0 28' - 109^0 28' = 38^0 = 19 * 2.$$

“Устерінде он тоғыз” (74-сүре, 30 аят). Ол он тоғыз санын айтылған бұрыштар қатысынан да алуға болады:

$$53^0 8' - 45^0 = 8^0 8', 60^0 - 53^0 8' = 6^0 52'$$

$$8^0 8 \pm 6^0 52' = \begin{cases} 15^0 \\ 1^0 16' = 76' = 38 * 2 = 19 * 4 \end{cases}$$

Құранда 76-сүре Ал – Инсан (Адам). Ойлап қараңыз. 74-сүреде он тоғызы.

$$76 \pm 74 = \begin{cases} 150 = 15 * 10 \\ 2 \end{cases}$$

150 – мүшел үшкіл, темір үшкіл. 3 – суреттің астындағы үлкен шаршының жартысы – екі кішкене шаршының қиғаш кергіш сыйығы берілген. Ол $\sqrt{3}$. Бұл үшкілдің жақтары $1+2+5$; бұрыштары: $26^0 34' + 63^0 26' + 90^0 = 180^0$. Нұх кемесі екі текшиеден тұрған дейді *ислам тархылары*. Сол бойынша бұл үшкілді Нұх үшкілі деп атадық. Онымен байланысты мына тұрдс береміз:

$$2 * 17^2 + 540 = 500\sqrt{5}.$$

54 – Ал Қамар (Ай). Үлкен шаршыны, жалпы текшени алсақ, ол Қағба бейнесі, яғни Ибраһим өрнегі.

Сонымен, айтылған суретте бірнеше тамаша мағыналы өрнектер бас қосқан. Олар Пайгамбарлар арқылы адамдарға жіберілген мұғжиза, нұсқау. Суретте тағы да бірнеше өлшемдер берілген. Оларды және олармен байланысты басқаларын окушы өзі талдай берер деген ойдамыз. Іске сәт. Амин!

Кейінгі суретте 15 пен қатар 85 келтірілген. Себебі ол сан сонымен қатар 17 санына тағы байланысты:

$$85 = 17 * 5$$

15 – сүреде жеті рет қайталаушымен қатар ұлы Құран берілген болса, 85 – сүреде сол Құранның сактаулы екені айтылады.

دِيْنَارَقْ وَ لِبْ (٢١). ظُوْغَحْ حَوْلَىْفَ (٢٢)

(бал қуа Құран мажиду (21)фи Лаухы махфуз (22)). 85 – Ал – Буруж (22 аят):

$$85 + \frac{31+211}{242} + 22 = 349$$

15 – Ал – Хижыр + Ал - ра (99 аят):

$$15 + \frac{31+211}{242} + 231 + 99 = 587$$

Жиын санда ғалами (18) хамды шенбер + темір,

$$36+26 = \begin{cases} 62 \\ 10 \end{cases}$$

немесе

$$26+10 = \begin{cases} 36 \\ 16 \end{cases} \text{ темір сыңары, толық сан.}$$

Бружд (буруж) деген сөздің арабша мағынасы мұнара, қорғаш, қамал, бекініс мүшел. Бұл сөзді қазақша бұрыш немесе бұрыс деп алсақ, ол да сол мағынаны беретін секілді. Жолдың бұрмасы, бекет, бекініс, қақпа, қорған, карауыл-мүшел немесе бұранда, бұрғыш саты. Мысалы ерте заманда қаланың айналасы қорған болғанда, соның айнала бұрыштары қарауыл Қақпа болған. Мүшелді сол мағынада ұғамыз.

Демек, 15-те, 85-де тас қамал, тас жәдігер немесе темір тас саты мағынасында. Бұлардың жинақ сандары соны көрсетеді (36*26). Тағы бір еске алатын нәрсе осы екеуінің атап сөздерінің сандық мәні бірдей:

$$\text{Ал} - \text{Хижир} = 31+211 = 242$$

$$\text{Ал} - \text{Бружд} \quad 31+211 = 234,$$

Екеуіндегі бірдей әріптер Ал + Жр = 31+203 = 234, оның қалғандары: $x = 8$

$$\text{бү} = 2+6 = 8, \text{ яғни бү} = x = 2+6 = 8$$

Басқаша айтқанда тұрақты сан 8 жеті хат көктен жоғарғы мүшел аспаны, жұлдыз өлшемі. Жер мен көк бөлінбей тұрганда солай болған *төрт пар, егіз-сегіз*. Онан кейін ғалам кенейді. Егіз екі негіз болды. Оның сыңары екі үшкіл алты болды. Былайша айтқанда ғалами заттарды құраушы үшкілдің өзі егіз екі алты, яғни үш жақ сзызығы және үш бұрышы бар. Бұрышсыз зат жок. Буружд – бружд – бұрыш – бұрыс деп отыргандағы түсінік 85-сүре түсінігі соған келеді. Ол бұрыс болмаса қоятын орын да болмайды, яғни Құранды сактайтын Лаухы да болмайды. Ол Лаухы – жазық тақта, бет. Оның саны

$$l = 30, y = 6, x = 8, 30+6+8 = 44 = 4*11.$$

Оны толық түрге көтерсек болады:

$$440 = (62+26)5 = 88*5.$$

Демек Тұран Қақпа санына келдік. Ол дүние туралы ғаламның орталығы. Кағба бейнесі. Екі оның қакнасы: Күн мен Ай (Арыстан бац, Қышқаш бац). Алты оның-(текшениң) алты беті (жағы). Сегіз оның сегіз төбесі. Мүшел оның 12 қыры. Барлығы болады Темір (хадит) саны-текше бейне саны-жер саны: $6+8+12=26$ немесе $(2+6)+6+12=8+18=26$.

Біз темір сырый осылай аштық, яғни

$$3d^6 4s^2 = 3*6 + 4*2 = 18 + 8 = 26.$$

$$3d^{(8-2)} + 4s^{(8-6)}$$

Бұл ғалами заң 2-Екінші аспан. 6-Алтыншы аспан.

Химияда олар 2-s қабатша, 6-r қабатша.

Осы сандарды қолданып бір ғалами есеп шығарамыз.

Тұран Қақпа шаршының төрт бұрышына төрт сан қоямыз, екі рет. Біріншісі періштерел саны:

1) 246 – Жебрайыл, 2) III – Михайыл, 3) 318 – Газрайыл, 4) 382 – Исрәфил. Бұл сандарды қақпаның сәйкес бұрыш көк санына көбейтеміз, бәрін қосамыз, болады:

$$2(246 + III) + 6(318 + 382) = 357 * 2 + 700 * 6 = 714 + 4200 = 4914$$

Енді Құрандағы Күн мен Ай сандарын көбейтейік:

$$91 * 54 = 4914$$

Демек *Күн мен Айдың жүргісін басқаруга Тәңірінің әмірімен періштерел катысады деген ой келеді*. Бұл тамаша мүғжиза деп білеміз.

Енді айтылған төрт орынға *төрт әулие* халифа сандарын қойып сол әдіспен шығарамыз:

- 1) Аббакр – 231, 2) Фомар – 310, 3) Госман – 661, 4) Фали – 110.
- 2) $(231+661)+6(310+110) = 2*892 + 6*420 = 1784 + 2520 = 4304$.

Осы екі сан (періштерел саны мен халифалар саны) мүшелдің айналыс саны – Күн шаршы саны арқылы теңеседі:

$$4304+610=4914$$

1-суреттің түсінігін қараңыз:

$$\frac{60(60+1)}{2} = 30*61 = 1860 = 610*3.$$

Олар бұрын Күнмен бірге болған, яғни $610+91=701$ ... ратка (Ақтөр = 701) (21-сүре, 30 аят):

Галами мүгжиза. Тегінде төрт халифаны бірдей ұстай – суннит жолы дұрыс деп білу керек. Ойласу керек.

Пайғамбар сүресінде (21) (Ал - Анбия) ратка дүниенін ту баста бірге болғанын беруде зор мән бар. Ол сүре саны:

$$21+95+112 = 228 = 19*12 = 38*8$$

Ратка санын (701) басқаша бір қарап көреміз:

$$540+161 = 701$$

Мұнда $54*10$ – Ай саны, бес бұрыш жүлдyz тек бейнесі. 161 текшени төбесінен қарағанда көрінбейтін жеті сан жинағы:

$$20+21+22+23+24+25+26 = 161$$

Алты Али мұқаттағат бар сүрелер саны болды $127 = 2+3+29+30+31+32$. Мұның өзі екі есе Ибраһим тау-құстар саны Таир Жабал ($219+35 = 254$). Осы алты сүргеге бірден Зам-Зам (Қос Ай - Күміс) санын қосып жазамыз:

$$2+94 = 96, \quad 3+94 = 97, \quad 29+94 = 123,$$

$$30+94 = 124, \quad 31+94 = 125, \quad 32+94 = 126$$

Жиынды болады: $96+97+123+124+125+126 = 127+94*6 = 127+564 = 691$

Осы санды ратқа санына қосамыз:

$$701 \pm 691 = \begin{cases} 1392 = 348*4 = 29*48 \\ 10 = 5*2 \end{cases}$$

Тамаңша сандар: төрт ессе шүғла – Нұр немесе 48 ессе мыс (29), 3 – Шолпан магаданы – Мизан (таразы) аспаны (3 –сүретті караңыз $108\frac{7}{3}$ бұрыш). Оның Айналық сыйнары Қағба:

$$\left| \begin{array}{l} 92 \\ 29 \end{array} \right| = 81 - 4 = 77. \text{ Саны: } 92 \pm 29 = 121 = 11^2 :$$

(Пайғамбар жасы): -63 Ал 48 айналма сан екені, оны жеті рет қайталаған мұқаттағат екені белгілі: $хм - حم = 48$, 40-46 сүрелер. Ол болады: $48 * 7 = 336$ – Ал + һарміс (Ыңдыс).

Ол тұрақты қайталау:

$$\left| \begin{array}{l} 84 \\ 48 \end{array} \right| = 64 - 16 = 48$$

саны:

$$84 \pm 48 = \left\{ \begin{array}{l} 132 \\ 36 \end{array} \right. ; 132\text{-жеті (сабиғ), 36-жүрек (қалаб).}$$

$62 - 26 = 36$ (Тұран қакпа саны) немесе 36 ($701 - 691 = 360$ – шеңбер. Осы сандарға иман (таразы) санын қосамыз. Ол сан: $\text{مَلَلِ الْمُحَمَّدِ لَوْسَرِ الْمَلَلِ}$

Ла Алһ Ала Аллһ Мұхамед расул Аллан

$$31+36+32+66 + 40+8+40+4+200+60+6+30+66 \\ 165+454 = 619 - \text{таразы} = 400+200+19$$

$$701 \pm 619 = \left\{ \begin{array}{l} 1320 = 132 * 10 \\ 82 \end{array} \right.$$

132-жүрек, жеті толық сан, 82-ақырғы – жетінші хат - Санжар мағаданы немесе 60-0. (1 – сурет Жұмал кестесі).

Екіншісі:

$$691 \pm 619 = \left\{ \begin{array}{l} 1310 = 786 \frac{5}{3}; \\ 72 = 36 * 2 \end{array} \right. 786 - \text{бас бата } b = \frac{5}{3} -$$

Алтыншы аспан, Шоңай Ибраһим нотасы (Әл-Фараби бойынша). Ойларсыз!?

Пайғамбардың аспан сапарында 5 – хат көкте, яғни Арай көгінде һарун (С.Ғ) сәлем берді. Басқа көктерде басқаларға Пайғамбарымыз өзі сәлем берген еді. һарун саны: نورا = 262. Оナン бас бата шығады: $262 * 3 = 786$ өзі Тұран Қакпа сандарынан: (2+6+2), яғни темір текті. 5 – хат көктің қожасы Арайдың

тегі темір екені есте болсын. Оナン әрі қарай Пайғамбарлар тарихында жазылған: “Бұл бесінші аспан Якуттан тұрады, есімі ратқа неріштелері кор қызы суретінде”.

Темір текті Коктің аты ратқа деген мағына шығады. Оның аты ғалам тұтас (бірге) болғанда оның негізгі тұрағы темір – Темір Қазық деген сөз шығады. Темір магнит – тарту күш көзі.

Козғалыс сонан, жүрек тебірененісі жеті хат көкпен үндес. Олар жаратқан иесінің есімін зікір етеді, иман келтіреді. Ол қызыл қан түйіршігінен (гемоглобиннен) бастап, ғалами шекке жайылған. *Темірдің сондай ғалами тараган ең берік зат екенін гылым жаңадағана дәлелден отыр.*

Аят, хадисте ол басынан берілген. Хм (حـ) қалай қайталаса, темір де солай тебіренеді. Оны былай бір көрелік:

$$52 \pm 48 = \begin{cases} 100 = K \\ 4 \end{cases}$$

$K = 100$. Ол 50-сүре аты, онда: $50+100+45 = 195$. Ол 19-сүре мұқаттағаты. Ол:

$$19 \pm 7 = \begin{cases} 26 \\ 12 \end{cases}$$

Темір – Хадид – 26 – Жер – текше; 12 мүшел.

Мынау Темірдің өрнегі: $3d^6 4s^2 - 2 = 0$ сол тұрактылықты көрсетеді. Мұнда алдағы 3 – М-қабаты, d – оның үшінші қабатшасы, оның дәреже көрсеткіші 6 - өзгермелі электрон саны. 4 – төртінші қабат N, s – оның бірінші қабатшасы, оның дәреже көрсеткіші 2 - өзгермелі электрон саны (рет саны) $Z = 26$.

Сонымен өзгермелі сан мен тұракты сандар теңеледі де, үздіксіз айналыста болады. $\left| \begin{array}{r} 84 \\ 48 \end{array} \right| = 64 - 16 = 48$ секілді. Оны былай жазамыз:

$$48 + 16 = 64$$

$$18 + 8 = 26$$

$$66 + 24 = 90$$

$$64 \pm 26 = \begin{cases} 90 = 45 * 2 \\ 38 = 19 * 2 \end{cases}$$

$$\left| \begin{array}{r} 54 \\ 45 \end{array} \right| = 25 - 16 = 9.$$

Ыңдырыс үшкілі. $64*10$ – Темір. 640 – темір қазақша, 26 – темір (халил) арабша. Қосамыз:

$$640+26 = 666 = 111*6 = 37*18$$

Жалған балгерлерге қорқынышты шындық сан. Осы екі темір саны мен Абай санын салыстырамыз.

$$640+38 = 687$$
 – Абай саны.

Оны мына түрде жазамыз: $640+64-26 = 678$, $640+64 = 678+26 = 64*11 = 704 = 88*8 = (62+26) 8$.

Тұран Қақпасы-Қағба қақпасы-сегіз жаннат есігі. Данышпан Абай төрт санды топтады. Екінші жағынан ол кісі жер қазынасының ең артығы темір деп тағы айтты. Демек, ол кісі осы кейінгі санды сезген, өйткені ол кісі алынған төрттің басшысы жүрек (132) болсын дейді. Ол жүректің козгалыс әрекеті темірмен байланысты.

Ойласаңыз осы арада ғаламның ғажайып сырлы бар. Ойлау керек!?

Енді айтылған тағы бір түсінікке оралайық. Ол “бесінші хат көк якуттан періштерелері Қор қызы суретінде” деген.

Асыл тастар тарихында яқут өте қатты, әдемі алты қырлы алюминий тотығы (Al_2O_3) лагылдың қырмызы қызыл күрен түсті түрі. Ол өзі алтыншы хат көктің – Шоңайдың мағаданы болып саналады. Құранда қор қыздары якут пен маржандай таза пәк асыл зат деген (55 – сүре, 58 аят). Демек, бұл таста келіп Тұран Қақпасының маңдайшасына орналасты. Қор қызы әулие аналар мағынасында – *Сұнбіле – Бикеш мағынасында*, Тұран Қақпа босағалары деп ишарат етеміз.

Ал, Якут тасы атының саны болады:

$$31+517 = 548.$$

Осы санға күміс санын 48 еселеп қосамыз, ол төрт рет ратқа болады:

$$548+47*48 = 548+2256 = 2804 = 701*4$$

Бұл нені көрсетеді? Ойласу керек.

Бұл жөнінде бір Қиас келтіреміз. Ал –Якут (548) жаннат мағынасында. 47 – Мұхаммед (С.Ф) сүресі, оның мөрі – Күміс, ол Ай мағаданы, ислам туы. 48 – сүре Ал – Фатах женіс. Ислам

женисі жанды жанингатка жеткізеді. Тәңірінің жаратқан ғаламы оз шұрынаң тоқіректің торт бұрышын қамтыған бір тұтас жағын азат – *ратқа*. Соның барлығы Исламның зор мәңгі бақыты үшін жарапған. Шындығын Аллах біледі. Оның рахматынан үміткер пендесі болудан, мұсылман болудан артық жол жок. Соған жеткіз. Амин!

Тәңіректің төрт бұрышын жалғастырган ратқа түсінігі Құрандағы айтылған *Қосмұйізді – Зуалқарнайын* рекетіне жақын келетіндігін соны қарайық. Алдымен 5- аспап (Арай аспаны), оның аты Ратқа болды. Ол аспаннан мүшелдік үйі 1 – мүшел бас мүшел Тышқан, оның арабша айлық жұлдыз тобы Хамал – Қошқар үйінде. Арайдың ол бірінші үйі. Екінші үйі, қазакша 8 – мүшел *Қой*. Демек керек болса екі Қошқар екі босағада, *Өгізхан* аңызындағы *Aқ Қой, Кара Қой* тәрізді.

2 – суретте екі оргтан қол саусактарды ортадағы Темір Қазыққа қоссақ темір үшкіл болады. Арайдың тегі темір. Оның бұрышы мүшел бұрышқа тең:

$$150^0 = \frac{180(12-2)}{12}$$

Зуалқарнайының екі тау арасын темір құйып, мыс-қоламен дәнекерлеп бекіткен ишараты осыған келетін түрі бар. Темір мен мыс Құннің екі жағындағы бір тектес мағадандар. 4 – суретте осыларды көрсету үшін жеті хат көк шеңбері сыйылды (Жеті Әліф). Онда мүшелдердің рет сандары он жакта көрсетілген. Сол суретте көктердің ноталары, мағадандары (металдары, асыл тастары күн аттары берілген. Ортада Темір Қазық Орхон таңбасы мен Жеті хат көк металдарының ең кішісі – басы темір (26) – оның тасы алмаз (алмас) ашылуы темірдің ғаламдағы ең беріктік қасиетін көрсетеді. Алмас – болат қылыш мағынасында.

Қосақ – Қоспак – Қосқар – Қосмұйіз – Ал-Қарнайын деген сөздің арабша сандық мәні болады. Ал = 31, Қ = 100, Р = 200, Н = 50, И = 10, Н = 50 жиыны: $31 + 100 + 200 + 50 + 10 + 50 = 31 + 410 = 441$. Бір тамаша нәрсе, Тұрандағы Ахмад Иассауи басындағы *иашим* – *иашаб* – *аш* – *шаб*, *баш* (*яшма*) тасының химиялық сандық мәні 441. Оны түрік нәсілдес халықтар жесеңіс тасы

деген. Демек ол 48-сүре атына сай келеді. Ол айтылды, яғни:

$$47 \times 48 + 548 = 701 \times 4 = 2804$$

мұнда, 47-Ай металы, 548-Якут тасы (б-көк). Арайдың сол жағында екінші нота – б ($\frac{5}{3}$), яғни қос мағынасында :

$$5\pm3 = \begin{cases} 8 \\ 2 \end{cases}, \quad 5*3 = 15.$$

Ол тастың сандық мәнін білеміз: 548. Оны былай жазуға болады:

$$4(90+47) = 360+47*4 = 360+94*2 = 360+188 = 548$$

Ойлап қараңыз, Ай шеңбері шықты.

Арай бірінші мүшел, Ай төртінші мүшел.

$$(47*4 = 188)$$

Бір тамаша сол ратқа саны 701 иесі – қожасы мағынасында да “ $\ddot{\lambda}$ ” буын сөзінің сандық мәні $d = 700$, $a = 1$. Сонымен Қос мүйіз иесі жеңіс иесі... *теңдік, ғадалат, хақ* жолы болып шығады. Аспап жол сол. Оның қакпа Күзетінде Арыстан бап. Ол -Ғабдолла Зулқарнайын жолы, ол-Ескендір Зулқарнайын жолы емес. Абай соны айтқан.

Енді 4-суреттегі Әл-Фараби нотасы жөнінде. Онда АБЖД есебі Күннен жоғары өрлеғен 5-а, 6-б, 7-ж, сонан кейін Күнге оралған 4-д. Екінші сөз *қазуз* (huz), 1-аспан Айдан басталады ($h = 5$), онан кейін 2-аспан ($z = y = 6$) Айқызы. Онан кейін 3-аспан ($z = j = 7$) Шолпан. Демек Күнге дейінгі үш Арыс. Сонан кейін Шолпаннан бастап екінші айналыс *хти* (Шолпан – Күн - Арай). Онан кейін КЛМН (Шонай – Санжар – Ай- Қызы). Сонымен алғашқы төрт сөз аяқталды. Олардың жалпы саны:

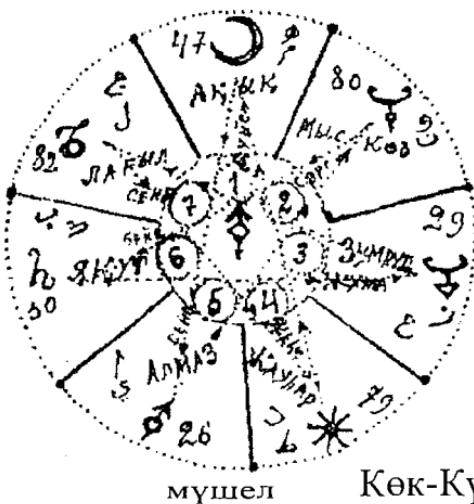
$$10+18027+140 = 195.$$

Ол 19-сүренің Мұқаттаған саны ($\text{صعيك} = \text{khiifc}$), және 50-

сүре саны: $50+100+45 = 195$. Ол өз алдына бір мәселе. Енді 4 – суреттегі мағадандар туралы. Онда 6-аспанда якут 548 дедік. Енді екінші асыл тас зумруд (درج). Күміс (47) бірінші аспанда. Осы үшеуін көрейік:

219.....701

Жеті әліф

1	?	1:1	c	47-күміс	Ай – дүйсенбі	4
2	?	9:8	d	80-сынап	Айқыз – сәрсенбі	3-6
3	?	5:4	e	29-мыс	Шолтан – жұма	2-7
4	b	4:3	f	79-алтын	Күн – жексенбі	5
5	?	3:2	g	26-темір	Арай – сейсенбі	1-8
6	?	5:3	a	50-қатайы	Шоңай – бейсенбі	9-12
7	?	15:8	h	82-қорғасып	Салжар - сенбі	10-11

4-сурет.

Алты Ай саны: $47 \times 6 = 282$;

Зумруд саны: 266;

Екеуін қосамыз:

$$282 + 266 = \begin{cases} 548 \\ 16 \end{cases}; \text{ мұндағы } 548 - \text{ Яқут, 16-Ара саны.}$$

Тағы бір ғажап есеп: Арай (5-аспан) ұясында үш сан түр:

$$A = 1$$

$I = 10$ яғни Ай (11) және темір

$Fe = 26$ -(хадид) 26.

Екеуін қосамыз:

$$26+11 = \begin{cases} 37 \\ 15 \end{cases}; \text{ 37-тахул саны, 15-тас.}$$

Осы сандар ғалами табиғи есеп басы:

$$15 \pm 11 = \begin{cases} 26 \\ 4 \end{cases}$$

Осы сандағы химиялық элементтер: 4 – берилий, 15 – фосфор, 26 – темір. Нөлге тең айналыста, олар темір білікте. Соның астында басқа екі зат бар: *сүтек, гелий*. Аралары 11, 11, 22, 22, 33 болып барлық элементтер бөлінеді. Енді осы екі санның көбейтіндісі: $26*11 = 286 \dots 286$. Бұл тамаша өрнек ол екінші Бақара (өркеш) сүренің аят саны. Бұл ғалами мұғжиза.

Тағы бір тамаша зат: Күнге дейінгі және Күннен жоғары үш аспаннаң металдарын қосамыз:

$$47+80+29 = 156 = 26*6 = 52*3$$

$$26+50+82 = 158 = 79*2$$

Өзара байланыс қалай? Темір, Хамда, 7а – Алтын.

$$\text{Тағы бір тамаша: } 158 + 108 = \begin{cases} 266 \\ 50 \end{cases}$$

Қос Ай саны $54*2 = 108$ – Хақ саны, молшылық саны. 266 – Зумруд саны, 50 – Шоңай саны. Оларды ойладап, талдап қараған адамға талай тамаша зат бар. Енді барлық металл саны болады:

$$156+79+158 = 393$$

Осы санды екі еселсек бас бата саны шығады:

$$393*2 = 786$$

Абай санына Хақ санын қоссак, тағыда сол бас бата шығады:

$$678 \pm 108 = \begin{cases} 789 \\ 570 \end{cases}$$

Кейінгісі ондық сан, ғаршы саны, камалат ал-хадид:

ғашар - رُشْعَ

ғарш - شُرْعَ { $570 = 19 * 30$ (аль-Хадид. 10)}

Отырарда отыз бап немесе: $38 * 15$. Бұлар:

38 – сад – سَعْدَ.....

15 – тас – تَسَّعَ .....

$$38 + 90 + 88 = 216 = 54 * 4 = 108 * 2$$

($15 -$ тас бұрын жазылған).

Тәніріне шүкірлік.

Исламға хайыр болсын. Амин! سَعْدَ اَتَى سَعْدَ = Сыдық -
شَدِّقَ (194) шындық болғанда сол Ҳак حَقَ еki ece $108 * 2 = 216$.
Екеуін қосамыз:

$$216 \pm 194 = \begin{cases} 410 = 246 * 5 \\ 22 = 11 * 2 \end{cases}$$

Жебрайыл періште санын Шоңай Алтыншы аспан нотасына көбейтеміз. Сонда соған тең болады. Айырмасы Ай еселік саты $11 * 2$. Онан Жұлдыз әлемі шығады: كُوَكَبٌ + كَبٌ = بَكْوَكٌ

$$26 + 22 = 48$$

Ол алтыншы аспан металы 50 – қалайы. Ол $50 * K = 100$
«فَنَّ» сүресі айтылады. Оған қосымшаны біз “Алхимияда” бергенбіз:

50 - فَنَّ = K

38 - صَعْدَ = C

$$50 \pm 38 = \begin{cases} 88 = 62 + 26 \\ 12 \end{cases}$$

Екеуінен тек ғалами саны шығады: $90 + 100 = 190$.

Тағы бір тамаша сан: жеті металлдың ең кішісін және үлкенін қосамыз:

$$82 \pm 26 = \begin{cases} 108 = 54 * 2 \\ 56 = 8 * 7 \end{cases}$$

Хақ саны, Қамар (Ай) саны, Күн саны (иум - ۴۹ = 56). Осы санды Күннен бергі үш метал санына қосуға болады:

$$56 \pm 108 = \begin{cases} 264 = 24 * 11 = 132 * 22 \\ 48 \end{cases}$$

Қайталама тәулік, Ай, 48. Бұл сан Ай нота саны (Әл-Фараби бойынша): Қос өкпе – Жүрек.

Он санының екі мүшесін қосамыз:

570 – ғашар – он

530 – тасиғ – тоғыз

$$570 \pm 530 = \begin{cases} 1100 = 110 * 10 \\ 40 \end{cases}$$

Камыл (толық) магнит тас $\text{Fe}_3\text{O}_4 = 110$. Осы санды мына түрде жазамыз:

$$393 * 3 - 79 = 1179 - 79 = 1100$$

яғни барлық жеті металдың санын үш еселеп, онан Күн металы алтын санын шығару. Мұның түсінігін ойласу керек. Осы санының үстіне арабша төрт санын (үш шамш санын) қосамыз:

$$1179 \pm 273 = \begin{cases} 1452 = 132 * 11 \\ 906 = 15 * 6 = 302 * 3 \end{cases}$$

Жетілік – жүрек Айеселік, тамаша сырлы өрнек. Екіншісі өркеш алты есе. Алты алаш, қос үшкіл ғалам. Тәніріне шүкір. Есепті әрі қарай жалғастырамыз:

$$4304 + 286 * 9 = 6200 + 678 = 6878$$

Халифалар санына екінші (Бақара) сүре санының аят санын тоғыз (торқа) еселеп қосамыз. Сол тең болады: түрік саны толық еслі (темір сыңары Тұран Қақпа саны) қосқан Абай саны. Мұны қалай түсінеміз?!

Сол өркеш (Бакара) сүренің екі санына үшкіл жасаймыз:

$$151 \cdot 2 \pm 286 = 302 \pm 286 = \begin{cases} 588 = 14^2 \cdot 3 \\ 16 = 4^2 \end{cases}$$

болады: $\frac{400000}{114 \cdot \sqrt{3}}$

$$14 \cdot 1.732 = 24.248$$

$$400000 \cdot \frac{24248}{0.165} = \sin \alpha: \quad \begin{aligned} \alpha &= 9^{\circ}30' \\ 2\alpha &= 9^{\circ}30' \cdot 2 = 19^{\circ} \end{aligned}$$

Тең бүйірлі үшкілдің жақтары:

$$14\sqrt{3} + 14\sqrt{3} + 8 = 4(7\sqrt{3} + 2) = 56.496$$

бұрыштары: $161^{\circ} + 19^{\circ} = 180^{\circ}$. Мұндағы 161 саны текшеңін көрінбейтін жеті сан жиыны.

Жақтар санына халифалар санын қосамыз:

$$56496 \pm 4304 = \begin{cases} 60800 = 76 \cdot 800 \\ 52192 \end{cases} = 190 \cdot 320 = 38 \cdot 640 \cdot \frac{5}{2}$$

Тамаша мазмұнды сандар: 190 – ғалами сан, $32 \cdot 10 = (17+15)$ 10 намаз ансы. 38 – сат саны... 90. 640 темір. 5 – пешене бес парызы. 2 – егіздік заң.

76 – Ал-Инсан (Адам сүресі).

80 – Екінші аспан (Бақара) сүре – Футарад – Үідрис Жұлдызы металы (сынап). Ол бас бармак, Мұхаммед (F.C) мен жүлдыздас. Айтылған бір санды еске ала кетеміз:

$$640 \pm 38 = \begin{cases} 678 \\ 602 \end{cases} \quad 678 - \text{Абай саны.}$$

602 – 19-сүре саны (Әулие Ана саны). Сондай ана Туранда болған. Ойлап қаралық. Тәнірім шындық иесі. Біздер ойласудамыз. Тура жолда болуға нәсіп болсын. Амин!

19 – Мариам сүресінде атасыз бала туғаны жөніндегі аяттарда “Мен тарапымнан адам баласына бір үлгі әрі мархамат. Бұл біткен бір іс еді, деді (21 аят).

Онан әрі қарай 88 аята олар: “Аллаһ бала иемденеді” десті. Расында өрескел нәрсе сөледіңдер (89 аят). Аллаһқа

бала ұйғарғандықтан “Кок шатынап, жер жарылтып таулар құларлышқтайды” апатты нәрсе (90 аят) дегенді айтады.

76 – Ал-Инсан (Адам) сүресінде: “Расында Аллаң оте білуши, хикмет иесі” деген (30 аят).

Осы сүренің қатысынан Абай саны шығуы ойға қалдырады:

$$602 \pm 76 = \begin{cases} 678 \\ 526 \end{cases}; \quad 678\text{-Абай саны.}$$

Мариам адам, оның баласы Хақ жолындағы адам баласы. Оларды Тәңірлік дәрежеде дәріптеуге болмайды. Олай болмаган күнде дін бұзылып, апат болады деген ишарат.

Осыған қосымша кейінгі санды періштерелер санына қосалық:

$$4914 \pm 526 = \begin{cases} 5540 = 340 * 16 \\ 4388 \end{cases}$$

340 – Қамар (Ай) 16 – Ара саны, Нұр түбірі: $16^2 = 256$

Тәңірінің әмірімен Ай Нұрының сәулесінен жүкті болған деген ишарат болуы мүмкін. Расын Аллаң біледі.

Ал енді екінші сан мен Халифалар сандары айырмасы қайталама $84 = 4388 - 4304$;

$$\left| \begin{array}{c} 84 \\ 48 \end{array} \right| = 64 - 16 = 48$$

Осы санды басқа санға қосамыз:

$$602 + 48 = 650 = (80 + 50)\sqrt{5}$$

Сонымен қатар:

$$602 + 38 = 640 - \text{темір.}$$

Тұран Қақпасына оралдық. Осымен бір тоқталайықта қаралық. Аллаға жалбарынып тілек етелік! Амин!

Тағы екі сан:

$$\begin{aligned} 602 + 92 * 2 &= 602 + 184 = 786 \\ 4304 + 8470 &= 12774 = 92 * 150 \end{aligned}$$

Қағба тасы, мұшел-темір бұрыш бас бата. Тәніріне шүкірлік.

Әулие (Ә-Фараби) үшкілінде келген бір санды әрі дамытамыз.

Ол мынау:

$$487 \pm 360 = \begin{cases} 847 \\ 127 \end{cases}$$

Алдыңғысы: $847 + 153 = 1000$ Кейінгісі: $127 * 2 = 254$

Ибраһимның тау құсы. Сол санның шығады:

$$8470 \pm 4304 = \begin{cases} 12774 = 92 * 150 \\ 4166 = 4000 + 166 \end{cases}$$

$$4304 - 19 * 16 = 4304 - 304 = 4000$$

$166 = \text{Қаус سوق}$ (9-мұшел Мерген - Мешін). Ол санды былай жазамыз:

$$360 + 440 + 47 = 847 = (360 + 393 + 94) = 251 * 3 + 94 = 753 + 94$$

251 - درج (зумруд), 94-47*2 = Қос Ай Мағадан, зам-зам, 393 – жеті метал 440 = (62+26) 5

$$786 + 94 = 880 = (62 + 26) 10 \quad \text{немесе: } 454 + 393 = 874$$

Мұхаммед расул Аллаh = $92 + 296 + 66 = 454$. Бұл сандардан шығады:

$$4540 + 4304 = 4914 + 3930$$

Тамаша ірі өрнек. Онан шығады:

$$4540 - 4304 = 236, \quad 382 + 236 = 618$$

$$4914 - 3930 = 984 = 246 * 4$$

618 – Ал-рахман ал-рахим

246 – Жебрайыл.

Арғы жағын ойларсыздар. Аллаhtың зор рахматы Исламға жеткізген.

Пайғамбарымыз Нұр Мұхаммад (4540) өзінің халифалары мен (4340) тен перштегер санына [Ай мен Құн еселес санына ($91 * 54 = 4914$)] қосылған жеті қайталаушы мағадан камел түрде (3930). “Жаралған өз нұрынан Гаунари пак ол үшін Жаратылмыши гарииш Ал-флак”. Шәкерім хажы өлеңі еске түседі.

Тәнірінің рахматы, пайғамбардың шапағаты болсын! Амин!

Тәнірінің ғажайып хикматын түсіну жолында Әулис (Әл-Фараби) үшкілін жасағанбыз. Еске сала кетелік, оның айнала жақтау сызықтары:

$$1000 + 786 + 450 = 2236,$$

бұрыштары:

$$104^{\circ}44' + 49^{\circ}28' + 25^{\circ}48' = 180^{\circ}$$

Оның текше (Кағба - Ара) бұрышымен байланысы:

$$104^{\circ}44' - \frac{109^{\circ}28'}{2} = 50^{\circ}$$

$$49^{\circ}28' - 19^{\circ}28' = 30^{\circ}$$

Олардан: $50^{\circ} \pm 30^{\circ} = \begin{cases} 80^{\circ} \\ 20^{\circ} \end{cases}$

5 – суретте ол үшкілдің бұрыштары АВД үш бұрыши. Сол үшкілге екінші үшкіл жалғастырамыз: ВКМ. Оның сызық жақтаулары ВМ = 570, КМ = 393, ВК = 360. Бұлар: 570 – пайғамбардың туган жылы (маулуд), 393 жеті метал жиыны, 360 – Шенбер. Осы екі үшкіл арасын МД = 290 сырықпен жалғастырық. Осымен байланысты үшінші үшкіл шықты: ВМД. Оның сызықтары: $786 + 570 + 290$, бұрыштары: $128^{\circ} + 35^{\circ} + 17^{\circ} = 180^{\circ}$. 6 – суретте оны жеке салып жалғастырық. Сонымен бұл екі сурет жалғас. Олардан шығады:

$$50 \pm 17 = \begin{cases} 67 = 67 * 60 = 4020 \\ 23 = \frac{92}{4} = 23 * 60 = 1380 = 92 * 15 \end{cases}$$

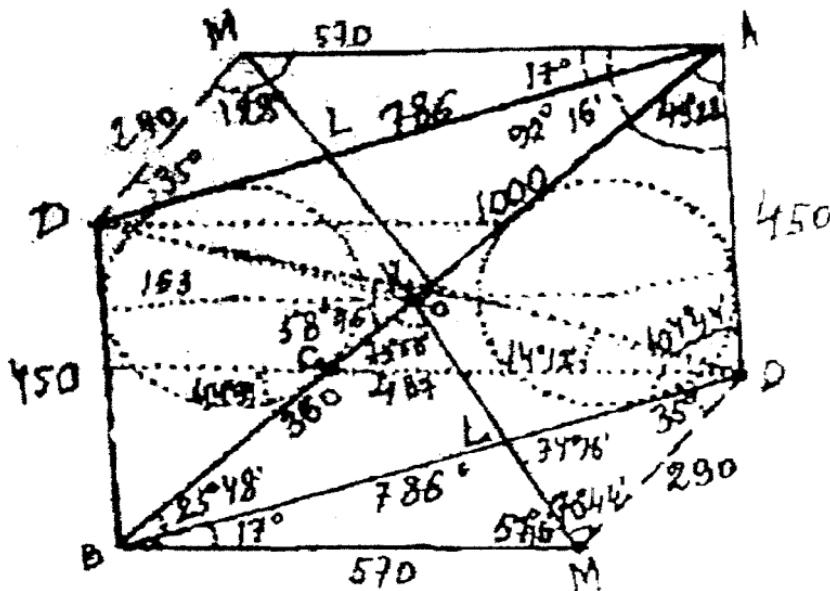
Үш үшкіл. Әулие Мулха және Жеті Әліф.

$$17 \cdot 60 = 1020; \quad 52 \pm 36 = \begin{cases} 88 \\ 16 \end{cases}; \quad 52^{\circ}36' \pm 36^{\circ}52' = \begin{cases} 89^{\circ}28' \\ 15^{\circ}44' \end{cases}$$

$$57^{\circ}16' + 42^{\circ}8' - 58^{\circ}6' = \begin{cases} 0^{\circ}8' \\ 45^{\circ} \end{cases}; \quad 41^{\circ}18' \pm 11^{\circ}18' = \begin{cases} 52^{\circ}36' \\ 30^{\circ} \end{cases}$$

$$\frac{8}{6} = 11^{\circ}18'.$$

$\angle 30^{\circ}$

$$KL+LM = \{222 \pm 171 = \begin{cases} 393 = 131 \cdot 3 \\ 51 = 17 \cdot 3 \end{cases}; \quad 171 \pm 71 = \begin{cases} 242 \\ 100 \end{cases}$$

$$151 \pm 71 = \begin{cases} 222 \\ 80. \end{cases}$$

$$BK=487; \quad CA=640; \quad AB=1000; \quad 500-487=13 \\ BC=360; \quad BO=500; \quad OD=400; \quad 153 \pm 13 = \begin{cases} 166 \\ 140 \end{cases}$$

5-сурет.

Алғашкы санды Фараб (Ғұтарад) санына қосамыз, халифалар саны болады:

$$4020 \pm 284 = \begin{cases} 4304 \\ 3736 \end{cases}$$

Кейінгісінен: $1900 + 1836 = 3736 = 380 * 5 + m_p$

m_p - протон саны.

Екінші өрнек:

$$30 \pm 17 = \begin{cases} 47 \\ 13 \end{cases}$$

$$67 \pm 13 = \begin{cases} 80 \\ 54 \end{cases}$$

80-сынап – Екінші аспан Ғутарад металы, 54-Қамар (Ай).

Еске ала кетелік 5 – суретте КО = 13 = ($500 - 487 = 13$). Оны еселейміз төртке: $13 * 4 = 52$ (хамды).

Айтылған суреттер бетінен қалай тамаша сандар кездеседі. КМ сызығы (металдар сызығы) мен ВД (бас бата сызығы кездескен жері) тамаша.

$$222 \pm 171 = \begin{cases} 393 \\ 51 \end{cases}$$

онан шығады: $393 * 2 = 786$

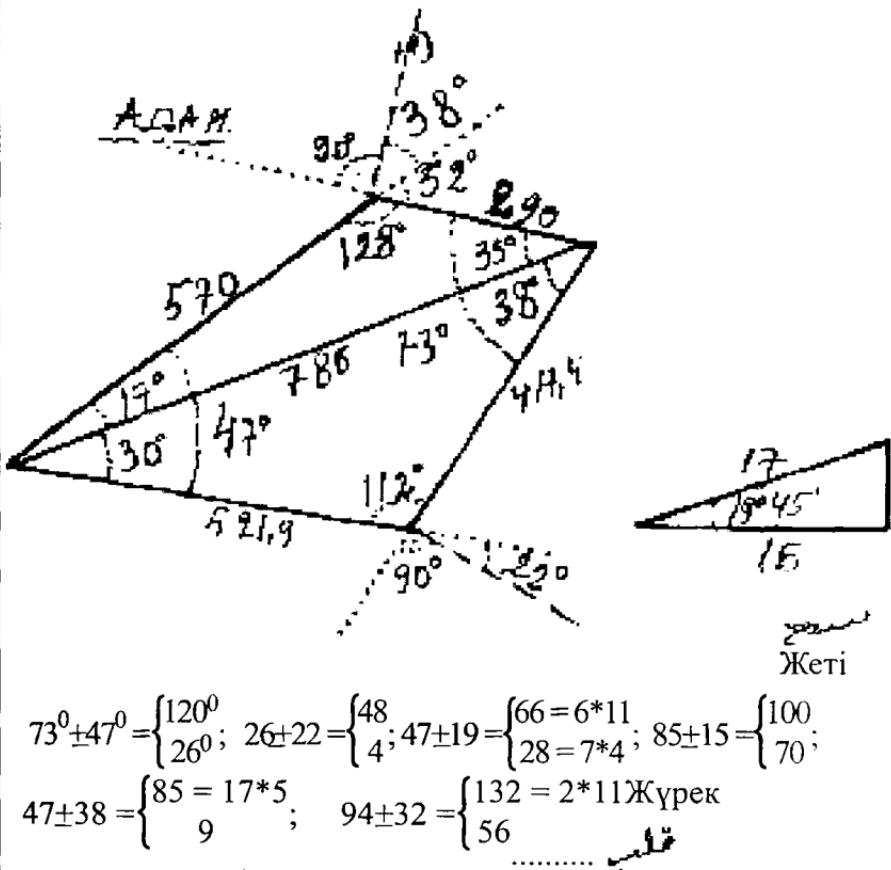
$$151 \pm 71 = \begin{cases} 222 \\ 80 \end{cases}$$

– ин сағ (ғадалат, 151-өркеш (ساعی), 71 – А-Л-М, сол сипат өркеш сүредегі (2-Бақарадағы мұқаттағат). 80 – сынап, Ол да сол екінші аспан металы.

47-Күміс-Ай металы;

29-Мыс-Шолпан;

$$76 = 19 \cdot 4 - (\text{Ал-Инсан}) \quad 19^{\circ}45' \pm 19^{\circ}28' = \begin{cases} 39^{\circ}13' \\ 17' \end{cases}$$

$$39^{\circ}13' * 2 = 78^{\circ}26'$$

$$78^{\circ}26' - 63^{\circ}26' = 15^{\circ}$$

$$\begin{array}{r} 63 \\ 36 \end{array} \left| \begin{array}{l} 36-9=27 \\ 36 \end{array} \right. \quad 4-1=3$$

$$78^{\circ}26' + 26^{\circ}34' = 1050.$$

$$105 * 60 = 6300 = 63 * 100.$$

Ку+Кб

6-сурет.

47 – сүре (Мұхаммед), оның аят саны 38. Осы екі санның екесі де суреттерде айқын көрсетілген. Олармен байланысты: жеті рет қайталау саны, *ку+каб* بڭوڭ (Жұлдыз) саны, тағы басқалары. Ай – Қамар сандары да айқын:

$$66 = 6 \cdot 11, 22 = 2 \cdot 11, 54 = 67 - 13$$

Өгізхан (Ауғуз - زوڠو = 1020) Саны да сонан: $17 \cdot 60 = 1020$. Айтылған үшкілдердің екі жақ сзығын Зуалқарнайын санына қосамыз:

$$1142 + 1000 + 570 = 2712$$

Осы бір ойланарлық сан, яғни ол Абай санының төрт есесі: $678 \cdot 4 = 2712$. Осы үш санынан үшкіл:

$$\frac{1142 + 1000 + 570}{2} = \frac{2712}{2} = 1356$$

Оның сандарының өзі тамаша:

$$1356 - 1142 = 214 \text{ - (жаутар)} \quad (жаутар)$$

$$1356 - 1000 = 356 = 89 \cdot 4$$

$$1356 - 570 = 786 \text{ - бас бата} = 210.143$$

$$\text{Бұрыштары: } 88^{\circ}58' + 61^{\circ}6' + 29^{\circ}56' = 180^{\circ}.$$

$$\text{Онан шығады } 79^{\circ}56' - 29^{\circ}56' = 50^{\circ}$$

$$2(88^{\circ}58' - 49^{\circ}28') = 2 \cdot 39^{\circ}30' = 79^{\circ}$$

$$79 \pm 11 = \begin{cases} 90 = 45 \cdot 2 \\ 68 = 17 \cdot 4 \end{cases}$$

(Күн 79, Ай 11)

$$2(61^{\circ}6' - 36^{\circ}52') = 48^{\circ}28'$$

$$49^{\circ}28' - 48^{\circ}28' = 1^{\circ}$$

$$\text{Жоғарыда көрдік: } 104^{\circ}44' - \frac{109^{\circ}28'}{2} = 50^{\circ}$$

$$\text{Онан шығады: } 79^{\circ}56' - 29^{\circ}56' = 104^{\circ}44' - \frac{109^{\circ}28'}{2}$$

$$79^{\circ}56' + \frac{109^{\circ}28'}{2} = 104^{\circ}44' + 29^{\circ}56' = 134^{\circ}40' = 90^{\circ} + 44^{\circ}40'$$

$$134 \cdot 60 + 40 = 8040 + 40 = 8080$$

Осы санмен байланысты бір есеп:

$$2(8080+4304) + 1440 = 12384 \cdot 2 + 12^2 \cdot 10 = 24768 + 1440 = 26208 = 91 \cdot 288 = 273 \cdot 96 = 546 \cdot 48$$

91 – Шамса Күн. Оның үш есесі болады арабша төрт: Арбағ
عبرا = 273 (немесе абсолют нөл...Т).

96 = 48 * 2, Қайталама сан

96 – сүреде (ал-Ғалақ,...19 аят)

اَلْحَلُ - ұйысқан қан

$$31 + 200 = 231$$

$$96 + 321 + 19 = 146$$

Алғашқы бес аят ең алғашқы Хира тауында келген: “*Оқы!*”... деген. Екінші жағынан осы санды *тахул* саны бойынша жазамыз. Ол сан 25725, оған үш есе көрінбейтін жетілік санын (161) қосамыз:

$$25725 + 161 \cdot 3 = 25725 + 483 = 26208$$

Бұл екеуінің арасын қабыстыру оңай емес!... Ойларсыз...

Еске алайық періштерлер санын:

$$246 + 111 + 318 + 382 = 1057$$

Оған Аспан саты сүре санын қосамыз: (85) $1057 + 85 = 1142$ – Зуалқарнайын. Екінші жағынан: $618 - 570 = 48$. Осы қайталама санды Жебрайыл' санының үш есесіне қосамыз:

$$246 \cdot 3 + 48 = 738 + 48 = 786, \text{ болады бас бата саны.}$$

Осы айтылып келген қағидалық есептерде Айдың қатысы көп кездеседі. Айдың өзі *Исламның* белгі туы. Жалауы, мәрі. 5-6-7 суреттер соған айқын дәлел. Сол себепті 7-суретті Хақ жолында Айдың Аяны Аллаһның баяны деп атадық. Соны қарап көрелік. (7-сурет).

АЙДЫҢ АЯНЫ – АЛЛАНЫҢ БАЯНЫ

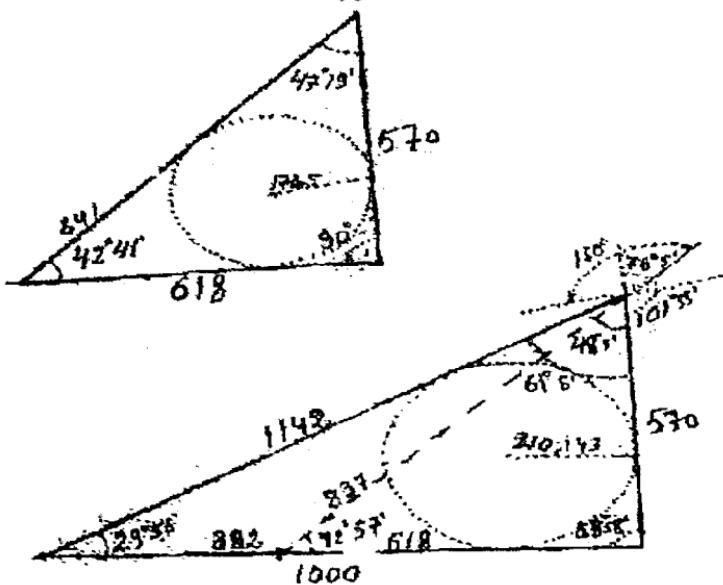
19.....786

Хақ жолында.

$$\text{Хақ} = 108 = \text{ق}$$

$$\begin{array}{l} \text{Айдың Аяны Алланының Байаны.} \\ 47^{\circ}19' * 2 = 94^{\circ}38'; \quad 94^{\circ}38' + 49^{\circ}28' = \left\{ \begin{array}{l} 144^{\circ}6' \\ 45^{\circ}10' \end{array} \right. \end{array}$$

$$144^{\circ}6' - 61^{\circ}6' = 83^{\circ}; \quad \frac{45^{\circ}10' 8^{\circ} 0^{\circ} 10'}{90^{\circ}} = 70$$

$$618 + 570 = \left\{ \begin{array}{l} 1188 = 108 * 11 = 54 * 22 \\ 48 \end{array} \right.$$

$$\left| \begin{array}{l} 84 \\ 48 \end{array} \right| = 64 - 16 = 48; \quad 132 = 12 * 11;$$

$$1000 * 3 + 570 * 2 = 3000 + 1140 = 4140 = 8280; \quad 8280 = 92 * 90;$$

$$8280 + 1142 + 618 = 10040 = 251 * 40;$$

$$\text{зумруд}-251 \quad \text{دریز} \quad 441 = 350 + 91;$$

$$\text{Зуалкарнайын} = 1142 = 701 + 441.$$

$$\begin{aligned} (\text{Аугуз}) &= 1020; \quad 1020 + 441 = 1461 = 487 * 3; \quad 847 + 487 = 83 * 16 \\ &= (52 + 31) * 16. \quad \text{Ал-хамды.} \end{aligned}$$

7-сурет.

7-суретте біріне-бірі байланысты екі болім. Оның астында үшкілдің жақтау сыйықтары: $1142+1000+570 = 2712 = 678*4$. Осы сандардың төрт есе Абай санына тең келуі тамаша сыр. Мұны ойлау керек, зерттеу керек.

Осы санды былай бір ойлап қаралық: үшкілдің үш жағы, Абай саны төрт. Екеуін көбейтеміз, болады мүшел саны. Айтылған санды осы мүшел санына бөлеміз:

$$\frac{2712}{12} = 226$$

Осы санды екінші сүренің аят санына қосамыз:

$$286 \pm 226 = \begin{cases} 512 = 256*2 \\ 60 = 30*2 \end{cases}$$

Мұнда Нұр саны екі рет шықты ($256*2 = 512$) және мүшелдің бас саны шықты, екеуі де тамаша. Ал Өркеш сүренің аят санын 286 - Өркеш сан деп аламыз. Ол өзі:

$$26*11 = 286$$

Бұл Хадид санының айлық есесі. Олар бар ғалам заттарына өлишеуіш деп білуге болады. Мысалы:

$$15 \pm 11 = \begin{cases} 26 \\ 4 \end{cases}$$

Осындағы үш сан - үш элемент (4-берилий, 15-фосфор, 26-темір) химиялық заттардың темір *біліге* болып табылады. Басқалары сонан төмен және жоғары болып бөлінеді.

Алтыс саны *шенбер* есебінің басы екені белгілі. Оны 1-суреттен білеміз. Оның мазмұны онан кейінгі суреттерде бар.

Тағы бір әдіс. Абай саны төрт сөзден тұрады. Ол сөз төрт есе болғанда барлығы болады 16 есе. Оның шаршысы болады Нұр: $16^2 = 256$. Ол айтылады. 47-сүре Мұхаммед оның аят саны 38. Екеуі болады $47+38 = 55 = 17*5$. Шығады ғажайып сан, бес уақыт намаздың *фарыз* саны: $2+4+4+3+4 = 17$. Ол аспан Сафар сүресі (17 – ал-Асар). Ол аспан саты санының бес есесі: $17*5 = 85$. Ал-рахим саны оның текшесі $17^2 = 289$, оған Пайғамбар санын қосамыз: $289+40 = 329$ – ал-рахман саны мен: $2*17^2+40 = 329+289 = 618$

(7-суретті қарандыз).

Атомдардың өзегі протон сөған байланысты, соның шындығы, хақтығы (хақ = $108\sqrt{2}$):

$$17 \cdot 108 = 1836 = m_p$$

Ол хақ саны Қосай саны: $54 \cdot 2 = 108$. Айдың айқын аяны деген осы. Ай сүре санын өркеш аят санына қосамыз:

$$286 \pm 54 = \begin{cases} 340 \\ 232 = 29 \cdot 8 \end{cases}$$

Қамар (340) - Ай

Мыс (29) - Шолпан

Демек Ай мен Шолпан қатар шықты. Айтылған екі сан арасының бұрышы болады: $\frac{16}{17} = \cos 19^0 45'$. Онан шығады (6-сурет):

$$19^0 45' \pm 19^0 28' = \begin{cases} 39^0 13' \\ 17' \end{cases}$$

Онан шығады: $39^0 13' \cdot 2 + 26^0 34' = 78^0 26' + 26^0 34' = 105^0 = 105^0 \cdot 60 = 6300'$

$$\left| \begin{matrix} 63 \\ 36 \end{matrix} \right| = 36 - 9 = 27$$

$$4 \cdot 1 = 3 \quad \sin 30^0 = \frac{1}{2} = 0.5; \quad 17' \cdot 2 = 34'; \quad 26^0 34' - 17' \cdot 2 = 26';$$

Онан шығады:

$$19^0 45' \cdot 2 + 26 = 19^0 28' \cdot 2 + 26^0 34' = 65^0 + 30'$$

Бас бата

Өркеш сүреде бас қосатын кейбір тибратты мысалдар:
 $151 \cdot 2 + 286 = 302 + 286 = 588 = (14\sqrt{3})^2$;

$$151 \cdot 2 + 262 = 302 + 262 = 564 = 47 \cdot 12 = 94 \cdot 6$$

$$302 + 266 = 568 = 71 \cdot 8 = 142 \cdot 4 = 284 \cdot 2$$

$$286 + 266 = 552 = 92 \cdot 6$$

Осыларды қосамыз:

$$302 + 286 + 266 + 226 = 1116 = 62 \cdot 18 = 1000 + 116, \text{ немесе } 618 + 382 + 116$$

Онан шығады:

$$62+18 = \begin{cases} 80 \\ 44 \end{cases}$$

Мұндағы 266 – Зумруд саны, ол бір жағынан Үйдрыс пайғамбардың бет тасы, екінші жағынан Шолпан тасы. Олардан шыққан сандар: 47-құміс саны, Пайғамбар саны ($47*7 = 94$), толық ат саны (14), сұнбіле саны ($142 = 71*2$), Футарад-Фараб саны, А+Л+М-мұқаттағат саны ($71*2 = 142$, $71*4 = 284$). Кағбаның алты беті мен текше саны ($92*6 = 552$). Онан кейін төртеуінің қорытындысын 1116, бірнеше түрде алуға болады. Олардың ішінде 116 – ұстінде - عیل ام = 116 – Ғалайх болса мынды Әліф ғалам деп алсак, ұстінде он тоғызы деген мағына келеді. Кейінгі екі сан темір сыңары (62), шенбер бөлшегі, миллат шерегі: $18*4 = 72$. Олардан 80 – сынап, екінші аспан металы, Үйдрыс жұлдызы. Оның асыл тасы мысықкөз (мыс көз)ғайн ал-har (عیل رہ = 366). Осы сандардан шығады:

$$366+80 = 266+180 = 446$$

Осыларды ойлай тұралық. Енді бір хиали есеп. 7-суретте үшкіл ішіне сызылған шенбер өріci $210.143 =$ г. Осындағы сандарды екі бөліп қараймыз: бүтіні 210, бөлшегі 0.143. Кейінгісін 2000 еселейміз: $0.143*2000 = 286$ болады, өркеш аят саны: $26*11$. Осы екеуінен бұрыштар шығарамыз:

$$210 = \operatorname{tg} 36^{\circ} 18'$$

немесе: $\frac{143}{210} = \operatorname{tg} 31^{\circ} 18'$

жиныны: $36^{\circ} 18' \pm 31^{\circ} 18' = \begin{cases} 67^{\circ} 36' \\ 5^{\circ} \end{cases}$

онан шығады: $67^{\circ} 36' \pm 52^{\circ} 36' = \begin{cases} 120^{\circ} 12' \\ 15^{\circ} \end{cases}$

(7-суреттегі бұрыштармен салыстырыңыз). Бір мысал: $25^{\circ} 48' + 12^{\circ} 12' = 146^{\circ} = 90^{\circ} + 56^{\circ}$. Ойлап қараңыз!?

Оның шешуін 57-сүре ал-Хадид арқылы табамыз. Тәнірім қаласа кейін келеміз.

АЛ-ХАДИДЕН ҒИБРАТ – ТЕМІР ҚАЗЫҚ

Құран Кәрімде 57-сүренің аты Ал-Хадид (الْخَادِيد = 31+26 = 57). Мұнда Ал-әртикіл (жалқылық көсемшे) оның сандық мәні: А = 1, Л = 30. Ал = 1+30 = 31. Мысалы Құранда екінші Бақра сүресінде АЛМ (الْمَلَك) деген онашаланған мұқаттағат (кесінді) үш әріп бар. Оның басқы екі әрпін айтылған көсемше Ал = 31 деп алсақ, қалады жалғыз әріп м = м = 40. Оның сандық мәні 40, яғни пайғамбарлық келген сан, *ақырғы елишінің бас әрпі*. Сонда А+Л+М = 31+40 = 71.

Мұны еске алып, осыдан бастап отырған себебіміз, Пайғамбарамыз осы 2-сүре Бақараны Құранның Өркеш (منس = 151) сүресі деген. Бұл хадисті біз Халифа Алтай аудармасынан алып отырмыз. Сол аудармада ол кісі Өркеш орнына “шоктық” алуға да болады деген. Тағы ол кісі онаша кесінді әріптерді мұқаттағат деп берген.

Хадис: “Әр нәрсенің бір шоқтығы бар. Құранның шоқтығы Бақара сүресі”.

Аудармашы түсінігі: (“Әліф Лам Мим” бөлшек әріптер “Хуруф Мұқаттагат” деп аталады. Ұғымын Алла біледі).

Осы түсініктер мен ал-Хадид арасында тамаша байланыс жатыр. Соған келейік. Ал-Хадидтың сүре саны мен сандық мәні бірдей, яғни $57+57 = 114 = 114$ немесе $57*2 = 38*3$. Ол сүренің аят саны 29 (мыс – Шолпан металы) қосамыз, болады:

$$57+57+29 = 114+29 = 143$$

Кейінгі сан өркеш сүренің аят санының жартысы. Оны сол сүре санына (екіге) көбейтеміз, болады тең:

$$143*2 = 286 = 26*11$$

Демек осы арада хадид-темір саны айға еселеніп шықты. Өркеш аят санында тамаша мағына осында. Сол сүренің (аяттың) басында “*Көктөр мен жердегі нарселер Алланы дәріптейді*” (1) деген. Сол дәріптеудің тілі осы сандарда деп білеміз. Бас бата: “*Бисми Алла әл-рахман әл-рахим*” 19 әріптен тұрады, олардың сандық мәні 786. Осы екі саннан ғалам тарайды. Демек Ал-Хадид, өркеш аят екеуі де соナン: $31+26 = 57 = 19*3$, $26*11 = 286$. Қазақтың екі тамаша түсінігі осында.

Тәнірінің қаламында, оның өркешінде бас қосқан. Оның бірі $A\ddot{y} = A + \dot{y} = 1 + 10 = 11$, екіншісі *Темір Қазық*.

Осы мәселені бастау ретінде алу керек деген ой туады. Бұл ойлардың тұмағына *екінши* себеп болған *Әл-Фараби еңбектері*.

Табиғат зерттеудің негізгі әдісі құрылыштық өлшеуіш болу керек деген түсінік erteden бар нәрсе. Мысалы үшеуін айтсақ барлық ғылымдар саласының негізін салған Үйдrys пайғамбардың ныспы аты сол құрылыштық өлшеудің бас мүшесі үшкіл (масала - شلثم) болған. Оナン кейінгі үлгілер: *Қос текше кеме жасаған Нұх пайғамбар, жеке текте салған (Кағба) Ибраһим пайғамбар*.

Әл-Фараби осы үлгінің жолындағы адам. Сол кісіден бір үлгіні еске алайық. Ол ойыс айна жасау, оның оттық орнын – шұғласын табу, оны пайдалану, яғни *мұхарақ* = فح = фокус түсінігі. Осы түсінікті европалықтар тек Кеплерден бері карайғана қолданған.

Әл-Фарабидың ойыс айна жасауы тен бөлшек (*Қатығ мұкафи - парабола*) сзығына негізделген. Тен бөлшек мағынасын еске ала кетелік. Түркты үш нокат алып, солар арқылы кисық сзығ жасау әдісі белгілі. Бір бағытта оның ұзын өрісі (a), оған көлденең бағытта – оның қысқа өрісі (b). Үшінші өлшем ұзын өріс бойында екі шұғыла нокаттар, олардың аралықтары (ортадан алғанда) c. Бұлардың бір белгілі түрі:

$$c^2 + b^2 = a^2$$

Сзығтың шенберден ауытқуын былай көрсетеді: $\frac{c}{a} = e$.

Осы өлшем бірден кем болса $e < 1$, оны қатығ нақығ – эллипс дейді, ол бірге тен болса, $e = 1$, оны қатығ мұкафи – парабола дейді, ол бірден артық болса, $e > 1$, оны қатығ заид – гипербола дейді.

Бұл түсініктердің есеп ғылымында, әсіресе геометрияда зор мағынасы бар екені мәлім. Осы жөнінде Әл-Фараби еңбектері де белгілі. Енді сол түсініктің Құрандағы бөлшектеніп оқылатын жеке әріптерге қолданылуының (мұқаттағат = My+Қатығат)

негізі бір, бөлшектенген деп көпше түрде айтылуы осы ойға қалдырады. Ол өзі бір Ишарат. Екінші жағынан Эл-Фарабидың шұғыла – мұхарақ (قدر = 348) саны. Ол Нұр Мұхаммед деген сөз санына тең:

$$256+9^2 = 348$$

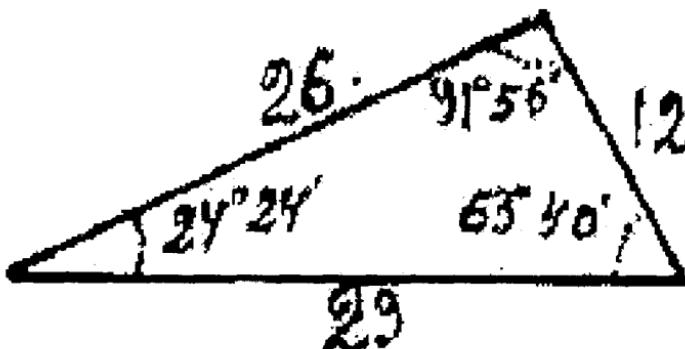
Үшінші жағынан оны былай жазамыз: $29 \cdot 12 = 348$

19 786
Өзекті (Нәфсі -نفس) үшкіл.

$$2(29+12)+26 = 82+26 = 108 = 54 \cdot 2$$

Ай-Қамар саны -54, 108 - хақ саны, Молшылық саны. $108(29-12) = 108 \cdot 17 = 1836$ -мр.

Протон саны.

$$r = 4,6546.$$

$$\frac{46546-43200}{60} = 55^0 46'; \quad 55^0 46' + 24^0 24' = 80^0 10';$$

$$80^0 10' \pm 51^0 50' = \begin{cases} 132^0 00' \\ 28^0 20' \end{cases}$$

$$108^0 400 = 43200; \quad 116^0 3 = 348\text{-шұғыла}; \quad 63^0 40' + 28^0 20' = 92^0; \quad 91^0 56' - 90^0 = 1^0 56' = 116. \quad 116 = 29 \cdot 4$$

Мұхарақ (قدر).

$$\text{Өрнек: } x^2 + 13x - 1218 = 0. \quad 13 \cdot 2 = 26; \quad 42 \cdot 2 = 84; \quad 16 \cdot 5 = 80$$

$$x = \frac{-13+71}{2} = \begin{cases} x^2 = 29 \\ x^2 = 42 \end{cases}; \quad \begin{vmatrix} 62 \\ 26 \end{vmatrix} = 36-4 = 32; \quad \begin{vmatrix} 84 \\ 48 \end{vmatrix} = 64-16=48;$$

$$48-32 = \begin{cases} 80 \\ 16 \end{cases}.$$

8-сурет.

Мұнда 12 – мүшел саны, 29 – мыс-Шолпан металы. Ол 57-сүре ал-Хадидтың аяг саны (8-суретті қараңыз). Айтылған сүреде: “Адам баласының әділ тұруы үшін кітапты, мизанды жібердік. Сондай-ақ темірді пайдада қылдық. Онда мықты күши, ері адамзат үшін қажеттер бар” (25 аят).

Құран, мизан, темір үшеуі қатар келуінде терең мағына жатыр. Әзірше ойлап қаралық:

$$151+71 = 114+108 = 80+50+92 = 222$$

Мұндағы 151 - өркеш, 71 – АЛМ (اَلْمَ), 114 = 19*6 – Құранның сүре саны, 108 – мизан (таразы), 80+50 екінші және алтыншы аспан металдары (Тұран Қақпасы), 92 – Кагба саны, 222 – инсаф فاصن = 222 – гадалат.

Осы үш инсаф бас қосқанда болады:

$$222*3 = 666 = 640+26$$

640 – Тұран темір

26 – Құран темір

Ғадалатты заман келеді. Амин!

Осындағы айтылған басты заттарды өзектінің өзегі деуге болады:

12 –магний хлорофил өзегі (жасыл жасырақ)

26 – темір – гемоглобин өзегі (қызыл қан)

29 – мыс - (циацинан) өзегі (көгілдір қан).

Бұлар ортада болғанда, олардың айналасында төрттен азот (№=7) болады. Оны қосқанда мынадай сандар шығады:

$$12+28 = 40, \quad 26+28 = 54, \quad 29+28 = 57$$

Бұлардан шығады:

$$40+54+57 = 151 - \Thetaркеш$$

$$94 = 47*2; 111 = 37*3$$

Бұл үшеуін өзектілер өзегі немесе *нағсі* өзегі дейік. Нағс - $= 50 + 80 + 60 = 190$. Бұл бас *таба*, бес тек саны. Кіші абжд бойынша: $1 + 8 + 0 = 9$ .... деректі сан. Осылардың үшкілі болады (8-суретке қара):

$$\frac{26+26+29}{2} = \frac{151}{2} = 75.5$$

151° - өркеш (санам *مانس*) саны. Үшкілдің бұрыштары: $91^{\circ}56' + 63^{\circ}40' + 24^{\circ}24' = 180^{\circ}$. Ішіне жазылған шеңбер өрісі 4.6446. Онан шығарамыз:

$$\begin{aligned} \frac{46546-43200}{6} &= 55^{\circ}46'; \quad 55^{\circ}46'+24^{\circ}24' = 80^{\circ}10' \\ 80^{\circ}10' + 51^{\circ}50' &= \left\{ \begin{array}{l} 132^{\circ}00' \\ 28^{\circ}20' \end{array} \right. \\ 63^{\circ}40' + 28^{\circ}20' &= 92^{\circ}. \quad 91^{\circ}56' = 90^{\circ} = 1^{\circ}56' = 116' = 29*4 \end{aligned}$$

Оны үш еселесек болады, шұғла саны:

$$116*3 = 348$$

Мазмұны терен. Мұнан шықкан мәселені талдау үшін Эл-Фарабидың негізгі қағидасын еске алайық.

Әрбір затты-күрделі құрылышты, көп бөлшектерден тұрады деп білу керек. Құраушы бөлшектерді ол кісі жалпы атпен ғансур (رَصْنَع) деп алды. Қөштегі түрде (صَانِع). Есімдік көсемшे артиқілмен болады: Ал-Ғансур ($31 + 410 = 441$).

Зат құраушы ғансурлар дene ішінде бірнеше *бүтін* түрінде және *бөлшекті* түрде болады. Бір зат пен бір зат қабықсанды олардың арасын дәнекерлейтін ортақ бөлшектер болады. *Бүтін* Ғансур еместер солар. Демек заттардың *бүтін* емес бөлшектері оның *назыз* *керекті* мүшесі болмақ. Демек заттардың *бүтін* және бөлшек құрамасын салыстырып карау керек. Осы қағиданы ол кісі есеп ғылымына колданған, геометриялық үлгілер сыйзуда колданған, химиялық заттардың пайда болу жорамалына колданған.

Әл-Фарабидың осы Ғансур қағидасын біз сол кісінің ізімен химиялық қосындыларға қолдана бастаңық. Осы жөнінде біз үш түрлі өрнек ұсындық. Олар мыналар:

$$1) \frac{z}{A^2} = \operatorname{tg} \alpha$$

$$2) \frac{D * 10^n}{A^0} = \operatorname{tg} \alpha$$

$$3) z - M_a = M_0$$

Мұнда z – элементтің атомдық электрон саны (рет саны); A – оның салмағы, $A = H_0 + D$; A^0 – оның бүтін бөлімі; D – бөлшек бөлімі; M_a – валентті электрон айналыс қуаты.

Мұны алдымен темірге қолданып қараймыз: ${}_{26}^{55.847}\text{Fe}^A =$, онан шығады:

$$\frac{z}{A-22} = \frac{26}{55.847-52} = \frac{26}{3.847} = 6.758$$

Мұндағы ойымыз 3.847 саны нейтроннан, протоннан және электроннан артық бөлшек саны. Ол санға қанша электрон келетінен айыру. Бұл санды біз *Фараби* саны деп атадық (F).

Бір тамашасы осы санның логарифмы тең болады текшеріндегі (темірдің) орталық бұрышына, яғни $\ln F = 1.91$ радиан болады. Яғни $109^0 28'$. Оны былай қараймыз:

$$\left(\frac{3-5}{2}\right)5 = 0.382 * 5 = 1.910$$

Егерде әулие санының қосу түрін алып қарасақ:

$$\frac{3+\sqrt{5}}{2} = 2.618 = \frac{2}{3-\sqrt{5}}$$

Онан шығады: $10e^{2.618} = 137_{10} \frac{hc}{ez}$

Тамаша-керекті сан. Іздену керек. Бұл жөнінде 1968 жылы “Білім және Еңбек” журналында мақала жазылған, (№8).

Екінші өрнек бойынша шығады:

$$\frac{847}{550} = 1.54 = \operatorname{tg} 57^0$$

Мұндағы тамаша нәрсе Ал-Хадид 57-сүре болғанда сол темір бойынша табылған бұрыш сол 57 санына дәл келеді. Бұған кейін ораламыз.

Ал үшінші өрнек бойынша:

$$z - M_a = M_0$$

Темірдің валенттік электрон қабатшалары болады: одан айналыс қуаты шығады:

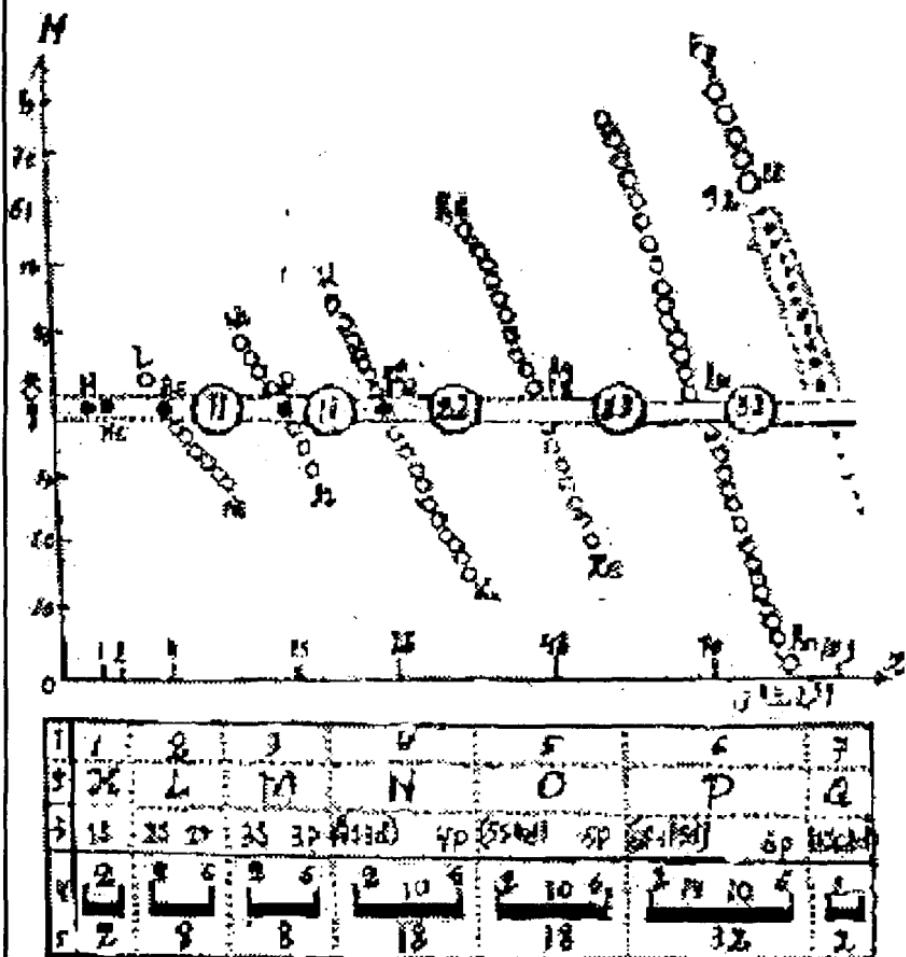
$$3*6+4*2 = 18+8 = 26$$

Демек $z - M_a = 26 - 26 = 0$

Темірдің ең тұракты зат екеніне бұл бір тамаша дәлел. Сол бойынша жасалған кестені қараңыз (9-сурет). Тік бағытта сыртқы электрондардың айналыс қуаты көрсетілген. Жатық сызықта атомдардың рет сандығы. Сол бағыт бойынша атом үш бөлінген: ортада нөл сызық. Онда бес элемент: *сүтек, гелий, берилий, фосфор, темір*. Оны біз *темір білік* атадық. Басқа элементтердің бір бөлімі онан төмен, бір бөлімі онан жоғары. Белгілі жеті топ қалпы сақталады. Олардың аралары темір білік бойынша он бірге (11) еселес (11, 22, 33). Бұл *Ай саны*, ол темір екеуі *өркеш аят* санын береді: $26*11 = 286$.

19.....786

Ал-химия кестесі

9-сурет

Суреттің астында химиялық заттардың қабаттарға, қабатшаларға бөлінген бейнесі көрсетілген. Онда бірінші және екінші қабатшалардың тұракты сандары 2 және 6 екені көрсетілген. Ол Тұран Қақпасынан белгілі.

Темір білік айналсын көрнекі болу үшін кеңірек өлшемде алдық. Оның басына (сол жағына) *Орхон* таңбасы бойынша Темір Қазық таңбасы көрсетілді.

Енді екінші кестеге ораламыз. Оның өрнегі Темір бойынша $\frac{847}{550} = 1.54 = \text{tg} 57^0$ екені белгілі. Осы үлгі бойынша жасалған

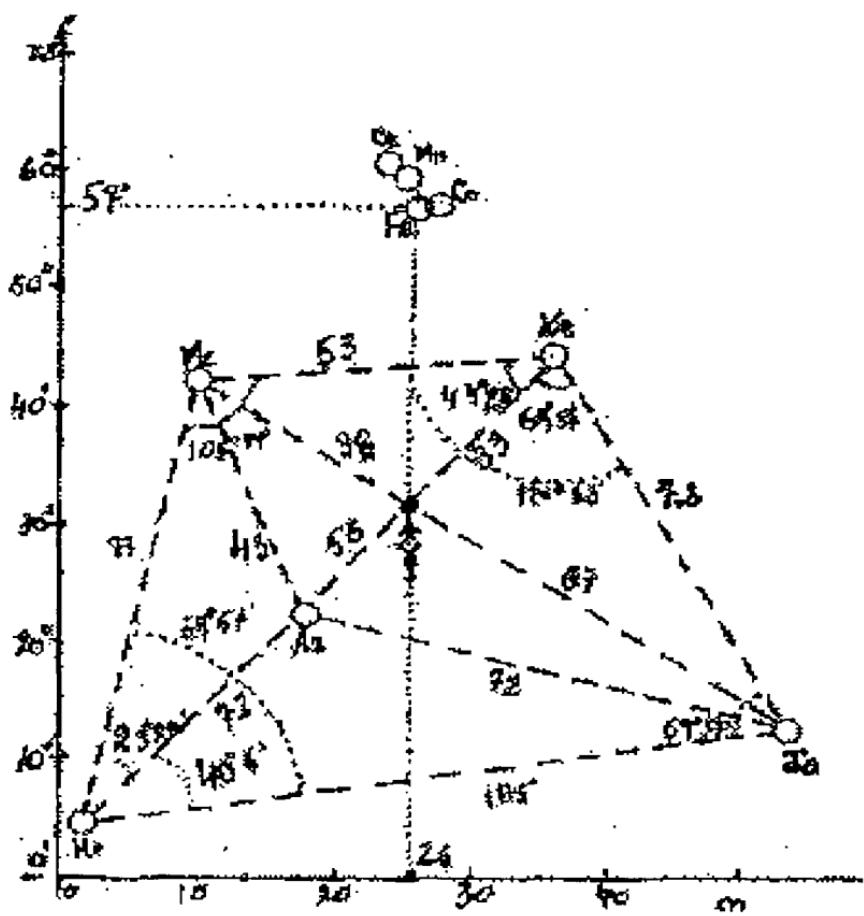
кестенің бір бөлшегін ғана аламыз (10-сурет). Онда тек инертті газдар мен темір айналасы көрсетілген. Шықкан бейне өзінен өзі айқын көрікті зат. Газдар арасын қосқан сызықтардың қиысқан жері темірдің сызығына дәл келуі кездейсоқ болмаса керек. Оның арғы жағында заңдылық жатыр. Ойда болсын, темірдің өзі берік зат болған себепті екі зат арасынан орын алатыны белгілі: $36 = 26+10$. Сол заңдылық осы арадан келіп шықты. Демек біздің алып отырған жаңа әдісіміз дұрыс жолда болғаны. Оны әрі қарай дамыту керек. Бұл арада Темір Қазық белгісі Орхон таңбасымен беріледі.

Ал-хадидтен ғибрат-Темір Қазық

57- $\text{الحديد} = 31+26 = 57 = 19*3$

58- $114+29 = 143; \quad 26\text{Fe}^{55,847};$

$$\frac{874}{550} = \frac{77}{50} = 1.54 = \tan 57^0$$

10-сурет.

Енді бір тоқталатын мәселе темір жөнінде қазіргі ғылымның ең жоғары жетістігі болып табылатын жаңалықтарынан мысал келтіру және оны ал-Хадид қағидаларымен салыстыру.

Мұнда біз екі мәселеге токтаймыз. Оның бірі темірдің табиғат дүниесінде алатын орыны. Оны біз *темір оркеш* атадық. Екіншісі темірдің кызыл кан түйіршіктеріндегі алатын орын, яғни гемоглобин өзегіндегі темір атомдары және оның атқаратын қызметі. Алғашкысы темірдің ең үлкен өлшемі болса, екіншісі оның ең кішкене өлшемдегі орын. *Темірдің алтын* кадамы сол.

ТЕМІРДІҢ АЛЫП ҚАДАМЫ

Басында бір ғана тұтас жұлдыз текті заттардан тұратын ғалам біртіндеп *таралу, кеңейш* әсерінен салқындай келіп, топтасып химиялық атомдарга бөлінген. Басқаша айтқанда атомдардың пайда болуы өте жоғары температурада, айталық мындаған температурада, жүздеген атмосфера қысымды жұлдыздық әрекетте (реакцияда) пайда болған өте берік бөлшекті тектер. Олардың пайда болуына қанша қуат керек болса, оның бұзылуына да сол мөлшерде қуат керек, ол жер бетіндегі әрект қолдан келмейтін нәрсе. Ертедегі ал-химиктердің бір қатысы соңда болған. Әл-Фараби сынды даналар соны ерте түсінген.

Біздің заманымызда ғылымның, техниканың дамуы мен байланысы сол атомдардың ішінен құрылышының ең осал, өзінен өзі сәуле шашып ыдырайтын тұрларін тауып, соларды қолдан жарып, ішкі қуатын пайдалану дәүірі басталды. Бұл атомдық қуат дәүірі. Алыстан хабар алуша да сол қолданылды, жақыннан заттың ішкі құрылышын зерттеуде де сол қолданылады. Аспанға, Айға үшуда да қолданылады соғыста да сол.

Осы мәселелерден көрнекі түсінік алу үшін 11-12-суреттерді келтірдік. 11-суретте атомдардың салмағына қарай олардың тұрақтылығы – беріктігі көрсетілген. Жалғыз электроннан және протоннан тұратын алғашкы элемент сутек (Н, рет саны 70

$z = 1$, атом салмағы $A = 1.0079$). Оның тұрактылығы нөлге тең. Онан әрі қарай ауыр металдардың ең акырғысы және тұрактылығы ең төмені Уран (U , рет саны 92, атом салмағы 238 шамасында). Оның тұрактылығы 70 болып есептелген. Барлық химиялық элементтердің ең жоғары тұрактысы темір (Fe , рет саны 26, атом салмағы 55.847). Оның тұрактылығы 85. Бұл жалпы тұрактылықтың ең биік шыны болып саналады. Оның халық “темір шыны” атайды. 11-суретте тәмірдің ең жоғарғы орында тұруы көрсетілген. Біз оны, айтылған хадисті еске алып, “Темір өркеш” атадық. Беріктік жағынан онан кейінгі орында Криpton (Kr , $z = 36$, $A = 83.80$). Онан кейін Барий (Ba , $z = 56$, $A = 137.3$). Онан кейінгі орында Қорғасын (Pb , $z = 82$, $A = 207.2$). Ең акырында айтылған Уран.

Ураң бомба жарылғанда ол екіге бөлінеді: криptonға және барийға:

$$36+56 = 92$$

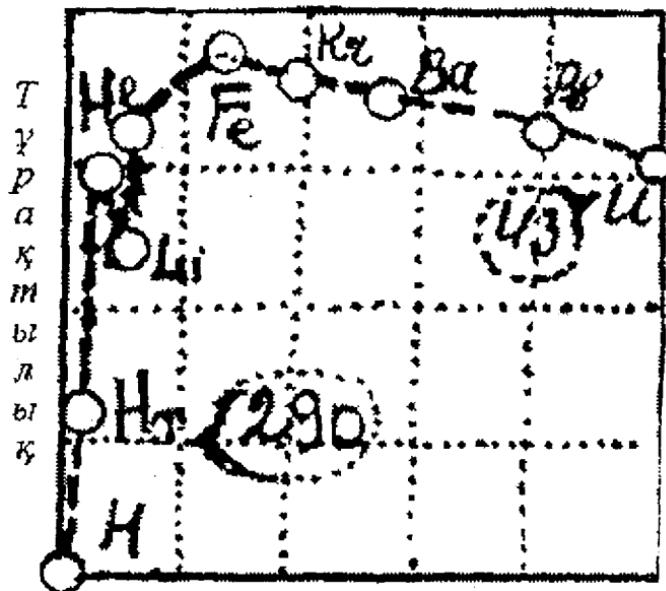
Осы жарылыста онан 43 миллион қуат бөлінеді. Ол 11-суреттә бұл сан кішкене шеңбер ішінде көрсетілген. Бұл арада айта көтөлік, бұл суретті біз “Физика” деп аталатын Л.Эллиот және Ұ.Уилкокс кітабының ағылшыннан аудармасынан алдық (“Науқа”, М, 1967, 770 бет). Бұл жөнінде толығырақ білем деушілерді соған сілтейміз.

Суреттің сол жақ астына таман сол секілді шеңбер ішінде 290 сан тұр. Бұл сутек бомбасы жарылғанда шығатын қуат. Бұл жарылыста сутек оның ауыр түрі тритий арқылы гелийге айналады (He , $z=2$, $A=4.0026$). Оның аяғы Ne – Неоген ($z=10$, $A=20.8$). (9-суретпен салыстырып қараңыз.)

Темірдің алып қадамы

Темір өркеш

Атомдардың тұрактылығы-беріктігі, салмағы

Салмақ

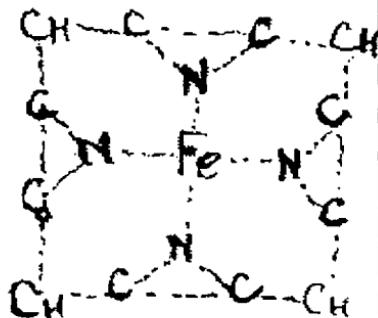
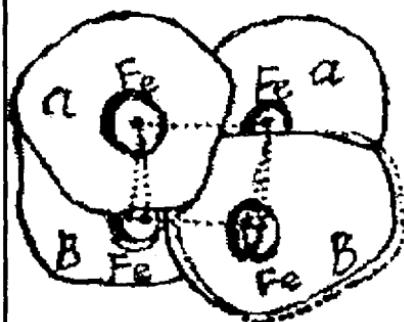
11-сурет.

Байқап отырсыздар, уран бомбасынан сутек бомбасықөп есе күшті. Кешегі күндері Қазақ халқының басына тәнген сы апат болған. Тегінде бұл салада адам баласы алғашқы бастауға қайта оралып отыр. Бәлкім сонымен біздің ұстап келген ұлымы жолдар басқа бір бұрылым асуға кезеңге келді. Ол ғадалат жолы болғай.

12-суретте гемоглобин оның оң жағында қызғыл қан молекуласының бейнесі ортада темір. Оның төрт жағында азот, оның айналасында көміртек, онан әрі қарай оларға жағасқан, сутек, оттек... тізбектеліп кете береді.

Суреттің сол жағында темірдің 4 атомы денеге қан таратуды қалай атқаратындығы көрсетілген. Бұл өте тамаша дәл, нәзік өлшенген нәрсе. Оның авторы америка ғалымы М.Перутц. Осы еңбегі үшін ол Нобель сыйлығын алған. Сол кісінің 1966 жылы “Ғылым және Адам баласы” (“Наука и человечество”) атты халықаралық журналдағы мақаласынан мәлімет келтіреміз. Денедегі қан – қызыл түйіршектер екі түрге бөлінеді еken. Олардың аттары гемоглабин және миоглабин. Дем алғанда – тыныста сырттағы оттегі өкпеге келеді. Сол өкпеден оттегін тәнге таратып жеткізуі гемоглабин. Онан ары қарай ол оттегін бұлшық етке жеткізуі, онда жаюышы және оны керек уақытына дейін *сақтауышы миоглабин* болады. Оттегі іште асқа қосылып – қышқылданып тотығады. Пайда болған көмірқышқыл газдар және бикорбанат түрінде керісінше өкпеге қайтарылуы керек. Бұл қайтаруға да гемоглабин эсерін тигізеді. Қан түйіршіктердің бояулы пигмент түсі *гем-қан* деген сөз, олардың темір өзегімен байланысты. Темір өзек тобының (гем тобының) айналасына топталған атомдар бейне бір тоқылған шыпта секілді өрімделген. Олардың құрамында *көміртегі, азот, оттек, сутек және күкірт*. Миоглобинде осындай атом саны 2500, соның бәрі *ортадағы жалғыз темір* атомына *багынады*.

Гемоглобин.

a) $\text{Fe} \dots \text{Fe} = 36,0 \text{ A}^0$

$$\text{Fe} + 4\text{N} = 26 + 28$$

b) $\text{Fe} \dots \text{Fe} = \begin{cases} 40.3 \text{ A}^0 \\ 33.4 \text{ A}^0 \end{cases}$

$$28 + 26 = \begin{cases} 54 \\ 2 \end{cases}$$

a-b) $\text{Fe} \dots \text{Fe} = 25,2 \text{ A}^0$.

$$6 * 8 = 48; \quad 48 \pm 28 = \begin{cases} 76 = 19 * 4 \\ 20 \end{cases}$$

12-сурет.

Гемоглобин құрылышы өзгеше. Меоглобин молекуласы секілді төрт бөлшек тіркесіп, бір ғана гемоглобин молекуласын құрастырады деуге болады. Гемоглобин молекуласында темірдің төрт атомы сфера пішіндес жұмыр беттің бұрышына төрт сайына орналаскан. Мұндағы темірдің төрт атомы, әрқайсысы бір оттегімен қосыла алады және ажыраса алады.

Гемоглобин молекуласында темірдің төрт атомы айналасында 5000 шамалы атом бар. Олар көміртек, азот, оттек, сутек атомдары. Олар екі-екіден парланған төрт бөлімнен тұрады. Оларды *a*, *B* бөлшектері атайды. *a* - бөлшектегі темір атомдарының аралары өзгермейді, яғни a) $\text{Fe} - \text{Fe} = 36.0 \text{ A}^0$. *B* - бөлшектегі темір атомдар аралары оттегі кеткенде тақасып, келгенде қашықтап отырады:

B) $\text{Fe} \pm \text{Fe} = \begin{cases} 40.3 \text{ A}^0 \\ 33.4 \text{ A}^0 \end{cases}$

Бұл екі кабат аралары да өзгереді:

$$Fe_{(a)} - Fe_{(B)} = 25.2 \text{ } A^0$$

Тағы бір керекті нәрсесе гемоглобин молекуласы жалпы алғанда эллипсоид бейнесінде келеді. Оның өлшемдері:

$$50*55*64A^0$$

Осы келтірген мәліметтердің өзінде талай тамаша сырлар жатыр. Алдымен гемоглобин өлшемдерін айтайық, олар A^0 - анстрем, яғни сантиметрдің жүз миллион бөлігінің бір бөлігі (10^{-10} м).

Енді темірдің аспан әлемінде алатын орнына келейік. Ол өзінің беріктігі арқасында кішірейіп, сөнген жұлдыздардың (қара-құрымдардың) сыртында бар екені белгілі болды. Олардың кейбіреулерінің жерден алыстырылғанда жарығының мындаған жылдық жол. Сәуле шапшандығы, яғни жарықтың тарау жылдамдығы секундына үш жүз мың километр ($c = 300000$ км/сек). Ол секунтты минутқа, минутты сағатқа, оны тәулікке, оны қүнге, оны мындаған жылға айналдырып көрейік. Ол өзі болады $9.46*10^{12}$ км. Ол бір ғана жыл. Ол мындаған жыл болса сонша есе көбеймек. Осымен айтылған ангстрем өлшеуін салыстырсақ отыз орынды сан (10^{30}) шамасында болады. Ойлап қараңыз, бұл қандай сан?! Ақыл жетпес сан. *Темір Қазықтың ғажайып қадамы осында.*

Ядролық физиканың негізін салушы ғалымдардың бірі Пәкістандық Габду ас-Салам осы жөнінде былай жазады: “*Ғаламның ғажайып құрылышын ойлаганда, оны сезгенде өз білгендеріміздің сонашалық аз екенін мойында, көңілге қорқу кіреді*”. Ал кейбір надан адамдардың: біз бәрін білеміз, бәрін менгереміз, билейміз дегендерін біздер құлақпен естіп, көзben көрдік. Ойлап қараңыз!?

Әл-Хадид сүрессінде мұның бәрі көрсетілген, ескертілген. Мысалы: “*Уа ал-Заңру уа ал-батынууа қуа бикули шайн ғалым*” (57-сүре, 3 аят), яғни ол көрнеу әрі көміске нәрсенің бәрін толық білуші. Демек темір жөнінде Раббым бізге айқын көрсетті, білдірді. Жүргіміз сол темір арқылы соғады. Өміріміз соған байланысты. Сонымен қатар оның, арғы терен сырын

сеземіз. Бірақ оның шегіне жету жоқ. Ол тек Иесінің кольнида. Жоғарыда айтылған мәліметтер жөнінде кейбір салыстырма ойлар айтып қаралық.

Оның аты: Салам Қақпасы-Ғалам Қақпасы.

САЛАМ ҚАҚПАСЫ – ҒАЛАМ ҚАҚПАСЫ

“Әр нәрсенің бір өркеші бар. Құранның өркеші (шоктығы) Бақара сүресі” деген Пайғамбарымыздың ҳадисында зор ғалами қағида жатыр. Оның аты ғламның берік, қатаң құрылыштың заңы бар. Оны бұзғандар шатасады деген сөз. Оның әр адам өзінің дүниедегі лайықты орнын, тұра жолын табу керек. Құран сол үшін жіберілген нұсқау, соны жеткізуіші Пайғамбар жол басшы. Осы жолмен тұра барғандарға зор мәңгі ұлы бақыт бар. Онан адасқандарға азап бар.

Сол ғалами тәртіпті бұзып, өзінше жалған жол салып, басты-аяқ, аяқты саяқ етем дегендер ойранға ұшырамақ. Біздер бұл күнде соның бір мысалын бастаң кешіріп, көріп отырмыз.

Осы ҳадиске орай барлық химиялық заттардың бір өркеші бар. Ол темір өркеш ал-Хадид сүресінен, казіргі ғылымнан мысал келтірдік. Табиғат ғылымының тамаша *фазилаттары* осыларды салыстырудан табылады. Бұл мәселені бастар алдында белгілі бір жалпы мәселеден мысал келтірейік.

Жердің және барлық әлемнің тартылыс заңын зерттеуде И. Ньютон ойын оятқан бір нәрсе-ағаш басынан алманың жерге құлап түсіү болған деген бір аңыз бар екендігі белгілі. Осы түсінікті табиғат дүниесінен ажыратып бөлек алып, тек есеп шотқа салып қарасақ қандай қорытындыға келуге болар еді? Оның аты табиғат заңына А. Энштейннің салыстырма теориясын бір жақты қолдануға соғады. Сол бойынша алма жерге құлап түсті деудің онына жер алмаға құлап түсті десе де болғаны. Есеп шотқа бәрі бір. Мұның аты табиғат ғылымының ғажайып фазилаттық мазмұнын жоғалту болып шығады. Демек табиғат ғылымының тәрбиелік шындық мазмұнын жоғалту болып шығады. Осыны сезген ғалымдар салыстырма теориясынан кейінгі кездे безіп отыр. *Сәуле тарау, тарту күш жөнінде* Эл-Фараби теориясының дұрыс екендігін, Энштейн

теориясының қате екенін мойындалап отыр. Жер айналасының тарту күшінің оркеши жердің кіндігінде екенін еске алған болсақ айтылған мағынасыз мәселе болмас еді.

Енді айтылған тақырыпқа оралайық. Онда алдымен өркеш түсінігіне байланысты қосымша мәліметтер келтірейік.

Өркеш саны 151, ал-Хадид саны 57. Екеуін қосамыз:

$$151 \pm 57 = \begin{cases} 208 = 52 * 4 = 26 * 8 \\ 94 = 47 * 2 \end{cases}$$

Осы екі санның өзінен өркештен хам-ды саны (52) төніректің төрт бұрышына (4) тараған. Ол егіз сегіз төбелі темір текtekше-қақпа-Қағба төбелері [26*8]. Онан әрі қарай ал-Хадид пен Зам-Зам қосылып, өркеште-Қағба қақпасында бас қосқан:

$$94 \pm 57 = \begin{cases} 151 \\ 37 \end{cases}$$

Бұл 37-суре Ал-Сафатт-Қатарлар ол уақыт өлшеу саны өмір өлшеуіші = III = 37*3; (III-Микайыл-су), Зам-Зам-қос күміс = 47*2 = 94, ол Айдың металы, ол Мухаммад сүресі.

$57 = 19 * 3$. Бұл өзі бас бата санының (19) үшкілі. Оның екеуін алайық, Бақара сүресінің саны бойынша. Ол болады $19 * 2 = 38$. Яғни Пайғамбар сүресінің аят саны. Бір тамаша нәрсе осы сан айтылған гемоглобин эллипсынан шығады:

$$\frac{50}{64} = \operatorname{tg} \alpha = 0.78125 = \operatorname{tg} 38^\circ; \alpha = 380$$

Ойлап қараңыз!? Онан шығады:

$$52 \pm 38 = \begin{cases} 90 \\ 14 \end{cases}$$

Екінші бұрыш:

$$\frac{55}{64} = 0.859$$

$\operatorname{tg} 40^\circ 40'$ немесе $\sin 59^\circ 15'$

Бұларды да жоғарыдағы бұрыштармен салыстыру керек.

Енді бір ескеретін нәрсе гемоглобиннің баска сыйык өлшемдері:

$$36A^0,25.2 = \frac{36*7}{10}; 36 + \frac{36*7}{10} = \frac{360+2}{10} = \frac{36(10+7)}{10} = \frac{36*17}{10} = \frac{612}{10}$$

$$612 = 153*4;$$

Әулие үшкіл суретте $r = 153$,
 $153*12 = 1836$,

мұнда $612*3 = 1836 = m_p$ - протон салмағы

Бұл өлшем гемоглобинның тұрақты сандары. Оның тыныстық өзгеруі $40.3 - 33.4 = 6.9$ немесе $= 7A^0$ шамасы. Демек бұл да кайталама жетіге келетін түрі бар. Тағы бір мәселе Қос өркеш – Бақара саны мен Құранның сүре санын қосу:

$$151*2 \pm 114 = \{302 \pm 114 = \begin{cases} 416 = 52*8 \\ 118 = 47*4 = 94*2 \end{cases}$$

Енді өркеш санын ал-Хижир-тас (242) санына қосамыз:

$$242 \pm 151 = \begin{cases} 393 = 131*3 \\ 91 = \end{cases}$$

Мұнда бір тамаша нәрсе, бұрын да айтылған, 393 барлық жеті хат қөктің жеті метал жиыны:

$$26+29+47+50+79+80+82 = 393$$

Мұны екі еселесе бас бата саны $393*2 = 786$. Соған тең Абай саны да шығады: $678+108 = 786$.

Сол санға ерекше алғып Ай метал санын (Күміс санын)-Пайғамбар санын қосамыз:

$$393 \pm 47 = \begin{cases} 440 = 8*5 = (62+26)5 \\ 346 = 302+44 \end{cases}$$

Тұран Қақпасы. Біріне бірі тіркесіп жалғаса береді. Айтылған жеті металдың екеуін қосамыз:

$$82 \pm 26 = \begin{cases} 108 = 54*2 \\ 56 = 8*7 \end{cases}$$

Тамаша сандар: 54 - Ал-Қамар (Ай) Құранда. 108 – хақ саны, молшылық саны. Басқа талдауларды суреттерден караныз.

Бір есте болатын нәрсе ал-Хадид еселіктері: $19*3 = 57$, $57*2 = 114$. $57*10 = 570$ (он, яғни онға көбейтіміз болады арабша он... ғашар (رُشْحَة). 570 сан Пайғамбардың туған жылы. Жер жүзіне алғашқы озекті қатты қабырақты жәндіктер пайдада болғанына 570 миллион жыл болса керек. Астрономия, геология ғылымдарында ғалами Темір Қазық (Галактика) жылы 217 миллион. Оның қазір екі айналысы өтіпті де 136 миллионы қалыпты, яғни:

$$217*2+136 = 434+136 = 570$$

Ол мынау: Кембрій (Ст) = 70, Ордовик (О) = 56, Силур (S) = 35, Девон (D) = 56. Жиыны: $70+56+35+56 = 217$. Бұл бірінші жыл.

Екінші жыл мынау: Карбон (C) = 70, Перм (P) = 56, Триас (T) = 35, Юра (J) = 56. Жиыны: $70+56+56+35 = 217$.

Кейінгі дәуір: Мел (K_a) = 70, Палеозой (P_g) = 56; Антропоген + (неоген)... (N)... 10, жиыны: $70+56+10 = 136$. Бұл Галактика жолы Эллипс тәрізді, оның бұрыштары:

$$\frac{56}{70} = \operatorname{tg} 38^{\circ} 40' ; \quad \frac{35}{56} = \operatorname{tg} 32^{\circ} 1' ; \quad \frac{35}{70} = \operatorname{tg} 26^{\circ} 34'$$

Бұларды да салыстыру керек. Осы 750 санын өркеш сандарымен байланыстыруға болады. Ол мынау:

$$570 \pm 522 = \begin{cases} 1092 = 91*12 \\ 48 \end{cases}$$

$$522 = 286+236 = 26*11+231+5$$

$$618-382 = 236$$

$$231 \text{ (Л)}$$

ТЕМІР ӨРКЕШ - МҰҒЖИЗА

Темірдің ғалами Қазық екені, оның тектер шыны екені, жүректің тебірентушісі екені айтылды, бәрі белгілі. Ғылыми

салада қазіргі заманда мағлум болып отырған сол қасиеттер Дәуіт (F. C) пайғамбарға мұғжиза ретінде жіберілген. Ол жөнінде 34 – Саба сүреде айтылады:

[٣٤، ١٥] دِيَدْ حَلَّ أَنْ لِأَبِي طَلَّابٍ عَمِيْلَ بْنَ مُوَادَانَ يَتَابُلُو

яғни: “Расында Дауітке (F. C) оз жасымыздан ізгілік бердік”. “Әй Таулар, Құстар! Осымен бірге үн қосындар және оған темірді жұмсаттық”.

Ислам ғалымдары осы мұғжиз бойынша Дауіт тасбық айтқанда таулар, құстар қосылады екен. Темір жіпше есіледі екен. Онан ол кісі сауыт тоқиды екен, сайман, құралдар жасайды екен.

Дәуіт пайғамбарды ұсталар пір тұтады. Арабша ұста деген сөздітемірші (хадад-надж) немесесоғушы (Қан-Қин-Нәф) дейді. Дауіттің тасбик үн-мақамы-нота Ай - - 1, 5 (sol, g) бесінші көк – Арай, оның тегі темір. Бұл өзі тамаша өлшем, тамаша сырлы түсінік. Бұл бір жарымдық қатынас

$$(1 + \frac{1}{2} = 3/2)$$

Ғылымда ең басты өлшем, ол көлемдік, жазықтық қозғалыстар катысы.

2 – сурет Тұран Қакпасына қараңыз. Темір текті Арай 5 аспан екі жерде, екі ортан Қолда тұр. Оның мүшелдері екі “Қой” деуге болады: 1-Тышқан – Арабша Хамал-Қошқар, 8-Қой, Арабша Ғакраб-Бүйі. Осы екі нокатты Ғалам ортасындағы Темір Қазыкка қосамыз. Темір үшкіл болып шығады. Оның бұрыштары: $15^0 + 150^0 + 15^0 = 180^0 = 15(1+10+1) = 15*12$. Осы өрнектен көрініп тұр, мұның өзі мүшелдік бұрыштарға тең, яғни шенбер 12 мүшелге бөлінгенде бұрышы болады.

$$\frac{180(n-2)}{n} = \frac{180(12-2)}{12} = \frac{1800}{12} = 150^0$$

Ғаламның, таулардың, құстардың (жұлдыздардың) үндестігі осы бұрыштардың тенденстігіне ишарат деп білеміз. Оған осы сүренің басындағы айтылған аят дәлел: “Көктөр мен жерде болған нарселер өзіне тән болған Аллаңға барлық мақтау да оған лайық” (1).

Тағы бір ойға алатын нәрсе мүшелдің “Қой” аттары мен Дауіт пайғамбардың алдына Қой жөнінде дауласқан екі періштенің кабырғадан келіп кіруі. Бұл мәселе 38-сүреде айтылады (17-80

26 аят). Токсан тоғыз саулығы бар адам өзінің жақынының жалғыз саулығын косып алады. Осыған Дәуіт билік айтады, сонымен байланысты оның есіне өзінің осыған ұқсас бір ісі есіне түседі. Ол Тәніріне жалбарының кешірім сұрайды. Тілегі қабыл болады. Бұл арада Дәуітке келген мұғжизада ғалами аспандық ишарат сыр бар екені байқалады.

Осындағы айтылған 34-сүре мен өркеш арасында бір тамаша нәзік және анық байланыс бар екені байқалады. Алдымен Саба сүре саны мен өркеш (сапалы) саны тең болады: $34+63+54 = 151$.

Тәнірі тарапынан Дәуітке берілген ізгілік темір қасиетін өған көндіру. Ол қасиет барлық заттардан берік, қорған болған қасиет, демек ол темір өркеш қасиеті. Осында тұрған сандардың әр қайсысы бір зор мағынада. Мысалы $34 = 17 \cdot 2$. Он жетінің көп қасиеті белгілі. Сонымен қатар 34 төрт қатарлы, он алты үялды шаршының тұрақтысы. Ол мынау өрнек бойынша:

$$\frac{n(n^2+1)}{2} = C \quad n = 3, \quad c_3 = \frac{3(9+1)}{2} = 15 \quad n = 4, \quad c_4 = \frac{4(16+1)}{2} = 34$$

$$n = 5, \quad c_5 = \frac{5(25+1)}{2} = 65$$

Жиыны болады: $15+34+65 = 114 = 19 \cdot 6$ яғни Құранның сүре саны, 19 сан алты есе. Алты арабша сат. Алты күнде дүние жаралды. Сатты керісінше оқимыз, ол болады Тас, ол 15-сүре ал-Хижир. Тас ғаламның қақпасы-қаңқасы, ол сағат саны: $15 \cdot 24 = 360$. Оған керісінше санды қосуға болады:

$$65 \pm 15 = \begin{cases} 80 \\ 50 \end{cases}$$

бұл екеуде Тұран Қакпа сандары (екінші аспан металы сынап (80)). Алтыншы аспан металы қалайы (50). Бұлардан темір-хамды:

$$2(80+50) = 160+100 = 260 = 52 \cdot 5$$

Екеудің көбейтіміз: $65 \cdot 15 = 195$, бұл сан ($\text{ڪيغاء} = \text{صعيده}$) 19-сүредегі мұқаттагат саны және 50 – “К” сүре саны:

$$50+100+45 = 195$$

$$\begin{cases} 63 \\ 36 \end{cases} = 36 - 9 = 27, \text{ яғни } 4-1=3; \text{ Тұзу үшкіл: } \frac{1}{2} = \cos 60^\circ. \text{ Осы сөздің көрісінше оқысақ шығады: (ساب - دابس) (саба-бас), ол темірдің күш-қуаты (ал-Хадид бас шадид 57-сүреде). Осы сүренің екі санын көбейтеміз:}$$

$$34 * 54 = 1836 = m_p - \text{протон саны.}$$

Екінші жағынан 54 – Ал-Қамар Құрандағы Ай саны. Енді өркеш (санам = 151) санымен ал-Хадид (темір) санын қосамыз:

$$151 \pm 57 = \begin{cases} 208 = 52 * 4 \\ 94 = 47 * 2 \end{cases}$$

Темір Қазық саны, Ай саны, Пайғамбар саны, Зам-Зам саны келіп дәл шықты. (Ай: A = 1, Й = 10, Ай: 1+10 = 11). Ол Арай нотасы $\frac{3}{2}$ (Айтылды).

Сұлеймен пайғамбар өлгенде онын сүйенгендегі аса таяғы *Минса* (مسن = 151) өркеш сандас келеді. Бұл сөздердің арасында да байланыс болуға ықтимал: (مانس-اسن = санам-минса).

Оның мағынасы әр нәрсенің сырты (өркеші) сүйеніші-тірегі Иесіне мәлім деген ой келеді. Расын Аллаһ біледі.

Таяғы тамаша 19 ұялы тор және соған байланысты екі сүретуралы:

$$(38 - \text{"сад"}, 50 - \text{"Қаф"})$$

Олар мыналар:

$$38 + 90 - \text{с} + 88 = 216 = 54 * 4 = 108 * 2$$

$$50 + 100 - \text{қ} - \text{к} + 45 = 195 = 65 * 15$$

$$88 + 190 + 133 = 411 = 137 * 3 = \frac{\text{hc}}{\text{e}^2}$$

Бұл сүрелердің аттары – мұқаттағатта толған сыр бар. Екеуінің жиын сандары ғалами *бес тек, бес бейне*, сандарынан-Тұран Қакпа.

Темір Қазық сандарынан, Ай сандарынан, “үстіндегі он тоғыз” сандары т. б. 38-сүренің алғашқы аяты:

رَكِذُلَا إِذْ نَارِقْلَا وَ صَ (1) - ص: س - س عَلَى الْكُرْبَلَى

зи Ал-зикри (1)[Угіт толы Құранға серт].

Галамды Құраушы барлық заттар өрнегін былай аламыз:

$$2(6K+1) = C$$

Мұның мағынасы 2-егіз, ғаламның жұптық табиғат саны, 6 – ғалам жарапған алты қүн, немесе 6 – тас, Қағбаның (текшениң) алты беті (2-суреттегі Тұран Қақпасында сол алтаудың бір беті). Жақша ішінде сол алтыға қарсы тұрған оның өркеші – орталығы. Осылардың арасын жалғастыратын жеті әліф саны “К”, яғни оның мәні: $K_i=0,1,2,3,4,5,6,7$. Осы бойынша ғалами тұрақты сандар (С) шығады. Осы бойынша шығарған кестеде айтылған екі сан (38, 50) арнаулы орын алады:

1)	$K_0 = 0;$	$C_1 = 2$
2)	$K_1 = 1;$	$C_2 = 14$
3)	$K_2 = 2;$	$C_3 = 26$
4)	$K_3 = 3;$	$C_4 = 38$
5)	$K_4 = 4;$	$C_5 = 50$
6)	$K_5 = 5;$	$C_6 = 62$
7)	$K_6 = 6;$	$C_7 = 74$
8)	$K_7 = 7;$	$C_8 = 86$

Химия жағынан алғанда екі шетте екі шеткі инерт газдар: 2 – гелий He, 86 – радон (Rn). Онан кейін басқа бес тек сандары екіден: 14 – оттек, 26 – жертек, 62 – сутек, 62 – жұлдыз тек. Олардың жиыны = 2 (7+26+62) = 2*95 = 190. Бұларды қоспасақ болады:

$$2+86 = 14+74 = 26+62 = (38+50) = 88....$$

38-сүренің аят саны. Осы сүренің сыңар саны жөнінде (19-туралы) 74-сүреде айтылған (30 аят). Оның сыңары 14 саны мен 38 санын қосамыз:

$$38 \pm 14 = \begin{cases} 52 = 26 * 2 \\ 24 \end{cases}; \quad 52\text{-Хамды, 24-тәулік.}$$

$$\left| \frac{74}{47} \right| = 49 - 16 = 33 = 3 * 11 \text{ саны күмістің Ай сыңары: (үш ай)}$$

$$\text{оның бұрышы } \frac{4}{7} = 0.5714 = \sin 34^0 = 51'; \quad \text{Ал } 38, 50 \text{ сандарының бұрышы:}$$

$$\frac{38}{50} = 0.76 = \cos 40^0 32'$$

Екеуін қосамыз және оған әулие бұрыш қосамыз:

$$2(40^0 32' + 34^0 51') = 75^0 23' * 2 = 150^0 46'$$

$$150^0 46' - 58^0 46' = 92^0 00'$$

Оны қосамыз кесте тұрақтысына, болады:

$$92 \pm 88 = \begin{cases} 180 \\ 4 \end{cases}$$

Ойлап қараңыз. Оған қосымша: $180 = 161+19$. $161 - \text{Мұса}$ пайғамбардың ғажайып аса таяғы (اصع - ғаса = $70+90+1 = 161$). Осы ғажап сан Қағбадан (текшеден):

$$19+7 = \begin{cases} 26 \\ 12 \end{cases};$$

26-текше саны, 12-мүшел. Қағбаның (текшениң): алты беті, жағы (ж) он екі қыры (қ), сегіз төбесі (т) бар. Ол болады $ж+қ+т = 6+12+8 = 26$. Осы 26 мүшеге 26 ноқат қоямыз. Сол ноқаттарды бірден бастап 26 дейін нөмірлейміз. Сол санның барлық жиыны болады:

$$\frac{26(26+1)}{2} = 13 * 27 = 351$$

Осы сан Айдың үйі Пайғамбар даңғылы Қоян-Шаян-Ал-Саратан саны ($351 = \text{نَاطِرْسَلَانَ}$). Онан шығады:

$$27 \pm 13 = \begin{cases} 40 \\ 14 \end{cases},$$

$$351 \pm 151 = \begin{cases} 502 = 251 * 2 \\ 200 = 100 * 2 \end{cases}$$

(درمز - Зумруд-Ыңдырыс тасы)

200 – ғалақ – ғақыл

Ал-Саратан санына қосамыз бес тек санын:

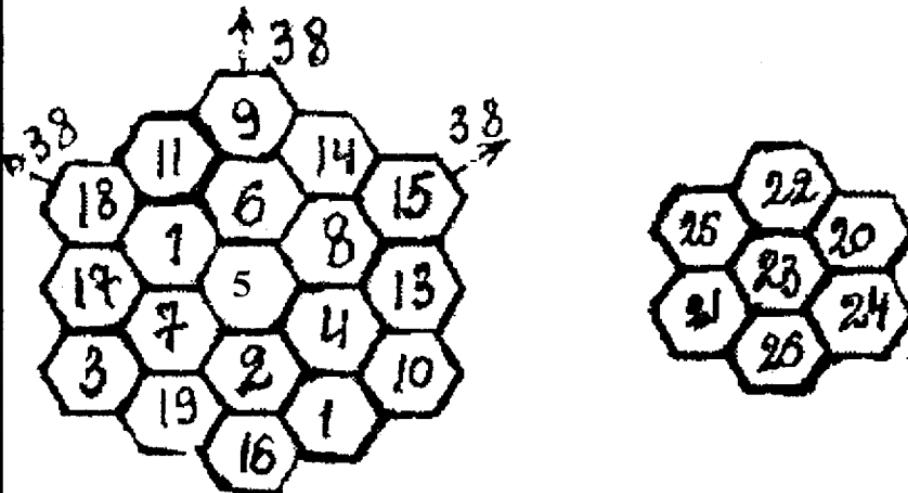
$$351 \pm 190 = \begin{cases} 541 \\ 161 \end{cases}$$

Осы кейінгі сан $161+180-90$ тамаша сырлы нәрсе. Соған келейік 13-суретте темірдің кейбір мұғжизалық қасиеті көрсетілген. Сол мәселеге арналған 34-сүре саны $34+69+54 = 161$. Оның өзі темірдің көрінбейтін жеті сан жиынына тең:

$$20+21+22+23+24+25+26 = 161 = \frac{7(26+20)}{2}$$

19.....786
Темір Мұғжиза [әңг.] سبز سوچ

$34+63+54 = 161$; $161+7 = 168$; $168+618 = 786$.
 $15+17 = \{134; 17 \text{ عدد } 15\}$ (Темірші)- қан үста

$$34*54 = 1836 = Mp. x^2 - 16x - 161 = 0; x = 8 \pm 15; x_1 = 23; x_2 = -7.$$

$$261 = 29*9; \\ 190 \pm 161 = \begin{cases} 351 \\ 29 \end{cases}; \quad 180 \pm 19 = \begin{cases} 199 \\ 161 \end{cases}; \quad 441 \pm 261 = \begin{cases} 702 = 351*2 \\ 180 = 161 + 19 \end{cases}$$

$$261 \pm 199 = \begin{cases} 460 = 92*5 \\ 62 \end{cases}; \quad 313 \pm 199 = \begin{cases} 512 = 256*2 \\ 114 = 19*6 \end{cases}; \\ 266 \pm 199 = \begin{cases} 465 = 31*15 \\ 67 \end{cases}; \quad 661 \pm 199 = \begin{cases} 860 \\ 462 \end{cases};$$

$$\frac{10}{\sqrt{161}} = \operatorname{tg} 38^0 14'; \quad 678 \pm 462 = \begin{cases} 1140 = 19*60 = 38*30 \\ 216 = 54*4 = 108*2 \end{cases}$$

$$786 \pm 462 = \begin{cases} 1248 = 52*24 \\ 324 = 162*2 \end{cases}; \quad 151 + 57 = 208 = 52*4;$$

(инсан-162 үлән)

$$38 + [ ] 90 + 88 = 216 = 54*4 = 108*2; \quad 50 + [ ] 100 + 45 = 195 = 65*3 = [ ].$$

$$88 + [ ] + 190 + 133 = 411 = 137*3 = \frac{hc}{e^2} * 3;$$

$$411 \pm 199 = \begin{cases} 610 = 4914 - 4304 \\ 212 = 53*4 \end{cases}$$

Сол суреттің сол жағында 19 үялды, ара үясы секілді ернек. Оның ортасында бос да 5, үш негізгі бағытында бес санның жиыны тұрақты: 38; яғни: $3+7+5+8+15 = 9+6+5+2+16 = 18+1+5+4+10 = 38$. Жоғарыда үш тәжайып шаршының тұрақтысы $114 = 19 \cdot 6$ болғанын көрдік: $15+34+65 = 114 = 19 \cdot 6$. Мынау 19 үялды да соған жатады. 13-суретте көңіл аударатын сандар: Ұста-темірші, арабша хадад ($\text{حَدَّ} = 17$) немесе қан ($\text{نَاقَة} = 151$). Кейінгі өркешке сандас. Екеуі қосылса $151+17 = 168$ бас бата басы, яғни: $168+618 = 786$.

Жарты шенбер жазық бет – түзузық 180, осыған айтылған он тоғызды қосамыз:

$$180 \pm 19 = \begin{cases} 199 \\ 161 \end{cases}$$

Оны былай жазайық:

$$190 \pm (180 \pm 19) = \begin{cases} 190+180+19 = 389 \\ 190+180-19 = 25 \end{cases}$$

Бәрі де белгілі сандар:

$$389 \pm 100 = \begin{cases} 489 = 163 \cdot 3 \\ 289 = 17^2 \end{cases}$$

Соның ішінде екі сан мағадан: 29 - мыс, Шолпандікі, 251 – Зумруд - Үйдрыс тасы. Ол тастың екінші – құрамдық – химиялық саны болады 266. Онан шығады $266+199 = 465 = 15 \cdot 31$. Осы әдіспен тағы екі тасты қосамыз:

$$441 \pm 199 = \begin{cases} 640 \\ 242 = 11^2 \cdot 2 \end{cases}$$

640- темір, 11-ал-Хижир, 256-Нур екі есе, 19-(он тоғыз).

$$313 \pm 199 = \begin{cases} 512 = 256 \cdot 2 \\ 114 = 19 \cdot 6 = 38 \cdot 3 \end{cases}$$

Бас бата саны, Құранның сүре саны, мұнда 313 – Қағбаның Кара тасы – Ал-Хижир асуд: $242+71 = 313$. 661 – Кафия Ал-

Хасанат-Жақсылық беруші. Ол былайша шығады: $462+199 = 661$, 25-сүре, мұнда 462 Ал-Фурқан (1-нұрғыл) саны.

Кейінгі санға Абай санын қосамыз:

$$678 \pm 462 = \begin{cases} 1140 = 19 \cdot 60 \\ 216 = 54 \cdot 4 = 108 \cdot 2 \end{cases}$$

Оны және бас бата санына қосамыз:

$$786 \pm 462 = \begin{cases} 1248 = 52 \cdot 24 \\ 324 = 162 \cdot 29 \end{cases}$$

Сүреттің аяқ жағына айтылған екі сүренің сандары берилген. Олардың жоғарыда айтылған сандармен байланысы көрсетілген. Оларды оқушы өзі карасын.

Қатты көңіл аударатын бір мәселе, айтылған мәліметтердің біз халқымыздың мәдени-діни-тарихи ұғымдарына үйлес келетіндегі. Мысалы Темір Қазық болғанда өркеш сан түсінігі мен ал-Хадид (темір) санын қоссақ дәлдегендей қазық *temir* шығады:

$$151 \pm 57 = \begin{cases} 208 = 26 \cdot 8 = 52 \cdot 4 \\ 94 = 47 \cdot 2 \end{cases}$$

(Қазық сөзі $208 = 100+1+8+100$).

Айырмасы қос күміс (Қос Ай - Зам-зам). Ойлап қараңыз!

Тәғы бір мысал: Тұран тасының саны: 441. Осыған темірдің жақын нөкері мысты еселеп $29 \cdot 9 = 261$ қосамыз:

$$441 \pm 261 = \begin{cases} 702 = 351 \cdot 2 \\ 180 = 90 \cdot 2 \end{cases}$$

Ойлап қаралық: Ай мүшелі Қоянның (Ал-Саратанның) қостағы. Екінші жазық бет, оның өзі $161+19 = 180$. Демек белгілі бас бата он тоғыз санына келдік. Екінші жағынан текшениң көрінбейтін сандары мен мыс санын қосамыз, ол болады $161+29 = 190$ (тектер саны). Сол мыстың негізгі Шолпандық метал екендігі белгілі (“Мысы құрыды” дейді). Ол мысты мүшел еселеуден Шұғла – Мұхарақ саны шығады: $29 \cdot 12 = 348$.

Тағы бір тамаша сан: $180+19 = 199$. Осы санды Тұран тас санына қосамыз, болады темір саны екі мағынада қазақша – 640, арабша 242 – ал-Хижир

$$441 \pm 199 = \begin{cases} 640 \\ 242 \end{cases}$$

Осы санды Абай санына қоссақ жақсылық жеткізуі мен қақ саны – Ай саны – молшылық саны шығады:

$$678+199 = 877 = 661+54*4 = 661+108*2$$

Тағы ойланарлық сан. Протон саны мен Шүғла санын қосамыз:

$$54*34+29*12 = 1836+348 = 2118 = 273*8 = 91*24$$

Арабша арбағ (төрт $91*3 = 273$) сегіз есе немесе Күн (Шамсы 91) тәулік есе, тынбас қозғалыс, ғалами қайрат. Осы сәнға Халифалар санын қосамыз:

$$4304 \pm 2184 = \begin{cases} 6488 = 1622*4 = 4(1000+622) \\ 2120 = 530*4 = 53*40 \end{cases}$$

1000 - Әліф, 622 – нижра, арбағ..... 53 – нұжым (жұлдыз), 40 – пайғамбар саны, т.б. (14-сурет)

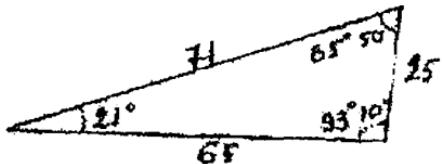
25-Ал-Фурқан-77

مەسىھىتلىكىرىخانى دىنلىق
ئېڭىزىق، آقىدى كىشىڭىز ئەتكەنلىك، تەبىدە

$$678 \pm 564 = \begin{cases} 1242 = 54 \cdot 23 \\ 114 = 19 \cdot 6 \end{cases}; \quad 678 \pm 462 = \begin{cases} 1140 = 19 \cdot 60 = 38 \cdot 30 \\ 216 = 54 \cdot 4 = 108 \cdot 2 \end{cases}$$

$$462 + 180 + 19 = 661;$$

25+462+77=564=47\cdot 12=94\cdot 4;] شەقىقى ئەلمىتىنەتە

11	24	7	20	3
4	12	25	8	16
17	5	13	21	9
10	18	1	14	22
23	6	19	2	15

$$109^0 28' + 100^0 = 104^0 44' \cdot 2, \quad 37^0 46' + 21^0 = 58^0 46'.$$

$$\frac{5(25+1)}{2} = 13 \cdot 5 = 65; \quad 109^0 28' - 104^0 24' = 5^0 4' = 304 = 19 \cdot 16;$$

$$104^0 24' + 103^0 10' = 207^0 34';$$

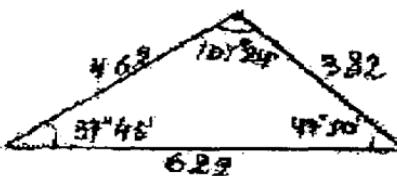
$$207^0 34' - (180^0 + 26^0 34') = 1^0; \quad 5+21=1+25=12+14=8+18=26$$

$$382+462=844=622+222.$$

(ئەلمىتىنەتە) (ئەلمىتىنەت)

خەلپەچىخ ئەكتەپىرىدى
وچەپەندە خەم بىرە

خەلپەچىخ ئەكتەپىرىدى
[25, 52]

$$\frac{622+462+382}{2} = \frac{1466}{2} = 733; \quad 733-622=111; \quad 733-432=271;$$

$$733-382=351.$$

(انھىانى) (انھىانى)

Ойласуға .... Хақ жолы нәсіп болсын. Амин!

Айтылған 25 – Ал-Фурқан (462) - نَاقْرِفْلَا - Айыру [77] сүресінде сыр бар. Ол мынау:

$$25+462+77 = 564 = 47 \cdot 12 = 94 \cdot 4$$

$$462 = 77 \cdot 6 = 42 \cdot 11 = 21 \cdot 22$$

Ғажайып шаршылар бойынша $\frac{n(n^2+1)}{2}$, $5 \cdot 5 = 25$ ұялы

шаршының тұрактысы болады: $\frac{5(25+1)}{2} = 65$. Осы екі сан болады:

$65+25 = \begin{cases} 80 \\ 50 \end{cases}$ Түран Қакта саны. Осыларды қолданып үшкіл жасаймыз.

$$\frac{71+65+25}{2} = \frac{161}{2} = 805.$$

Айнала сызығы текшерін қөрінбейтін жеті элементтері 14-суретте үшкіл және шаршы екеуі қөрсетілген. Олардың астынан үш санның үшкіл жасадық. Олар 622 – ал-һижра, Исламның жыл басы, 462 – ал-фурқан, 382 – Ал-Құран.

Олардан шыққан мына санға көніл аударамыз. Құран-Фурқан бір мағынада айырмасы жалғыз $\phi = 80$

$$462 \pm 382 = \begin{cases} 844 = 622 + 222 \\ 80 \end{cases}$$

Ислам шындығын қәпірлердің араласуынан-бұзылуынан айыру керек болады... Бәлки Мединеге көшу – һижра соның басы болған шығар. Сол һижра саныменинсаф (فاصن) әділеттік саны Құран+Фурқан санына дәл келуі тегін емес. Шындық жолында аянбай құрес деген. Бұл мәселені талдау қажет. Сол суретке қосымша он жағынан әулие үшкілі берілді. Оның бұрыштары айтылған үшкіл бұрыштарына дәл қабысады. Мысалы:

$$21^0 + 37^0 46' = 58^0 46'$$

Тағы басқалары.

Фурқан (айыру) сүре санының Абай санымен қатысында зор мағына жатыр. Соған зер салу керек. Ол екі түрлі: біреуі жеке Ал-Фурқан сөзінің санымен, екіншісі сол сүренің тұтас санымен. Екеуінің арасынан мынау шығады:

$$678*2+564-464 = 1458 = 54*27 = \frac{54^2}{2}$$

яғни мұнда: $54*23+54*4 = 54(23+4) = 54*27$. Осындағы алғашқы санды алып қаралық: $54*23$. Екеуінің жиыны:

$$54 \pm 23 = \left\{ \begin{array}{l} 77 \\ 31 \end{array} \right. = \left| \begin{array}{l} 92 \\ 29 \end{array} \right| = 81 - 4 = 77 \text{ (25-сүредегі аят саны).}$$

54 – Ал-Қамар (Ай).

23-сүре Ал-Мұминун. Бұл санға көніл аударып отырған тағы бір себеп ол көрінбейтін жетінің ортасында тұр (13-сурет, он жақта). Сол сүреде: “Рас, үстеріңде Жеті жол жараттық”, деген аят бар (23-сүре, 17 аят) عَبْسٌ مُكَفَّ وَفَ انْقَلَخْ دَقْلُو... (قىارط [у лақид халақна фау какум сабға тарайк..], 13-суреттегі көрінетін және көрінбейтін жетілер сол жолдарға ишарат деп білеміз. Осыған байланысты қиас келтіреміз.

ҚИАЛИ ҚИАС ҚИСЫН

Текшерінің 26 ноқатына 26 санды қойсақ, соナン кейін сол текшерінің бір төбесіне тік қойсақ, оның 19 ноқаты көрінеді, 7 ноқаты көрінбейді. Көрінбейтін 19 орынға 19 санын орналастырудың мақсат, негізгі бағыттарындағы бес санның жиыны 38 болу керек. Ол есеп ғылымында белгілі. Оны біз 13-суретте келтірдік (сол жақта). Айтылған бағыттар мыналар:

$$\left. \begin{array}{l} 1) \quad 3+7+5+8+15 = 38 \\ 2) \quad 18+1+5+4+10 = 38 \\ 3) \quad 9+6+5+2+16 = 38 \end{array} \right\} 114 = 19*6$$

Ол сүре саны. Осы есепке біздің жаңадан қосқанымыз бойынша кесте жасауға қиали қисын қиасымыз бар.

13-суреттің он жағына көрінбейтін 7 жасап орналастырдық. Олардың жиыны 161. Оның ортасында 23. Оны алудағы ойымыз үстіңгі мен астыңғы сәйкес сандар жиынының тұрақты болуы: $5+23 = 28 = 4+24 = 2+26 = 7+21 = 8+20 = 6+22 = 28$. Қалады 25, өйткені оған қосатын 3 көрінетіндер ішінде. Демек жиын болады $25+1 = 26$. Осы сандарды пайдаланып өрнек шығарамыз:

$$x^2 - 16x - 161 = 0$$

$$x = \frac{16 + \sqrt{256 - 161 \cdot 4}}{2} = \frac{16 + 30}{2} = 23,$$

$$x_1 = 23, \quad x_2 = -7$$

Осындағы сандарды пайдаланып бірінші бағыт жазамыз.
Ортада 5, оның екі жағы онды, солды:

$$1) y + 7 + 5 + 8 + 15 = 38$$

Демек $y = 3$, сонымен болады:

$$1) 3 + 7 + 5 + 8 + 15 = 38$$

Бірінші басқы жол осылай табылды. Екінші бағытты табуда орталық 5 санның оң және сол жағынағы сандар жиынын есепке аламыз. Олар $3+7 = 10$ және $8+15 = 23$. Бір жағында шеткі сеннан артық, яғни $23 = 19+4$. Енді кейінгілерін пайдаланамыз. Осы сандарды былай бөлеміз:

$$4 + 10 + 5 + 1 + 18 = 38$$

Үшінші бағытты айыруда қалған сандардың барлығын есепке аламыз. Соның ішінде мынадай қисын: біріншіде $5+8+15 = 28$, екіншіде $5+1+18 = 24$, яғни $28-24 = 4$. Демек үшіншіде $5+(a+b) = 20$ болу керек. Яғни $a+b = 15$. Оны былай шештік: $6+9 = 15$, екінші жағы: $38-20 = 18 = 2+16$. Сонымен үшінші бағыт:

$$1 + 6 + 5 + 2 + 16 = 38.$$

Осымен негізгі үш бағыт шықты. Қалқан аралық сандарды орналастыру қын емес. Олар мыналар:

$$18+y+9 = 38, \quad y = 11;$$

$$18+y+3 = 38, \quad y = 17; \quad 3+y+16 = 38, \quad y = 19;$$

$$16+y+10 = 38, \quad y = 12; \quad 10+y+15 = 38, \quad y = 13;$$

$$15+y+9 = 38, \quad y = 14$$

19 үялдың кестенің түрі есеп ғылымының тарихында бар. Бірақ оның қай жолмен шыкканы маған белгісіз. Мен бұл мәселеге өзімше, айтылған сүре және сурет арқылы келдім. Оның артық кемін Аллаh біледі. Өмір көрсетер.

Енді сол 23-сүргеге келейік. Алдымен бұл сүренің айтылған 34-сүремен байланысына көз жіберелік. Екеуінің жиыны Алхадид (темір) $57 = 19 \cdot 3 = 34 + 23$, айырмасы 11 (Ай): $34 - 23 = 11$.

Осы екі сан да мағыналы қайталама скені белгілі. Бұл екеуін былай көбейтеміз:

$$(31+26) \cdot 11 = 31 \cdot 11 + 26 \cdot 11 = 341 + 286 = 627 = 209 \cdot 3 = 19 \cdot 11 \cdot 3 = 209 \cdot 3 \text{ (Қазақ үшкілі).}$$

Екеуін жеке карасақ: $341 \cdot 2 = 682$ – ал-ли. 286 - өркеш сүренің аят саны, ұлы өрнекті сан ۲۸۶... (өркеш аят саны). Бір тамашасы айтылған екі сүре аттарының саны осы санға тең болады:

Саба – 63, ал-Мумнун – 223, болады:

$$223 \pm 63 = \begin{cases} 286 = 16 \cdot 11 \\ 160 = 40 \cdot 4 \end{cases}$$

23-Сүренің ең басында иман келтіруден артық еш нәрсе жок екені айтылады:

“Шынында иман келтіргендер құтылды (1)”. “Олар онда фердаус жаңнатауда мәңгі қалатын мұрагер болады” (11 аят). “Олар сөзді (Құранды) зерделей ме? Немесе оларға бұрынғы атапарына келмеген нәрсе келді ме?” (68 аят). “Ол сендер үшін: есту, көру және ойлау қабілетін жаратты” (78 аят). “Шын, Біз сендерді босқа жараттық та тіпті Бізге қайтарылмаймыз деп ойлайсыңдар ма?” (115 аят).

Ғаламды соншама шебер безендірген, адам оған Қожа етіп көркем өмір берген. Тәнірімнің ісі, әлбетте, бос нәрсе емес. Саған сол ғаламды тану үшін көру, есту, ойлау, қабілетін берді. Айқын мағыналы хақ жолы жазылған Құран берді. Оны оқуға, зерттеуге міндеттісің. Сол арқылы, “сол шындық үшін аянбай ұлы күрес жүргізуге міндеттісің” (25-сүре 52).

Мына сөзге көніл аударалық. Ол Ал-Афида - الْأَفِيدَة... Бұл сөзді ойлау мағынасында аударған. Ол теріс емес. Екінші аудармаларда жүрек деген. Тек түсінік керек. Арабша сөздікте ал-фуад... (دَوْفَلٌ) жүрек сезімі мағынасында. Демек ойлау қабілеті мен жүрек сезімі бір жерге соғады. Абайдың “жүргегінің түбіне терең бойла” дегені ойға түседі.

“Раббым! Жарылқа, мархабат ет! Сен мархабат етушілердің ең жақсырагысың” (118 аят). Осы тілекпен тоқталық. Қабыл болсын. Амин!

ДОСХАНА

Ерте замандардан Ыңдыс жүлдізы Ғұтарад санының “досы” болған. Ол ғажап достыкта зор сыр бар деп білген, не сыр екені белгісіз. Ғұтарад Фараб пен сандас, ол саны $284 = 71 \times 4$. Мұның досы 220 саны болып табылады. Бұлардың біреуінің бөлгіштер жиыны екіншісіне тек сондай сандарды “дос”сандар атаған. Мысалы: 220 санының бөлгіштері:

$$1+2+4+5+10+20+11+22+44+55+110 = 284$$

284 санының бөлгіштері:

$$1+2+4+71+142 = 220$$

Осы достардың жиыны болады:

$$\begin{array}{r} 284 + 220 = \\ \hline 504 \\ 64 \end{array}$$

Мұны халифалар санына қосамыз:

$$\begin{array}{r} 4304 + 504 = \\ \hline 4808 = 610 \times 8 \\ 3800 = 190 \times 20 \end{array}$$

Енді осыған жаңадан тағы екі дос сан жалғасады. Олар мыналар:

$$\begin{array}{r} 412 + 92 = \\ \hline 504 \\ 320 \end{array}$$

(15-суретті караңыз).

Гайд үшкілдері

$$\left. \begin{array}{l} 92+412=504 \\ \text{Фараb}=284 \\ \text{Дос}=220 \end{array} \right\} 504$$

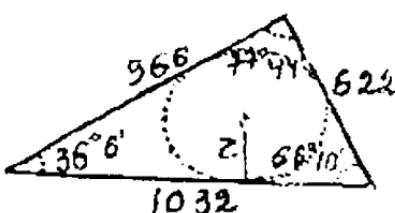
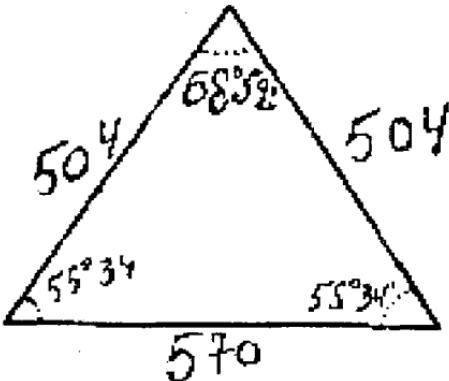
462

Ал-Фұрқан

Қағба Байт=92+412=504; Қағба байт Аллан=504+66=570.

$$570 \pm 462 = \begin{cases} 1032, \\ 108 \end{cases}; \quad 504 \pm 462 = \begin{cases} 966, \\ 42 \end{cases}; \quad 570+504+504=1758;$$

$$1032=86*8; 966=161*6. 4304=3800+504; 3800=190*20=19*200; \\ 5+76+120=201; 504 \pm 201 = \begin{cases} 705, \\ 303 \end{cases}$$

[118]- ۱۷۰ - مُؤْمِنَة

$$705=15*47; 23 \pm 5 = \begin{cases} 28, \\ 18 \end{cases}; \quad r=224,108; \quad 23+223+118=364=91*4;$$

$$364 \pm 140 = \begin{cases} 504, \\ 224 \end{cases}; \quad 1032+966+622=2620=131*20; \quad 131*6=786;$$

$$365242=364000+1242;$$

$$1242=54*23; 224=28*8=(23+5)*8; \quad 140-\left\{ \begin{array}{l} \text{Фылым} = \\ \text{Сақина} = \end{array} \right.$$

15-сурет.

Онда 5-суреде айтылған аяттардан алғынған сөздер жазылған:
 Кағба = 92, байт = 412. Екеуінің жиыны болады 504, демек
 айтылған достарға тең.

Сонымен қатар онда үшінші сан қосамыз, Аллан 66, яғни
 Кағба, байт, Аллан болса $504+66=570$ белгілі ондық (ғашар

(رُشْع) саны шығады. Оның өзі Ал-Хадид санының қамалат дәрежесі: $19 \times 30 = 570$. Екінші жағынан оның өзі Пайғамбардың туған жылы.

Айтылған аяттарды бұл сөздерге келу себебінде зор мағына бар. Соларды елестету үшін айтылған 15-сурет жаздық. Ол алдымен Кағба адамдарға Қиам – Тұрак үшін салынған деген. Соңан кейін ай есебі үшін және белгі үшін деген сөздер бар.

Тегінде осы хажылар айы (Залхиж) аталуы, оның жыл аяғы болсын, онан кейін жаңа жыл басы Мухаррам айының кіруі үлкен бір белгі, ишаратты көрсетеді. Онда Қағбаны айналу, құрбан шалу тағы сол сияқты ғұрыптар, ырымдар, белгілер барлық халықтарға ортақ, барлық адамдар үшін екені айтылады. Соның бәрі *бесінші – пешене* сүреде, Исламның қабылданған сүресінде келтірілген. Бұл ұлы мейрам, ұлы дастархан, ұлы достық айы. Он екі ай ішінде белгіленген ай. Қазақша оны Менді ай немесе Мандай деуге болады.

Қазақша “Мандайына жазған” немесе соған болама “Бешенесіне жазған” деген сөздерді тағдыр мағнасында екені мәлім.

Пешене – бес ана ғаламды қураушы бес тек мағынасында. Ол дүние жүзіне белгілі бесінші, бәрінің басын қосқан жұлдыз тек. Жауһар (немесе Луббу, Хуласа, Зубда). Қазақша бес тұлға немесе ертедегі аты бойынша *бес құт* дейміз. Латынша оны *quinta essentia* (Квинтесенция) деген.

Арабша жауһар (جَوْهْر) сөзінің сандық мәні 214 ($3+6+5+200$). Осы санды пешене санына көбейтsek болады: $214 \times 5 = 1070$. Бұл сан Үідрис пайғамбардың Үшкіл атты есім саны, яғни Масалас = 1070 - ثلثم. Жоғарыда айтылған “достық” сандағы сан да сол кісінің жұлдызы есім саны еді ғой: Ғұтарад = Фараб = 284.

Ол өзінің дос санымен Кағба үй сандарына тең: $284+220 = 92+412 = 504$. Олармен 19 сан, халифалар саны байланысады:

$$3800+504 = 4304 = 190 \times 20 + 504$$

Талдай берсек әрі қарай бара береді. Бәрін жеңіл түсінік түріне келтіру үшін Эл-Фараби мұзыкасынан мысал келтіреміз. Ол үшін жаңа 16-сурет салынған. Ол 2-3-суреттердегі аспандық

ненбер, оның ішінде шаршы (Қағба беті - қабырғасы). Ол 9 ұяға болған. Онда қойылған сандар ғажайып шаршы бойынша: $+5+9 = 15$ ... тағы басқалары. Ортада 5. Айналасында 8 сан. Екі төрт-сегіз: *тетра* хорда, *октаба* деген ертедегі музикалық тоғта есебі осы болған. Ол есепке ортадағы бес (5) санын ауыстырыға рұқсат болмаған. Ертедегі Пифагор заманынан төле жатқан осы тәртіпті Әл-Фараби алғып тастап, музикалық тоғта есеп басы сол ортадағы 5 санынан бастаған: $\frac{5}{4}, \frac{5}{3}, \frac{5}{8}$ ноталарынан бастаған. Соған байланыста ол бесінші шек аоскан. Сонымен ертедегі екі катар $4*2 = 8$ сегізге бір шек аоскан. Сол арқылы барлық музиканы жаңа жолға салған.

“Тұранның кім кеміткен музикасын.

Фарабтың төгіз шекті дөмбырасын.

Күңгіреңтің тоқсан төгіз күй тартқанда,

Тебіренің кім токпеген көзден жасын”

деген Мағжан ақын өлеңі соны көрсетеді.

4-суретте жеті нота жеті хат көкке бөлінген. Сонда 5-хат Көк Арай ұясын қаранды. Онда мына сандар-эріптер: A = 1, Й = 10 (5), 26. Сөздар: Арай – Алмаз.

26 – темір (хадид), Ай нота болады: A = 1, Й = 10, $1+10 = 11$. Інни темір текті, Күннен арғы Ай-Арай. Онан шығады: $26*11 = 286$. Бұл сан Құранның өркеші аталған. Екіншіден Бақара үресінің аят саны. Тамаша мағыналы көрнекі сан $\frac{26}{4}$. Оның ұрамындағы саннан бәрі шығады.

$$4+11 = 15, \quad 15+11 = \left\{ \begin{array}{l} 26 \\ 4 \end{array} \right.; \quad 26+22 = 48 \text{ т.б.} \quad (9\text{-сурет}).$$

16-суреттегі 9 орын 41 Құмалақ (нокат) орны. Сол балнамада ерек мағына бар. Алфавитте 1-бас әріп, Й = 10 ақырғы әріп. Әухаррам – Зулхажы сияқты.

Тегінде 13 және 16-суреттердегі орталық - өркеш сан 5 болуы ор мағыналы нәрсе. Өзге сандардың орындарын ауыстырыға олады. Өркеш санды ауыстырыға болмайды. Өркеш сан – Арай – пешене – мандай сан. Ол бес парыз, бес сауық – жұлдыз – Жол түзеу сан. Мандай саждага тигенде жол түзеледі. Бір ақынның айтқаны бар: “Басыңдағы білгенің бейне мөрге сазғандай. Түзеледі сол жазу саждаға тисе сол маңдай” егені соған келеді.

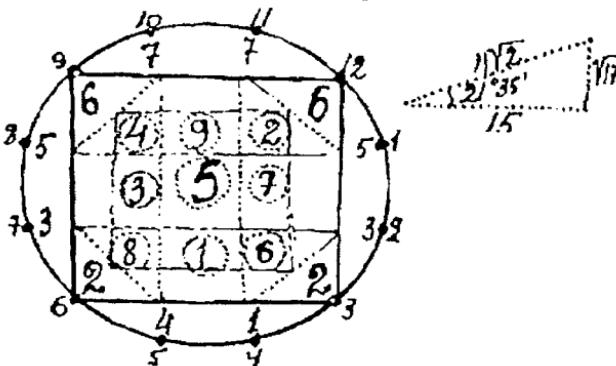
15-Тас-Сат-Ал-Хижир -

$$(11 \cdot 2)^2 = 31 + 211 = 242; 242 + 231 + 47 = 520 = 26 \cdot 20;$$

4+5+6

$$\left. \begin{array}{l} 2+7+6 \\ 4+3+8 \end{array} \right\} = 15; \quad 15+11=26; \quad 26 \cdot 11=286; \quad \text{Рис. 7}$$

4+3+8

$$21^{\circ}35' = 1295 = 259 \cdot 5; 259 = \text{Рис. 7}$$

$$286 \pm 223 = \begin{cases} 522 = 29 \cdot 18 \\ 50 \end{cases}; \quad 231 \pm 151 = \begin{cases} 382 \\ 80 \end{cases}; \quad 618 \pm 382 = \begin{cases} 1000 \\ 236 \end{cases};$$

САНАМ

$$151 \text{ (Өркеш)}; 15+34+65+38=152=19 \cdot 8=38 \cdot 4; \text{ Темір Қазық} = 640+208=848=786+62=807+41.$$

$$4304+786+19+91=4304+896=\begin{cases} 5200=260 \cdot 20, \\ 3408=256 \cdot 4 \end{cases}$$

$$65+15=\begin{cases} 80 \\ 50 \end{cases}; \quad 65 \cdot 15=975=195 \cdot 5;$$

$$(195); 19-\text{сүрек} \quad 195+41=\begin{cases} 236 \\ 154 \end{cases}; \quad 41+19=\begin{cases} 60 \\ 22 \end{cases}; \quad 161+19=\begin{cases} 180 \\ 142=71 \cdot 2 \end{cases};$$

$$25+65+71=161. \quad 161+91=\begin{cases} 252=36 \cdot 7 \\ 70 \end{cases}; \quad 54+11=\begin{cases} 65 \\ 43 \end{cases};$$

$$259+181=44 \frac{5}{3} \cdot 264=(62+26) \cdot 5 \quad \text{Рис. 8} \quad 4914 \cdot 12=4304 \cdot 13+3016=58968;$$

$$3016=2(807+701)=(351+26) \cdot 8=678+26+2312; \\ 2312=17^2 \cdot 8=34^2 \cdot 2.$$

16-сүрет.

13-суреттің оң жағындағы бөлігіндегі ортада 23. Екі орталық сан болады:

$$23 \pm 5 = \begin{cases} 28 \\ 18 \end{cases}$$

Ортадағы екі жетілік сандар болады: $20+8 = 21+7 = 22+6 = 23+5 = 24+4 = 28$. Қалған екі сан болады $25+1 = 26$, яғни темір (хадид)саны. Ол санды ортаға қойып, басқа 28 санын айнала қойсақ болады:

$$\begin{matrix} 7 \\ 7+26+7=26+7*4=26+28=54 \\ 7 \end{matrix}$$

Бұл Қамар (Ай) саны. Бұл өзі өмір өзегін бейнелейді, яғни ортада темір (хадид), төрт жағында азот ($N=7$). Бұл гемоглобин. Темір орнында магний болса ($Mg = 12$), ол жасыл жапырақ өзегі *хлорофил*. Темір орнында мыс болса ($Cu = 29$), ол салқын - көгілдір қан *гемоциянин* өзегі.

Осында үлкен ғибрат бар. Бұл арада айта кетелік 14-суреттің ортасындағы бес ұялы кестеде орталық сан тағы сол темір:

$$1+25=5+21=8+18=12+14=26\dots$$

Ғажайып шаршылардың қалған төрт ұялысын алайық. Оның тұрақтысы:

$$\frac{4(4^2+1)}{2}=2*17=34.$$

Осы санмен гемоглобин (Қамар) = (Ай) санын қосамыз:

$$54 \pm 34 = \begin{cases} 88 = 62+26 \\ 10 \end{cases}$$

Тұран Қакпаның темір жақтауы камыл сан... Екеуін көбейтеміз:

$$54*34 = 1836 = m_p - \text{протон саны}$$

(34-сүре Саба, аят саны 54) ойлап қарандыз! Онда темір мұғжизасы – Дауітке берілген. Енді 5 және 23 сандарына ораламыз. Осы сандардағы Құран сүрелері арасында байланыс бар екені байқалады. Олардың екеуінде де басқы мәселе иман келтіру, исламның ғылыми негіздерін аңғарту, арам мен адаптациясын айыру, белгі, орын, өмір, ғалам...бәрі сонда. 23-сүренің жиын саны:

$$23+223+118 = 364 = 91*4$$

Демек, бұл төрт Шамси (Күн) саны. Бір тамаша нәрсе жүлдіздық (Шамси - Күндік) жыл тәулік есебін осы санмен қабыстыру:

$$365242 - 364000 = 1242 = 54*23$$

Демек, 23 сүре саны Күн мен Ай арасын қалай тамаша қабыстырады. Оны былай жазамыз:

$$364000+54*23 = 365242 = 91*4000+54*23 = 365242$$

Қосымша еске алатын есеп:

$$346 \pm 140 = \begin{cases} 504 = 284+220 = 92+412 \\ 224 = 28*8 = (23+5)8 \end{cases}$$

Досхана сандары, 140 – ғылым - [Сакине] ع لم = 70+30+40 = 140 = منيڭىز = 60+20+10+50

Адам баласының негізгі тірегі ғылыми ислам. Аспандық дастархан – Файым молшылық хақтық деген сөз, Ал-Майда осы мағынада деп білеміз (5-сүре аты). Расын Аллаh біледі.

Кағбаның көрінетін және көрінбейтін екі бөлігінің арасындағы көленеке бұрыш болады:

$$\frac{161}{190} = 0.8473 = \cos 32^{\circ} 5'$$

Онан шығады:

$$101^0 55' + 32^0 5' = 134^0 = 90^0 + 44^0$$

$$44 \cdot 60 = 2640 = (62+26) \cdot 30$$

Тұран Қақпасы, Арыстан бап, Темір Жақтау, Темір Қазық, Отырарда отыз бап.

23-сүре саны төрт шамси (Күн) $91 \cdot 4 = 364$. Екінші жағынан арабша Арбағ – төрт, оның сандық мәні үш Шамси (Күн) $= 91 \cdot 3 = 273 =$ ОТ – электронның тұрақты салқындығы (абсолют температура). Яғни жасыл жапырақ, қызыл қан... Олардан шығады $90 = \text{ص} (\text{C})$ сүресі: $26+12 = 38\dots$ Оның аят саны 88. Болады: $38+90+88 = 126 = 54 \cdot 4 = 108 \cdot 2$. Қамар саны, хақ саны, молшылық саны ($108 -$ Ал-Қаусар сүресі).

$$108 + \text{Ал-Қаусар} + 3 = 108 + 757 + 3 = 868 = 678 + 190$$

678 – Абай саны, 190 ғалами сан.

Кейбір суреттердің бетіндегі сөздерге, сандарға қосымша түсіндірмелер керек. Бір мысал айтылған 23-сүре саны: $23+223+118 = 364 = 91 \cdot 4$. Осы санды еселеп, Шамси жыл тәулік санынан аламыз:

$$365242 - 364000 = 1242 = 54 \cdot 23$$

(15-сурет). Осыған байланысты 16-суретте көп мысалдар бар. Солардың сырын ашу қажет. Мысалы онда 15 – ал-Хижир - [тас] саны 242. Осыған Әліф санын қоссак болады айтылған сан:

$$1000 + 242 = 1242 = 54 \cdot 23$$

Сол сүренің мұқарағаты Ал-ра саны 23. Онымен өркеш саны болады:

$$231 \pm 151 = \begin{cases} 382 \\ 80 \end{cases}$$

Онан шығады: $284 + 80 = 364$ және $284 + 231 = 364 + 151 = 515$, онан шығады:

$$\frac{515*6}{5} = 618.$$

$$618+382 = 1000, \\ \text{яғни } 618+382+242 = 1242 = 54*23$$

Ақыры келгенде Ай тасқа соғады, яғни:

$$54*15 = 810 = 90*9.$$

16-сурет ортасындағы 9 орын, 90 торқа. Торқалы тоғыз 41 ноқат (Құмалақ) орны деген едік. Сол сандар 16-сурет ортасында тұр. Олар: $1+2+3+4+5+6+7+9 = 45$ Айдың айналық саны. Сол сандардың көбейтіндісін қарайық:

$$1*2*3*4*5*6*7*8*9 = 362880 = 504*720 = 504*360*2$$

Демек, айтылған достық сандарға шеңберлік оралу =

$$362880 = 504*720 = 504*360*2 = (92+412) 720 = (284+220) 720$$

15-суреттегі еki үшкіл бұрыштары:

$$66^0 10' + 55^0 34' - 77^0 44' = 44^0 = 2640 = 24*110$$

$110 = Fe_3 O_4$ - магниттас. Ойлап қараңыз.

Күн мен Айға оралдық:

$$56 \underline{+} 54 = \begin{cases} 110 \\ 2 \end{cases}$$

Ғажайып шаршының шаршылық есебі:

$$(6*5*4)+(8*9*7)+(1*3*2) = 120+504+6 = 630 \\ (8*5*2)+(1*7*4)+(3*9*6) = 80+28+162 = 270$$

Жиыны 900... Онан шығады: $(630+90) = 2$ $(270+90) = 720$.
Сонымен $504 * 720 = 362880$.

Тамаша байланыс. Есте болсын, онан шығады:

$$4304 \pm 504 = \begin{cases} 4808 = 601 * 8 \\ 3800 = 190 * 20 \end{cases}$$

Жалғасы Ай өрнегінде.

АЙ ӨРНЕГІ

٥٤ [٥٥] ڦڙو ڦڙ

54 – Ал-Қамар (Ай)... 55 аят.

$$54 + \frac{31+340}{371} + 55 = 480 = 48 * 10$$

Жеті хат көктің Ай басы жеті қайталаушы каміл санды көрсетеді. Яғни 40-46 – сүрелер басында мұқаттағат жеті рет چم (хм = 48). Ол Өр-міс санына-Ыңдыс жулдыз санына тең: $48 * 7 = 336 = \text{Ал} + \text{һарміс} = 31 + \frac{5+200+40+60}{305} = 336$.

Ол өзі Тұран Қақпасының босағасы (Бас бармак) (2-сурет)).
Арабша 28 әріптің сандық мәні болады:

$$5995 = 10 + 18 + 27 + 140 + 300 + 1000 + 1800 + 2700$$

Бір тамаша нәрсе Ай (Ал-Қамар) суре реті мен оның аят санынан осы АБЖД саны шығады. Ол өрнек мынау:

$$(54+55) 55 = 5995$$

Онан болады:

$$x^2 + 54x - 5995 = 0; \quad x = -27 + 82; \quad x^1 = 55; \quad x^2 = -109$$

55 – Ал-рахман сүресі, 109 – Ал-Кафирун...

Құранды оңайластырыңық (иа саранас 321) төрт рет айтылған:

$$321 \times 4 = 1284 = 1000 + 284.$$

Бұл өзі алты жаухар: $214 \times 6 = 1284$, яғни Кағбаның алты беті болуға ылайық. Басқы сөзге бата санын қосамыз:

$$321 \pm 19 = \begin{cases} 340 \\ 302 = 151 \times 2 \end{cases} \quad 340 - \text{Қамар (Ай)}, 151 - \text{Бакара}.$$

Екеуді де белгілі.

Қамарды Ал-Қамарға көбейтеміз, болады:

$$54 \times 340 = 18360 = 10m_p,$$

яғни протон саны он есе.

Ал-Қамардың егізі Қосай хак саны, молшылық саны екені белгілі: $54 \times 2 = 108$ – хак (108 – Ал-Кусар молшылық сүресі). Оны Кағбаға қосамыз.

$$108 \pm 92 = \begin{cases} 200 - \text{ғакыл} \\ 16 - \text{Ара} \end{cases}$$

Енді бас батаның егізін Ал-Қамарға қосамыз:

$$54 \pm 38 = \begin{cases} 92 \\ 16 \end{cases}$$

Онан шығады:

$$162 + 130 = 292.$$

Басқаша жазамыз:

$$110 + 52 + 80 + 50 = 200 + 92$$

110 – магнит тас, 52 – хамды, 80+50 – Тұран Қақпасы (2, 6 аспандар), 200 – ғакыл, 92 – Кағба. Ойлай беріңіз қандай ғалам. Осы сандағы сүре Ал-Лайл (Тұн) 21 аят.

$$92 + \frac{31+70}{101} + 21 = 214$$

Текше (Кағба) барлық заттың тегі Жаухар (214). Ол бір түнде Тәнірінің жіберген мұғжизасы деген ишарат бар секілді. Ол жаухарға жеті хат Көк тұн (Қамар) есесін қосамыз (яғни $54 \times 7 = 378$ санын қосамыз), болады:

$$378 \pm 214 = \begin{cases} 592 = 296 \cdot 2 = 74 \cdot 8 = 37 \cdot 16 \\ 164 = 82 \cdot 2 \text{ (Жетінші - аспан)} \end{cases}$$

Металы көрғасын-82.

$$37 \pm 16 = \begin{cases} 53 - \text{Жұлдыз} \\ 21 - 3 \cdot 7 \end{cases}$$

Осы сан 592 осы сүредегі негізгі ғалами түсінік сөзінің сандық мәніне тең, яғни Ал-ансай (الآن = 31 + 561 = 592). Осы санға қайталап Жауһар санын қосамыз: $592 + 214 = 806$. Осы санға суре санын қосамыз, ол Кағбаға қарай оралады: $806 + 114 = 920 = 99 \cdot 10$. Ойлап қараңыз!?

Тағы бір тамаша, айтылған санды періштелер санымен қосқанда, шығады:

$$54 \cdot 91 + 806 = 4914 + 806 = 5720 = 286 \cdot 20 = 26 \cdot 220 = 52 \cdot 110$$

$$26 \pm 22 = \begin{cases} 48 - \text{Кү-кб} \\ 4 \end{cases}$$

110 – магнит тас $[\text{Fe}_3 \text{O}_4 = 110]$.

Ғали Жоғарғы – биік (عیل = 110)

52 – Хамды... Кағбаның қара тасы соған айғақ. $286 = 26 \cdot 11$ өркеш сүренің аят саны. Демек Кағба (92) ең жоғарғы таңба – Хамды орны деген мағына шығады деп білеміз. Расын тәңірі біледі.

Егіз дүние, Жұбай дүние қайталама, $\text{Кү+кб} = 26 + 22 = 48$. Ол Ай айнасында: $54 - \text{Ал+Қамар} + 55 = 54 + 371 + 55 = 480$. Оның айналық сынары 840 – Ал-табут-хиамет.

Оған да Кағбаның қара тасы екі дүниеде қуәлік етеді, яғни ал-Хижир Асуд (جحیر اسد = 242 + 71 = 313)

Оның екілігі: $313 \cdot 2 = 626$. Осыған Жауһар (Ал- Лайл – 92-суре санын) қосамыз:

$$626 \pm 214 = \begin{cases} 840 - \text{Ал - табут} \\ 412 - \text{байт (ут-Кагба)} \end{cases}$$

(15-суретті қараңыз).

توباتل...
Ал-табут...
تیب...
Үй...

Қазақша бейт адамның ақырғы үйі сол мағынаға келеді. Осы 626 санға айналық сан 262, ол $262 \times 3 = 786$ – бас бата саны. Оны былай да аламыз:

$$262 \frac{3}{2} = 393$$

Мұнда $\frac{3}{2}$ - Арай-темір тек 5 – аспан нотасы. 393 – барлық жеті хат

көк металдар саны:

$$47+80+29+79+26+50+82 = 393$$

Ойлап қараңыз.

Айтылған сандарды қосамыз:

$$626 \pm 262 = 888 = \begin{cases} 444 \times 2 \text{ (тахул саны)} \\ 364 = 91 \times 4 \end{cases}$$

Тахул саны $444 = 37 \times 12$ ғалами сан. Жылдың тоғызы ноқатының жылжуы – уақыт есебі (86-сүреде ишарат бар).

Ал-Шамси (Күн) сүренің төрт есесі $91 \times 4 = 364$ – Құрандағы 23 – Ал-Мұймун (Иман көлтірушілер) сүресінің саны болады:

$$23+226+118 = 364$$

23 саны Қағбаның (текшерін) астынғы орталық төбесі, көрінетін үстіңгі орталық 5 санының астында екенін білеміз (13-сурет). Олардан:

$$23 \pm 5 = \begin{cases} 28 \\ 18 \end{cases}$$

Екеуі де ғалами сандар:

$$28+26=54.$$

54 – Ал-Қамар, сонымен қатар гемоглобин өзегі - өмір өзегі. 18 – ғалам саны, шеңбер $18 \times 20 = 360$.

Жүлдyz есебі бойынша жыл тәулік саны болады 365, 242. Осыдан 33-сүре санын шығаруымызға болады:

$$365242-364000 = 1242 = 23 \times 54$$

Яғни Ал-Қамар мен Иман келтірген сұре саны қабысты. Галам осы шындықпен тұр. Бұл сандарды былай жазамыз:

$$(28+26) 23 = 28*23+26*23 = 644+598 = 1242 = 54*23$$

Оларды былай жазамыз:

$$644 = 161*4$$

$$598 = 2 (180+119)$$

Мұнда 161 көрінбейтін жетілік сан (13-сурет, он жак). 119 – ал-Нахил болады, яғни 16-сүре әтты. Оны былай жазамыз:

$$(88+31) = [(62+26)+31].$$

Басқаша айтқанда есеп басы темір өлшемі айналық екі сан (Тұран Қакпасы) даралық белгісімен (артиқіл 31 ден) ол ненің ишараты? Ол Ара-геометр өлшеуши шеңбер мағынасында. Тәнірім арага үй салуды (ұя салуды) үйреткен. Оның ғажап ұясы – гимрат үлгісі. Ол 13-суретте көрсетілген. Соған оралдық (хандас – геометрия - مَدَنْ) оның сандық мәні болады: $5+50+4+60=119$, яғни ал-Нахил (Ара) сезіне сандас.

Осымен ойласуға бір тоқталық. Тәнірім қайырын берсін. Амин! Мәселенің жалғасы Уахи үшкілінде-Ай Жарық.

УАХИ ҮШКІЛІ – АЙ ЖАРЫҚ

Тәнірі тарағынан келген ғажайып хабарларға, уахиларға байланысты Құраннан үш сүре санын алып, үшкіл жасадық (17-сурет). Олар:

16-сүре – ал-Наҳыл (ара), 128 аят.

19-сүре – Мариам (صَعِيْهٖ كَ)، 98 аят.

21-сүре – Ал-Анбия (Пайғамбарлар), 112 аят.

$$16+119+0+128 = 263$$

$$19+290+195+98 = 602$$

$$21+95+0+112 = 228$$

Үшкілдің бұрыштары: $73^{\circ}10' + 60^{\circ} + 46^{\circ}50' = 180^{\circ}$. Оның ішінде сызылған шенбер өрісі $r = \sqrt{27}$. Осы сүрелердің ішінде келген уаҳилардың түпнұсқасын көлтірдік. (Білгісі келген адам өзі тексеріп көрсін деген оймен). Болмаса олардың аудармаларын тауып оку да қиын емес.

Бұл сүрелер сандарында жатқан сырларды ойлап караңыз:

56 - ٥٦ (иум-хун) $504 = 284 + 220 = 412 * 92$ достар.

Басқаларын суреттен көрерсіз. Үшкіл ішінде сызылған шенбер көргіші (диаметрі $2r = \sqrt{27}$). Оны екіге дәрежелесе болады қосай:

$$(2\sqrt{27})^2 = 108 = 54 * 2$$

Шындық – (ج) – хақ – саны.

16-сүренің 3-аятында көктер мен жерді Тәнірім хактықпен жаратты деген. Сол Ара сүресі. Оған Ара үй-ұя салуды білдірген (аухлина). Сол сүреде Ибраһим пайғамбарға оның миллаты жөнінде аухлина келді.

Ол Кағбаны салды. *Ara ұясы мен Кағба* (текше) құрылышы арасында терен *байланыс* бар екені бұл күнде ғылымға мәлім. Текшенің орталық бұрышы: $109^{\circ}28' + 70^{\circ}32' = 180^{\circ}$ Ара ұясының түбіндегі бөлме бұрыштары дәл сондай. Ол өзі ен тамаша сырлы, берік, ішті, үнемді зат екені белгілі болды. Осында зор ғибрат жатыр.

19-сүреге карсы бұрыш табиғи тендік бұрыш: $60 * 3 = 180$. Оның екі жакка тенселісі Алтын санды (79), ол Күн металы, яғни:

$$\frac{73^{\circ}10' - 46^{\circ}50'}{2} = \frac{26^{\circ}20'}{2} = 13^{\circ}10' = 13 * 60 + 10 = 780 + 10 = 790 = 79 * 10$$

21-сүреде (Пайғамбарлар сүресінде) көктер мен жердің бір көздерде бірге болып (ратка، اقتدرى)، сонаң өмірге жол ашылғаны айттылады (21, 29-аят). Сол сүреде Ибраһим миллаты болып исламды қабыл ету біздің пайғамбарымызға уаҳид етілді (21, 108-аят). Ойлап карасаның гажап өрнек – ғибрат. 19-сүреде: “Кітаптағы Ыдрысты ескер, өйткені ол шынышыл бір пайғамбар еді. Оны жоғары орынга көтердік”

деген (56-57 аяттар). Оны пайғамбарлық дәрежесіне көтерген, Аллаңға жақындағын жаннатқа апарған, көкке шығарған. Бұл арада Ыдрысты ескер деп уахи етуде зор мағына жатыр. Ол испан ғылымының, сонымен басқа дәлді-дәлелді табигат ғылымдарының негізін салған. Ол геометрия негізін салған. Сол бойынша ол үшкіл (*macalas* - مثلث) есімді болған. Бұл арада ең дәлді ғылым сол һандас (геометрия) мағынасында деп білу керек. Ыдрысты шыншыл пайғамбар деген сол шындықты осы ең дәлді һандас ғылымның атасы деген мағынада түсіну керек. Калпы шындық болса, эрине, пайғамбардың бәрі шыншыл. Ыдрыс жөнінде дәл ғылым жолын қуған мағынасында болса керек. Бұл арада арабша геометрия һандас - مُسَدَّن. Оның сандық іюні болады $5+50+4+60 = 119$. Құрандағы 16-сүре аты Ал-Іахил لِحَنْلٰ... (Ара) болса, оның да саны

$$119-31+50+8+30.$$

Бұл арада дәлді ғылымға Тәнірім ең жоғары орын бергенін скерктен. Ыдрыстың екі ныспы атының сандарына ара санын осамыз. Ол есімдері:

Масалас (үшкіл: مثلث = 1070);

Нәрмис (Жұлдызышы: سُمْرَه = 305);

Болады: $1070+305+119 = 1494 = 83 \cdot 18 = (52+31) \cdot 18$.

Ал хамды: $52+31 = 83$

18 мың ғалами сан. Оның үшкілі:

$$6 \cdot 3, 18 \cdot 3 = 54;$$

$$36 \cdot 3 = 54 \cdot 2 = 108 = (2\sqrt{27})^2$$

17-суреттегі шенбердің кергіш шаршысы.

Тәнірінің жаратқан ғаламы оған хамды – шүкірлік етеді... 17-уреттегі басқа мағлұматтарды окушы өзі ойладап, қоса жатар.

Уахи үшкілі

7/ سөз аңталыл ..... [118]

9/ мәдениеттеги деңгез ..... [91]

11/ ..... [117] 21

$$16+119+128=263=$$

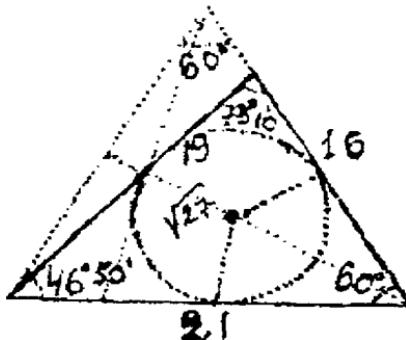
$$19+290+195+98=602=$$

$$21+95+112=228=$$

$$56+504+195+338=1099$$

$$16^2=256, \quad 16 \cdot 8=128; \quad 31+88=31+(26+62); \quad 263+130=393;$$

$$80+50=26 \cdot 5=130; \quad 29 \pm 19 = \begin{cases} 48 \\ 10 \end{cases}; \quad 228=19 \cdot 12.$$

$$56=7 \cdot 8; \quad 504=284+220; \quad 195 \cdot 2=26 \cdot 15; \quad 195 \pm 15 = \frac{210}{180};$$

$$73^0 10' - 46^0 50' = 26^0 20'.$$

$$26^0 34' - 26^0 20' = 14'; \quad (2\sqrt{27})^2 = 108 = 54 \cdot 2; \quad 26^0 20' = 1580' = 79 \cdot 20'$$

Жеке түснегінде 16,3

Жеке түснегінде 16,68

Жеке түснегінде 21,29

Жеке түснегінде 19,30

Жеке түснегінде 16,123

Жеке түснегінде 21,108

$$APA=202; \quad 202 \pm 88 = \begin{cases} 290 = 29 \cdot 10 \\ 114 = 19 \cdot 6 \end{cases} = 38 \text{ (Насыр)}$$

(19,56) 19,51

$$580+480+88=1048=4/3 \cdot 786 \quad (19,51)$$

$$\{ 275 = 1$$

$$580 \quad \{ 305 =$$

$$480=54+371+55$$

$$=55-... 54$$

Бұрынш өлшесу мен жазық аудан өлшесу санда бір байланыс бар екенін аңғартамыз. Ара сүре санын шаршылаймыз, ол болады Нұр саны ($16^2 = 256$ - نور). Құранда ол 24-сүре, екеуі болады:

$$24 \pm 16 = \begin{cases} 40 \\ 8 \end{cases}$$

Осы Нұр санын айтылған хақ санына қосамыз:

$$256 \pm 108 = \begin{cases} 364 \\ 148 = 37 * 4 \end{cases}$$

364 – 23-сүре саны. Ол Жөнінде айтылды. Оған тағы оралу керек. Үш саннан тік бұрыш үшкіл жасаймыз:

$$(2\sqrt{27})^2 + (2\sqrt{27})^2 = 16^2;$$

Онан шығады:

$$\frac{27}{8} = \sin 40^\circ 30' = 270'; \sqrt{27} = 8 \text{ 270}'n:$$

немесе $(80n)^2 = \frac{1}{27}$. Ар жағын оқушы өзі ойласын.

Ұйдырыстың ғылыми мирасы жөнінде тағы мағлұмат. Шыншыл... сыйық قىدص - 194... сөз түбірі. Осы санға ара – һандас санын қосамыз:

$$194 \pm 119 = \begin{cases} 313 \\ 75 \end{cases}$$

313 – Қағбаның қара тасы саны, яғни Ал-Хижир асуд دوسارچىلا 242+71 = 313. Ойлап қараңыз!? Бәлки сол қаратас Ірыстан қалған Мирас болар. Өйткені Ұйдырыс топан сүйнан бұрынғы пайғамбар. Қағба қара тасын топаннан сақтап қойған жерден алды.

Сыйық сөзінің Құрандағы қалпын алсақ, ол болады: سیدیکا... اقیدص = 215. Екеуінің айырмасы Ай саны (11).

$$215 \pm 194 = \begin{cases} 409 \\ 11 \end{cases}$$

Оны Қағба тасына коссақ болады:

$$313 \pm 11 = \begin{cases} 324 = 54 * 6 = 108 * 3 \\ 302 = 151 * 2 \end{cases}$$

Кос Ай (Ал-Қамар) = $54 * 2 = 108$

Кос өркеш – Бақара = $151 * 2 = 302$

Ақырында былай жазамыз:

$$313 + 215 = 194 + 324 = 524 = 48 * 11$$

Қайталама санындар...

Сол сүреде келген бірге – ратқа (=اقتر = 701) саны мен Үідрыс тасы зумруд (=درج = 251) санын қосамыз:

$$701 \pm 251 = \begin{cases} 952 = 119 * 8 \\ 450 = 90 * 5 = 50 * 9 \end{cases}$$

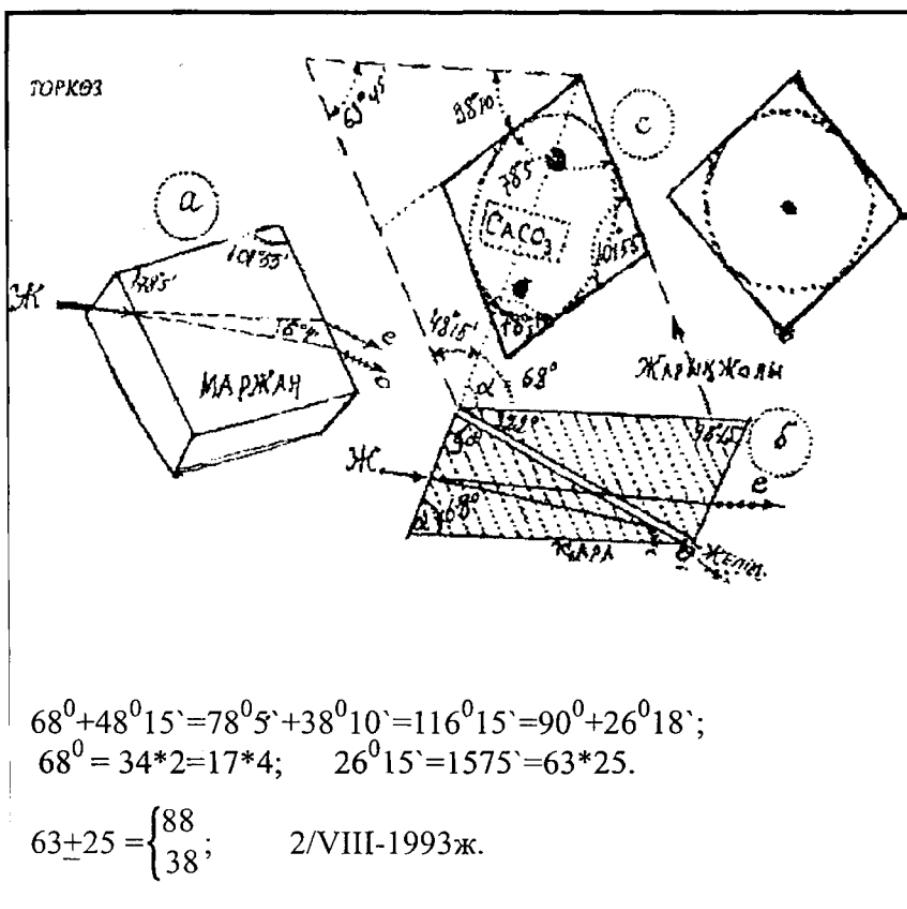
Ара – һандас тұтас санға (8) еселенген. $450 = 50 * 9$, тоғызынышы мүшел мерген (Қауыс - Мешін). Оның металы қалайы 50. Бұл сандар тамаша өрнек Тұран Қақпасында әулие үшкілінде. Ойласу ретінде осындағы бір ғылыми қысын қиас ұсынамыз. Расын Аллаһ біледі.

Ең нүр сәулесінің таралуы жөнінде мәліметтер келтіреміз. Ол қазіргі ғылыми жетістіктен. Сонымен катар ол жоғарыда айтылған аят – хадистердің шындығын көрсетеді. Ол мәселені кристал тор көзден бастаймыз. Мысал ретінде Құранда айтылған маржан көз кыртасын аламыз.

ТОР КӨЗ – МАРЖАН КӨЗ

Химиялық бөлшектердің атомдардың, иондардың көп жақты катты зат түрінде қосылған (қаланған) бейнесін тор көз деп алсақ дейміз. Оның қазіргі ғылыми аты грекшеден алынған *кристалл*. Бұл сөздің түбірі *қырлымас* мағынасына жакын. Тор көз деген затта айтылған бөлшектер бейне бір тор секілді катты дене болып келеді. Сол тордың құрылымы түрі заттың қасиетін айырады. Біздің жоғарыда айтқан бұрыштарымыз соған байланысты.

Сол тордың жарық сөүле өткізу қасиеті зор мағыналы нәрсе, ғылымның кілті деуге болады. Соған бір мысал ретінде маржан топ көз кристалын алып қараймыз. 18-суретте маржан топ көз түрлері. Оның минералдық аты кальцит (арабша калсит): химиялық құрамы: Ca CO_3 , яғни кальций металының көмірқышқыл ($\text{H}_2 \text{ CO}_3$) түрі. Басқаша айтсақ осы қышқылға кальций тотығы (CaO) қосылса, болады: $\text{H}_2 \text{ CO}_3 + \text{CaO} = \text{CaCO}_3 + \text{H}_2 \text{ O}$. Калсит және су. Көміртегін ғылымда латыншадан Карбо – Көмір, сол бойынша карбон атаған. Соған байланысты калсит карбонат тобына жатады. Кальций орнына басқа металдар да кездеседі: темір, магний, қорғасын, мырыш, т.б.

18-сурет. Топ көз

Демек карбондар өте көп тараған минерал. Әсіресе бәрінен маржан түрі көп. Теніздең асыл тас *маржан*, *інжү*, луду, *меруерттен*, *садаптан* бастап, ірі таулар құраған *ізбестас*, бор, *мраморга* дейін көбінесе осы маржан түріне жатады. Оның ірі кристалды мөлдір түрлері техникада, оптикада үлкен орын алады. Оны Исландия шпатты (такташасы) дейді. Оның бейнесі 18-суреттің сол жағында (*a*) көрсетілген. Оның жеке жақ түрі (ромб) ортада (*c*). Оның бұрыштары: $101^{\circ}55' + 78^{\circ}5' = 180^{\circ}$. Айнала сзықтары бірдей. Басқаша айтканда шаршыны сәл қисайтса ромб шығады. Ромб *грекие* жарыскан *қос табан* мағынасында.

Оның арабша аталуында мән бар. Ромб арабша *مُعَجَّلَة* (نَعِيْم), яғни *қос қоз мағынасында*. Оның түсінігі мынадан. Шаршы ішіне шенбер сымамыз, оның орталығы бір нокат (суреттің он жағы). Оны сәл қисайтсақ, ол нокат екеу – *қос қоз* болады. Яғни ромб ішіне шенбер емес, *эллипс* (Қитға Накис) сыйзу керек. Оның нокаты – көзі екеу, яғни екі шүғла... *فَدْح*. *Мұны ал-Фараби* көп зерттеген (18-суреттің ортадағы қос көзді (эллипсті) караңыз). Бұл сәуле шокталу жөніндегі ойыс айна жасау жолындағы ең күрделі мәселе. Дүние жүзіне ғылыми үлгі болған нәрсе. Сол себепті біз маржан көз түрін колданамыз. Бұл атаудың екінші бір колайлы, мазмұнды жағы Көз – Көздеу – жарық сәулені зерттеу, көру, көрсету мағынасына келеді, оптика ғылымына келеді. Біздің карастырмамыз осы мәселе.

18-суреттің сол жағында маржан көзге түскен жарықтың (сол жакта “Ж”) кристал ішінде екіге айырылатындығы көрсетілген. Оның біреуі аз бұрылады – тік кетеді (*e*), екіншісі көп бұрылады (*o*). Екеуінің арасындағы бұрыш $6^{\circ}4'$. Оны былай жазамыз: $6^{\circ}60' + 4 = 360 + 4 = 364$. Бұл санды еске алайык. Ол 23-сүре иман көлтіргендер сүресінің саны. Оның маржан көз бен басқа

байланыстары 19-суретте көрсетілген. Құранда құрметті түрде аталмын затта қасиет көп. Соларға келеміз.

18-суреттің астында Жарық сәулені маржан көзден өткізіп – сүзудің – бағыттаудың әдісі көрсетілген.

Маржан тордан өткенде жарық сәуле екіге айрылатыны айттылды. Ендігі мақсат сол екеуінің біреуін (түзу өтетінін (*e*)) қалдырып, бұрылатынын (*o*) жоғалту. Оның мәнісі түзу өткен сәуле бір ғана бағытта тарайтын – бағытталған – полюстанған болады. Ғылымда, техникада сондай бағытталған сәуле ғана қолданылады.

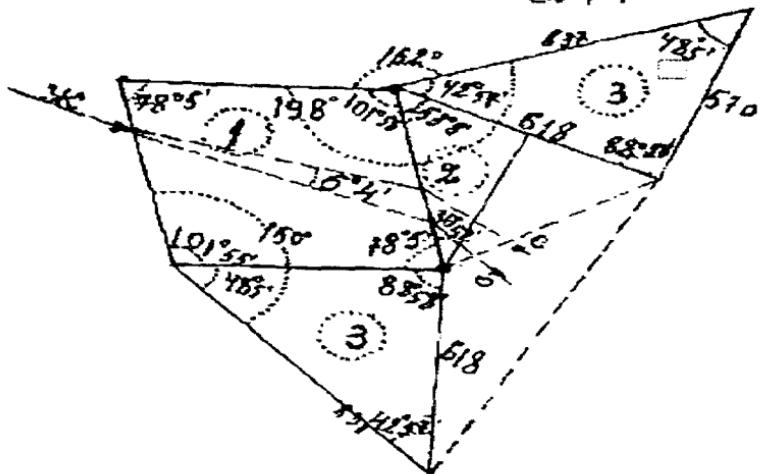
Сол мақсатпен маржан кристалдан екі үшкіл қалақша жасайды да, арасын шайырмен желімдейді. Сәуленің керексіз бөлімі сол желімнен өтпей жоғалу керек. Ол үшін желімнің сәуле өткізгіштік қасиетін таңдал алу керек.

Маржан кристалдың екі сәулесінде өткізу дәрежесі мынадай: $N_m = 1.65866$, $N_p = 1,480$. Желімнің өткізгіштік қасиеті осы екеуінің арасында болу керек. Сонда ғана ол екі сәулені ажыратады. Бұған қолданылатын Канада бальзамы атты желімнің сәуле өткізу көрсеткіші 1.550. Сондықтан одан (*o*) сәуле өтпей бұрылып, жоғалады. Сонымен маржанның қос қалағынан тек сәуле ғана бағытталып өтіп шығады. Ғылымда, техникада пайдаланылатын сол. Сонымен маржан сүргіден тек (*e*) сәуле шығады. Айтылған аспап аты полюстегіш. Оның біз келтірген түрін жасаған адам аты *Николь*. Сол бойынша оны ғылымда *Николь қалағы* – *Никол сынасы* деп атайды. Аспапты қандай бұрышпен алып, қалай бағыттағанда дұрыс болатыны суретте көрсетілген. Маржан кристалдың жарықты ең тұра жолмен өткізетін бағыты – жарық жолы (оптикалық білігі) бұрышпен көрсетілген.

Ай жарық

$$198=18*11; \quad 198+150=\frac{348}{48}; \quad 47+11=\begin{cases} 58=29*2 \\ 36 \end{cases};$$

$$54+11=\begin{cases} 65 \\ 43 \end{cases}; \quad 54*11=594=364+230. \quad \text{قد أقْلَعَ الْمُكْبِرُ مُغْنِيَةً} \\ (23, 1)$$

$$594+198=\begin{cases} 792=88*9 \\ 396=36*11 \end{cases}; \quad 223+47=\begin{cases} 270=54*5 \\ 176=88*2 \end{cases}$$

$$23+118=141=47*3; \quad 54+23=\begin{cases} 77=7*11 \\ 31=AL \end{cases}; \quad 23-\text{Ал-Мұмінун (118).}$$

$$365242-364000=1242=54*23; \quad 23+223+118=364=6^04'=360'+4'=364; \\ 364+47=411=137*3; \quad \text{الله يحيى - مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ}$$

1) Маржан көз: $101^055'+78^05'=180^0$;

2) Масалас-Ыдрыс үшкілі: $36^052'+53^08'+90^0=180^0$.

3) Гарышы (570) үшкілі: $42^057'+48^05'+88^058'=180^0$.

19-сурет. Үш үшкіл: Ғарыш, Маржан, Маслас

Мұнда әулиелік катыс бұрышта орын алғанын біз былай шығардық:

$$78^0 5' + 38^0 10' = 48^0 15' + 68^0 = 116^0 15' = 90^0 + 26^0 18'$$

$$\text{Мұнда } \sin 38^0 10' = 0.618 = \frac{5-1}{2}.$$

Ол санның шығады: $116^0 15' * 4 = 4650 = 31 * 15$

Маржан кристалдың бұрыш айырмасы болады: . Онан шығады:

$$38\% \pm 23^0 50' = \begin{cases} 62^0 \\ 4^0 20' \end{cases}$$

немесе:

$$23^0 50' = 23 * 60' + 50' = 1380 + 50 = 1430 = 286 * 5 = 26 * 55$$

$26 * 11 = 286$ Бақара сүренің аят саны. Өркеш аят саны.

АЙ ЖАРЫҚ

Айтылған үш бейнені біріне-бірін қабыстыра 19-сурет жасадық. Ол бейнелердің бір айтылған маржан көз, екіншісі 3-суретте көрсетілген Ыдрыс үшкілі Масалас: ($36^0 52' + 53^0 8' + 90^0 = 180^0$), үшіншісі 7-суретте көрсетілген үшкіл (570+618+837). Оны ғаршы үшкілі атадық, себебі 570 саны ғарыш саны (ғарш - شد ع). Оның әрпін ауыстырып оқысақ көміл сан он болады: ғарш (ع رش). Сонымен қатар ол Пайғамбарымыздың туған жылы – маулуд саны.

Сонымен Ғаршы, Маржан көз, Масалас бұрыштарынан шығады:

$$42^0 57' + 101^0 55' + 53^0 8' = 198^0 00' = 18 * 11 = 180 + 18$$

Мұнда 18 ғалами шенбер саны, Қамар саны: $18 * 2 = 36$, $18 * 3 = 54$, $18 * 6 = 108$. Екінші жағынан 11 Ай саны. Осымен байланысты бұл суретті Ай Жарық атадық. Оның екінші тамашасы темір бұрышы – мүшел бұрышы шығады:

$$101^{\circ}55' + 48^{\circ}5' = 150^{\circ} = \frac{3+5}{2} = 2.612 \text{ (доғаша)}$$

(2-сүретті қараңыз).

Осы екі бүрышты қосамыз:

$$198 \pm 150 = \begin{cases} 348 \\ 48 \end{cases}$$

Екеуі де тамаша сандар: 348 – шұғла مۇھاراک (мұхарап) саны:
 $29 * 12 = 256 + 92$. 48 – айналыс жетілік сан

$$\left| \begin{array}{l} 84 \\ 48 \end{array} \right| = 64 - 16 = 48; \quad 84 \pm 48 = \begin{cases} 132 - \text{жеті} \\ 36 = 18 * 2 \end{cases}$$

$48 * 7 = 336$ – Алнарміс (Ыңдырыс есімі). (хм – 48... Жеті рет мұқаттағат (40-46-сүрелерде). Онан шығады:

$$336 \pm 132 = \begin{cases} 468 = 52 * 9 \\ 204 = 17 * 12 \end{cases}$$

Хамды саны ($52 = 26 * 2$); 17 – Ал-асар саны. Ыңдырыстың зумруд (әндре) тасы және Ара – һандас санымен және маржанмен байланысты бір мысал.

Зумрудтың (изумрудтың) минаралдық-химиялық құрамын еске аламыз:

Мұндағы электрон сандар жиыны болады:

$$4 * 3 + 13 * 2 + 14 * 6 + 8 * 18 = 12 + 26 + 84 + 144 = 266.$$

Осы санға екі есе һандас санын қосамыз:

$$266 \pm 119 * 2 = 266 \pm 238 = \frac{504}{28}$$

Алғашкысы достар саны:

$$284 + 220 = 504 = 412 + 92.$$

Екіншісі 28 әріп саны...

Екі асыл тасты (зумруд+маржан) қосамыз:

$$266 \pm 50 = \begin{cases} 316 = 79 * 4 \\ 213 = 54 * 4 = 108 * 2 \end{cases}$$

74 – Алтын – Күн металы.

54 – Ал-Қамар (Ай) сүресі

Ойлап қарағанда мәселе терең?!

Қағбаның қара тасы да Ыұрыспен байланысты екені жоғарыда айтылды. Оны да осы еске алу керек. Тағы бір керек сан Айдың екі санын еселеу. Ол болады: $54 * 11 = 594$. Оны былай жазамыз:

$$364 \pm 230 = \begin{cases} 594 \\ 134 \end{cases}$$

Мұнда 364 белгілі, ол 23-сүре саны 19-суретте ол келтірілген, қараңыз. Екінші сан $230 = 23 * 10$ – сол сүренің кәміл есесі. Сонымен қабат есте болсын, 230 сан дүниедегі барлық *өлшемдестік – қандастық – қиастық зат түрі* (симвория түрі). Оны біз айтылған сандар бойынша былай береміз: $180 + 50 = 230$. Осылардан бір ишарат ойға келеді: ғалами ең жоғарғы дәреже – көрік имандылық – сенушілік (23-сүре). Сол сүренің бас аяты соны көрсетеді (19-суретті қараңыз). Сол аяттың сандық мәні:

Кад = $104 = 52 * 2$; афлах = 119, Ал-мумнун = 223

Жиыны:

$$104 + 119 + 223 = 223 + 223 = 446.$$

Байқасаңыз мұнда ең басы *халды – иман* басы. Онан кейін айтылған *қандас* (Ал-нахл) саны. Онан кейін сүре аты. Баскы екеуі тағы сол сүре атына келеді. Демек имандылық екі дүниеде бірдей жетістік – *бақыт* деген мағына. Ол имандылық төрт тарапта бірдей толық, жүректен болу керек. Демек:

$$52 * 4 + 446 + 132 = 208 + 578 = 786 \quad [\text{Бас бата}]:$$

Тағы бір сан:

$$54*11 \pm 18*11 = (54 \pm 18)11 = \begin{cases} 72*11 = 88*9 \\ 36*11 \end{cases}$$

Демек $(62+26)*9$ Тұран Қақпа торқалы тоғыз орынға оралдык. Ойларсыз.

18-сүре – Ал-Каһаф (үнгір)... 110 аят.

$$18 + \frac{31+105}{136} + 110 = 264 = 24*11$$

Бұл сүргеге ерекше токталу керек. Басқа қосымша мәліметтер суретте Аллаһға шүкір. Исламға пайдасы болсын. Амин! Жаңылған жеріме кешірім сұраймын.

ҚҰРАЙШ

Ежелден Мекке шаһарын мекендеген, Кағба мешітін құрметтеп ұстаған араб халқының Құрайш атты руы екені белгілі. Пайғамбарымыз сол нәсілден шықкан. Оның төрт халифасы да сол рудан. Демек ислам негізін орнатқан сол ру деуге болады. Барлық араб елінің қасиетті орыны Каба болғандықтан, соның құзетінде елден Құрайш барлық жерде құрмет тұтады екен. Сонымен, Қағбаның арқасында Құрайштар құрметті ру болған. Сонан арналған, төрт қана аяттан тұратын 106-сүреде: “Құрайштың бейбітшілігі үшін” деген.

Сол сөздердің сандық мәні: Құрайш = 610... = شیرق

Кейінгі екі сан жиыны: Раббы = 202 = بر

болады: 646.

Бұл сан тамур Ал-байт = 443 = تیبل

(روم) – қозғалуда деген сөздің сандық мәніне тең. Бұл сүренін барлық атау сандық мәні: $106+610+4 = 720$. Исламның өз алдына қуат алған екінші орны пайғамбардың көшу істері, исламның жыл есебі – һижра 622 жыл. Осы үш санды алып Құрайш үшкілін жасады:

$$\frac{720+646+622}{2} = \frac{1988}{2} = 994$$

Оның бұрыштары (20-сурет):

$$69^0 10' + 57^0 + 53^0 50' = 180^0.$$

Алдымен бір мұғжира өрнек мынау:

$$4304 + 610 = 4914 = 91 * 54$$

Мұндағы 610 – Құрайш саны, 4304 – онан шыққан төрт халифа саны, 91 және 54. Құрандағы Күн (Шамси) және Ай (Қамар) сүрелері.

Осы арада айта кетелік Құрайш саны мен Ал-Мисак (قاثیملا) = 682) санына байланысты:

$$646 \pm 36 = \begin{cases} 682 \\ 610 \end{cases}$$

Ал-Мисак (قاثیملا) = 682) саны байланысты:

$$682 \pm 622 = \begin{cases} 1304 \\ 60 \end{cases}$$

Осы саннын шығады:

$$4304 \pm 1304 = \begin{cases} 5608 = 701 * 8 \\ 3000 = 60 * 50 \end{cases}$$

701 – ратқа саны (бірге).

Халифа санына суре санын (қос жүлдyz санын: $53 * 2 = 106$) қосамыз: $4304 + 106 = 4410$.

Бұл сан Тұран тасының кәміл еселі саны:

$$441 * 10 = 21 * 10 = (21^2 * 10) = (21\sqrt{10})^2.$$

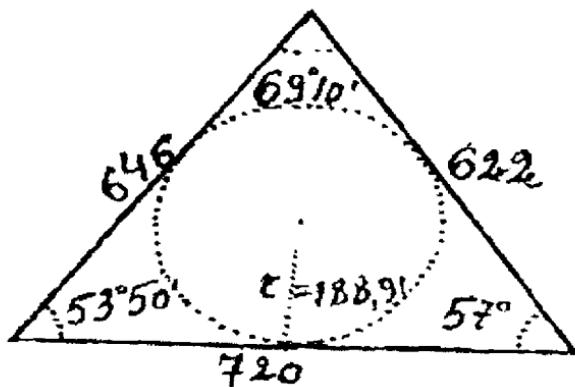
Ол иашма (яшма-مشیم) тасы:

$$\begin{aligned} Ca_2 (Mg, Fe)_5 Si_8 O_{22} (OH)^2 &= 20 * 2 + (\frac{12+26}{2}) 5 + 14 * 8 + 8 * 22 + 9 * 2 \\ &= 40 + 95 + 112 + 176 + 18 = 441 \end{aligned}$$

[١٠٧] خىرىپىشى 106. كۈرایش

$$106+610+4=720=360*2=36*20; \quad \frac{720+646+622}{2} = \frac{1988}{2} = 994$$

Рабба	Тамур	=	646	$\begin{cases} 202 \\ 443 \end{cases}$
Ал-Баит				آزىزلىق
Ал-нижри.....622.....7				

$$101^0 55' + 30^0 = 78^0 5' + 53^0 50'; \quad 4304 + 610 = 4914 = 54 * 91;$$

$$69^0 10' = 38^0 10' + 31^0.$$

$$31 \pm 30 = \begin{cases} 61 \\ 1 \end{cases}; \quad 646 \pm 36 = \begin{cases} 682 \\ 610 \end{cases}; \quad 1836 = 108 * 17;$$

$$108 * 17 + 19 * 8 = 1836 + 152 = 1988; \quad 682 = \text{كەيىتىقى}$$

$$682 \pm 622 = \begin{cases} 1304 \\ 60 \end{cases}; \quad 4304 \pm 1304 = \begin{cases} 5608 = 701 * 8 \\ 3000 = 50 * 60 \end{cases}$$

(701 = رەقى)

$$4304 + 106 = 4410 = 441 * 10; (701). \quad 640 + 6 = 646;$$

$$\text{Fe}_{26}^{55,847} \dots \frac{847}{550} = 1.54 = \text{tg} 57^0; \quad 223 \pm 170 = \begin{cases} 393 \\ 53 \end{cases}; \quad 786 = 393 * 2 \\ 53 * 2 = 106;$$

-Ал-хадид **الحاديد**
Қalam=170- **قلم**

$$26 + 31 = 57.$$

20-сүрет.

Мұның өзі Арыстан бап арқылы жіберілген пайғамбар сәлемдесмесі дсп түсінуге болады. Бұрыштар жағын алып қарайық. Алдымен темірге байланысты: $646 = \text{темір} = \text{тамур} = \text{Ал-хадид} = 31+26 = 57$. Осы сандарды үшкілден қарап көріңіз 646 санға қарсы жатқан бұрыш 57. Ол өз $19*3$ екені есте болсын. Екінші жағынан темірдің атомдық салмағын екі бөліп, есеп шығарамыз:

$$\frac{847}{550} = 1.54 = \operatorname{tg} 57^0$$

Сол бұрышқа келдік. Шыны бетіне түскен және онан шағылысып шыққан бұрыш 57^0 . Ойланыз. Басқа бұрыштары маржан көз бұрыштарымен, әулие бұрыштарымен қабысады. Тағы бір-екі жаңа мағлұмат:

$$1988 = 1836 + 152 = 1836 + 19*8$$

$$223 + 170 = 393$$

Үшкілдің айнала сызығы протон санына $19*8 = 38*4$ он тоғыз санын сегіз еселеп қосқанға тең. Ал-мұмнун саны (23-сүре) қалам санына (170) қосылса болады жеті метал саны:

$$223 + 170 = 393 = 26 + 29 + 47 + 50 + 79 + 80 + 82$$

Тамаша сандардың мұғжиза себебі иесінен белгілі... Оның егіз түрі бас бата саны: $393*2 = 786$. Тағы бір тамаша сан:

$$4410 \pm 4304 = \begin{cases} 8714 = 4914 + 3800 \\ 106 \end{cases}$$

Шындықты білуші Аллан. Сансыз таңба.

ТАМАША БІР МЫСАЛ

Көктер мен Жердегі өзінің нұрын Тәңірім тамаша көркем, айқын мысалдармен түсіндіреді. Ол Нұр Құыс ішінде жарық

сынды. Ол жарық әйнек ішінде. Әйнек бейне інжудай жүлдіз [24, 35] ىرد بکوک امناک ۋجاج زلى [яғни: “Ал-зужажу Каанаһа Күү Кабу”]. Онан әрі қарай: “*Аллаң адамдарға өсітіп мысал береді*” - деген. Яғни: Уа иасарбу Аллаһу Ал-амсал Линаси.

[24, 35] سانللى بانم آنابردى

Осы мәселеге бір айқын мысал – ретінде 10-суретте “Ал-хадидтен гибрат” деген өрнек келтіреміз. Соған косымша тағы бірнеше жаңа мағлұмат келтіреміз.

Мөлдір шыны (әйнек) бетіне тік бағыттан өлшегендегі бұрыш 57^0 пен жарық сәуле түсіретін болсақ, сол сәуле әйнек бетінен шағылысып, дәл сол 57^0 бұрышпен шығады. Демек бұл да сол Ал-хадид санды (57) бұрышты көрсетеді. Яғни оның темір мүшелерінен шығатын бұрышқа тең екенін білдіреді:

$$26 \text{ Fe}^{55.847}; \quad \frac{847}{550} = 1.54 = \operatorname{tg} 57^0$$

Осы санмен (бұрышмен) байланысты мынадай мәлімет есте болсын:

$$\begin{aligned} e(57+33) &= 114+66 = 180 = 19*6 + 6*11 = 6(19+11) = 6*30 = 180 \\ 2(114+66) &= 228 = 180 \end{aligned}$$

Одан әрі:

$$2(114+66) = 228 + 132 = 19*12 + 12*11 = 12(30) = 360$$

Мұнда 19 бас бата әріп саны; 11 – Ай саны; 10 – мүшел саны. Онан жеті жүрек деген арабша түсініктер шығады: عبس (жеті), بلق (жүрек = екеуінің де сандық (сабағ) мәні (қалаб) болады 132. Енді бір мәселе айтылған санды бүтін түрінде жазамыз, яғни 154 – бұл Қадим – ميadic (154) деген сөздің мағнасы. Яғни ол бәрінен бұрын болған деген сөз. Демек алдымен болған айтылған Нұр. 21-суретте жарық сәулениң бір заттан екінші затка өткенде бұрылуы – қысауы – сынұы – көрсетілген (үстінгі шенбер). Онда жарық (ж) аудан сұға өтеді. Түскен жарық бұрыши a , суда бұрылған бұрыш В. Бұл бұрыштар мынадай болып шығады:

$$\frac{a}{R} = \frac{4}{5} = \sin a = \sin 53^{\circ} 8'; \quad \frac{b}{R} = \frac{3}{5} = \sin B = \sin 36^{\circ} 52'.$$

Синустар қатысы болады:

$$\frac{\sin a}{\sin B} = \frac{4}{3} = 1.333$$

$$\text{немесе: } \frac{\sin a}{\cos a} = \operatorname{tg} a = \operatorname{tg} 53^{\circ} 8' = 1.333 = n_{cy}.$$

Бұл судың жарық сәуле сындыру көрсеткіші. Айтылған үшкіл белгілі Ідрыс үшкілі: $3^2 + 4^2 = 5^2$. Ол оның есімі – ныспы аты. Масаласпен байланысты нәрсе. Өйткені үшкіл, төрткүл, бескүл (3, 4, 5) осы сан дүние құраушы басқа бес тектің бейнесін беретін тұзу көп жақтылардың жақ бейнесі.

Осы сандар екінші жағынан мүшел есебіне тұра келеді: $3+4+5 = 12$. Сол себепті 21-сурет мүшел бау аталды. Сонымен катарап ол жібек жіппен, жыл маусымдарымен байланысты. Сол байланыстарды сурет түрінде, сан түрінде дәлелдеуге тырыстық.

Айдың, Күннің, Жұлдыздардың аспанда қай бағытта және қандай биіктегі тұрғанын өлшеу барлық ғылым атауларының басы.

Осы қағиданы түсіндіру үшін 21-суреттің үстіндегі шеңберінің оң жақ шекесіне караңыз. Онда жұлдыз белгісі басында тұрған тік сырықат = “a”. Тұт ағашы деп білейік. Оны Жер мен Көк арасын жалғастырған Бэйтерек мағынасын да түсінелік. Ел Жер бетінен, әсіресе жатық жазық су бетінен қарағанда аспандағы шырақтың биіктігі. Күндіз болатын болса ол Күннің көзі, оның көленкесі жерге (су бетіне) түседі. Сол сырықтың өз көленкесіне қатысы қазіргі ғылымда тейнгенс аталады, оның бұрышы a , яғни: $\operatorname{tga} = \frac{a}{AT}$.

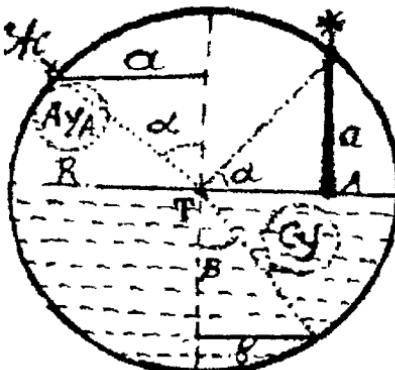
Арабша оның аты зіл ج, яғни көленкесі. Ал Қарауыл α сырықтың аты Мисале (Тебен) (مساله). Синус $\sin = \frac{\alpha}{R}$ арабша жиб (жиуб) بیج (بیج) (жекеше-көбшे түрлері). Осы түсініктің шыққаны жөнінде, оның аты, заты, теоремасы жөнінде мәлімет сөлтіреміз.

Мүшел бау-Жібек тұт Үш Арыс 306

Жеті 132 = 7; Үш 1031 = 5; Он 570 = 10; Төрт 273 = 4; Бес 700 = 5;

$$\text{Нөл } 370 = 0; 3+7=10; a=4; b=3; R=5; \frac{a}{R} = \frac{4}{5} = \sin 53^0 8';$$

$$\frac{b}{R} = \frac{3}{5} = \sin 36^0 52';$$

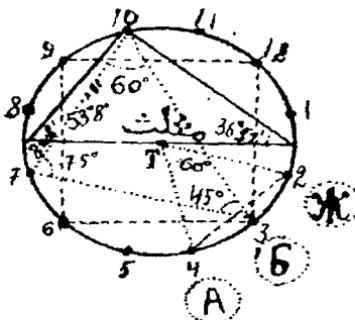

$$1031 + 273 = \begin{cases} 1304 = 1070 + 304 \\ 758 \end{cases}; 700 + 370 = \begin{cases} 1070 = \text{Мектеп} \\ 630 = 90 * 7 \end{cases}$$

$$304 = 19 * 16; 758 + 382 = 1140 = 19 * 60; 53^0 8' - 45^0 = 8^0 8'; 8^0 8' = 488' = 61 * 8; 107 - 88 =$$

$$\frac{\sin 53^0 8'}{\sin 36^0 52'} = \frac{0.8}{0.6} = 1.333 \text{ n}; \operatorname{tg} 53^0 8' = 1.333 = n_{cy}; \frac{107}{88} = \frac{1}{1}$$

$$3^2 + 4^2 + 5^2 = 9 + 16 + 25 = 50; 45 + 60 + 75 = 180 = 15(3+4+5) = 15 * 12$$

Жанарыс... 3/2-5; Бекарыс... 2/3-5; Ақарыс... $\frac{1}{4}-5$ {15}

$$4304 + 1304 = \begin{cases} 5608 = 701 * 8 \\ 3000 = 50 * 60 \end{cases}; 806 + 195 = 1001; 107 + 88 = \begin{cases} 195 \dots \text{жада} \\ 19 \dots 19 \end{cases}$$

21-сурет.

Алдымен осы синус түсінігін алғаш рет ғылымға енгізген, оның атын, теоремасын берген Эл-Фараби. Онан бұрын гректен келген мұра хорда (шек) түсінігі садактың жібі мағынасында. Ал соның қақ жартысын ғана алып, оны аспан шырағының, басқа биік өлшеудің өлшеуіші ретінде алған Эл-Фараби. Мұның ар жағында зор мағына жатыр. Мысалы шеңбердің өрісін бір_a деп алсақ, онда сырыйтың өзі өлшеуіш болып шығады: $\frac{\sin a}{R} = \frac{\sin B}{b} = \frac{\sin C}{c} = 2R$. Осыдан барлық үшкіл өлшеу негізін жасалмак. Тригонометрия масалас – һандас (геометрия) тумақ. Эл-Фарабидің синус (жиб) теоремасын кең түсінген адам біл мәселеге тоқтайды. Ол мынау: “Синустың қарсы сызыққа қатысы шеңбер кергішіне тең тұракты сан”:

$$\frac{\sin a}{f} = \frac{\sin B}{b} = \frac{\sin C}{c} = 2R$$

Осыны қолданған адам үшкілдің барлық өлшеуішін біледі. Біздің жоғарыда келтірген жарық сәуле сынушының осы теореманың бір түрі болып табылады. Оны 21-суреттен түсіну оңай.

Бұл әдістің ар жағында Күн сағатын жасау, түстік сызық – меридиан айыру, аспанның және Жер бетінің картасын жасау, кибла айыру тағы сол сияқты мәселе толып жатыр.

Күн батқан соң түнгі уактарда көленке өлшеу әдісі Айға, басқа жұлдыздарға қолданылады. Онда тек металдан – қоладан жасалған дәлді аспаптар қолданады. Оның аты *астролябия*, грекше *астрон* – жұлдыз, лабе – тұту, яғни жұлдыз тұтқыш. Осы сөздің негізі Тұт ағашынан шықкан секілді. Мысалы Тұтар, тұтқа, тұтқыш, Қышқаш мағынасында. “Күн тұтылды”, “Ай тұтылды” бар ғой. Басқаша айтқанда әрбір керек орынның – заттың қалпын айыру, оны тұту – ұсташа мағынасында. Тұт ағашы – Жібек ағашы, жіп ағашы. Осыдан келіп синустың жыбы (жып) (جیپ) аталуы шығатын секілді. Яғни ағаш басынан жұлдыздан түскен сәуле бейне жібек жіп сынды жерге созылады.

Бұл мәселе тегінде Мысыр ғалымдарының арқан һандасы мен, яғни арқан (жіп) геометриясымен байланысады.

Ғылым тарихында мынадай түсінік бар. Ерте заманда геометрия ғылымының негізін салған елдің бірі Мысыр (Египет) ғылымдары 12 мүшел санын белгілеу үшін, шеңберді

12 бөлү үшін тұйыкталған арқанды 12 жерден туїйиңдегі, соны үш көзінің көрген екен дейін. Сонда бірінші-екінші көзінің арасы 3 бөлшектер, екінші-үшінің көзінің арасы 4 бөлшектер, үшінші-бірінші көзінің арасы 5 бөлшектер болып шыққан. Сонда 3, 4, 5 сандарды 12 мүшелдер құрағанда өздері екіге бөлінген. Оның бірі тік бұрыш құруышылар, яғни: $3+4 = 7$; екіншісі олардың үштартын жалғастырушы 5.

Сонымен 7 хат Жер мен Көк, 5 аспандық сан, яғни *кәметалар* сұрығы – қырлар және гипотенуза уатар-шектер. Бұл белгілі Мысыр үшкілі – Ыдрыс үшкілі (масалас - شلشم). Ол 21-суреттің астынғы шенберіндегі. Ол шенбер мүшелдік 12 бөлінген. Ол мүшелдер реті санмен көрсетілген (1, 2... 12). Оның ішіндегі Ыдрыс үшкілі екі түрде салынған: біреуі жазықта тік бұрыш оның бұрыштары: $36^0 52' + 53^0 8' + 90^0 = 180^0$, жактары: $3+4+5 = 12$. Екіншісі домалақ доп – шар – сфера – құрат бетіне салынған. Оның бұрыштары 3-мүшелде 45^0 , 7-мүшелде 75^0 , 10-мүшелде 60^0 , яғни болады:

$$45+75+60 = 180 = 15(3+4+5) = 15*12.$$

Бұл екі үшкіл кәміл толық 10 санында мүшелде кездескен. Ол бізше 10-мүшел тауық жылы, арабша Жади (Серке айы). Тауық – Құс – Жұлдыз мағынасында. Жади – Көк серке Қой бастаған көсем. Бұларды ойлағанда Қазақтың Алыптар ертегісі еске түседі. Ол басқа қонған бакыт қой! Мүшел үшкіл басы 3 – Барыс жылынан басталады (Арабша Жаузи – Егіз айы). Оның екінші бұрышы 7-мүшел – Жылқы (арабша айы Мизан – Таразы). Екеуі қосылғанда болады толық сан: $3+7 = 10$.

Мұны қалай түсіну керек? Ол жөнінде 3-суреттеннән қараңыз. Оған жаңадан косамыз мүшел бау. Жібек Тұт, үш Арыс жөнінде.

Казакша бау, бу, байлау, белдеу, белбаудеген сөздер 12 мүшелге тұра келеді. Мысалы Алты канат үйдің белбеуі немесе 12 бауы Үру деген сияқты 12 Абақ деген сияқты түсінік: Демек бұл бізде ежелден бар нәрсе. Жібек Тұт деген сөзде өзінен өзі белгілі Тұт ағашы жібек құрыт ағашы. Жібек болса ол ең касиетті жіп. Демек Тұт ағаштың басынан шығып жерге жалғасқан сәүле бейне жібек жіп (сол синус), гипотенуза. Арабша оның *уатар* – шек болғанда, ол жер мен көкті жалғастырған, үндестірген

жіп. Арабша жібекті Қыз дейді. Сонда Қыз Жібек деген жібек-жібек болып шығады.

Үйдрыс үшкіл басы 3-мүшел – Барыс – Тұран Қақпасының оң босағасы – бас бармақ (2-сурет). Солдағы бас бармақ Қақпаның сол босағасы. Оның көгі Айқызы – Сұнбіле – Бикеш, яғни әулие Қыз – Жібек. Жібекті Қыз деп алсақ оның сандық мәні 107. Екінші пайдалы қасиетті Ұрыт – бал құрты... нахыл $\text{جـلـ} = 88 = 62+26$. Осы екеуін қосамыз:

$$107 \pm 88 = \begin{cases} 195 \dots \\ 19 \dots \end{cases}$$

19-суре Марин (әулие ана) (Қыз Ана), 195 – қаһиғс - صيـهـكـ - оның мұқаттағаты. Осы санды 0, 3, 4, 5, 7, 10 сандарының арабша атау мәндерін алып, солардан көп мағналарға көз жібереміз. Оларды 21-суреттен көруге болады. Осымен байланысты Қазақ халқының әулие анасы Айқызды еске алып, онан тараған үш Арысты көрсеттік:

Ақарыс (А)- Ай, Бек Арыс- Айқызы (Б), Жан Арыс- Шолпан (Ж). Олардың мүшелдері мен көктері болады үш бес.

$$15 = (1+4)+(3+2)+5 = 5+5+5 = 15$$

Онан $15*12 = 180$. Қысқасын айтқанда біздің Қазақ халқының өте ерте замандардан қалған мәдени мұрасы жоғары болған. Соны әрі қарай дамыту керек.

Халқымызға Аллаһ бакыт берсін, тауба, тауфық берсін.

Амин! Аллаһға шүкір!

Әр нәрсе Тәнірінің әмірімен болмак. Кеше ғана тақырыпты бітіргендей болған едім. Өзім сырқатпын. Әрі қарай жазуға шамам жок секілді еді.

Бүгін жаңадан ойлар келіп, мәселені жалғастыруға тұра келді. Жалғасты да. Оны-Егіз дос атадық.

ЕГІЗ ДОС

Үшінші мүшел Барыс (Бек арыс) арабша ай аты Жауза – Егіз. Осы бұрыш – Бас бармақ Тұран Қақпасының оң босағасы. Эны Оттар – Фараб мағынасында аламыз. Фарабтың сандық

мәні $284 = 71 \times 4$. Бұл сан Гутрад (Айқызы-Екінші көк жүлдізы – Үідрис жүлдізы) бен сандас ($284 = 4 \times 71$). Сонымен катар екінші босағада (екінші бас бармақта) Ай аты арабша Сұнбіле (Бикеш - Қыз) (Мүшелі Жылан), саны соның жартысы: $142 = 71 \times 2$

284 санының ежелден белгілі досы 220 сан. Екеуін қосамыз:

$$284 \pm 220 = \begin{cases} 504 = 24 \times 12 \\ 64 = 8^2 \end{cases}$$

Хақтың үйі Ал-байт Кағба саны да осындай: Ал+Байт = 412 (صَيْهَكَ تَبِيلٌ), Кағба = 92 болады: $412 + 92 = 504$. Осы егіз (Жауза) досты қосамыз:

$$284 + 220 + 412 + 92 = 1008$$

Оған Егіз аяғы сегіз қосамыз. Ибраһимнің төрт тау+құсының саны осыған келеді:

Құс (مریط = 219) = таир, тау (لَبَح = 95) – Жибал болады $219 + 35 = 254$. Оны төртке еселеيمіз, болады Егіз дос саны $504 \times 2 = 1008$. Оған қосамыз 8, болады:

$$1008 + 8 = 1016 = 254 \times 4$$

Ибраһим санын толық арабша алсақ болады: төрт – *ارباڭ* (273 = عَبْرَا) құс+тау = 254; болады:

$$273 \pm 254 = \begin{cases} 527 \\ 19 \end{cases}$$

Айырмасы бас бата саны 19. Қосындысы: 527 екі Егіз (Жауза) еседе болады: $527 \times 2 = 1054$ ... Тамаша сан... Оны былай жазамыз:

$$622 + 432 = 622 + 54 \times 4 = 622 + 108 \times 2 = 1054$$

Ойлап қараңыз. Исламның есеп басы, Айдың басы, хақтың басы. Достық сандар Тұран Қакпасында:

$$(62+26)5+71*8 = 440+568 = 1008 = 504*2$$

440 – Ибраһим мақамын: $\frac{5}{3}*264 = 440$. Олар сегіздер бұрын бірге болған: $71*8 = 568$. Тағы бір нұсқа: $8(71+54) = 125*8 = 1000$. Әліф сан, оның жалғасы:

$$(71-54)8 = 17*8 = 136.$$

Онан шығады:

$$\frac{1836-(71-54)8}{11} + 47 = 540 = 54*10$$

Онан шығады:

$$1836+71*8+47*4 = 1836+4(142+47) = 1836+4(142+47) = 54*48 = 2592$$

Қамар*қайталама 48 (حَمَّ = хм) 1836 протон саны әулие үшкілден табылған: $153*12 = 1836$. Арабша үш = салас = ثالث = 1031, төрт арбағ = арбағ = أربعة = 273 болады:

$$1031 \pm 273 = \frac{1304}{758} \text{ (Арбағ өзі үш Күн: } 91*3 = 273).$$

Бұл санды былай жазамыз:

$$1070+19*16 = 1070+304 = 1304$$

Бес = 700, нөл = 370; $700+370 = 1070 \dots \dots \dots \quad (5+0)$

1070 – Үйдрыс саны – үшкіл (масалас $1070 = \text{ثلث}$).

$$758+382 = 1140 = 19*60.$$

Осы санды (1304) халифалар санымен қосамыз:

$$4304 \pm 1304 = \begin{cases} 5608 = 701*8 \text{ (ратка)} \\ 3000 = 50*60 \end{cases}$$

Тағы бір жалғас: Тұт санынан “Мың бір тұн” шығады...

$$806+107+88 = 806+195 = 1001$$

Бір өрнек:

$$8(71+54) = 1000 = 618+382$$

$$1000+807 = 1001+806 = 1807$$

807 Отрап (Фарааб)

$$807+284 = 1091 \text{ (рамазан ناصمہ)}$$

619 – имән саны (таразы = 619)

Арыстан Баптың Тұранға әкелген ислами сәлемі осындай.
Ойлап қараңыз. Мойын салып ойлаңыз. Фапылдықта болмаңыз!
Амин!

Тағы бір сөз. Фаламның хамды санаңы:

$$1836+52 = 1888 = 236*8$$

$$236+382 = 618$$

$$382+618 = 1000$$

54 Қамар, 91 – Шамси

$$54*91 = 4914$$

$$4914 = 1807*2+1300 = 3614+52*25$$

$$\begin{vmatrix} 5 & 2 \\ 2 & 5 \end{vmatrix} = 25-4 = 21; \quad \sin 23^{\circ}35' = 1415'; \quad 1415 \pm 195 = \frac{1610}{1220}$$

$$161+19=180; \quad 610*2;$$

$$4914=4304+610.$$

$$21^2=441-$$

Тұран қақапасы. Ғажаби зат ойласайық!

Үшкіл саны: $1031+273+700=2004$.

Оған қосамызы: $2004+92*25=4304$.

Бұрыштары: $36^{\circ}52'+19^{\circ}28'=56^{\circ}20'$;

$$38^{\circ}10' * 2 - 56^{\circ}20' = 20^{\circ}.$$

Аллаһға шүкір. Исламға қайырлы болсын! Амин! Шындықты білуші Аллаһ. Қате жеріме кешірім ет Раббым.

Достықтың бір ұлкені – Ыдрыс пайғамбар мен періштелер арасында болған.

ЫДРЫС ЖӘНЕ ПЕРИШТЕЛЕР

Ғылым жолын қуған Ыдрыс пайғамбардың нұрдан жаралған періштелермен дос болуына терең сыр жатыр. Табиғаттың әр тегі нұрдан тараған болғанда оны зерттеген адам шындық жолындағы адам сол нұрдан жаралған періштелерге соғу керек еді. Міне сол кездесу, сол достасу болған. Періштелер көп. Олардың санын Аллаһ біледі. Солардың ішіндегі Раббыма ең жақын ұлы періште Жебрайыл, онан кейін, Әзіретіл, Мекаил, Исрафил. Осы төрт ұлық періштелердің негізгі міндетін ұлылар былай атайды: Жебрайыл жел иесі, Әзіретіл – от иесі, Мекаил – қазына жер иесі, Исрафил – су иссі.

Ыдрыстың негізгі қасиеттері (өнері) пайғамбарлар тарихында мыналар: пайғамбарлық, жұлдызы ғалымы. Жазу – сызу ғалымы, кеме жасау өнері, соғыс саласындағы өнерлері (құрал жасау, айна жасау т.б.), токыма киім тігу өнері, Мұхаммад ал-Мустафи (ع) (الله علیه السلام) (بی بح) деп тану. Аллаһының бірлігін аспан ғибратынан алу.

Құранда Ыдрыс пайғамбар жөнінде: “Кітаптағы Ыдрысты ескер. Өйткені ол шынышыл бір пайғамбар еді. Оны жоғары орынга көтердік” (19-суре, 56-57 аят).

[56] [ابن ابي دمناك، من اسرى ردا به تکل ای فر کذا و] [57] [ایل عن الشم من عفو و]

[уа азқұр ал-китаби Ыдриса иннаһу қана сиддиқа набийма (56) уа рафағнаһу макана ғалія (57)].

“Оны жоғары орынға көтердік” деген аятқа аудармашы түсіндірме берген: “пайғамбарлық дәрежесіне, Аллаһға жақындауға, жаннатқа және көккс шығаруға” (Халифа Алтай, 309 бет).

Біздің оған қосарымыз Сидика (اپی دمن) “шыншыл” деген

сөзді түсіну жонінде осы сөздің Үйдрыс жонінде ерекше айтылуы, сол арқылы оның першнителермен ұлы достығы, сол үшін оның жоғары орынға көтерілуі, мәнгілік ұлы бағытқа жетуі ойландыратын нәрсе. Өйткені басқа пайғамбарларда шыншыл болған. Жалғаншы пайғамбар жоқ. Мұндағы Үйдрыстың шыншылдығы Аллаһының шындық пен жаратқан ғаламын (көк пен жерді) зерттеуде. Ол кісінің сол зерттеуді тек сөз жүзінде емес, оған таңдануда емес, оны тікелей бақылауда, өлшеуде, сыйуда, оның бейнесін, таңбасын жасауда, оны қартасын салуда. Сол үшін соған арнап мұнаралар салуда. Атақты Мысыр (Египет) Мұнараларын осы мағынада қарау керек. Біздің жоғарыдағы 21-суреттегі сырый-істік-бағана Тұт –Мисал деп отырғанымыздың ен ірі Құрделі ғымрад түрі сол мұнаралар-пирамидалар. Ондай аспан мұнарасы “Қой қырылғанда”, Мексикада болған. Грекше пирамида – ругатіс (pyramidos). Руча-пира. Демек ол аспан шырағы – Күн. Соған ұқсас грекше аспан аты пиранометр, ол күн сәулесінің тарауын өлшейді.

Араб тілінде пирамида һарам هرّام – көпше түрі – аһрам (اھرام). Хур һарми (عمر مروح) деген түсінік бар. Оны Мұнара терек деп атауға болады. демек ол біздің Бәйтерек немесе Ақтерек (Хур фаза) мағынасына келеді. Яғни Тұт ағашына келеді. Енді Үйдрыс пайғамбардың жұлдызызық атына келейік. Һарміс هرم س nemese Ал-һарміс. Демек ол мунаршы – Күн бағыс мағынасында. Компастиң осы сөзден шыққаны белгілі. Басқаша айтқанда сол бұрынғы Жұлдыз тұт-ястроляб мағынасы. Сайып келгенде ол Абаққа келеді (оттық).

Қазақша жыл басы Тышқан (Арабша Хамал-Қошқар). Бұл аттың алынуында терең мән бар. Тышқан ін қазып жерге кіретін жануар. Ол күннің тұнгі мекені Жер асты. Жыл басы Күннің шығуынан басталған есеп негізгі. Оның алдында жыл басы Айдан басталған болу керек, өйткені Түйе Айдың жануары (Жел мая). Оның төбніне шығып, жыл басы Тышқан болғаны. “Жыл басына талас” аңызында бар. Бұл екі есеп күні бүгінге дейін қатар келе жатыр.

Тұран Қакпасының оң босағасы Барс жылы. Ол Айқызыдың – Ғұтарадтың – һармістің – Үйдрыстың жұлдызы үйі. Үлкен әлемде ол Барс болса, оның үй ішіндегі тұқымдысы мысық. Арабша

мысықты -har (◦) дейді. “М” әріпін – мөр, белгі деп алсак harм, мысықша мағынасында. Ол тышқан аңдиры, яғни Құн сәулесін бақылайды. Екінші аспан жұлдызына -Ғұтарадқа-harmіс-Ыдрыс жұлдызына арналған асыл тас аты мысық көз “Файын ал-har” дейді.

Ойлап қарасаңыз ғажайып сырлар ашылады. Үдрыстың бір өнері тоқыма киім тігу еді ғой. Ол тоқыманың жібі қайдан. Ол Тұттан, яғни жібек күрт ағашынан. Бұл арада Тұт жұлдыз тұтуғана емес, “абройынды жап” мағынасын да келеді.

Үдрыстың грекше аңыздық аты Tot. Демек осы Тұт-Tot бір мағынада болу керек. Айырмасы ислам ғалымдары оны, Тәңірінің жаратқан табиғат шындығын зерттеуші пайғамбар деп біледі. Гректер аңызында оны көп тәңірлік ұғымға шатастырған.

21-суреттен кейбір мысалдар келтіреміз.

Сидика = 205-шыныш

хандас = 119-геометр (ара)

$$205 \pm 119 = \left\{ \begin{array}{l} 324 = 54 \cdot 6 = 108 \cdot 3 \\ 96 = 48 \cdot 2 \end{array} \right.$$

Қайталанмыш Қамар – алты Ай, = ۷۲۰ = 48(40-46-сүрелер мұқаттағаттары).

$$\left| \begin{array}{r} 8 \quad 4 \\ 4 \quad 8 \end{array} \right| = 64 - 16 = 48; \text{ 132-жеті сибағ.}$$

Онан шығады $48 \cdot 7 = 336$ -Ал-harmіс Үдрыстың жұлдыз нысбы аты. Оның екінші нысбысы Маслас үшкіл = ۳۷۲ = 1070.

Ол бес пен нөл санынан шығады. $700 + 370 = 1070$. Үдрыстың бет тасы зумруд - = ۱۰۷۰ = 251. Осы санды қосамыз Тұт санына, болады:

$$806 \pm 251 = \left\{ \begin{array}{l} 1057 = 246 + 11 + 318 + 382 \\ 555 = 111 \cdot 5 = 37 \cdot 15 \end{array} \right.$$

Төрт періште сандары шығады. Демек Мұнаршы достың басына тас қойған достары солар болар!? Екінші санда санат (37), тас (15) сандары. Сол сан өркеш (санам ۱۵۱ = 151) саны: $151 \cdot 7 = 1057$ Бақара сүресі (хадис).

Ыңдыс тасымен Қағбаниң қара тасы тамаша байланыста екенін жоғарыда көрдік.:

$$313 \pm 251 = \begin{cases} 564 = 47 * 12 = 94 * 6 \\ 62 \end{cases};$$

яғни 47-күміс –Ай металы, расул Аллаһ сұресі, 94-зам-зам. 62-Тұран қақпа саны. 620-түрік саны.

Сол зумруд (изумруд) тастың химиялық (минералдың) саны 266 екені айтылды. Соны жеті рет қайталаган санға ($48 * 7 = 336$), Ал-һарміс (سحر مل) =336) санына қосамыз.

$$336 \pm 266 = \begin{cases} 602 \\ 70 \end{cases};$$

19-сүренің жиын саны 602, 70-Ал-Миғарж сұресі.

Ойланыз Ыңдыстың перште достары талай ғажайыптардан хабар берген.

Сол Ал-һарміс (Ыңдыс) санын айтылған Тұт (Tot) санына қосамыз:

$$806 \pm 336 = \begin{cases} 1142 \\ 470 \end{cases}.$$

Бұл сандар 1142-Зулкарнайын саны, $470 = 47 * 10$ – 47 күміс саны, Ай метал саны, Пайғамбарымыздың сұресі кәміл (аспандық түрде).

Ыңдыс пайғамбардың шындық мұнарасы осындай. Ол ғаламның ғажайып құрылыш мұғжиза мұнарасы. Ол һандас шындық, немесе шындық һандас.

Осы екі сөздің сандық мәні: шындық – сидика (اقدص) =205) һандас (هندس =119), екеуі болады:

$$205 \pm 119 = \begin{cases} 324 = 54 * 6 = 108 * 3 \\ 86 = 43 * 2 \end{cases},$$

яғни Алты Ай (Қамар 54), хак үшкілі ($108 * 3$). Міне Ыңдыстың бір ныспы аты Масалас (үшкіл) шықты: $31 + 310 = 341$.

Екінші сан 86-сүре Ал-Тарик (гүнқатар) (87 аят). Оның саны 444-тахул (لوجت) $86 + 341 + 17 = 444$ Яғни тоғызноқаттың жылжуы. Оны да Ыңдыс білген болу керек. Ол қайталама жетілік.

$$43*2=86=(40+46).$$

Ыұрыс есімі $=\text{سیرد} = 275$. Осы санды тахул (жылжу) жыл санына қосамыз, болады:

$$25725+275=26000=52*500.$$

Ғалами хамды саны= $520*50$. 26-темір (бесінші көк), 50-қалайы-алтыншы көк.

Ол Шоңай-Мардук, Муштари –Юпитер-Зевс, яғни грек-римдердің бұт мұсін тәңірісі. Олимп қожасы. Айналып келгенде Құрандағы Габдолла Зуалқарнайынды грек-римдер Александр (Ескендір) Македонскийге қалай айналдыrsa, мұнда да Ыұрыс-Тұт пайғамбарды олар Гермес-Меркурий атымен Тотқа теңеп, Зевстің Майадан туған ұлына айналдырған. Майа Үркердің бір жүлдізы. Тоғыста (тахулда) Ай мен Үркер тоғысады, кездеседі- ол Абак, ол Тұт мұнарасы.

Қысқасынан айтқанда Тәңірінің шындықпен жаратқан табиғат ғаламын, оның ғылыми шындығын жалған жолдағылар жалған аңызға, көп құдайлық дінсіздікке бұрған. Бұл қозғалып отырған мәселе өте күрделі толып жатқан мысалдар бар.

Зуалқарнайын санын екіге бөлеміз:

$$\text{за} = \dot{\alpha} = 700+1=701, \text{ алқарнайын} = 441 \text{ (ал} = 31, \text{ } نینرق} = 410, \\ 31+410+441).$$

Бұл екі сан белгілі 701-ратқа-бірге, Ал-қарнайын кос мүйіз, яғни теңеліс мәселесі. Аспан ғылымының әліппесі осы. Кейінгі Қос мүйіз сөзінің сандық мәні Тұран тасына тең. Ол Арыстан бап. Ол Тұран қақпасы, ол аспан күзетшісі. Ол Ғұтарад сыңары Фараб. Ол Қос мүйіз Тұранның “Өгізхан” аңызына дәл келеді. Зуалқарнайын мен “Өгізхан” арасын жалғастыратын бір өрнек келтіреміз.: “Өгізхан” арабша нұскада Ауғуз . Оның саны $1020=340*3$. Үш Қамар:

$$5(1142-1020)=4914-4304$$

немесе

$$1142*5+4304=1020*5+4914=10014.$$

$$4914=54*91 \text{ (періштерелер саны), } 4304 \text{-халифалар саны.}$$

Мұның бәрін талдауға орын тар. Оқушылар өздері ойланар. Өгізхан (1020), Тұт (806), Тұран тас (441), якут (548). Осы төрт түсінікті жалғастырамыз:

$$1020+441*2=806+548*2.$$

Онан шығады:

$1020-806=(548-441)*2=214=107*2$. 107- қыз (Жібек), 214- Жаутар-дүри.

Көс якутқа қосамыз қос маржан:

$$2(548+50)=598*2=1196=1142+54.$$

Достық қақпасы осы. Дүниеде ең ардақты нәрсе достык.
Достар саны: Қағба саны- Фараб саны:

$$284+220=504=412+92.$$

Ол Ыңдырыс сол достыктың ең жоғары өркешін көрсеткен.
Ол пайғамбарымызды Хабиб Аллаһ деген. Хабиб (حَبِّيْبٌ =22).
 $22=11*2$. Қос Ай достыктың белгісі.

“Махаббатпен жаратқан адамзатты.

Сен де сүй ол Аллаңыны жсаннан тәтті.

Адамзаттың бәрін сүй бауырым деп.

Және хақ жолы осы деп әділетті”.

(Абай).

“Аллаң сүймек, ар сүймек, адам сүймек.

Үқтырап адамдықтың шын екенін”.

(Шәкәрім).

Болғанда Қағбаның қара тасы

Ғаламның Ақ терегі мұнарасы

Мәңгілік ұлы бақыт даңғылы сол

Қалам Шариф сол жолдың жолдамасы.

Бұрын мінген болады шеру басы.

Періштегер достары, жсан жолдасы.

Арман барма адамда соган ерген

Ғаламның шам шырагы мустафасы.

(Әл-Машани)

Аллаһға сансыз шүкірлік, тәуба. Катесін кешір Тәнірім.
Исламға пайдасын тиғіз. Амин! 9/9-1994ж.

РАҒЫД-БҰРАҚ –ҒАЛАМИ ШЫРАҚ

Құран көрімнің 13-сүресінде, Ал-Рағыд (найзағай) сүресінде мұқаттағат Ал-мыр, аят саны 43.

Осыларды бір жинап қоялық:

$$13 + \frac{31+274}{305} + \frac{31+240}{271} + 43 = 632.$$

Осы сандардың әр қайсысында толған сыр. Аллаһ қаласа сонаң бірнеше мысал келтіріп қараймыз.

Сүренің басында Құранның хакиқат Тәнірі тарапынан түсірілген зат екенін ескертеді. Оナン кейін: “Сендерге корқу және үміт түрінде нажағайды көрсетіп, жаңбыр толы бұлттарды пайда қылады” (12 аят, аударма Халифа Алтай).

Корқу мен үміт көрсеткен нажағай сөздерінің түп нұсқасы: **أَعْمَطْ وَافْ وَخْ قَرْبَلَا**. Мұнда сүре атындағы рағыд пен бұрак бір мағынада-найзағай. Осы екі сөздің сандық мәні: $302+274=576=242$. Фалами тәулік (мүшел) сан шаршы түрінде!? Ойлап қараныз. Ғаламды толтырған сол найзағай сипатты. Мұнда бірінші сан 302-Бұрак Құранның өркеш (151) сүресінің атымен тең, тек негізгі әріптер аударма: Бақара-Бұрак, екеуі қос өркеш: $151*2=302$.

Екінші сан

$$274=137*2=\frac{hc}{e^2}.$$

Бұл қазіргі ғылымдағы тұрақты сандардың ең тамаша қатысы. Ол Құранда аталмыш тамаша асыл тасқа сандас: яғни Ал-Яқут (**تَوْقِيْلًا**) = $548=274*2=137*4$ (55-сүре, 58 аят).

Бұл мәселеге Аллаһ қаласа оралу керек.

Тағы бір тамаша нәрсе қорқу (**أَفْوَحْ**) және үміт (**أَعْمَطْ**) деген сөздердің сандық мәні:

$$687\pm120=\begin{cases} 807 \\ 567 = 63*9 \end{cases}$$

Бастапқы сан Оттар саны, ол Әмір Темірдің Оттарда қайтыс болғандағы нижра жыл саны. Екінші пайғамбар жасы торқалы тоғыз есе. Оны былай жазамыз:

$$27*21=567.$$

Оナン шығады: .

$$27\pm21=\begin{cases} 48 = 6*8 \\ 6 \end{cases}. (27+21)(27-21)=6(8+1)=6*9=54.$$

Қайталама 48, Қамар (Ай) саны 54:

$$54\pm48=\begin{cases} 102 = 34*3 \\ 6 \end{cases}.$$

Осы айтылғандарға жоғарыда осыларға байланысты моліметтерді еске алсаңыз кеп мәселе шығады.

Бір мысал. Оттардың екінші аты Фараб =284. оны қосса рамазан саны шығады: $807+284=1091$ (ناضر). Қорку мен үміт қатар келгенде адамды корқудан құтқарып, үмітіне жеткізетін іс тағат-ғибадат, иман, бес фарыз. Қысқасы нажағай оты исламға нұр сәулесі болады деген ишарат деп білеміз.

Сол от туралы. Құранда тасыған судан да, отқа өртелген заттардан да көбік шығады. Ол көбік ұшып кетеді. Жерде адам керегіне жарататын таза асылы қалады. Имандылар көбікке алданбай, осы тазасына мұрагер болады деген ұғым айтылады (17-18 аяттар).

Аудармашылар отқа түскен зат дегенді кен қорыту, метал айыру мен салыстырған. Ол теріс емес. Адамның күнделік өмірінен айқын мысал келтіру. Осымен байланысты айтылған жеті хат көк металдарын еске алайық.

Олардың жиын саны екі есе бата санына дәл екенін көрдік:

$$2(47+80+29+79+26+50+82) = 2*393 = 786.$$

Сонымен қатар Ал-Нар (رَبْرَأْ) от деген сөзді кеңірек мағынада алып көруге болар деген ой келеді. Оның мағынасы от барлық затқа ортақ түсінік. Мысалы балқыған тас заттарынан жанар таулардан пайда болатын асыл тастар да соған жатады. Соған бір мысал: Ал-Нар = $31+251=282=47*6=94*3$, Ай күміс, замзам шықты. Ал Нар деген сөздің өзін ғана алсак, ол 251-зумруд-Ыдырыс пайғамбардың тасы. Ол қаншама ғалами істерге жәдім болады.

Сүре саны (13) мен оның мұқаттағатын салыстырып қаралық: Ал-мр ۱۴۰ = $31+240=271$:

$$271 \pm 13 = \begin{cases} 284 = 71*4 = 142*2 \\ 258 = 86*3 \end{cases}$$

86-Ал-ририк.

АЛМ саны, 71, Сұнбілс (Бикеш) саны, Ғұтарад=Айқызы=Фараб саны шыкты.

Ажар Ана жеті рет айналып тоқтаған тауы Маруа (مارع) саны болады 247. Оған қосамыз:

$$247+13 = \begin{cases} 260 = 52*5 \\ 234 = 13*18 = 26*9 \end{cases}$$

Хамды саны. Тағы сол санды арабша төрт (Arbaғ==ابرا 273) санына қосамыз:

$$273+13 = \begin{cases} 286 = 26*11 \\ 260 = 52*5 \end{cases}$$

Әркеш сүренің аят саны шығады. Ол тамаша сан:

$$26\pm 11 = \begin{cases} 37 \\ 15 \end{cases} \quad 15\pm 1 = \begin{cases} 26 \\ 4 \end{cases}$$

Алхимия саны. Ал-Нар санын тут (тот) санына қосамыз:

$$806+282 = \begin{cases} 1088 \\ 524 \end{cases}$$

Бұл екеуі де ойланатын сандар. Шамси –Қамар (Күн-Ай) есептерінің жылдық айырмасы:

$$365,24-354,36=10,88.$$

Алғашқы санға сәйкес, еселес келеді. Екінші сан бата санына еселес:

$$\frac{3}{2}524 = 786. \text{ 3/2-Арай нотасы. Ойлап қараңыз! ?}$$

Нұр баракпен байланысты тамаша таза асыл тастар бар. Солардың Құранда аталған бір-екі түрімен пайдаланып үшкілдер сыйып көрейік.

Сол үшкілдерден Ара санына, һандас (өлшеу) санына дәл еселес келетіндері бар.

Олардың біреуін Ал-һандас- өлшеуіш атадық. Енді соған көшеміз. Ол 22-суретте бейнеленген.

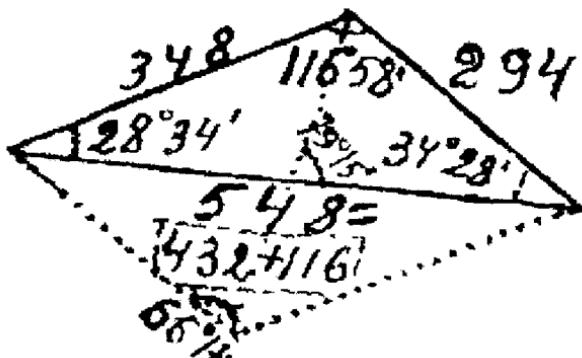
$$\text{ФАНТАС } 119 \pm 31 = \begin{cases} 150 = 15 \cdot 10 \\ 88 = 62 + 26 \end{cases}; \quad \text{ФАНАТАС } 119 \pm 13 = \begin{cases} 132 = 12 \cdot 11 \\ 106 = 53 \cdot 2 \end{cases};$$

$$H=50; K=100; \quad 313+119 = \begin{cases} 32 = 108 \cdot 4 \\ 194 = 97 \cdot 2 \end{cases}; \quad \text{Тювайла} = 548 = \text{Ал-Якут} = 548;$$

$$313+119 = \begin{cases} 432 = 108 \cdot 4 \\ 194 = 97 \cdot 2 \end{cases}; \quad \text{Ал-Якут} = 548 = (50) - 100 = 294; \quad \text{Нажм} = 294$$

$$34^0 28' \pm 28^0 34' = \begin{cases} 63^0 2' \\ 5^0 54' \end{cases}; \quad \frac{28}{34} = 0.8240 = \cos 34^0 32';$$

$$\text{Мұхарек} = 348 = (100) - 548 = \text{Форж} = 548$$

$$0,25 = \tan 14^0 2'; \quad \frac{116^0 58' - 63^0 2'}{2} = 26^0 58' = 1618' = \frac{\sqrt{5} + 1}{2};$$

$$548 + 348 + 294 = 1190 = (100 + 19) \cdot 10; \quad 34^0 32' + 34^0 28' = 69^0; \quad 69 \cdot 60 = 4140 \\ = 92 \cdot 45; \quad 34^0 32' + 19^0 28' = 54^0; \quad 116^0 58' + 14^0 2' = 131^0 = 7860'; \quad 116^0 58' - \\ 10^0 28' = 7^0 30' = 450'; \quad 26^0 58' = 0,4707; \quad 1 = 1.60 = 0.62;$$

$$\text{АРА+ИБРАИМ } 16 + 119 + 128 = 263; \quad 263 \pm 259 = \begin{cases} 522 \\ 4 \end{cases}; \quad 66^0 17' + 41^0 43' = 108^0;$$

$$522 + 348 = \begin{cases} 1870 = 29 \cdot 30 \\ 174 = 116 + 58 = 174 \end{cases}; \quad 79 + 29 = \begin{cases} 108 \\ 50 \end{cases};$$

$$(4304 + 286)4 + 18360; \quad 174 \pm 124 = \begin{cases} 298 = 166 + 132 \\ 50 = H \end{cases}; \quad 116^0 + 58' = 174;$$

$$34^0 + 28' = 62; \quad 62 \cdot 2 = 124; \quad 259 \pm 119 = \begin{cases} 378 = 54 \cdot 77 \\ 140 \end{cases}; \quad 378 \pm 15 = \begin{cases} 393 \\ 363 \end{cases};$$

$$393 \cdot 2 = 786; \quad (108 \pm 79)4 = \begin{cases} 748 = 400 + 348 \\ 116 = 29 \cdot 4 \end{cases}; \quad 748 \pm 38 = \begin{cases} 786 \\ 710 = 71 \cdot 10 \end{cases}$$

22-сурет.

АЛ-НДАС - ӨЛШЕУІШ

Бұл түсінікті фантас немесе фанатас деп те атадық. Оның біріншісі ғылым тасы мағынасында, екіншісі адамға баспана үй болған тас деген мағынада. Адам мәдениетіндегі тас мәдениетін ойлап қарасаңыз осы атаулардың бәрі тура. Тәнірінің қаламында тас мәдениеті үлкен орын алады. Солардан “Ал-Яқут”, “Ал-Маржан” деген екі тасты алайык (55-сүре, 58 аят). Бұл екі сөздің сандық мәндерін былай алдық: «Ал-Яқут» $548 = 137 \cdot 4$; «Маржан» $294 = 49 \cdot 6 = (7^2 \cdot 3) \cdot 2$. Бұл екі санға “мұхаррак” $348 = 29 \cdot 12$ шұғыла санын, “Нурмұхаммед” санын - әл-Фараби зерттеген санды қосамыз. Жиыны болады:

$$548 + 294 + 348 = 1190 = 119 \cdot 18M(88 + 31)10.$$

Яғни һандас – Ал-Нахыл-өлшеуіш (геометрия)- бал Ара деген сөздер саны он есе толық кәміл түрде берілген. Осы үш саннан жасалған қос үшкіл 22-суретте берілген.

Оның үшкіл бұрыштары: $116^0 58' + 34^0 28' + 28^0 34' = 180^0$ Екі сүйір бұрыштың қадамдық – саусақтық градустық – минуттық, яғни 60 еселік сандары дәл қайшы келуі бір тамаша: $34 + 28 = 28 + 34 = 62$. Онан теміртек $26 + 62 = 88$ саны шығады (нахыл $\sin = 88$ саны). Төрткүл түріндегі бұрыштары: $2(116^0 58' + 34^0 2') = 2 \cdot 180^0 = 360^0$. Ол төрткүлдің үлкен кергіші ортақ 548 (Ал-Яқут). Кіші кергіш жүргізсек, онан шығатын үшкіл бұрыштары:

$$79^0 15' + 66^0 17' + 34^0 28' = 180^0. \quad 100^0 45' + 50^0 41' + 28^0 34' = 180^0.$$

Бұлардың арасынан толып жатқан өрнектер шығады. Мысалы:

$$116^0 58' + 14^0 2' = 131^0 78600' = 786 \cdot 10 \text{ (бас бата есебі)}.$$

$$\operatorname{tg} 14^0 2' = \frac{1}{4};$$

$$\operatorname{tg} \frac{63^{\circ} 26'}{2} = \operatorname{tg} 41043' = 0.618 = \frac{\sqrt{5}-1}{2}$$

$$\frac{116^{\circ} 58-63^{\circ} 2'}{2} = 26^{\circ} 58' = 1.618' = \frac{\sqrt{5}+1}{2}$$

$66^{\circ} 17' + 41^{\circ} 43' = 108^{\circ} = 54 * 2$ .... (Кос Қамар-хақ бұрышы).

$$\frac{28}{34} = 0.8240 = \cos 34^{\circ} 32';$$

$$34^{\circ} 32' + 19^{\circ} 28' = \begin{cases} 54^{\circ} \\ 15^{\circ} 4' \end{cases};$$

54-Қамар.

$$806' + 15^{\circ} 4' = 904' + 806' = 1710 = 19 * 90 = 190 * 19 = 38 * 45.$$

Тағы басқалары.

Тамаша “алхимия”:

$$79 \pm 29 = \begin{cases} 108 = 54 * 2 \\ 50 \end{cases}; \quad 50-\text{Н-ң}$$

79-алтын-Күн металы, 29-мыс Шолпан металы, 50-қалайы-Шоңай металы, 54-Қамар (Ай) саны. Қолдан алтын жасаймын деген алхимияның қола алтыны:

$$29+50=79.$$

Алтынша жалтыраған ашық сары қола-жез осы. Қолдан қола айы- қалайы-Қалба айы яғни Алтайдағы ертеден қалайы кенін казған орын.

Бұл қалайы саны 50-Абжәд бойынша н-(н). Бұл әріп (н) сан (50) өте тамаша құпияға апарады. Құранда 50-сүресі $K=\phi=100$ -сүресі, аят саны 45.

Жиыны болады: $50+100+45=195$. Бұл сан 19-сүредегі $khi\neq$ (صعيديك=195) мұқаттағат саны. Екінші жағынан айтылған екі асыл тастың екеуінің де химиялық минералдық электрон саны 50, яғни: Ал-Якут Al_2O_3 (Алюминий 13) тотығы:

$$13*2+8*3=26+24=50.$$

Ал-Маржан: CaCO_3 (кальций 20, көмір қышқыл тұзы).

$$20+6+8*3=26+24=50.$$

Осылардан шығады:

$$50+50+19=119 - \text{handas}.$$

Ал-hандас болса:

$$119 \pm 31 = \begin{cases} 150^0 \\ 88 = (62+26); \end{cases} \quad 150 = \frac{\sqrt{5+3}}{2} = 2.618 -$$

темір үшкіл - мүшел үшкіл бұрышы:

$$\frac{180*10}{12} = 150;$$

Ал -31 сөзінің сыңары 13, яғни

$$62+26 = \begin{cases} 88 \\ 36 \end{cases} \text{ секілді, оның жартысы:}$$
$$31+13 = \begin{cases} 44 \\ 18 \end{cases}$$

Осы 13 сан алюминий саны екені белгілі, ол асыл тасқа кірген. Ол өзі темірдің жартысы $13*2=26$. Сонымен қатар оның атом салмағы 27. Оны екі есеселесек $27*2=54$ - Қамар саны. Сонымен қатар ол тұракты газ ксенон (Xe) саны, және темір атом салмағының тұракты бір бөлшегі – изотопы ($26\text{Fe}545,8$) (Ол байланыс 10-суретте).

Енді осы санды handas санына қосамыз:

$$113 \pm 13 = \begin{cases} 132 = 12*11 \\ 106 = 53*2 \end{cases}$$

Ай саны (11) мүшел есе – ол арабша жүрек (қалаб- بلق =132) немесе жеті (сабиғ =132) $106 = 53*2$ -қос “жұлдыз” (53-сүре Ал-Нұжым).

Хандас санын Қағбаның қара тасы санына қосамыз:

$$119+313=432=54*8=108*4.$$

Темір дәуір саны. Ол кейінгі Қағба дәуірі ақырғы дін Ислам деген ишарат деп білеміз. Сол Қағбаны салған Ибраһим (259) пайғамбар-өзі ұлы һаңдас. Ол кісі Қағбаны тастан салды (15-сүре Ал-хижир-тас).

Осы үш санды қосамыз:

$$119+259+15=393.$$

Бұл бұрын айтылған жеті хат көк металдар жиын саны:

$$47+80+29+79+26+50+82=393.$$

Қайталанмыш жетілік... Екі есесі болады:

$$393*2=786\text{-бата саны.}$$

Оны былай жазуға болар еді.

$$(100+19+259+15)*2=200+38+518+30=230+38+518=268+518=786.$$

Оны мына түрде қарасак:

$$(108\pm79)*4=\begin{cases} 748 = 400+348 \\ 116 = 29*4 \end{cases}.$$

Оны былай түсінеміз: 400-Шамси (Күн), 348-Мұхарақ, 116-Фалайha-عَلَيْهِ الْحَمْدُ үстінде. Осы санға қосамыз қос он тоғызы=38.

$$748\pm38=\begin{cases} 786 \\ 710 = 71*10; \end{cases} \quad \text{!} \text{ل}=\text{A}+\text{L}+\text{M}=71.$$

Қорытындыда екі санды қосамыз: $(4904+286)*4=18360$. Мұны өздерініз білерсіз.

Аллаһға сансыз шүкірлік. Осымен бір ойласалық. Исламға Тәңірім куат берсін. 17/9-1994ж. Амин!

Жалғасы Қалам.

АЛ-ҺАНДАС ӨРКЕШ

Осы үш сөз аят-хадиста көп кездесетін ірі түсініктер. Ал-Қалам 68-сүре аты. Оның мұқаттағаты Н (ن=50), аят саны 52. Жиыны болады:

$$68+31+170+50+52=371.$$

Оған қосамыз һандас (119) санын және өркеш (санам=151) санын, болады:

$$\begin{array}{r} 371+119+151=641 \\ 490 \quad 270 \end{array}$$

Бұл сүрлемен 50-сүре байланысты, екеуінде $k=\varphi=100$, және $n=\dot{\chi}=50$. Екеуінің санын қосамыз: $50+100+45=195$

$$\begin{array}{r} 68+201+50+52=371 \\ 118+301+50+97=566 \end{array}$$

Екі еселесе болады:

$$236+602+100+194=1132=1000+132$$

немесе

$$618+382+132=1132.$$

Тағы бір өрнек:

$$566+670=1236=618*2=786+450.$$

23-суретте $170-103=67$. Оның ондық есесі 670. Онан шығады:

$$670+450=\frac{1120}{220}. \text{ Белгілі сандар.}$$

Үшкіл жасау үшін біз тек мыналарды алдық:

$$170+151+119=440=(62+26)5.$$

Ол үшкілдің айнала сыйығы да Тұран қақпа саны болып шығады. Оның өзді бір тірек-Темір Қазық екені белгілі.

Бұрыштары: $77^{\circ}+59^{\circ}58'+43'=180^{\circ}$. Кейінгі бұрышқа күміс (Ай) бұрышын қоссақ тік бұрыш шығады:

$$47+43=\left\{ \begin{array}{l} 90^{\circ} \\ 4 \end{array} \right. ;$$

$$(47+43)(47-43)=360^{\circ}.$$

Ол Қағба бұрышы, шенбер бұрышы. Осыны пайдаланып тік бұрыш сыйығы (төрт күл). Оның ұзындығы 170 (Қалам), көлденең 103. Ол: $103*6=618$. Үшкіл ішіне сыйылған шенбер өрісі 39,8. Онан былай жазамыз: $360+38$. Сонымен осы сыйықтың басты өлшемдері белгілі өлшемдерге сәйкес шығады. Сол қасиетті сәйкестердің бір сыптырасын 23-сурет бетінде келтірдік. Артық кемін Аллаh біледі. Оқушы өз тараапынан ой қосар деген үміт бар.

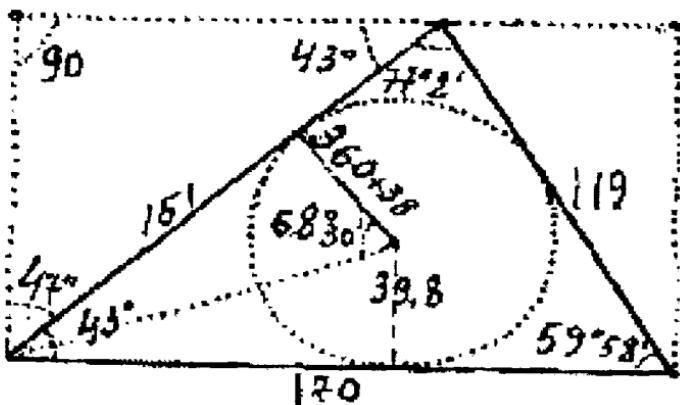
19.....786

119= +151= +170= $\frac{+151}{+170} = \frac{151}{170} = \frac{151}{54*5} = \frac{151}{270}$ $\frac{151}{31}$ $\frac{151}{68*2+1} = 137$
hАНДАС+ӨРКЕШ+ҚАЛАМ

$$170+151+119=440=(62+26)5; \quad 151+119=\begin{cases} 270=54*5 \\ 31 \end{cases};$$

$$(54\text{-Ал-Камар}-\text{Ай}); \quad 103+37=140; \quad \frac{68*60+30}{30}=68*2+1=137;$$

$$77^0 2' \pm 59^0 58' = \frac{137^0}{170^0 4'}; \quad 137 \pm 43 = \frac{180^0}{94^0}; \quad 43*7=301; \quad 43*14=602;$$

$$170+103=\begin{cases} 273=91*3 \\ 67 \end{cases}; \quad 273^0 = \text{TK}; \quad 273=\text{Э} = \text{АРБАФ- Төрт} (91\text{-Ал-Шамси}).$$

$$77^0 2' + 33^0 3' = 110^0 5'; \quad 110^0 5' \pm 101^0 55' = \begin{cases} 212^0 \\ 8^0 10' \end{cases}; \quad 8^0 10' + 30^0 = 38^0 10';$$

$$212+54=266; \quad \text{Күн} =$$

$$(170+103)*6=1020+618=340+3+329+289; \quad 102*18=1836=17*108; \quad x^2$$

$$10x-119=0; \quad x=5+12; \quad x_1=17; \quad x_2=-7;$$

$$1020+273*2=1020+546=1566=54*29, 54*29=348*9/2; \quad 212+58=270 \quad (\text{Ай-Шолпан}) - (212= \text{Раббым})$$

$$\frac{170-103}{103}=0.6505=\operatorname{tg} 33^0 3'; \quad \frac{33^0 3'}{3}=11^0 1'=661;$$

Жаксылық беруші Раббым. $151+119+212+58=540$.

23-сурет.

Бұрыштардың қабысы:

$$77^0 2' \pm 59^0 58' = \begin{cases} 137^0 \\ 17^0 4' \end{cases}, \quad 137 + 43 = \begin{cases} 180 \\ 94 = 47 * 2 \end{cases}$$

(Зам-зам).

$$68^0 * 60' + 30' = 4080' + 30' = 4110' = 137 * 30.$$

$$\frac{hc}{e^2} = 137.$$

Тағы өлшем:

$$\frac{170 - 103}{103} = 0.6505 = \operatorname{tg} 33^0 3'.$$

Онан шығады:

$$77^0 2' + 33^0 3' = 110^0 5'.$$

Оған қосамыз Маржан бұрышын:

$$110^0 5' \pm 101^0 55' = \begin{cases} 212^0 \\ 8^0 10' \end{cases}$$

Басқасы жүлдіз саны $53 * 4 = 212$ (53-Ал-Нұжым). Зуһра ($\sin = 212$)-Шолпан саны. Кейінгісі болады:

$$8^0 10' + 30' = 38^0 10'.$$

$\sin 38^0 10' = 0,618$, яғни әулие бұрышы.

Шолпан санына Ал-Қамар (54) Ай санын қосамыз болады:

$$212 \pm 54 = \begin{cases} 266 \\ 158 = 79 * 2 \end{cases};$$

266-Зумруд мағаданы, 79-Алтын-Күн мағаданы. Ойлап қарасаңыз толып жатқан үндестік жарастық. Сызықтардан мысал:

$$170+103 = \begin{cases} 273 = 91*3 = T^0 k \\ 67 \end{cases}$$

Төрт күлді тұтас алсақ болады:

$$273*2=546=91*6.$$

Арабша төрт –арбаг ($\text{عَبْرًا}=273$). Екі төрт болады Алтын Күн. Онан шығады: $4304+546=4850=99*50=450*11$.

Тамаша сандар (4304-халифалар саны, 450-әулие бұрыш саны, 11-Ай саны). Бұларды былай жазуға болады:

$$(170+103)*6=1020+618=340*3+329+289.$$

Онан шығады:

$$102*18=1836=17*108=\text{mp-протон саны.}$$

$$\text{Өрнек: } x^2-10x-119=0$$

$$x=5+12; x_1=47; x_2=-7.$$

$$17^2=289 \text{ (ал-рахим). } 289+40=329 \text{ (ал-рахман).}$$

Тағы бір жоба:

$$1020+273*2=1020+546=1566=54*29=348*\frac{9}{2}$$

54-Ал-Қамар (Ай), 29-мыс-Шолпан мағаданы, 348-шұғыла-мұхарап.

Мысты екі есе алсақ та, оны сол Шолпан (Зүһра-212) сачына қосамыз, болады:

$$212+58=270=151+119$$

немесе

$$212+58+151+119=540.$$

Жарылқаған жақсылық, хак бес парыз:

$108*5=540$ -толық Ай (Ал-Қамар). Бір бұрыштан ғибрат:

$$33^0 3'=1983'=661*3.$$

Қағай Ал-Хасанат = تانس حل ایف اک 661. Жақсылыққажеткізу什і Раббым. Амин!

Кейінгі санға Ас-Асар санын қосамыз: 1983+17=2000. Келесі ғасыр басы, Инша Аллаһ, жақсылыкта. Амин!

Жалғасы Аспан Гибраты.

АСПАН ГИБРАТЫ

Рабуғузидың “Қисасы Ал-Анбия” (“Пайғамбарлар тарихы”) атты 1903 жылы Қазанда басылған. Оナン бұрынғылары да, кейінгі басылымдары да бар. Сонда былай деген: “*Ыұрыс ғалайни ас-салам Аллаңының бірлігін Аспан гибратынан алды*” - деген.

Соған негіз болған бір аятты келтірейік: “*Кітаптагы Ыұрысты ескер. Өйткені ол шынышыл бір пайғамбар еді. Оны жоғары орынга көтердік*” (19-сүре, 56-57 аяттар). Құранда таржыма еткен ғалымдар ол жоғары орында көтердік деген сөзді пайғамбарлық дәрежеге жеткізгені, Аллаһға жақындауға жеткізгені, жаннатқа және көкке шығарғаны, деп түсіндіреді. Бұл жөнінде жоғарыда “Достық” тарауда айтылған.

Бұл арада оған қосарымыз Ыұрыс пайғамбардан қалған сол миравстың шындығы. Аспандық бір жыл шамасы өткен соң қазіргі ғылым соны анықтап отыр. Аспандық жыл дегеніміз Адамзатқа мекен болған Farshy-Жұлдыз ғалами- Құс Жолы-Галактика үнемі айналыста болады. сол айналыстың бір жылы дегеніміз Құн мен Тұн тенелген тоғыс – жыл басы (наурыз) ноқаты өте баяу түрде ілгері жылжып отырады (ығысады). Арабша оны тахул (عوچ) атайды, латынша прецессия (praecessio). Сол ноқаттың Темір Қазықты бір айналып шығу уақыты 25725 жыл. Оны 12 мүшелге бөлгендеге 2143,75 жыл шамасы шығады. Әрбір Мүшел басы сол бойынша ауысып отырады. Бұл да айтылды. Енді біздің соған қосарымыз: тегінді Ыұрыс пайғамбардың туғанына сол Аспандық, яғни Темір Қазықтың бір жол шамасы болған шығар деп жобалаймыз.

Алғашқы Адам пайғамбардан кейінгі, үшінші пайғамбар, Құранда аталмыш екінші пайғамбар. Демек ол Топан тасқынынан көп бұрынғы адам. Осы жобаға бір дәлел ретінде келтірген бір санды еске алайық. Ыұрыс есім саны 275-(سیزدە)-Адрес). Осы санды қосамыз ығысу жыл санына болады:

$$25725+275=26000=52*500$$

26-темір (хадид), 52-хамды саны. Темір Қазық жылдарының басы Үйдрыс пайғамбар жасы дейміз.

Аспан сырының осындай зор оқиғасын ол білген. Сол бойынша ғалам жұмбағын шешкен. Сол арқылы ол шындыққа жеткен.

Ғаламның тамаша ғажап құрылышын зерттеген қазіргі оның жаратушы иесі бар. Ол болмаған күнде мұндай ғажап, қолдан келмес шебер мұғжиза деген қорытындыға келіп отыр.

Біздің пайғамбарымыз Мұхаммед ғалайғы Ассалам Үйдрыстан, Темір Қазық есебі бойынша бір жыл кейін туған. Олар жұлдыздас екені айтылды. Осы мұғжиза жыл жылдан қалған қандай мирастар бар соған келеміз. Оның басы 12 мүшел мен жеті қаттан басталады:

$$12 \pm 7 = \begin{cases} 19 \\ 5; \end{cases} \quad 52 = 40 + 12. \quad 7 * 40 = 280 = 9 * 30 + 10.$$

Ана құрсағында нәресте 9 ай ($270 = 9 * 30$) 10 күн болады деп есептеген. Жеті мен қырық болады:

$$40 \pm 7 = \begin{cases} 47 \\ 33 = 11 * 3; \end{cases}$$

47-Ай күміс, 3-үш Ай.

Осы сандар ғаламның есеп басы болмақ. Онан кейін Үйдрыс үшкілінде барлық ғалам құраушы сандардың ұлгісі бар:

$$0+3+4+5=12.$$

Мұнда 3-от, ая, жел, су бейнелейтін үшкілдері. 4-жер бейнесі, 5-жұлдыз бейнесі.

Жер қожасы 4 санының толық (кәміл) түрі болмақ, яғни ол 40. Осы 40 санын хамды санына қосамыз:

$$52 \pm 42 = \begin{cases} 92 \\ 12; \end{cases}$$

92-Мухамад-Қағба-текше –Жер-темір, 12-мүшел.
Бұл Темір Қазық жылдының басы. Оны былай жазамыз:
Ыдрыс хамдысы: $10 * \text{хамды} * 50 = 26000$.

Немесе кіші абжд:

$$11 * 52 * 1 = 572 = 286 * 2 = 26 * 11 = 286$$

Енді қырық санына ораламыз.

Арабша төрт = Арбағ = عَبْرَا = 273 = 91 * 3

Қырық болады:

$$273 \pm 56 = \begin{cases} 329 \\ 217 \end{cases}$$

329-Ал- Рахман, 217- Ғалами-жыл. Арабша қырық Арбғұн
..... = نَوْعَبْرَا = 329.

Осында үн - نَوْ -он деген сөз ортақ болу керек, Арбағұн дегені
төрт он= 40

Төрт санына Ай санын қосамыз:

$$273 \pm 11 = \begin{cases} 284 = 71 * 4 \\ 262 \end{cases};$$

71- Фараб -Ғутарад= темір қоспақ: 26 62

Ал-харимис (Үдірыс). Темір қоспақ үш ессе болды:

$$262 * 3 = 786 \text{ бас бата.}$$

Қырық аты санынан аламыз қырықтың өзін:

$$329 - 40 = 289 = 17^2$$

Ал- Рахим болды $329 + 289 = 618$ - әулие қатыс саны.

Қырықтың үш түбірі болады.

400—қырық қазақша (m)

40-- санша (m)

4----- кіші абжд (түбірі) (d)

$$444 = 111 * 4 = 37 * 12$$

Бұл сан ығысу тахул (444= ﷺ)

Тахулдың дәуір басы қырық (m) оған хамды: Мұхаммад..----
әл кісіге қырық жасанды пайғамбарлық келмек. Солай болды.

40- сүреден “ХМ” “ح۰” деген мұкаттаған осы 40- сүреден бастап Жеті рет қайталайды (40-46 сүрелер) . Онан мынадай сандар шығады:

$$\left(\frac{40+46}{2} \right) = 43 * 7 = 301$$

немесе, оның екі есесі

$86 * 7 = 602 = 19$ - сүре саны.

Тағы бір жоба $43 * 48 = 2064$.

Оны Халифалар санына қосамыз, болады:

$$4034 \pm 2064 = \begin{cases} 6368 = 32(180+19) \\ 2240 = 8*28 = 32*7 \end{cases}$$

$$17+15 = \begin{cases} 32 \\ 2 \end{cases}$$

32 бес уақыт намаздың парызы мен суннаты. Жеті рет қайталау осы да болмақ.

Үздіксіз қайталау сол 48 санынан екені айтылды, және оның Тұран Қақпа снаына байланысы белгілі:

$$\begin{vmatrix} 8 & 4 \\ 4 & 8 \end{vmatrix} = 64 - 16 = 48;$$

$$84 \pm 48 = \begin{cases} 132 = \text{Жемі} = \text{жүрек} \\ 36 = 62 - 26 \end{cases}$$

Сүренің аты екі түрлі : رفاع - ғафир-

Мумин - نعم - аят саны -85

Бірінші аят бойынша жиынтық сан:

$$40+1281+48+85=1394$$

Екінші аят бойынша:

$$40+136+48+85=309$$

Мұны екі еселесек болды әулие саны (даналық сан):

$$309*2=618=382+236 \quad 618+382=1000;$$

Сүре басы Тәңірі тарапынан кітаптан басталады. Ол-күнені жарылқаушы, тәубаны қабылдаушы, азабы қатты, кешірімі мол Фаламның жаратушы Иесі. Фаршыны (Фалам тағын) көтерген және оның маңындағы періштер Раббыларын мактайды дәріптеиді, оған сенеді және онан мұсылмандардың таубасын қабылдап, ғазаптан сақта деп өтінеді.

(۷) مَيْحَى حَلَابَةِ عَمْقَوْكَلِيِّ بَسَّا وَغَبَنَوْكَلِيِّ نَذَلَ مَرْفَعَافَ

“Фа ғафир Лилазина табуа уа табуға сабилак уа қиһиму газаба Ал- жахил” (40-сүре, 7- аят).

Үйдірыс Пайғамбардың періштерімен достығы оның Аллаңтың бірлігін аспан ғибратынан тануы, оның Мухаммед (F:C) жөніндегі айтқаны- бәрі осы суреде бар деуге болды.

Жоғарыда айтылған бір өрнекті еске алайық. $4914 = 91*54$. Мұнда 4914 періштер саны, ол болады тең Шамсих Қамар (Күн* Ай)-санына Құран бойынша.

Сол әдіс бойынша табылған халифалар саны 4304. Осыған 60 жылдық мүшел бойынша есептелген Күн жылының қайталау санын (610) қоссақ айтылған періштер санына = Күн* Ай саны шығады.

$$4034+610=4914$$

Үйдірыс пайғамбардың ілімі Ніл дария болса, осы өрнек саның бір тамшысы болар деген ой келеді. Расын Аллан біледі.

Екі пайғамбардың арасын жалғастыратын бір дәлел:

سدقة ..... = 205 (Үйдірыс)

محمد = 47- сүре.

Ол 47- күміс – Ай металы. Оны екі еселеп жұп түрінде аламыз, болады:

$$47*2=94-\text{Зам-зам. Қағба бұлағы.}$$

Екеуін қосамыз:

$$205+94 = \begin{cases} 299 = 19*11+90 \\ 111 = 37*3 \end{cases};$$

Оған иман санын қосамыз:

$$619+299 = \begin{cases} 918 \\ 320 \end{cases}$$

Басқа санды екі есе жүпқа айналдырамыз, болады протон саны: $918*2=1836$

Ғаламның бас бөлшегі атомның өзегі “Жаралған өз Нұрынан Жауқары фак. Ол үшін жаратылмыши Гарышы Ал- Афлак” - деген Шәкәрім қажының өлеңі еске түседі.

Сол сүреде: “Ол Аллаң сендерге Жерді тұрақ, Көкті (Күмбез) қылды”... деген (40-сүре, 64- аят). Ислам Хакимы Әл-Фараби өзінің еңбектерінде осы жөнінде тамаша дәлді мысалдар келтірілген. Аллаңтың бірінші жаратқаны Пайғамбармыздың нұры екені айттылған.

47 – Мухаммед сүресінде: “Ал- иман келтірілген, ізгі іс істегендердің, сондай –ақ Мухаммадқа Раббы тарапынан ол шындық түсірілгенге иман келтіргендердің Аллаң жамандықтарын жойып, жағдайларын түзетті”. (2-аят). Жоғарыдағы мазмұнды нығайту, толықтыру бұл.

Осы айттылғандарды көрнекі түрде бейнелеу мақсатымен мысал келтірдік.

24- суретте. “Хақ шындық Казбада” деген тақырып.

Ең алдымен айттылған екі сүрені қосамыз.

$$47+40 = \begin{cases} 87 \\ 7 \end{cases}$$

Алғашқы 87-Ал-Ағла ۱۹ سوره сүресі. 19 аят.

Ол ең ұлы мағнада. Онда: “Ақырет қайырлы да тұрақты” деген (17аят). Ақырғы пайғамбардың ең жоғарғы максаты мұсылмандарды сонда бастап бару деп білеміз.

Осы санды жер санына көбейтеміз, болады $87*4=348$ - мұхарақ- шүгела саны.

Нұр Мұхаммад саны.

Шындық пен хақ деген сөздерді қосамыз, болады:

$$205 \pm 108 = \begin{cases} 313 \\ 97; \end{cases}$$

313- Қағбаның қара тасы. 97- Ал-Қадыр сүресі 5 аят. Онан шығады:

$$97 + 335 + 5 = 437$$

$$\text{ردىل} = 335$$

$$\text{ردىل} \text{ ۋەلىل} = 335 + 70 = 405$$

$$504 = 405 + 99$$

$$504 = 56 * 9$$

$$405 = 45 * 9$$

$$56 \pm 45 = \begin{cases} 101 - \text{ۋەلىل} \\ 11 \end{cases} \quad (\text{түн})$$

Тағы бір өрнек: $437 + 47 = 484$

$$444 + 40 = 484$$

Жиыны:

$$40 + 47 + 437 + 444 = 968 = 88 * 11 = (62 + 26) * 11 = 682 + 286$$

682- Ал-Мисақ, 286- өркеш сүре аят саны.

Ал-Мисақ Кағбаның қара тасы, Ол өзі Тұран Қақпа маңдайшасы.

Ғаламның өркешінде Темір Қазық .....

Қақпаның Қандақталған босагасы.

24- суретте екі үшкіл. Біреуінің сыйықтарынан шығады:

$$\begin{vmatrix} 9 & 7 \\ 7 & 9 \end{vmatrix} = 81 - 49 = 32 \quad 9 + 7 + 4\sqrt{2}$$

Бұрыштары:

$$38^0 57' + 51^0 8' + 90^0 = 180^0$$

Екіншісі:

$$\begin{vmatrix} 9 & 5 \\ 5 & 9 \end{vmatrix} = 81 - 25 = 56; \quad 9 + 5 + 2\sqrt{146};$$

Хақ шындық Қағбада

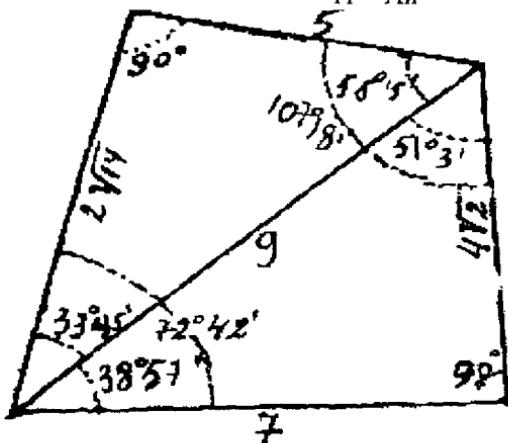
الحمراء العدد ٩٧

Кадр түн: $97+335+5=437$ $504=99+405=99$; $504=56*9$;

$$405=45*9; \quad 56+45=\begin{cases} 101 \\ 11 \end{cases}; \quad 101= ; \quad 11= \text{Хақ}=108; \quad \text{Шында}=205=\text{صدقة}$$

$$205\pm 108=\begin{cases} 313 \\ 97; \end{cases} \quad 312\pm 128=\begin{cases} 441 \\ 185; \end{cases} \quad \frac{185*12}{5}=444; \quad 444+441=885=59*15$$

101 = اللہ
11 = آی

242+71=313;   Қағбаның кара тасы. $678:60=11^018'$;Достар; $96=48*2$
 $107,18'=96^0+11^018'; \quad \left| \frac{97}{79} \right| = 81-49; \quad \frac{9}{7} = \cos 38^057'; \quad \left| \frac{95}{59} \right| = 81-25 = 56$; $\frac{5}{9} = \sin 33^045'$; ; Ал-Байт-Қағба- الحجر اسود412+92=504=284+220; Ғұтарад-Қосай; $3800+504=4304=190$
 $*20+504; \quad 441+63=\begin{cases} 504 \\ 378 = 63*6 \end{cases}$;Ішкі шенбер: $1+2+4+6+7+8=28$; Көрінбейтін жеті: $20+21+22+23+24+25+26=161$; $441=63*7=280+161$; $4(40+47)=87*4=348$ صحرق ; $97=59+38$; $59\pm 31=\begin{cases} 90 \\ 28 \end{cases}$ $40+47+437+444=968=88*11=(62+26*11=682+286)$.

24-сурет.

бұрыштары: $33^0 45' + 56^0 15' + 90^0 = 180^0$

Төрткүл түрінде:

$$7+4\sqrt{2}+5+2\sqrt{146};$$

Бұрыштары: $72^0 42' + 107^0 18' + 180^0 = 360^0$

Бұрыштардан бір ғана мысал: $107^0 18' = 96^0 + 11^0 18'$

$\frac{96}{60} = 48 * 2$. Қайталама 48. 96- сүреде алғашқы 5 аят. $11^0 18' = \frac{678}{60}$ Абай бұрышы.

ДОСТАР САНЫН ЕСКЕ АЛАЙЫҚ

Ал-Байт +Қағба   Ғұтарад Қосай (фарааб)

$$412+92= 504= 284+220$$

Екеуін қоссақ болады:

$1008 = 36 * 28 = 36 * 4 * 7 = 144 * 7 = 12^2 7 = (12 \ 7)^2$ Ғалами сандар.

Осы санның халифалар санымен қосылғандағы қортындысы жоғарыда айтылды. Соны тағы еске түсіріп ойланайық:

$$4304 \pm 504 = \begin{cases} 4808 = 4914 - 106 \\ 380 = 190 * 20 \end{cases}$$

Ойлап қаралық. Басқы санға жүлдyz санын екі еселеп қосамыз, болады Аспан саны, періштелер саны:

$$4808 + 53 * 2 = 4914 = 91 * 54$$

53-Ал-Нұжим сұре , Жүлдyz.

Кейінгі сан бас бата саны, соның еселестері, ғалами сан.....

Дос саны фарааб саны дедік:

Соның үстіне қосымша Тұран тасын еске алайық. Оған пайғамбар санын қоссақ болады фарабдос саны:

$$441+63= 504$$

Басқа қосымша талдауларды окушы өзі қоса жатар.
Аллаһға шүкір! Осы бір еске алған нэрсені осымен аяқтаймыз.

Жаңылған жеріме кешірім сұраймын.
Айтылғандарға қосымша қырық санының Астрономия тарихындағы орны жөнінде аз мәлімет келтіреміз. Оның жалпы аты Қырық Күн Шілде.

ҚЫРЫҚ КҮН ШІЛДЕ

Бұл түсініктің басында астрономиялық дәлді шыққан деген ой келеді. Оның мәнісі мынау. Бір жыл ішінде Күн (жұлдыз) есебі бойынша 365, 24 тәулік, Ай (Қамар) есебі бойынша 354,36. Айрмасы болады 10,88. Осы санды екі бөліп қараған. Оның бүтіні 10, бөлшегі 88. Бұл темірлік, әулиелік-ғалами сан, шеңбер есебі:

$$62 \pm 26 = \begin{cases} 88 \\ 36 \end{cases}.$$

Осыны орындау үшін қырық күнді бөліп тастау керек. (Күн саны 91-Ал-Шамси Құранда). Осыны 40 еселесе болады $91*40=364$.

Осы санды жұлдыз жыл тәуліктен шығарсақ болады:

$$365,24-364=1,24.$$

Осыған Қамари жылдың бөлшегін қосамыз да екіге бөлеміз:

$$\frac{1.24+0.36}{2} = \frac{1.6}{2} = 0.8.$$

Осы есепті ондық дәрежеде тағы талдасақ болады:

$$\frac{1.6}{2} + \frac{1.6}{20} = 1.6(0.5+0.05) = 1.6*0.55 = 0.88$$

Мұнда бір еске алатын нэрсе аспан әсерін есептеу ежелден ғылымға да, өнерге де, дінге де, сәуегейлікке де зор мағыналы болған. Әйткені Гаршы адамның мекен жайы. Мұнда дәлді есеп және сол есепті Күн бойынша ма, Ай бойынша ма жүргізу зор мәселе, талас, жыл басына талас сонан. Мысырда Сол талас

күшті болған деп білу керек. Оның терең тарихын зерттеу оз алдына ұлken мәселе. Бір ғана мәлімет.

Фараондардың Күнді колдап, Амонра есімін пір тұтқандары белгілі. Онан қарсы жақтары да белгілі.

Ол қырық күнді Күннің ең ұзарып-шегіне (өркешіне) жетіп тоқтаған сағатынан есептеу керек. Қыс ортасында – жаңа жылда Күннің ең қысқарып тоқтаған кезі; Қантарылған кезі – қантар айы. Соған қарама қарсы, жарты жылдан соң Шілде айы. Тегінде Қантар-Шалкар да болғандай.

Сол қырық күннің белгісі, жыл басының белгісі Үркемен байланысты болу керек. Сол бойынша аспан тарихында Қырық күн шілде де Үркөр де Жер астында болды деген түсінік сонан шыққан. Басқаша айтқанда сол кезде Жерден қарағанда да Үркөр Күннің айналасында болады, көрінбейді. Шілде ыстығы шегіне жеткенде тау басының мұзы ерігенде, Ніл суы көтеріліп тасығанда, мұнара ішіндегі арнайы жасалған тесіктен түскен сәуле еден ортасындағы нокатқа түскен – Шілде, жаңа жыл тұғанда Жыл басы – Шілдехана (шылтақана) тойы болады. Біздің көктемдегі Наурыз мағынасында. Сол кезде ең көрнекі жұлдыз – Алшағыр – Сириус – Каникула қай орнында болу керек. Сосын дәуді өлшеу ісі жолға қойылған. Сол кезде демалыс - каникул мейрамы болған.

Жер астының көрінбейтін жеті санының жиыны 161 екенін шығаралмыз (13сурет). осы санды қырық санына байланысты былай түсінеміз: Шаршының төрт бұрышында төрт қырық, ортасында бір өркеш-орталық. Сонымен болады:

$$40*4+1=160+1=161$$

Оны былай жазуга болады:

$$40*3+41=120+41.$$

Осыдан келіп 41 нокат шығады. Осы санды қырық санына қосамыз. Арбағун = қырық= 329= Ал- рахман

$$329 \pm 41 = \left\{ \begin{array}{l} 370 \\ 288 \end{array} \right.$$

Осы сандарда зор мағына бар. $37 \times 12 = 444$ - таҳул саны.

$$17^2 + 40 = 289 + 40 = 329$$

289- ал- рахим;

$$329 + 289 = 786 \dots 288 = 36 \times 8 = (62 - 26) 8 \dots$$

Тұран Қақпа саны, шеңбер саны. Фалам саны “Темір қақпан” саны.

Алты Күнде дүние жарапған ишараты 41 санын алты есөлейміз: $41 \times 6 = 246$ Жебрайил періште саны.

Жерден ін қазып кіретін тышқан жыл басы болуы Үркердің жер астында болуын көрсетеді. Яғни Ай есебінен Күн есебіне ауысқан. Ай Түйе Құры қалған.

Осылардың баршасына біздің халықтың ортағы бар. Біздің мақсат сол Мұсылман хакімдердің ізімен бару. Әл- Фараби жолы сол. Абай сол жолды арман еткен адам.

Аллаңа тауба .....

Исламга қуат берсін. Аумин!

Сонымен ғалами өркеш түсінігіне келдік.

Күннің ең шырқап ұзарған Ноқаты- арқасы - өркеші – шоқтығы 151 деп алсақ. Оны екі еселесек Бақара сүресі болды дедік,, осы санды 41 санымен салыстырсақ шығады:

$$161 \pm 41 = \begin{cases} 302 = 151 \times 2 \\ 120 = 60 \times 2 \end{cases}$$

Екінші жағынан сол Бақара санына Жебрайил санын қосамыз, болады:

$$302 \pm 246 = \begin{cases} 548 \\ 52 \end{cases} = 137 \times 4$$

Сол сан пайғамбарға алғашқы келген уахи -әмір саны: «оқы- ارقا = Ақра = 302, деген . Оны әкелген – сол Жебрайил-ойлаңыз.

Тамаша мысал; 548 Ал- Иа- Кут توقايىل атты асыл тас саны. Ол Құранда айтылған (55- сүре, 58 аят) . Оған Эл- Беруни көп токтаған. Оның өрнегіне кірген табиғаттың тұрақты қатнас саны: $137 = \frac{hc}{e^2}$.

Мұның өзі заттардың магниттік қасиеттерінің ең нәзік, жеке электрондық қозғалыстарынан шығатын тұрақты сан. Оны нәзік құрылыш тұрақтысы атайды. Бұл арада ең негізгі үш бағаттағы тұрақтылар катысы орта өлшеуіш түрінде бас қосқан: 1) Планк тұрақтысы, ($h = \frac{h}{2\pi}$), яғни қуат өлшеуіші :

2) Жарық – Сәулे шапшаңдығы (C); 3) Электрон заряды үшкілі (C).

Осы тамаша катынастар табиғат сырының жалпы өлшеуіші деуге болады.

Қазіргі ғылымның осындай дәлді табысы Құранның жоғарғы өлшемді түсініктеріне сәндас, еселес дәл келуі кездейсок нәрсе емес. Бұл мәселе ерекше оралу керек. Бір өрнек ойласу үшін: әзіреше осымен бір тыныс жасаймыз:

$$329 * 2 = 548 + 110$$

Ал- рахман (арғагун =40) екі есе болады тең екі тасқа: 548- Ал- Яқут, 110-магнит (Fe_3O_4).

Тағы бір өрнек:

$$302 * 18 = 151 * 36 = 36(100+51) = 3600 + 1836$$

1836-Протон саны

100 қ

н

$$17^2 = 289 - \text{Ар-рахман}$$

Қырық сан.

Раббымның бергеніне сансыз шукіршілік. Ғаламның Шам шырағы Исламға Аллаh қуат берсін..... Амин!

Жер мен Көктің арасын жалғастырған Ай басы. Сол жөнінде Айdos....

АЙДОС

Он екі мүшел, он саусақ. Адам алдымен өзінді өзің таны дегенде алдымен аталатын осы екі сан.

Осы екі санның шығады қос Ай саны, ол өзі дос Ай саны, немесе Айдос саны:

$$12+10 = \begin{cases} 22 = 11*2 \\ 2 \\ (Ай) = \binom{1+10}{1+u} = 11 \end{cases}$$

Осы түсінік Жер мен Көк арасын жалғастыратын дәрежеде орын алады. ...

Оны біз Тұран Қақпасынан көрдік. Онда он екі мүшел жүлдyz топтарымен 7 кат көк арасы осы екі санмен жалғасқан, яғни 10 саусаққа 2 білек қосылған ол білектерде Ай мен Күн (2- сурет)

Осы өрнекті Құрандағы Алтын және інжү білезіктермен салыстыруға болады .

22- Ал-Хаж сүресінің 29- аятында былай деген: “*Иман келтіріп, ізгі іс істегендерді , астарынан өзендер агатын бақшаларға кіргізеді. Олар онда алтын және інжү білезіктермен безенеді. Ондағы күімдер де жібек болады* ”.

Аспан шықтарын інжү деп атау Құранда Жұкаб деп берілген (24- сүреде). Алтын болса, ол Күн мағаданы (металы). Жібек күім Тұт ағашы жөніндегі айтылғандармен байланысты ... аспан нұрының жердегі түрі деп білеміз.

Мұнда еске алатын нәрсе айтылған сүре саны (22) айтылған Айдос (Қосай = $11*2= 22$) санына дәл келеді. Оның үстінен мазмұн жағынан алып қарасақ хажылық парызы, мұсылмандар жол ғаламның ғажайып мұғжиза көрнісін елестетіп, еске түсіру жолы. Ол сонау Ал-Мисактан бергі сырдың күәсі. Оған пайғамбарлар куәлік етті, соған мұсылмандар куәлік ету керек.

“*Кім Алла тың белгілерін ұлтықтаса, күдіксіз ол жүректің тақуатығынан .... Аллаң жолында шынайы түрде құресіңдер. Сендерді сол таңдаады, мұсылмандар атады. Аллаң сендерге жәрдемші. Нендей жақсы жәрдемші* ” (48аят).

28-сүренің жиындық саны:

$$22 + \frac{31+11}{42} + 78 = 142 = 71 * 2$$

Бұл Жер мен Көк арасын жалғастырған өркеш сүренің мұқаттағаны:

$A+L+M = 1+30+40 = 71$ есі (ол екінші сүре : Бақара).

Ол сұнбіле саны 142, ол Ғутарад- Фараб – Айқызы саны: $71 * 4 = 284$. Оның бос саны сол айдос саны толық еселі : $22 * 10 = 220$.

Хаж = 11 = Ай екеуі сандас. $78 = 26 * 3$ сан үш есе темір хадид. Сонымен қатар ол арабша сан деген сөздің сандық мәні (ғадид = عدد = 78)

Ойлап қарасаңыз тамаша байланысты сол сүреден шығарамыз:

$$22+42=64; 78\pm64=\begin{cases} 142 \\ 14 \end{cases}$$

14- Ибраһим сүресі; яғни хажылық бастау есімі.

Тағы бір тамаша өрнек:

$$71\pm11=\begin{cases} 82 \\ 60 \end{cases}$$

82-қорғасын, жетінші, ақырғы аспан Санжар металы, 60-шенбер сан ---.- бастау сан. Ол да Санжар саны.

Екеуін көбейтеміз, мысалы 82 градус болса соны Минутқа айналдырамыз:

$$82 * 60 = 4920 = 123 * 40$$

Бұл бір өрнек саны түрінде : $e^{4,92} = 137$

Оның бір түсінігіне кейін ораламыз.

Ескерткіш заттармен, оларды еске алумен және ғылыми зерттеумен адам жүргегі иманға тақуалық табады. Құран сол ғылымның қайнар көзі. Жүрек деген сөз бен жеті деген сөз арабша сандас: қалаб بَلْقَ = сабиғ سَابِقَ = عَبْسَ = 132.

Осы сан айтылған Ай санымен, Айдос санымен, мүшел санымен сабактас:

$$12*11=22*6=132.$$

Осы сан мен Ай санын қарастырамыз: Айдың металы Күміс 47. Оны екі есе Аламыз болады $47*2=94$ Зам-зам. Осыған қайталаушы 48 санын (немесе $12*4=48$) қосамыз: $94+48=132$. бұл 48 $\text{خ} -\text{мукаттағат}$ түрінде жеті сүреде бар (40-46). Сонымен қатар аспан шырақтарын Құранда Ку каба بِلْ كَوْك деген (24-сүреде). Оның сандық мәні: Ку=26, кб =22, $26+22=48$.

Бұл арада Қосай саны, темір (хадид) саны, қайталама сан бас косты.

Тағы бір тамаша сан Жебрайыл періште Тәнірі тарарапынан алғаш рет пайғамбарымызға Хыра тауында уахи әкелгенде алғашкы сөзі: «оқы!- آرقا -деген. Оның мағынасы ғылыминаң бастау ғой....

Сандық мәндерін қосамыз: Жебрайыл -246, Ақра -302, болады:

$$302 \pm 246 = \begin{cases} 548 = 137*4 \\ 56.....(\text{Кун}) \end{cases}.$$

Бұл Ал-Якут سُوق ایل اسیл тас саны. (55-сүре, 58 аят).

Осымен байланысты тағы бір тамаша өрнек:

$$246*10=205*12=2460$$

Екеуін қосамыз болады: $4920=82*60$. Жоғарыда айтылған санға оралдық. Мұнда 205- сыйика (فَيَلِمْ شَيْنَدِي...).

Көктен түскен толық сан Жебрайыл хабары Жер мүшелінде шындықты береді.

Осы арада келіп бастапқы Айdos сандарына жеттік, Тұран қакпа өрнегіне жеттік.

54-сүре, Ал-Қамар (Ай), 55 аят. Жиыны болады:

$$54 + \frac{31+340}{371} + 55 = 480 = 48*10$$

Демек қайталама 48 осында. Тағы бір мысал:

$$54 \pm 22 = \begin{cases} 76 = 19 * 4 \\ 32 = 17 + 15 \end{cases}$$

76-сүре адам, 19 бас бата. Екінші сан бас намаз: 17- парыз, 15- суннет.

Осы сандардан айтылған ал-иақут санын былай алуға болады:

$$2(220+54) = 440 + 108 = 548 = 137 * 4.$$

$e^{246}/5 = 137$. һандас –ара саны 119 екені айтылды осыған белгілі 71 санын қосамыз, болады:

$$119 \pm 71 = \begin{cases} 190 = 19 * 10 \\ 48 \end{cases}$$

Екеуі де тамаша сан-190 ғалами бес тектің жиын саны, 48-қайталама сан Ку+Кб жеті хат көк мағынасында. Осы сандардан көптеген тамаша сырлы қатынастар табуға болады.

Бір ғана қатынасты еске алайық. Ал-Қамар саны 271. Осы санға Айдос санын қосамыз, болады:

$$271 \pm 22 = \begin{cases} 393 \\ 249 \end{cases}$$

Алдыңғы сан жеті хат көк металдарының жиынына тең:

$$47+82+29+79+26+50+82=393$$

Ай ғасы ғалам басы... Қос Ай =Айдос =Айбас...

Екінші санға жеке Ай санын қосамыз, болады:

$$249 \pm 11 = \begin{cases} 260 = 52 * 5 \\ 238 = 119 * 2 \end{cases}$$

Хамді саны, һандас саны....

Айтылған жеті метал санын екі еселесек болады бас бата саны: $393 * 2 = 786$.

Осы мән тоқтаймыз. Алаһға шұқір... Исламға қуат берे гөр Тәнірім. Әмин!

Жалғасқ һижра үшкілі.

Исламның қуат алған, Жаңадан жол салған ісінің басы нижра- Мекеден Мединеге көшу сапары. Осы сапар 622 жылы болған. Осының негізге алтып үшкіл жасадық. Оның бір жағы әулие саны Ал -рахман +Ал-рахим $329+289=618$, бір жағы Тұран саны темір сынар саны 620. Бұл өзі анау екі санның ортасы $=620=(622+618)/2$ Осы үшкілді бұрын келтірген Уахи үшкілімен салыстырдық. 25-суретте осыған сәйкес мәліметтер келтірілді.

Ал-нижраның екі саны, бір оның жылы -622, екіншісі оның аттық саны: 208- һижра. Осы екеуін қосамыз:

$$622 \pm 208 = \begin{cases} 830 = (52+31)10 - \text{Ал.Хамды} \\ 414 = \text{хут....12} - \text{мушел} - \text{Балық} \end{cases}$$

Мүшел басы 1-Хамал (Қошкар حُمَّل), оның саны 78.... Бұл өзі сан деген сөз عَدَد =78 (ғадад).

Мүшелдің бас – аяқ сандарын қосамыз болады:

$$414 \pm 78 = \begin{cases} 492 = 246*2(\text{Жебрайыл.саны}) \\ 336 = 48*7(\text{Ал – хармыс – Ыдрыс}) \end{cases}$$

Достар саны, қайталама жетілік. Осы санға нұр саны: $16^2=256$ байланысты.

$$256 \pm 208 = \begin{cases} 464 = 116*4 \\ 48 \quad (\text{ұстінде عَيْلَه}=116). \end{cases}$$

Ал-һижра саны мен халифалар саны арасында тімаша байланыстар байқалады.

$$4304 \pm 208 = \begin{cases} 4512 = 47*96 = 94*48 \\ 4096 = 256*16 = 16^3 \end{cases}$$

Екеуі де айтпай-ак түсінікті, айтылған сандар, он атты 16-Ара саны екі есе нұр, үш есе көлемдік оның үйіне ишрат. Бұл санды тағы ойласу керек. Бір мысал:

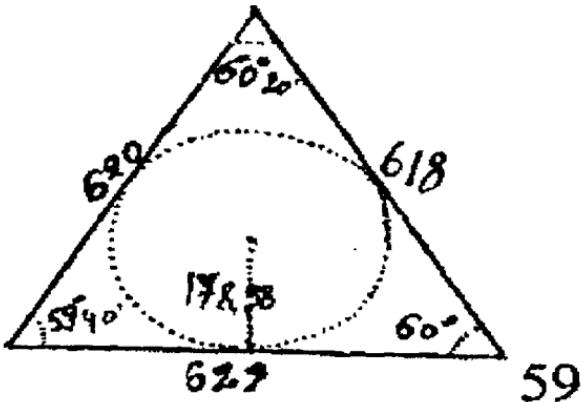
$$4096+848=4914+40=4944=618*4;$$

19.....786
НІЖРА ҮШКІЛІ

$$622 \text{ үшкілі} ; 208 \quad 622+208 = \begin{cases} 830 = (52+31)10 \\ 414 \end{cases}; \quad 60^0 20' = \begin{cases} 60^0 20' \\ 59^0 40' \end{cases};$$

$$256+208 = \begin{cases} 464 = 116*4 \\ 48 \end{cases};$$

$$9^0 101^0 55' + 60^0 20' = 162^0 15' = 78^0 5' + 73^0 10' + 11^0; \quad 162^0 15'*4 = 649^0 = 1360^0 + 28^0; \\ 289 = 17^2;$$

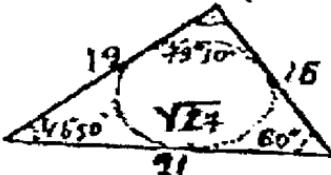
$$59^0 40' - 46^0 50' = 12^0 50'; \quad 38^0 10' + 12^0 50' = \begin{cases} 51^0 \\ 25^0 20' \end{cases}; \quad 25^0 20' = 190*4;$$

$$51^0 + 11^0 = \begin{cases} 62^0 \\ 40^0 \end{cases}; \quad 336+286 = \begin{cases} 622 \\ 50 \end{cases}; \quad (17\sqrt{27})^2 = 7803 = 1836 - 17/4;$$

$$208+78 = \begin{cases} 286 = 26*11 \\ 130 = 26*5 \end{cases}; \quad (210-47)*7 + 619 = 1141 + 619 = \begin{cases} 1760 \\ 522 \end{cases};$$

$$1760 = 440*4; \quad 522+414 = \begin{cases} 936 \\ 108 \end{cases}; \quad 4304+208 = \begin{cases} 4512 \\ 4096 \end{cases};$$

$$4512 = 47*96 = 94*48;$$

$$4096 = 16^3 = 256*16; \quad (17-\text{сурет Уахи үшкілі}). \quad x=31+5 = \frac{36}{26}$$

$$17^2 + 19*11 = 289 + 209 = 49 = (52+31)*6; \quad ; \quad 936 = 26*36; \quad 108 = 54*2;$$

$$498+382 = \begin{cases} 880 = 620+260 \\ 116 = 29*4 \text{ хамал} \end{cases}; \quad 620*2 = 622+618; \quad 622-208 = 414 - \text{хұт...} - 1 ..... 78 \quad - \text{мөт} \dots - 12$$

$$414+78 = \begin{cases} 492 = 246*2 \\ 336 = 48*7 = \text{Ал-харміс.} \end{cases}$$

25-сурет.

848- Темір қазық, 4914- перштегі саны, 40-пайғамбар саны (қайталама 48 санының бас сүресі). Мұнда Темір қазық түсінігін тікелей низкрамен байланысты алуға да болады: темір $640=622+18$; қазық 208 - низкрамен.

Кейінгі санға хамал санын қосамыз:

$$208 \pm 78 = \begin{cases} 286 = 26 \cdot 11 \\ 130 = 26 \cdot 5 = 80 + 50 \end{cases}$$

(өркеш суренің), (2 және 6 аят саны).

Аспандар металы (Тұран Қақпа).

Тағы бір көрнекі сан:

$$(21 \cdot 10 - 47)7 = (210 - 47)7 = 163 \cdot 7 = 1141.$$

Осы санға қосамыз Иман санын (619) болады:

$$1141 \pm 619 = \begin{cases} 1760 = 440 \cdot 4 = (62 + 26)20 \\ 522 = 414 + 108 \end{cases};$$

Ал-рахим санына қосамыз қазық санын: $19 \cdot 11 = 209$ болады.

$$17^2 \pm 19 \cdot 1 = 289 \pm 209 = \begin{cases} 498 = (52 + 31)6 = 83 \cdot 6 \\ 50 \end{cases}$$

немесе:

$$498 \pm 382 = \begin{cases} 880 = 620 + 260 \\ 116 = 29 \cdot 4 \end{cases};$$

Бұрыштар жағында да толып жатқан мәндер бар. Мысалдар:

$$60^\circ \pm 20^\circ = \begin{cases} 60^\circ 20' \\ 59^\circ 40' \end{cases};$$

$$59^\circ 40' - 46^\circ 50' = 12^\circ 50';$$

$$38^\circ 10' \pm 12^\circ 50' = \begin{cases} 51^\circ = 17^\circ \cdot 3 \\ 25^\circ 20' \cdot 3 = 76^\circ = 16^\circ 4 \end{cases}$$

$$\begin{aligned} 101^\circ 55' + 60^\circ 20' &= 162^\circ 15' = 78^\circ 5' + 73^\circ 10' + 11^\circ; \\ 162^\circ 15' \cdot 4 &= 649^\circ = 360^\circ + 289^\circ = 360^\circ + 17^\circ; \end{aligned}$$

$$51^0 \pm 11^{\circ} = \begin{cases} 62^0 \\ 40^0 \end{cases}$$

Бұл арада Тұран Қақпасы бұрыш жағынан оралдық.
Осы арада келтірілген өте қысқа мағлұматтың өзінде көп мәселе жатыр. Оларды талдау қолдан келе де бермейді. Бірақ жүрекке тиянақ боларлық, ой саларлық мәселе берілді.

Аллаһға шүкір. Бұл ойларды да қағазға түсірдім. Исламға пайдасы болғай! Амин!
عَنْ أَشْأَمْلِي

Ал-нижра түрінде ол болады: $31+208=239$. Енді соған келеміз.
Ал-нижра саны болады: $208+31=239$. Осы санды шындық саны мен қосамыз:

$$239 \pm 205 = \begin{cases} 444 = 37*12 \\ 34 = 17*2 \end{cases}$$

Тоғыстық ығысу саны замана саны тахул ت=444 шықты.
Мұнда ишарат сыр жатыр деп білеміз. Өйткені Ал-нижра қапарымен байланысты шындыққа жол ашқан замана басталады деген сөз шығады. 17- ол да сапар Ал-Асра саны. Әның есесі Қамар $17*20=340$, текшесі $17^2=289$ - ал-рахим. 37-шүре Ал-Сафат қатарға тұрған ол қатардың бір түрі, 12-мүшел сан, екеуінен тахул $37*12=444$. Екінші жағынан мына санға қараңыз:

$$239 \pm 161 = \begin{cases} 400 \\ 78 \end{cases}$$

400- төрт деген сөз, немесе Шамси –күн; 78-сан басы, жыл басы хамал; حرم

$$161 \pm 19 = \begin{cases} 180 \\ 142 = 71*2 \end{cases}; \quad 180- шенбер; 71-Сұнбіле$$

161-текшениң көрінбейтін жеті жиыны (13-суреттен қараңыз). 9-белгілі. Осыған бір оралу. 65- Ал-Талақ сүресінде бір сөз һар: حبّا Ахата деген, қоршаған мағынасында. Жеті хат көк кәне сондайлық жерді жаратқан Аллаһ. Олардың арасында Аллаhtың әмірі жүріп турады, сендерге бар нәрсеге құдыреті кететінін және әр нәрсені ішіне алған (қамтыған-қоршаған) йлімін білдіру үшін (12-ақырғы аят).

Осы аят жөнінде Ибн Хаббас: “мұнда жасырын бір сыр баρ” деген екен. Сол сырдың бір шеті айтылған Ахата сөзінде секілді. Оның сандық мәні 19. Ол сөзді Қад Ахата (طاح) түрінде алып екі еселесе Жебрайыл саны шығады:

$$(104+19)2=123*2=246.$$

Саусақ Асбағ= عبسا 163.

Саусағын санай білу деген зор мағыналы нәрсе. Осы санға 19 санын қосамыз:

$$163\pm 19 = \begin{cases} 182 = 91*2 \\ 144 = 12^2 \end{cases}$$

(91-Шамси –Күн екі есе), (12- мүшел шаршы).

Осы сан айтылған 161 санын қосамыз:

$$163\pm 161 = \begin{cases} 324 = 54*6 = 108*3=4*2*3 \\ 2 \end{cases};$$

(54-Қамари, 108-Қос Ай-Дос ай, Айdos).

Екі қолды-он саусақты жайып баталасу – достасу болмақ, яғни: $163*10=1630=(284+220)+(412+92)+622=284=71*4=$ Ғұтарад-Фараб, 220-оның дос саны екеуі болады 504. 412- Байт (үй Қағба), 92- Қағба, екеуі тағы сол дос санға тең: $412+92=504$.

622- Ал-һижра жылы. Осылардың ұлы достық екені тамаша... Ислам тарихында муһажарлар мен Аңсарлар достығына ишарат сынды.

Тағы бір тамаша өрнек Ал-һижрамен байланысты ғалами жұмбақ. Оны біз: “Ал-һижра хакиқат жолын ашты. Ай қамар ордасына орналасты” деп тұжырымдаймыз.

Ол өрнек мынау: $340=(239-205)10; 340*351=119340=34*54*65=65m_p=65*1836;$

340- Қамар-Ай, 351- оның үйі-ордасы, Ал-Саратан- Шаян-Қоян (ناطرس(=351).

Ал-һижра сапарында “Мадар Ал-Саратан” رادم атты астрономиялық –космологиялық даңғылды басып кесіп өткені мәлім. Мекенің ендігі 21^0 шамасы, Мединенің 25^0 шамасы. Ал-Сартандің $23^030'$ катысы: $(23,5-21):(25-23,5)=5/3$ (Ибраһим нотасы).

Мадар Ал-Саратан даңғылын бірге коссақ болады:
245+351=596.

Осы санды мынандай түрде Ал-һижрамен байланысты жазамыз:

$$239+357=596 = 239*2+118=478+118=596$$

немесе

$$239+246+111= 596;$$

246-Жебрайыл, 111-Микайл.

Даңғыл санын қосамыз халифалар санына:

$$4304 \pm 596 = \begin{cases} 4900 = 70^2 \\ 3708 = 36 * 103 = 618 * 6 \end{cases}$$

70-сүрекі Ал-Миғарж, ғалами саяхат. Аспан жолы шаршы дәреже түрінде. Ойлап қараңыз! Екінші сан ол күнде жаралған ғаламды ішіне алған Ал-рахман + Ал-рахим. Ал-һижрадан осындай ғибараттар бар.

Аллаһға шукірлік. Тағы бір ойдағы өрнек қағазға тұсті. Расын Тәнірім өзі біледі. Құранның муғжизасына барған сайын Иманың нығаяды, білімің артады..... Раббыңа жақындей берген сыйнды боласын.

Даңғыл санын бата санына қосамыз:

$$786 \pm 596 = \begin{cases} 1382 = 1000+382 = 618+382*2 \\ 190 = 19*10 \end{cases};$$

$$618 \pm 382 = \begin{cases} 1000 \\ 236 \end{cases}; \quad 596 \pm 236 = \begin{cases} 832 = 52*16 = 26*35 \\ 360 \end{cases};$$

(32-хамды), (360-шешебер саны).

Ғалами ғажап сандар тіркес-тіркес. Ал-һижраға қосамыз синам-өркеш;

$$239 \pm 151 = \begin{cases} 390 = 26*15 \\ 88 = 62+26 \end{cases} \quad (26-темір тас).$$

Тұран қақпасына оралдық. Осы жерде тағы бір ой салалық. Исламға Аллаһ қуат берсін! Амин! Туран қақпасы - Ал-һижра сапарының жалғасы.

Тұран какпасы Ал-һижраның жалғасы дегенде онда адымен Пайғамбардың сәлемі еске түседі, Арыстанбап еске түседі. Оның өзі мұның арғы жағындағы түрк халқы жөніндегі хадиске соғады. Оның бәрін қозғасақ әңгіме ұзап кетеді. Екінші жағынан ол мәселелер басқа кітаптарда да және осы кітап тарауларында айтылған. Соларды окушы есіне алу керек.

Бұл арада біз Тұранның бір данасы Абай атымен байланысты санды алғып, соны һижра жыл санына косамыз:

$$678 \pm 62 = \begin{cases} 1300 = 26 * 50 = 52 * 25 \\ 56 = 8 * 7 \end{cases}$$

Көріп отырсыз Тұран қақпаның темір (хадид) саны шықты, хамды саны шықты және бір Күн - یو= иум=56 саны.

Бұл 56 темір атомының ең көп, ең жоғары салмақ саны.
Екінші жағынан Қакпа санын былай жазуға да болады:

$$(80+50)10=1300=52*25.$$

Мұнда 80-сынап - екінші аспан – Ғұтарад Айқызы металы (Қақпаның екі босағасы –екі бас бармақ (2-сурет). 50- қалайы –алтыншы аспан – Муштари – Шоңай металы (Қақпаның екі маңдайша басы –екі атшақ саусақ). Екі 25 санынан:

$$\left| \begin{matrix} 5 & 2 \\ 2 & 5 \end{matrix} \right| = 25 - 4 = 21;$$

Оның тік бұрыш үшкіл бұрыштары:

$$2/5=0,4=\sin 23^0 35'.$$

Онан шығады:

$$23^0 35' * 2 - 38^0 10' = 47^0 10' - 38^0 10' = 9^0 = 540'$$

каснепті пешене жүлдyz бес бұрышы: он Ай (54- қамар)...

Осымен тағы бір аялдама болсын. Аллаңға шүкірлік! Ісіміз сәтті болғай! Амин! Ендігі сөз Қоспақ бұрыштар деген бір мәселеге арналады.

ҚОСПАҚ САНДАР –ҚОСПАҚ БҮРЫШТАР

Ондығы мен бірлігі аудыс келген екі екі орынды қоспақ сандардың бір нешеуін көрдік.

Мысалы:

$$\begin{array}{l} \left| \begin{array}{c} 84 \\ 48 \end{array} \right| = 64 - 16 = 48; \quad \left| \begin{array}{c} 71 \\ 17 \end{array} \right| = 49 - 1 = 49; \\ \left| \begin{array}{c} 52 \\ 25 \end{array} \right| = 25 - 4 = 21; \quad \left| \begin{array}{c} 41 \\ 14 \end{array} \right| = 16 - 1 = 15; \end{array}$$

$$\left| \begin{array}{c} 62 \\ 26 \end{array} \right| = 36 - 4 = 32;$$

$$\left| \begin{array}{c} 21 \\ 12 \end{array} \right| = 4 - 1 = 3;$$

Осылардың арасындағы бүрыштары, яғни қоспақ бүрыштары жөнінде бірер мысал. Сонын ішінен айтылған Тұран қақпамен байланысты алайық.

$$(80+50)10=1300=52*25,$$

$$\left| \begin{array}{c} 52 \\ 25 \end{array} \right| = 25 - 4.$$

Оның бүрышы болады:

$$\sin 23^{\circ}35' = 2/5 = 0,4; \quad 23^{\circ}35' + 66^{\circ}25' + 90^{\circ} = 180^{\circ}.$$

Екінші бүрыш:

$$\left| \begin{array}{c} 62 \\ 26 \end{array} \right| = 36 - 4 = 32;$$

Оның бүрышы:

$$1/3 = \sin 19^{\circ}28';$$

$$19^{\circ}28' + 70^{\circ}34' + 90^{\circ} = 180^{\circ}.$$

Осы екеуіне 7-суретте көрсетілген бір бүрышты қосамыз, болады:

$$19^0 28' + 23^0 35' + 42^0 57' = 86^0.$$

Ол болады:

$$86 \cdot 60' = 5160'$$

Онан мынандай өрнек:

$$5160 = 4914 + 246,$$

4914-перштегер саны, 246- Жебрайыл саны.
Осымен байланысты тағы бір өрнек:

$$2(78^0 5' + 66^0 25') = (144^0 30') \cdot 2 = 289^0 = 17^2,$$

289-Ал-рахим саны. Осы саннын шеңбер шеріктегін шығарамыз, болады:

$$289^0 - 90^0 \cdot 3 = 289^0 - 270^0 = 19^0.$$

Он тоғыз саны онан аяттар саны шығып жатыр:

$$19^0 \cdot 60' = 1140.$$

17- Ал-Асар – Фалами саяхат саны. Оның сыңары 71-А+Л+М = ۱۷ - бас мұқаттағат... Олардан шығады:

$$\begin{array}{r} 7 \ 1 \\ \times \ 1 \ 7 \\ \hline \end{array} = 49 - 1 = 48.$$

40-пайғамбар саны. Оны қосамыз: ал-рахим = $17^2 = 289$ санына, болады:

$289 + 40 = 329$ ал-рахман. Сонымен $329 + 289 = 618\dots$

$$17^2 \pm 71 = 289 \pm 71 = \begin{cases} 360, \\ 218 \end{cases}$$

Бұл ғажайып санды былай жазайық:

$$382 \pm 218 = \begin{cases} 600 = 60 \cdot 10 \\ 164 \end{cases}$$

360-шөнбер, $3/2 * 164 = 246$.

Қағбаның төрт бұрышын былай жазамыз:

$$90^0 + 90^0 + 90^0 + (71^0 + 19^0) = 360^0.$$

Кейінгі екі саннын шығады екілік егіз... Жауза Брас... яғни:

$$\begin{vmatrix} 9 & 1 \\ 1 & 9 \end{vmatrix} = 81 - 1 = 80$$

$$\begin{vmatrix} 7 & 1 \\ 1 & 7 \end{vmatrix} = 49 - 1 = 40$$

$80/40=2$; 91-Шамси-Құн, 71-Нұх, 80-сынап екінші аспан Ғұтарад-Фараб металы. Екінші сүре Бақара өркеш сүре. 19 саны да сол өркешпен байланысты. Ол бас бармақ, Тұран қақпасының екі босағасы. Ол он тоғыз Көктен түскен Қағбаның қара тасы. Яғни:

$$313 + 289 = \begin{cases} 602 \\ 24 \end{cases}$$

602-Құрандағы 19 сүренің жалпы саны. 24-тәулік саны, айналыс саны. $36/24=3/2$ - темір (Арай) ноқаты.

Аллаһтың бергеніне сансыз тауба. Ислам қуат бер! Біздерді мұсылмандық жолдан адастырма. Раббым Аллах! Амин! Осы айтылғандарды Қаф тауында жинақтаймыз.

ҚАП ТАУЫ – ҚАФ ТАУЫ

“Басы бар, аяғы жоқ бір керует.

Табарсың ұшырасса көп меруерт.

Үстінде қос мугаллақ қаратас бар.

Жігітке таба алмаған бір шерует.”

(Халық жұмбағы: Шешуі: – Қ (Қаф) әрпі).

Ислам тарихында “Қ” әрпіне зор мағына береді. Оның себебі көп болса керек. Оның бәрін талдау қыын. Бір мысал алатын болсақ, Тәңірі тарапынан келген ұлы кітаптың, яғни адамның бас міндеті...

Жер мен Көкті жалғастырған бірінші аспан Ай болса, онын да аты “Қ” әріпінен басталады “Қамар”. Құранда “50” сүре аты Қ (қ-100), аят саны 45. Жиыны болады: $50+100+45=195=15*13$.

Осы арада бірден айта кетелік. 195- саны 19-суренің мұқаттағат саны: كَوْنِيَّةُ – оның өзі екі санның көбейтіндісі: 13-Найзағай сүресі, 15-Тас сүресі.

$K=100$ санын бірнеше түрде жазамыз: $52+48=60+40=50+50=71+29=62+38$.

Осы екі сандар, бәлки “Қ” үстіндегі “қос мугалақ қаратас” болар, яғни үстіндегі басындағы екі ноқаты. Қос сандарды қарасаңыз терен мағыналы Құранда бар сандар.

Қазак тілінде де “Қ” әрпі зор мағыналы “Қар”, “Қара”, “Қарға”, “Қарауыл”, “Қармақ”, “Қышқаш”, “Қол”, “Қола”...

“Қ” әріпінің арабша таңбасы “басы бар, аяғы жоқ” яғни айналыс жүріс бейнесі, Ай орағы – аспан қайығы. Айдың ордасы (үйі) болып саналатын –Ал-Саратан (Шаян-Қышқаш-Коян). Онда да “Қ” әрпі және сол мүшел жүлдyzдың астрономиялық таңбасы айқаскан екі “ғ Қ “ деуге болады. (26-суреттің астында, шенбер ішінде).

Ол өз алдына бір мәселе. Енді біз Қафтауының өрнегіне келейік. 26-суретте Ал-Қамар сүре саны берілген: $54+371+55=480=48*10$ Осындағы екі санды алайық:

$$55 \pm 54 = \begin{cases} 109 \\ 1 \end{cases}$$

Осыған бас мұқаттағат санын қосамыз:

$$109 \pm 71 = \begin{cases} 180 \\ 38 \end{cases}$$

Жарты шенбер саны мен қос 19 саны шықты. Оның өзі мынадан туады:

$$71 \pm 19 = \begin{cases} 90 \\ 52 \end{cases}$$

Қағбаның (текшерінің) тік бұрыштары мен қатар хамды саны.

19.....786
ҚАМАР-ҚАП ТАУЫ

54-сүре -Ал-Қамар (Ай)

55-аят, $54+371+55=480=48 \times 10$

$$109; 109 \pm 71 = \begin{cases} 180 \\ 38 \end{cases}; 71 \times 2 = 142; 71 \times 4 = 284; 142 + 109 = 251;$$

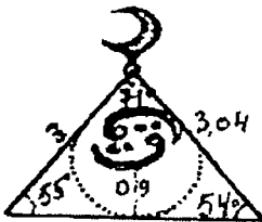
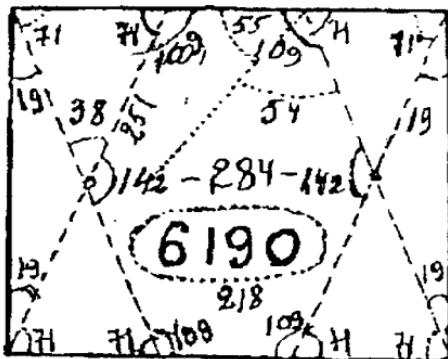
$$109 \times 2 = 218; 251 + 109 = 360; 71 = \text{ЖІ} \quad 71 \pm 19 = \begin{cases} 90 \\ 52 \end{cases}; 71 + 29 = 100;$$

$$5995 \pm 195 = \begin{cases} 6190 \\ 29 \times 200 \end{cases}; x^2 \pm 54x = \begin{cases} 5995 \\ 55 \end{cases}; 1)x = -27 + 82;$$

$$(x_1 = 55, x_2 = -109);$$

$$2)x = 27^+ - 28; (x_1 = 55; x_2 = -1); 54 \times 2 = 108; 55 \times 2 = 110; 55\text{-Ал-рахман};$$

$$55 + 329 + 78 = 462; 462 + 108 = 570;$$

$$195 \pm 19 = \begin{cases} 214 \\ 176 = (62 + 26) \times 2 \end{cases}$$

$$\text{АБЖД} = 1 + 2 + 3 + 4 + 10 = \text{Сұмбат}$$

$$50 \quad 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8 + 9 + 10 = 55;$$

$$45 \quad 100 \quad 10(2 + 3 + 4 + 5) = 140; 10(6 + 7 + 8 + 9) = 300; 100(1 + 2 + 3 + 4) = 1000; 195$$

$$195 \quad 100(5 + 6 + 7) = 1800; 100(8 + 9 + 10) = 2700;$$

$$\text{жыны: } 55 + 5940 = 5995 = 109 \times 55 = (54 + 55) \times 55.$$

26-сүрет. Қафтауы

26-суретте осы сандар көрсетілген. Онын ішінен “К” сандары да, ($71+29$). Сұнбіле сандары да ($71*2=142$), Фараб-Ғұтарад сандары да ($71*4=284$), зумруд ($\text{زمر}=251$) сандары да шығып жатыр. Тамаша үш санды бір үшкілге салдық: $710+550+540=1800$ (астынғы сурет). оның ішіне сыйылған шенбер өрісі: “9” (төғиз орынды шаршы) 16-сурет.

Ең тамаша нәрсе “К” сүре саны және онымен байланысты 19 саны:

$$195 \pm 19 = \begin{cases} 214 \\ 176 = (62+26)2 \end{cases}$$

(214- Жауһар саны), (26-темір тек, Тұран қақпасы).

Осы сандардың АБЖД есебіне байланысын көрейік. Араб алфавитінің 28 әрпі сегіз топқа (сөзге) бөлінген екені мәлім. Соның басқы сөзі АБЖД, оның сандық мәні: $1+2+3+4=10$. Екінші сөз қуаз, оның сандық мәні: $5+6+7=18$. Үшінші сөз хти, оның сандық мәні: $8+9+10=27$.

Алғашкы он әріп, жиыны: $10+18+27=55$. Онан әрі карайғы әріптердің сандық мәндері оннан, жүзден саналады. Олар сурет астында көрсетілген. Яғни төртінші сөз: $к\lambda\mu\eta=10(2+3+4+5)=10*14=140$; Бесінші сөз: $с\acute{c}с\acute{f}\phi=10(6+7+8+9)=10*30=300$, Алтыншы сөз: $қ\acute{r}и\acute{m}=100(1+2+3+4)=1000$; Жетінші сөз: $с\acute{h}\delta=100(5+6+7)=1800$; Сегізінші сөз: $с\acute{t}\varepsilon=100(8+9+10)=2700$. Барлық жиыны болады:

$$55+5940=5995=109*55=(54+55)55.$$

Осы санының Қамар санымен тамаша байланысы бар. Ол-Ай басы есеп басы, ғылым басы...

Осы санға “К” сүре санын қосамыз:

$$5995 \pm 195 = \begin{cases} 6190 \\ 5800 = 29*200 = 50/3*348 \end{cases}$$

6190- Көміл Иман саны. Яғни Иман-Таразы-619 он есе=6190. 348- шұғла. Онан шығады:

$$348*50=5800*3=17400;$$

АБЖД есебі жөнінде ислам тарихында талданған түсініктер бар. Солардан аз мәлімет келтіреміз.

Ту баста Адам атаға заттардың есімін үйреткен де олардың атаулары мен сандық мәндері қоса берілген. Мысалы темірді мынау ал-хадид (хадид) деп үйретсе, оның сандық мәні 26 деген түсінікте берілген болу керек деп білеміз. Жалғыз ол емес, жеті хат көк металдарды бас бата санын онан кейін, барлық ғылым негізін салған Үйдрыс пайғамбар ол есепті жақсы білген. Колданған деп білеміз. Мысалы оның бет тасы зумруд (زمرہ=251) Қамар сандарымен шеңбер жасайды:

$$54+55+251=360.$$

Бұл жөнінде көп мәлімет келтіруге болар еді. Брақ онда мәселе тым алыс кетеді. Бергі пайғамбардан ғибрат. Пайғамбарлар тарихында АБЖД жөнінде мынандай түсіндірме бар: А- Адами ғибадат, Аллаһының берген нығметі.

Б – Башарат, ғибадатты адамға зор бақыт –сүйінші.

Ж – Жаһад ету адами міндеті.

Д – Даламат табу адамға міндет. Онан кейінгі мынандай түсінік бар. Іуз – Адам атаның бидай шайнап күнәлі болуы. Хути – кешірім суралы; Калиман сол сұрау сөздері. Сағфаз кемшіліктен арылуды сұрауы. Тілектері қабыл болады. Мухаммад (F.C.) Құрметі үшін адам тазарып, кәмәләт тапқан.

Еске алатын бір нәрсе, Файса пайғамбар АБЖД есебін білген. Ол өзінің мұғалымдарына АБЖД есебін үйреткен. Сол арқылы оған тауыптық берген.

Осы мәліметтерді осаралап қарағанда жоғарыда көрсетілген АБЖД есебі мен 195, 19 сандарының байланысты болуы тегін емес секілді. Өйткені 19 сүре, Мариам, яғни Файсаның анасы, оның дүниеге келуі, 195-книғс сол сүренін мұқаттағаты. Екінші жағынан сол санының “К” сүре санына тең болуы, ол санының Ислам іліміне байланысты болуы. Соңан барып Иманға экелуі – бәрі біріне бірі байлансты. Ол “К” -100 санын пайғамбар санына қосамыз, болады ғылым саны: $100+40=140$.

АБЖД бойынша кілмін тілек кабыл болған сөз саны.

Гылыми заманының пайғамбарына иман келтірумен тоқталған.

Аллаһға шүкір. Расын Аллаһ біледі. Исламға пайдалы, қайырлы болғай!. Амин!

“К” әріпінің жоғарыдағы сипаттарына тағы бірнеше мысалдар келтіреміз. Соның бірі Қаус. Қазақша оны «Қараша Қаус» деп косарлап айтады. Оның терең сырты бар. Соған келеміз.

ҚАРАША ҚАУС

“Қараша желтоқсанмен сол бір екі ай.

Біреуі Қыстың басы, біреуі жай”.

(Абай).

Қыстың басындағы алғашқы қар қылауын қазактар қайтқан құстың қанаттуары деп атайдыны мәлім.

Арабша қаус деген сөздің жазылу түрі: سوق = Қаус. Демек оны Қаус дег те, Құс дег та оқуға болады. Аспандық мағна жағынан алғанда ол көктегі зат мағынасы болса керек: Құс, Қар, Қарға, Қыс, жұлдыз.

Арабша Қаус тоғызынышы мүшел жұлдыз тобы. Мағынасы Мерген. Қазақша ол Мешін жылына келеді. Оның көгі арабша Муштари, қазақша Шонай, шумерше Мардук, латынша Юпитер, грекше Зевс. Ертедегі бүтқа табынатын жалған діңдегілердің тәнірі осы. Оның гипстең жасалған адам бейнелес мүсініне табынған. Арабша – гипс – жибс- سبع. Гректердің Олимп тауының басындағы тәнірісі сол Зевс болған. Оның атының өзі сол гипс – Жибс деген сөзден шықкан деген пікір бар.

Шоңай Күннен кейінгі көктердің зоры. Қазактың Шон (улкен) + Ай дегені соны көрсетеді. “Қазак” деген сөз “Қыз – ақ” деген сөзден шықкан. Ол мергенге кез болған деген аңыздығы Шонайдың мекені Мерген осыған келеді. Оны біз басқа жерде талдағанбыз. Қазак Қаустың қожасын Шоңай дегені баба тұтқаны деуге болады.

Тұран қақпасында Қаус – сол маңдайша; Хут (Балық) – он маңдайша. Екеуі де Шонайдың үйі, аты жок (Атшак) саусактары. Жүкті қыз (Жауза-егіз) және Бикеш (Сүнбіле) екі босағада.

Қаус пен (мерген мен байланысты “К” әріпімен басталатын бір сөзді еске алайық. Ол Қаб (باق = $102=34*3$). Оның мағынасы Арка, арқалық, немесе күмбез, тәбе-тал тұс мағынасында. Тегінде Қаф-Қап- Қаб тауы деген түсінік, тіпті “К” әріпінің аты да соған байланысты болуы керек. Пайғамбарымыздың әр нәрсенің бір өркеші бар. Құранның өркеші (шоқтығы) Бақра сүресін дегені бойынша “Қаб” сол өркеш мағынасында болу керек.

Осы жөнінде бір аятты ойласайық. Хыра тауында Жебрайыл періште алғаш рет пайғамбарымызға көрінген, уахи әкелген. Сол көрініс былай айтылады: “*Ол құат иесі өз бейнесінде тұра тұрды. Ол жоғары көк жиекте еді. Ол жақындаған тәмендеді. Тіні садақтың екі басындаі, әлде жақынырақ. Сонда Аллаң құлына уахи ететін нәрселерін көкейіне салды. Оның көзінің көргенін көңілі жалғанга шығармады. Ал енді оның көрген нәрсесіне сендер таласасыңдар ма? Расында ол Жебрайылды екінші рет көрді. Тұрақтау ағашының жсанында. Оның қасында мәуа жәнаты бар*”. (6-15 аяттар, 53-сүре).

Онан тәмендеу тағы бір аятта жалған діндегілер жөнінде былай деген: “*оізға ғана ереді. Шын мәнінде құр ой шындық жағынан ешнәрсеге тұрмайды*”(28).

Мұнда көзбен көріп, бақылау, қорыту мен бос ойжота арасын салыстырып отыр. Осынан бір аятқа оралайық:

٩) دا وان يسوق بق نالف

Факана қаба Касаини Ау аднаң. Яғни: “*Tinni садақтың екі басындаі, әлде жақынырақ*” (халифа Алтай). Орысша аудармада былай деген: “*И был на расстоянии двух луков или ближе*” (И.Ю. Крачковский, Коран, 420 бет, 1963 жыл).

Аударма арасында айырма бар. Ол айырма алдымен “Қаусайн” деген сөзді екі түрлі түсінуден болып отыр деп білеміз. Мұнда сөздің түбірі Қаус – Мерген немесе садақшы, оның садағы. Оған екілік немесе қоспақтық жалғау ин... Демек оны екі садақ деп те ұғуға болады, немесе екі басты садақ мағынасында алуға да болады. Біздің ойымызша кейінгісі дұрыс, өйткені қос мүйізді зулқарнайын секілді, бас біреу-ак, мүйіз қоспақ.

Сайып келгенде: “Екі басты садактың арқасында, бәлки онан да жақын болады” немесе “Садақ өркешіндегі болады, бәлки онан да жақын” деген мағына шығады.

Аспандық мағына жағынан алып қарағанда ол мүшелдік есепке келеді. Қаус айы тоғызынышы ай, 9-сүреде айтылған. Зулхажа (хажылық ай), ол 30 күн, шенбердің 30 градусы: $30 \cdot 12 = 360$. Қамари есеп бойынша онан да кемірек, жақынырақ келеді: $354,36 : 12 = 29,53$ тәулік. Осы 53 – жүлдyz сүреде аталмыш жүлдyz атын “Ал-Шағри” ды қалай түсінеміз? Оны Ю.И. Крачковский “сириус” деп аударған. Ол төбет, яғни төбе от деген мағынада ма?

Ол үшін аздап АБЖД есебін қолданып қаралық. 9 аяттың сандық мәні болады:

$$80+20+1+50=151;$$

$$100+1+2=103;$$

$$100+6+60+10+50=226;$$

$$1+6=7;$$

$$1+4+50+10=65$$

барлық жиыны:

$$151+103+226+7+65=254+226+72=552=23 \cdot 24$$

Ал-Шағри саны:

$$31+300+70+200+10=31+580=611.$$

Осы сандардан көп мағына шығады. Алдымен басқа сөздің өркеш (санам مانس = 151) саны дәл келуі, онан кейін 103 алты еселесе $103 \cdot 6 = 618 = 329 + 289$ ал-рахман ал-рахим болуы тамаша. Өркеш саны мен А-Л-М саны болады:

$$151 \pm 71 = \begin{cases} 222 \\ 80 \end{cases};$$

(222-инсаф ғадалат), (80-сынап, екінші аспан, бас бармақ). Онан шығады:

$$618 \pm 222 = \begin{cases} 840 = \begin{vmatrix} 8 & 4 \\ 4 & 8 \end{vmatrix} = 64 - 16 = 48 \\ 396 = 36 \cdot 11 \end{cases}$$

Бір тамаша Каусин сөзінің өз саны:

$$166 \pm 60 = \begin{cases} 226 \\ 106 \end{cases} = 53 * 2$$

Екінші жағынан Каус санына Зумруд минерал санын қосамыз;

$$266 \pm 166 = \begin{cases} 432 = 108 * 4 = 54 * 8 \\ 100 = 50 + 50 \end{cases}$$

Ай саны, хақ саны, дәуір саны. Асыл тас ІІдырыс тасы. Алшағыр - Сириус ол да сол Мысырлық астрономиядан келеді. Тас пен Қаус арасы 100- “К”, ол да көрнекті нәрсе.

Ал енді Қаусаин санынан мынадай өрнек шығады:

$$4304 \pm 226 = \begin{cases} 4530 \\ 4078 \end{cases} = 151 * 307$$

Алғашқы саннан өркеш саны отыз есе. Бұл сырлы өрнек 30 бір сандық шенбөр бөлшегі дедік.....Арқалық садық бойындағ келді деген сөзге тұра келеді 4304- Халифалар саны. .... ойлап қараңыз!

Екінші санды жазамыз:

$$3400 + 678 : 340 * 10 + 679 = 4078$$

$340 * 10$ Қамар саны (он есе)

678- Абай саны...

Онан әрі қарай мынадай өрнекке келеміз:

$$\begin{aligned} 382 + 226 + 154 * 24 &= 608 + 3696 = 4304 \\ 608 = 19 * 32 &= 38 * 16. \quad 38 \pm 16 = \begin{cases} 54 \\ 22 \end{cases} \end{aligned}$$

Осы сандардың әр қайсысы зор мән ойлап қарапсыз!

Өркеш сүренің аят саны: $26 * 11 = 286$

Осы санға Қаусаие санын қосамыз:

$$286 \pm 226 = \begin{cases} 512 = 256 * 2 \\ 60 \end{cases}$$

Болады екі Нұр (256). Айырмасы басқы шенбөр басы (60).
Онан шығады: $226 * 2 = 286 + 166 = 452$

Осы санда мән бар.

Ол арабша табын - نبـتـ - Сабан деген сөздің саны = 400= m, 2= 6, 50=n

Оның мынадай түрі табана ئـابـتـ - сабан шөп – пішен дүкені болып табылады. Ал оның Жалқылық түрі табан жол – Құс жолы – Галактика мағынасында : دارـبـ آـلـ بـرـدـ تـابـانـ .

Сонымен Тұран Қақпасының маңдайша жұлдызынан Қаустан ғалами Құс жолына – Аспан жолына- мүшел жасына- Галактикаға келдік. Тегінде біздің халқымыздың , әсіресе татарлардың сабан тойы осы мағынада- Жолының негізгі теңелісі, Наурыздың саны болса керек.

Қазақша үлкен инені тебен дейді. .... оны ертеде көп елдер магнит тілі мағнасында қолданған. Мысалы арабша компас байт Ибра, немесе Күнбас. Бірінші байт – үй, Ибра – ине (هـبـاتـيـبـ) , яғни қорапты ине. Екінші қазақша Күнбағыс мағнасында.

Қазақша “Қырық өтірік” азызында айттылатын жылқышы тебені осы мағынада болуы керек.

Тағы бір керек зат Өркеш сүре Бакара Сиыр жылы (Сәуір). Ол екінші мүшел. Қаус мешін тоғызыныш мүшел. Екуінің арасы бес садақ, яғни $30*5=150^{\circ}$. Мысыр - Үйдірыс үшкілдің үшінші бұрыштары болады: Сұнбіле (Бикеш) – Жылан (6- мүшел). Сиырмен екеуінің арасы төрт садақ ($6-2=4$), яғни ол болады $30*4=120^{\circ}$. Онымен Қаус арасы болады үш садақ ($9-6=3$), яғни $30*3=90^{\circ}$. Жиыны: $150+120+90=360^{\circ}$, яғни сфера үшкілі: Олардың орталық ішкі жазық бұрыштары болады: $75+60+45=180^{\circ}$.

Мұнда Тұран Қақпасының бір жақтауы осы үшкілдің қысқа жағы болып шығады. Осы сынды үшкілді біз басқа бір мағынада суретте келтірген едік. Енді осыларды салыстыруға болады. Бұлар бірін – бірі толықтырады. Зумруд тастың аттық саны болады 251. Сол тастың екі саны қалай қабысады, соны қаралық:

$$286+266+226*2= 552+452= 1004= 251*4$$

Осының үстіне тағы Қаусаин санын қоссақ болады:

$$286+266+226*3= 552+678= 1230= 246*5$$

Шығады Жебрайл періште саны бес ессе. Мұнда тамаша нэрсе: Үш есе Қаусаин = Абай саны.

Енді бір тамаша қатынас қос мүйізben қос садақ сандарын қатыстыру. Дәлденкіреп айтқанда Ал- Шағри мен Ал- Қарнайн сандарын салыстыру:

$$611 = 441 + 170$$

Қосымша 441- Тұран тас саны,- 170- Қалам 53-сүренің жалпы жиын саны:

$$53 + 124 + 62 = 239$$

осы сан Ал-нижри сөзінің сандық мәніне тең, яғни $31 + 208 = 239$

Осыларды Ал-Шағри санына қосамыз, болады:

$$2(611 + 239) = 2 * 850 = 1700$$

Мұнда 85- сүре аспандық саты екені есте болсын. Екінші жағынан 850- Марих = Арай саны.

Соның жалғасы тағы бір сан:

$$611 * 2 + 239 = 122 + 239 = 1461 = 487 * 3 = 1020 + 441$$

1020 - Өгізхан саны (زوجو) = $1020 = 340 * 3$)

441- Тұран тасы, Қос мүйіз саны.

487 сан әулие үшкілімен алынған бір тамаша сан:

$$487 \pm 360 = \begin{cases} 847 = 7 * 112 \\ 127 \end{cases}$$

$$640 \pm 487 = \begin{cases} 127 \\ 153 \end{cases}$$

$$153 \pm 127 = \begin{cases} 280 \\ 26 \end{cases}$$

$$153 * 12 = 1836 = \text{пратон саны.}$$

$$847 \pm 153 = \begin{cases} 1000 \\ 694 \end{cases}$$

$$694+226=920$$

Қағбаға қайта ораламыз: Иман санын қосамыз; $169+611=1230=246*5$ Жебрайл саны.

Аллаһға шүкірлік. Исламға қуат берегөР Раббым. Расын Аллаһ біледі. Біздікі ойласу үшін. Қата кеткен жеріме кешірім сұраймын.

Мәселенің жалғасы “Қаус” үшкілінде.

Қараша Қаус мәселенің жалғасы ретінде Қаус үшкілі атты өрнек салып, сол арқылы кейбір тамаша ойларға жол ашпақпаз. Аллаһ қаласа төменде соған келеміз . 27-суретте белгілі 12-мүшел шеңбер (сыртындағы сандар), және олардың 7-хат көктепері (ішіндегі сан). Ортада Темір Қазық – Орхан таңбасы түрінде. Шеңбер ішіндегі Шаршы Тұран Қақпасы, үшкіл- Қаус үшкілі. Айтылған шаршы мен үшкіл екеуіне ортак 9- мүшел Қаус-Мешін, оның көгі 6- Мұштари – Шоңай. Үшкілдің басқа бір бұрышы екеуіне тағы ортак. Ол 6- мүшел Сұнбіле –Жылан, көгі 2- Ғұтырад – Айқызы. Үшінші бұрыш 2- мүшел Сәуір-Сиыр, көгі 3- Зуһра- Шолпан. Осы бұрыштардың сандық мәндері сурет астында кестеде берілген.

Пайғамбарымыздың Жебрейл періштені алғаш рет Хыра тауында көруі, онан кейін өзінің Аспандық сапарында Ал- Асралы-Ал- Михражда көргендегі осы Қаус ойымен байланысты түсініміз. Сол көріністегі, жоғарыда айтылған

ىن دلوا ن ي سوق ب اق ن اكف

“Фақана Қаб құсайын ау адни”, деген түсінік Қаус мүшел мен байланысты деп санап , сол бойынша есептер шығардык. Сол есептер айтылған суретте көрсетілген. Оны оқушы өзі де түсіне алады, тексере алады.

Сол есептерден мысалдар келтіреміз. Алдымен келтірілген аяттың сандық мәні.

$$251+103+226+72=556$$

Осындағы басқы сөз хадистағы өркеш сөзімен сандас: өркеш – санам- $151=$ مانس). Осы санда көктепер санына көбайтеміз:

$$151*7=1057=246+111+318+382$$

яғни ол болады төрт басшы періштелердің сандық мән жиыны.

Солардың ішінен ең басшысы Жебрайл санын алайық: $82 \cdot 3 = 246$. 82-Қорғасын саны, ол жетінші хат көктің металы. Ол Ақырғы көк, ол *сидр-мынтағи* ақырғы ағаш орны, ол Жебрейлдің мекені. Ол мекен орын кемінде үшкіл болу керек. Соны көрсету үшін суреттің сол жағына үшкіл салдық, ол Жебрайл үшкілі. Ағаш сидр саны $264 = 24 \cdot 11$ - тәулік Ай- саны. Осы санды қосамыз аят санына:

$$556 + 264 = 820$$

Демек, тағы сол Жебрайл саны. Айтылған Қаус үшкілдің мүшелдері мен көктерінің сандық мән жиыны тағыда Жебрайл саны:

$$918 + 426 + 1116 = 2460 = 246 \cdot 10$$

Пайғамбарымызды ертіп жұрген серігінің айқын ізін осыдан аңғаруға болады.

Сәуір (сиыр) мүшел бұрыштың жиын саны 918. Мұның өзі атом өзегі протон санының жартысы-бір мүйізі. Оның қос мүйізі болады.

$918 \cdot 3 = 1836$ = Мыр. Мұны біз бұрында әулие бұрыштан тапқан едік кой:

$$153 \cdot 12 = 1836$$

Осы екеуін байланыстыруды ойласу керек.

Осы санға қосамыз Қағба санын және Жебрайл санын:

$$918 + 92 + 246 = 1356 = 226 \cdot 6$$

Яғни Алты садак – Қаусаиын (226) шықты. Мұны қалай түсінеміз?

Бұл, біздің ойымызша Қаусқа қарсы жатқан, Тұран Қақпаның оң босағасына оралу, 3-мүшел –Жаузаға- Барсқа оралу. Оның көгі 2-Ғұтарад, -Айқызы-Фараб сандас $71 \cdot 4 = 284$. Ол оң қолдың бас барамғы. Яғни ол пайғамбарымыздың жұлдызы – Үйдрыстың жұлдызы.

Тағы бір тамаша сан Ал-Шағри жұлдыз саны 611... Осы санға ағырға ағаш санын қосамыз болады:

$$611 + 264 + 505 = 1480.$$

Осыған қосамыз корғасын санын кәміл екі түрінде:

$$1480 \pm 820 = \begin{cases} 2300 = 92 * 25 \\ 660 = 110 * 6 \end{cases}$$

Ойларсыз: $3^2+4^2=5^2=25\dots$ Мысыр үшкілі Үдрыс үшкілі
Масалас. 92- Мухаммед Қағба. 110- магнит тас $\text{Fe}_3\text{O}_4=110$.

Тағы бір тамаша сан Жебрайыл санына Абай санын қосудан шығады:

$$246+678=924=132 \times 7$$

Мұнда жеті –жүрек деген сөздер тоғысқан.

12*11=132 арабша жеті *сабиғ* және *жүрек* (калаб) сөздердің сандық мәні: оның үстінен Абай санында басты орында жеті. Бұл арада терең сыр жатыр. Біздің қорытындымыз әзірше Абай жолы-исламның хакімдік жолы ең тура жол деп білу.

Тағы бір екі мысал кестенің ортасындағы 6-мүшел Сұнбіле бұрышының санына келейік: 426 осыған қосамыз Қаусайын санын:

$$426 \pm 226 = \left\{ \begin{array}{l} 652 \\ 200 \end{array} \right.$$

Онан шығады:

$$652 \pm 348 = \begin{cases} 1000 \\ 304 \end{cases}$$

Бұрын кездескен сандар. Мысалы: $4304+304=4608=256 \cdot 18$,
256- Нүр саны.

Қауыс бұрыш саны $611+505=1116$ Аллаһға шүкір.

Басқаша айтқанда ағырғы орын мынтаңи саны мен Ал-Шағри жүлдіз саны 27-сурет кестесіндегі Кауыс жүлдіз бұрышының сандық жинағына тең. Оның мағынасын біз жетінші хат Көк жүлдізы деп алу керек. Оның арабша аты Зухал(45=جـ)-Санжар. Оған шынашқа саусақ дәл келеді. Олардың мүшелі -үйі 10-мүшел Жадди (Серке 17)-Тауық, және 11-мүшел Далу (Көнек -40) –Ит. Ол бұрыштар саны болады:

$$45+17=62, 45+50=95$$

Зұхал (Санжар) санын жүлдіз санына косамыз:

$$611+45=656.$$

Онан шығады:

$$656 \cdot 3 = 246 \cdot 8 = 1968.$$

246-Жебрайыл саны. Оған қосамыз Қаусайн санын:

$$246 \pm 226 = \begin{cases} 427 = 236 \cdot 2 \\ 20 \end{cases}$$

мұнда 236- саны –Күн фалакун نوكیف ن бол деді болды мағынасында. Ол сан өзі әулие санынан:

$$J + J^2 + J^3 = 618 + 38 + 236 = 1236;$$

$$1000\left(\frac{\sqrt{5}-1}{3} + \frac{\sqrt{3}-5}{2} + 5-2\right) = \frac{\sqrt{5}-1+3-\sqrt{5}+(\sqrt{5}-2)^2}{2} = (\sqrt{5}-1)1000;$$

Табиғат ғылымында ең зор орын алатын қатынас сан осы. Ол өзі текшелі өлшемді көлемдік сан. Осы санға Қағба санын қосайық:

$$236 \pm 92 = \begin{cases} 328 = 41 \cdot 4 \\ 144 = 12^2 \end{cases};$$

Оған сол қатыстың шаршылық түрін қосамыз:

$$382 \pm 328 = \begin{cases} 710 = 71 \cdot 10 \\ 54 \end{cases}$$

Оны былай жазуға да болады:

$$618 \pm 92 = \begin{cases} 710 \\ 526 \end{cases}$$

Онан шығады:

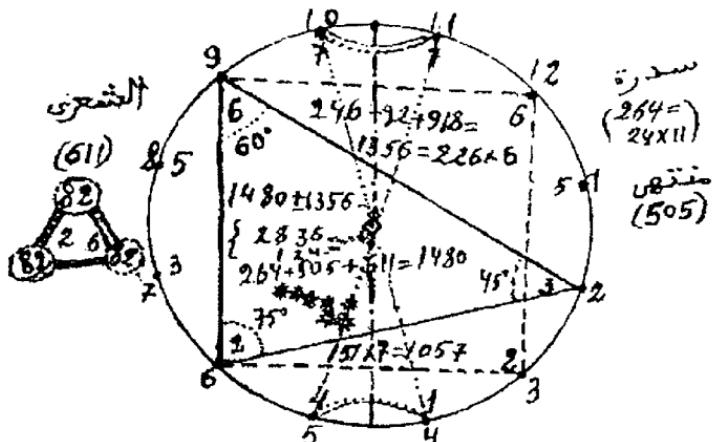
$$246 + 226 + 54 = 526; \quad 526 + 92 = 618.$$

Немесе

$$564 + 54 = 618 = 47 \cdot 12 + 54 = 94 \cdot 6 + 54.$$

ҚАУС ҮШКІЛІ

9. قوسم مکان ناب قوسین اواد، (53,9) 166= 254+226+72=556=(72)+(226)+(103)+(151); 556+264=820

$$43^0 + 60^0 + 75^0 = 15(3+4+5); 3^2 + 4^2 = 5^2 = 25; 92 \cdot 25 = 2300; (264 = 24 \cdot 11)$$

$$3^2 + 4^2 = 5^2 = 25; 92 \cdot 25 = 2300$$

Мүшелдер

Көктер

Жиын

الشعري (505)

سد وة (611) مفتاح

№	Арабша	Қазақша	Сан	№	Арабша	Қазақша	Сан
2	Саур	Сыр	706	3	Зұhra	Шолпан	212
6	Сұнбіле	Жылан	142	2	Fұтарад	Айқызы	284
9	Қаус	Мешін	142	6	Муштары	Шоңай	950

1014

1446

2460

$$3(556+264)=820 \cdot 3=2460=246 \cdot 10; 820+1480=2300=92 \cdot 25$$

27-сурет.

Әулие қатыстың бір тамаша түрі осы. Мұнда жылдық мүшелдік 12 Ай (47-күміс. Айдың металы... Пайғамбар сүресі) және бір Қамар Ай... 54-сүре). Ал-һижра жыл санымен осыны: қосамыз:

$$622 \pm 618 = \begin{cases} 1640 = 328 * 5 = (236+92)5 \\ 4 \end{cases}$$

“Болды, десе болды”, Аллаһының әмірімен болған істер. Қағба саны 92- пайғамбар саны. 5 парыз. Сонымен 618 санын: “12 Ай және Қамар Ай” деп білеміз. Кейінгі сан (54) ақырғы -жетінші көк (Санжар) санымен (45) Айна қоспақ яғни

$$\begin{vmatrix} 5 & 4 \\ 4 & 5 \end{vmatrix} = 25 - 16 = 9$$

$$5^2 - 4^2 = 3^2 \text{ яғни}$$

Үйдрыс үшкілі –Маслас (1070=١٠٧٠). Осы санға Кәміл сан, он санын ғашар (570=٥٧٠) санын қосамыз:

$$1070 \pm 570 = \begin{matrix} 1640 = 622 + 618 \\ 500 = 50 * 10 \end{matrix}$$

Осы сан 570=19*30 Пайғамбарамыздың туған жылы.

Ал-хадид он есе

$$(26+31)30=26*30+31*30=780+930; \quad 78\text{-сан}, 93\text{-таң}.$$

Ғаламның шам-шырағы сол. Зухал –Санжар Күнмен үялас. Олардың металдары:

$$82 + 79 = 161.$$

Бұл не сан? (13-суреттен қараңыз).

Зухал (Санжар) мен Қамар (Ай) айналық сандас дедік қой:

$$\begin{vmatrix} 5 & 4 \\ 4 & 5 \end{vmatrix} = 25 - 16 = 9.$$

Оны Ай мен Күннің алмасуы мағынасында білу керек. Осы түсінік олардың аспандық орындарынан белгіленген: Айдың көгі 1, мүшелі 4, Күннің көгі 4, мүшелі 5. Осы екеуіндегі 4 пен 5 айтылған сандарға дәл келеді. Мүшелді ерсілі-қарсылы есептеуден шығады: 45 немесе 54.

Ай ылғи Санжардың –Зухалдың екі орны (10 тауық, 11 ит)
Күн мен Айға қарсы жатыр: $10+5=15$, $11+4=15$;

Жиыны: $10+5=15$

$$11+4=15$$

$$21+9=30$$

15-тас Ал-Хижир тас, 30-отыз бап Оттарда. Осы төрт санның ортасында Темір Қазық. Демек Тұран Қапапсына қайта оралдық. 27-суретті қараңыз.

Пайғамбарымызға Раббым барлық аспан әлемін көрсеткен деген қорытынды шығады бұдан.

Ойлап қарағанда ғаламның ғажайып шебер, зор, күрделі құрлысына адамның қабілеті жетпек емес. Ол Иесінің өзіне мәлім. Раббымның бізге білдірген мағлуматы – ғажайып мұғжизасы біздің Иемізді тануға, оған шұбасыз иман келтіруге толық жеткілікті.

Біздің мақсатымыз сол, бізге керегінің өзі сол.

Аллаһға шүкір. Исламға қуат берсін. Амин!

ТӨРТ ТАҒАН мен ТЕМІР ҚАЗЫҚ

27-суреттің ортасында Темір Қазық. Ол арқылы төрт бұрышқа екі қиғаш (Қышқаш) сзыық өтеді. Ол бұрыштар он жақ астынан санағанда 1-ай (4-Мүшел), 4-Күн (5-мүшел), 7-Санжар -10-мүшел), 7-Санжар (11-мүшел).

Кек Шөміш –Жеті Қаракшының мандай сзығының үстінде – бас жағында Күн. Оның 5-мүшелі Асад (Арыстан) –Ұлу, екінші басында 11-мүшел –Далу (Көнек)-Ит. Басқы –тұрақты қарауыл сзыық осы (Арыстан-Ит). Қышқыштың екінші сзығы 4-Саратан (Шаян)- Қоян, 10-Жади (Серке) Тауық. Аспан әлемінің тірек төрт тағаны осы. Оның ортасында айналыс білігі Темір Қазық.

Осы төрт таған мүшел бұрышымен Темір Қазық сандарын салыстырып қаралық.

1-Қамар =340, 4-Саратан=320, $340+320=660$.

4-Шамси=400, 5-Асад=65, $400+65=465$.

7-Зухал=45, 10-Жади=17, $45+17=62$.

7-3ұхал=45, 11- Даlu=40, 45+40=85.

$$830+442=1272$$

Темір =640, Қазық=208; 640+208=848.

Осы екі санды қосамыз:

$$1272 \pm 848 = \begin{cases} 2120 = 53 \cdot 24 \\ 424 = 53 \cdot 8 \end{cases}$$

Демек:

$$\frac{1272+848}{1272-848} = 3.$$

Бұл өзі үш тағанға (Күн 91) сәуле – тұрақ белгісі: $91 \cdot 3 = 273$ -
Арабша арбағ =273 төрт. Абсолют нөл. Төрт тағанның үшкіл
тірегі деген сөз шығалы. Ол мүшел: $3 \cdot 4 = 12$.

Екінші бір тамаша айтылған екі санды тікелей салыстыру.
Онан шығады:

$$\frac{1272}{848} = 3/2$$

Бұл бір жарымдық: $1+1/2=3/2$ табиғат ғылымында негізгі
заң. Ол Арай (бесінші аспан) нотасы, оның тегі темір, мүшел
үшкіл-темір үшкіл. Себебі:

$$\frac{180 \cdot (12-2)}{12} = 150.$$

Ал екі темір тек Арай (екі орган қол және Темір Қазық
үшеуінің бұрышы: 150^0 (1-мүшел Тышқан), (арабша Хамал) 8-
мүшел Қой (арабша Гакраб). Басқаша айтқанда онды солды екі
құрбандық қой. Темір-болат пышақ ишараты.

Тегінде “K” әрпі, оның сүресі осы мәселеге соғатын түрі бар.
50-сүре, K=100, 45 аят саны. Сонан шығады:

$$50+100+45=195.$$

$$50+100=150;$$

$$(100+45)2=145*2=290.$$

Мариам—ғибадат етуші. 150 доға түрінде болады әулие сан қатысы, яғни:

$$\frac{150*n}{180} = \frac{5*n}{6} = \frac{3+\sqrt{5}}{2} = 2.618.$$

Осы занға сүйеніп бір есеп шығарамыз. Атом өзегі протон салмағын бір жарым есе түрінде аламыз, осі болады:

$$\frac{1836*3}{2} = 910*3 = 2754.$$

Осы санды періштелер санымен –космос санымен ($91*54=4914$) қосамыз:

$$4914 \pm 2754 = \begin{cases} 7668 = 108*71 \\ 2160 = 108*20 \end{cases}$$

Оны былай жазалық:

$$108*71=54*142;$$

54-Қамар, 142- Сұнбіле (Бикеш). Толық түрінде: $91*54+1836*3/2=54*142$.

Қандай тамаша сандар қалай қабысқаны ғажап – муғжиза. Мынаны бір ойлайық:

$$108*17=1836= m_{\text{пр}}$$

$$108*71=4914+3/2 m_{\text{пр}};$$

$$\begin{vmatrix} 7 & 1 \\ 1 & 7 \end{vmatrix} = 49-1 = 48;$$

$$71-\Lambda+\mathrm{L}+\mathrm{M}$$

Тағы бір тамаша нәрсе екі сан арасындағы бұрыш:

$$2754 = \cos 55^{\circ} 55' = 0.5604$$

Онан шығады:

$$101^{\circ} 55' + 55^{\circ} 55' = 46^{\circ} 00' = 46*60 = 2760 = 92*30.$$

Қағба, отыз бап немесе

$$55^0 55' * 2 + 38^0 10' = 111^0 50' + 38^0 10' = 150^0.$$

Айтылған бұрышқа оралдық. Ойлап қараңыз! Осы бір жарымдық санды мына түрде жазамыз:

$$54 * 51 = 2754.$$

Онан шығады:

$$54 \underline{+} 51 = \begin{cases} 105 = 15 * 7 \\ 3 \end{cases}$$

Осымен байланысты екі санды салыстырып қараймыз:

$$19 \underline{+} 17 = \begin{cases} 36 \\ 2 \end{cases}$$

немесе:

$$19 * 17 = 323.$$

Осы санға Қағбаның қара тасын қосамыз:

$$323 \underline{+} 313 = \begin{cases} 636 = 53 * 12 \\ 10 \end{cases}$$

53- жүлдyz аржағында бір өрнек жатыр. Ол осы 51-сүре атымен Себелес шашушыларды атадық.

Ал-Зариат деген сөзді ал-Зират деген сөзді қазақша аудармада ұшыраушы, себуші жел, жаңбыр мағынасында алған. Ол дұрыс. Сонымен қатар оны онан ірі денелерге немесе онан майда заттарға да қолдануға болады ғой. Айтайық аспан шырақтарына, немесе атомдарға.

Осы мағнада алғанда бұл сүреде ғалами мағна бар деген ой келеді. Сонымен байланысты бұл сүре 17 санының еселігі, яғни: $17 * 3 = 51$.

Осы сан Құранда алты рет қайталанған: $1734 + 51 + 68 + 85 + 10 = 357 = 246 + 111$

Бұл алты сүренің жалпы басқы сандық жиыны:

$$17 + 293 + 0 + 111 = 421$$

$$34 + 63 + 0 + 54 = 151$$

$$51 + 1343 + 0 + 60 = 1454$$

$$68 + 201 + 50 + 52 = 371$$

$$85 + 242 + 0 + 22 = 349$$

$$102 + 1152 + 0 + 8 = 1262$$

$$357 + 3294 + 50 + 307 = 4008$$

Осы санды мынандай түрде бір жазып қаралық: $4008 + 151 \cdot 6 = 4008 + 906 = 4914 = 91 \cdot 54$. Бұл арада бір жұмбақ.

Айтылған он жетілік сандардың екіншісі 34, оның сандық мәні сабы 63, пайғамбар жасы, оның аят саны Ай (Қамар -54) саны. Оナン шығады: $34 \cdot 54 = 1836 =$ т протон. Яғни атомдық өзек саны: сүренің жиыны: санам=151 (Өркеш). Осы өркеш елшеуішті сүрелер санына көбейтеміз, болады: $151 \cdot 6 = 906$. Осы санды сүрелердің жалпы жиын санына қоссақ болады тен ғалам (Ай*Күн) санына (4914)-перштеге санына. Оны қалай түсінуге болады? Оны түсіну үшін аят-хадистан мәлімет керек және қазіргі ғылымнан дәлді дәлелдер іздеу керек.

Тәнірім өзінің жаратқан ғажабын мұғжиза ғаламын өзінің сүйген құлына аралатқан, көрсеткен, білдірген, жарылқаған. 17-сүре Ал-Асра соның басы. Сол дүние, сол көрініс, сол білім, сол ғылым- Құранның барлық бойына таралған. Ойлап қараңыз. Жер мен көк арасындағы қатынастың екі бас перштегері (Жебрайл мен Микайл) сандары ($246 + 111 = 357$) айтылған Құранда он жетілік сандар жиынына тен. Ол әрине кездейсоқ емес.

Пайғамбарымыздың сондағы көрген білгендерін қазіргі ғылым растауда. Осыған мысалдар келтіреміз.

Себу – шашу деген сөздің арабша мағнасы кең.

Алдымен солардың негізгі әріптерін, жазылу түрлерін қаралық.

Ал-Зариат.. تايراذل اورڈ- شашушылар, заруа.... себелеу. Бұлар 51- сүредегі түрлері. Жалпы сөздіктे себу – шашу – тарау мағнасында былай жазылады: *базара-* رذ; *баддад шаттات*.

Сәулениң себілу- шашырау мағнасы болады: *баддад ал-суа* ... ددبلار. Осылармен катар еске алатын бір мәселе арабша атом- заре - مزد، атомдық – зари - زاره .

Қазак тілінде зәре –заредей деген сөздер өте нәзік –ұшқын мәғынасында. Тегінде электрлік, электрондық заряд деген сөздің түбірі осыдан болуға ықтыймал.

Осы жағынан алып қарағанда заруа, зари деген сөздердің тегін бір деп қарauғa болады. Олардың сандық мәндері болады:

$$\text{зая-} \ddot{\text{ذ}} = 907,$$

$$\text{Зари-} \ddot{\text{ذ}} = 910$$

Осылар жөнінде ойластыру үшін 28- суретті шолып өтелік. Онда ең басты жаңа ұшкіл жақтары:

$$\sqrt{1454} + \sqrt{1300} = \sqrt{2754}; \text{бұрыштары: } 43^0 24' + 46^0 36' + 90^0 = 180^0.$$

Мұны 51- сүре аты бойынша: “АЛ-Зариат” ұшкіл деуге болады, өйткені басты сан 1454 сол сүренің жиын саны. Оған косамыз Хамды- темір санын:

$$1300 = 26 * 50 = 52 * 25.$$

Екеуінің жиыны болады

$$1454 + 1300 = 2751 = \frac{3}{2} * 1836$$

біржарым еселік протон саны, яғни атомның өзек саны.

Демек бұл арада магниттік (темірлік), электрон зарядтық, атомдық, бір жарымдық зандар бас қосқан.

Сол ұшкілге белгілі екі ұшкіл бұрышын жалғастырамыз.

Оның бірі аспандық – ғаламдық (періштерлер) санының бұрыштық түрі:

$$\frac{91 * 54}{60} = \frac{4914}{60} = 81^0 54'.$$

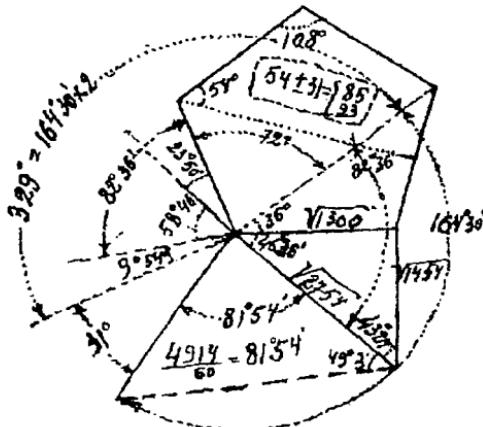
Екіншісі белгілі бес бұрыштың үштен бірі $\frac{108 * 2}{3} = 36^0 * 2$

(яғни бір жарым Қамар бұрыш) болады:

$$46^0 36' + 81^0 54' + 36^0 = 164^0 30'.$$

51+1343660=1454   *المسوقة الذريات*

$$907 \pm 329 = \begin{cases} 1236 = 618 \cdot 2 \\ 578 = 289 \cdot 2 \end{cases}; \quad 329 \pm 289 = \begin{cases} 618 \\ 40 \end{cases}; \quad 907 = 618 + 24 \cdot 7 = 786$$

$$618+382+454=1454; \quad 91 \cdot 3=273; \quad 91 \cdot 6=546;$$

$$618+92=710=71 \cdot 10; \quad 164^030'; \quad 546+454=\begin{cases} 1000 \\ 92 \end{cases}; \quad 2(454+273)=1454;$$

$$329+31=360; \quad 85+242+22=349=[\text{مسوقة}]... \quad \text{المرجع}\ \text{الموافق}$$

$$9^054'=594=54 \cdot 11; \quad 49^03'+42^057'=92^0;$$

$$1454 \pm 1300 = \begin{cases} 2754 = 3/2 \cdot 1836 \\ 154 \end{cases}; \quad 360 \pm 349 = \begin{cases} 709 \\ 11 \end{cases};$$

$$907 \pm 709 = \begin{cases} 1616 \\ 198 \end{cases}; \quad 349 \pm 329 = \begin{cases} 678 \\ 20 \end{cases}; \quad 198 \pm 92 = \begin{cases} 290 = 29 \cdot 10 \\ 160 = 53 \cdot 2 \end{cases};$$

28-сурет.

Осы санды екі есепеп, оған бас буын сан бұрышын, яғни $A + L = 31$ бұрышын қосамыз, болады шенбер:

$$164^030' \cdot 2 + 31^0 = 329^0 + 31^0 = 360^0$$

Есте болсын 329- Ал-рахман саны.

Заруа санын осыған қосамыз:

$$907 \pm 329 = \begin{cases} 1236 = 618 * 2 \\ 578 = 289 * 2 \end{cases}$$

Онан шығады:

$$329 \pm 289 = \begin{cases} 618 \\ 40 \end{cases};$$

618-Ал-рахман-Ал-рахим, 40-пайғамбар саны.

Онан шығады:

$$618 + 24 * 7 = 786;$$

$$618 + 382 = 1000;$$

Демек:

$$618 + 382 + 454 = 1454,$$

Онан қарай шығады:

$$546 \pm 454 = \begin{cases} 1000 \\ 92 \end{cases}$$

Онан шығады:

$$2(454 + 273) = 1454$$

$$618 + 92 = 710 = 71 * 10 \text{ (А+Л +М).}$$

Бұрыштардан шығатын қосымша сандар: $58^0 46' + 23^0 50' = 82^0 36' = 46^0 36' + 36^0$

Мұнда $58^0 46'$ әулие үшкілдің орталық бұрышы, $23^0 50' = 101^0 55' - 78^0 5'$ маржан бұрышы.

$$9^0 54' = 594 = 54 * 11 \text{ (Айдың айнасы). } 49^0 3' + 42^0 57' = 92^0;$$

$$54 \pm 31 = \begin{cases} 85 \\ 23 \end{cases}$$

85-сүре .. Ал-Бружд...[۲۲] – ۸۵۲۲- аят

$$85 + 242 + 22 = 349$$

Онан шығады:

$$360 \pm 349 = \begin{cases} 709 \\ 11 \end{cases}$$

$$907 \pm 709 = \begin{cases} 1616 = 16 * 101 \\ 198 = 18 * 11 \end{cases}$$

$$198 \pm 92 = \begin{cases} 290 = 29 * 10 \\ 106 = 53 * 2 \end{cases}$$

Сандардың ғажабын ойласу керек. Әзірші бір ғана сан еске түседі :

$$349 \pm 329 = \begin{cases} 678 \\ 20 \end{cases}$$

Бұл жақсылыққа ишарат деп білеміз. Расын Аллаh біледі.

Енді бір тамаша мәселе атомдық санда: $\frac{91}{20} =$ зари = 910

Мұның өзі жеті хат көк орталығы Адам Жұлдызы Шамси Күн санының камалат түрі: яғни $91 * 10 = 910$

Біз көрдік оның басқа еселерінің қалай қабысқанын: $91 * 3 = 273$, $91 * 6 = 546$

Енді оның ең жоғарғы түріне келдік; Адам және оған арналған жұлдызымен болады :

$$91 \pm 45 = \begin{cases} 136 = 17 * 8 \\ 46 = 23 * 2 \end{cases}$$

Бұл сандардың мөрі: $\left| \frac{91}{19} \right| = 81 - 1 = 80$, $\left| \frac{54}{45} \right| = 25 - 16 = 9$

Ай- адамның айнасы, Күн Жұлдызы. Атомдық дәрежеде жаңаңдан заттар пайда болуы сол жұлдыздық түсінік деп білеміз. Заруа- Зари түсініктерін осы мағннада ұғамыз.

Осы жағынан алып қарағанда 17 санының кейбір ерекшеліктерін еске ала кетелік.

Алдымен пейіштен шыққан ас тұзының құрамында 17- элемент хлор (Cl). 11- элемент (Ай элементі) – натрит екеуді әдемі текше бейнелі тұз құрайды: (Ас тұзы Na Cl= $11 + 17 = 28$. Алфавит - әріп саны, төрт жетілік саны: $7 * 4 = 28$. Пейіштен шыққан екінші зат темір болса (хадид), бұл да сонымен бейнелес – текше және сол топқа жататын зат саны- никел саны Ni=28) Арабша музыкалық дауыс 17 бөлшектен тұрады (басқа елдерде 10,12 бөлшек).

Геометрия һандас ғылымында 17- жөнінде екі мағлұмат бар. Оның бірі жазық бетке өлшемдес тек 17 түрлі ойыс -өрнек – орнамент түрін алуға болады еken. Екіншісі, тегінде соған байланысты болар, Гаусс әдісі аталады. Ол әдіс бойынша тұзу көп бұрышты бейне салу қаралған. Шенбер сыйғыш (циркулмен) және тұзу сыйғыш пейт тұзу көп бұрышты сыйзуға мынадай өрнек керек болған осы

$$P = 2^{2^k} + 1$$

өрнек бойынша шыққан сан жабайы сан болса, айтылған әдіс бойынша сол санды түзу көп бұрыш сызуға болады екен. Оның негізгі шенберді тең бөлшекке бөлуге сүйенеді. Оның өрнегі мынау: $2^n - 1 = 0$

Жоғарыдағы өрнекте $K = 1$ деп алсақ болады.

$$P = 2^{2^k} + 1 = 2^2 + 1 = 4 + 1 = 5$$

Яғни түзу бес бұрышты сызуға болады. Оның бейнесін Әл-Фараби берген. Оның бұрыштары болады 108 (28- суретті қараңыз). $K = 2$ деп алсақ болады.

$$P = 2^{2^k+2} + 1 = 2^4 + 1 = 16 + 1 = 17$$

Демек, айтылған 17 бұрышқа келдік. Ерте замандардан адам баласы айналдырып келе жатқан ғылыми бір жұмбақ осылай шешілген. Мәселенің маңыздылығын анғарту үшін айта кетелік, осы әдістің бейнесін Гаусстың бет тасына сыйған.

Бұл әдістің негізін ойлап қарағанда тақ сандарды зерттеу мәселесі шығады. Оның өзі өркеш хадисынан шығатыны көрініп түр. $16, 42$ жұп сандардың негізі. Ол ара саны, ол $\sqrt{16 \cdot 42} = 256$. Оның ортасына бірлік өркеш қойылады: $16+1=17$. Оның аты шенберді 16 бөліп, ортасы арқылы бір сызық жүргізіп, сол арқылы бір қосымша жақ қосып 17 бөліп шығуға болады. Мұның негізгі мағнасы Әл-Фараби әдісімен табылады.

Мұндағы есте болатын нәрсе сәуленің түзу сызық бойынша және шенбер бойынша тарауы ең негізгі тарау жолы ғой. Сол бойынша ойлағанда айтылған бейнелерде зат пайда болуда басты орын алған деуге болады. Мысы осы екі санның ($K=1,2$ сандарының) бірінің бұрыш адымының екіншісінің бұрыш санына көбейтелік, яғни бес бұрыштың бұрышын он жеті бұрышқа көбейтелік $108 \cdot 17 = 1836$ яғни протон саны шығады. Оны былай жазамыз: $36 \cdot 51 = 1836$. Шенбер саны 51 есе, яғни шашылу – себілу тарау мәселесі осында көрініп түр.

Осы санды арабша арбағ (төрт- ۲۷۳ = 273) санына қосамыз:

$$273 \pm 51 = \begin{cases} 324 = 54 * 6 = 108 * 3 \\ 222 = \text{инсаф (гадалат)} \end{cases}$$

Арбағ санын былай жазамыз: $91 * 3 = 273$ яғни шамши (Күн санының үшкілі). Сонымен бірге ол төрт деген сөз. Мұнын өзі тамаша жұмбак сан. айта кетелік жылылық (температура) өлшеуде бұл күндегі ғылымда оны Келвин өлшеуіші шкаласы дейді. Оның мәнісі 320 жылуда мұз ериді. Онан әрі қарай төмендете берсе зат қозғалмас қалпына келеді. Онда температура $273\text{ }^{\circ}\text{C}$ – яғни абсолют нөл болады. Ол өлшеу бойынша судын қайнау температурасы болады $373\text{ }^{\circ}\text{C}$, яғни Целсия өлшеуішінен айырмасы $273\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Осы арада келіп бұл күндегі физика-математика ғылымдарының дәлді қорытындылары 51 санының өзгешелігін көрсетеді.

Осылармен байланысты тағы бір сан қиас ($سأيّف = 171 = 19 * 9$) саны.

$$273 \pm 171 = \begin{cases} 444 = 37 * 12 \\ 102 = 34 * 3 \end{cases}$$

Бұл белгілі ығысу (тоғыс ығыс) саны- тахул ($\text{تاخُول}=444$).

Жоғарыда көрсетілген 51-сүре санын былай жазамыз:

$$1454 = 1000 + 454 = 382 * 3 + 154 * 2$$

Мұнда 454- Мухаммад расул Аллаһ деген сөздің санына тең. Мын бас сан. $618 + 382 = 1000$. Ал 154 сан Қадиши ертедегі деген сөздің сандық мәні. Онан шығады:

$$382 \pm 273 = \begin{cases} 655 = 131 * 5 \\ 101 \end{cases};$$

$$231 * 6 = 786 -$$

бас бата саны. Осы сынды бағытпен талай өрнектер табуға болады.

Шындықты Аллаh біледі. Шүкірлік етемін. Кешірім сұраймын.

Исламға хайыры болғай. Амин! 18/8-1994.

Жоғарыда айтылған 17 бұрышты өрнектің сыйы ретін, онымен байланысты мәселе төменде.

ӨРКЕШ ҚИАС –ТӨРТ МИРАС

Жоғары тараудағы “Ал-Зариат” мәселесі, аспан сапары мәселесі ғажайып сырларға толы. Олардан, Аллаh қаласа бірнеше мысалдар келтіреміз.

17- сүрөде аспан сапары хабар етіледі. Ол тағы кейін қайталаңады.... Онда пайғамбарымызға ең алғаш көрінген көріністер елестеледі. Ол алғашқы көріністер 96-сүренің басында айтылған. Осы екі сүрені қоссақ болады:

$$96 \pm 17 = \begin{cases} 113 \\ 79 \end{cases}$$

Алғашқы санды сүре 113- Ал-Фалак, екінші санды 79-сүре: ал-Назіғат.

Осы сөздердің мазмұндары жөнінде: фалақ – = فَالْفَلَق. сөзін аудармашылар ”Таң“ деп алған. Бірақ ол тек қана таң емес фалақ деген сөз негізінде жарылу, щашылу, бөлшектену, ыдрау, ұшқын мағынасына да келеді. Расында таң дегенді арабша алдымен фажар немесе сахар деп алады. Демек, фалақ пен зариат арасында мағыналас түсінік бар секілді.

“Назіғат” сөзін алып қарайық. Оны аудармашылар жұлдызы, суырушы, таратушы мағынасында алады. Оны әмір орындаушы періштелер, немесе жел, бұлт, жұлдыз жан, жау мағынасында түсінушілер.

Бұл сөздің де айтылған зариғат сөзіне жақын келетіні байқалады. Фалак сүресінде Тәңірінен жаратқан заттардың әсерінен болатын кесірден сактау сұралады. Тұн қараңғысында түйіншік түйіп, дем салып, күншілдік, қаталдық етуден сакта дейді. Раят бойынша 11 түйінге дем салып пайғамбарымызға қастандық жасаған. Осы сүрені оқыған сайын түйіндер шешіліп

тараған. Ғаламның табиғи негізіне сүйеніп 11 түйін жасауды қалай ұғамыз? Бұл арада өте терең сыр бар. Сүренің жалпы санын аламыз: $113+241+5=359$. Осыған 11 санын қосамыз:

$$359 \pm 11 = \begin{cases} 370 \\ 348 \end{cases}$$

Бірінші қатар санының есесі: $37*12=444\dots$ тоғыс ығысу саны. Екіншісі шұғла, мухарап ۴۷(Әл-Фараби зерттеген). Ол Нурмахамад саны: $29*12=348$.

11-Ай, яғни ежелгі Ай саны, ол түннің саны, 12-мүшел Күннің –таңынған саны.

Екеуіне шығады қайталама жетілік соқпалы жүрек. Яғни:

$12*11=132$ - عَبْسٍ - сабиг -жеті

Қалаб بَلْقَ -жүрек

Оның ар жағында ежелден белгілі Тұран қақпа Темір қазық саны бар:

$$(80+50)=130=26*5.$$

Оның арғы жағында өркеш хадисі бар.

مَانِسٍ - санам =151- өркеш.

Осы санға соғатын мәселе жатыр. 113- сүре санын 11 еселейміз:

$$359*11=3949.$$

Осыдан шығады:

$$4914-3949=165=15*11$$

$$4914=91*54$$

ғалами сан, перштегілер саны. 15-тас саны, 11- Ай саны. . . түйсін саны.

Сол санды халифалар санына қосамыз: $4304-3949=355=71*5$

Мұнда 71- А+Л+М ا+ل+م – муқаттағат өркеш сан. онан шығады:

$$151 \pm 71 = \begin{cases} 222 - \text{инсаф} \\ 80 - \text{сынап} \end{cases}$$

Екінші Бақара - өркеш сүре реті -80 соның металы –Ылдырыс жүлдізы.

Түйіндеу, үшкіру және оны жазу:

Нафс- ثفن - үшкіру =630,

Ғұдқ - دع түйіндеу=174

Онан шығады:

$$630-174=456=114*4=38*12=19*24$$

Ай өркеші:

$$151 \pm 11 = \begin{cases} 162 - \text{инсан-адам} \\ 140 - \text{ғылым} \end{cases}$$

немесе

$$151 \pm 19 = \begin{cases} 170 = 17*10 \\ 132 - \text{жүрек} \end{cases}$$

$$151+17+618=786 \text{ (бас бата).}$$

Еселеу:

$$151*11=1661.$$

Осы санға қосамыз иман санын:

$$1661+619=2280=114*20=19*120=190*12$$

Ойлап қарандыз ғалами сан. 113-сүре санын 17 санына қосамыз:

$$359 \pm 17 = \begin{cases} 376 = 47*8 = 94*4 \\ 342 = 54*6 = 108*3 \end{cases}$$

Дүшпанның қастандығы далаға кетіп, Исламға Тәнірім хақтық молшылық берді.

Осы айтылғандарға қосымша мәселе, байланысты мәселе 29-суретте берілген. Ол суретті: “Өркеш қиас – төрт мирас” атадық. Оның себебін суретті қарап ойлаган адам түсінеді. Алдымен сол суреттегі 17 болінген шеңберді көрейік. Түзу көп бұрыш өрнек сызу мәселесі, соның ішінде 17 жақты көп бұрыш салу мәселесі жоғарыда айтылды. Енді соның сызу жолы осы суретте берілген.

Оның негізгі шенберді 16 бөліп, соған қосымша бір бөлшек қосу, яғни: $P_{16} \rightarrow P_0 = P_{17}$. Оны орындау үшін шенбер өрісін – радиусын төртке бөлеміз: $\frac{R}{4} = OJ$.

Осыны негізге алып тік бұрыш үшкіл саламыз: JM_3 . Сол тік бұрышты қақ бөліп – бисектриса JE жүргіземіз $EM_3 = r_1 = EM_5$. Соңан кейін M_3 ноқатын орталыққа алып $M_3P_0 = r_2 = M_3F$ шенберін жүргіземіз. Екі қосымша шенбер “К” ноқатында қызылсысады.

Тік бұрышты екінші үшкіл жасалады: OJP_0 . Оның сүйір бұрыши

$$LOP_0 = 45^0 / 4 = 11^0 15'.$$

Сол суреттің ішіне бес бұрыш бейнесін көрсеттік. Оның бұрыштары 108^0 . Осы санды 17 санына көбейтсек болады протон саны: $108 * 17 = 1836$.

Бір өрнектегі қатар екі саннын, яғни:

$$\begin{aligned} F_1 &= 2^{2^*1} + 1 = 4 + 1 = 5 \\ F_2 &= 2^{2^*2} + 1 = 16 + 1 = 17 \end{aligned}$$

шығатын зор мағыналы табиғи тұрақты санды еске алу керек. Осы екеуінен:

$$17 \pm 5 = \begin{cases} 22 = 11 * 2 \\ 12 \end{cases}$$

немесе

$$17 * 5 = 85 \text{ (аспан сатысы).}$$

Онан шығады:

$$85 \pm 15 = \begin{cases} 100 \\ 70 ; \end{cases}$$

$$(17+5)(17-5) = 22 * 12 = 264 = 132 * 2$$

Тік бұрыш үшкіл болады:

$$5/17 = 0,2941 = \sin 17^0 6'$$

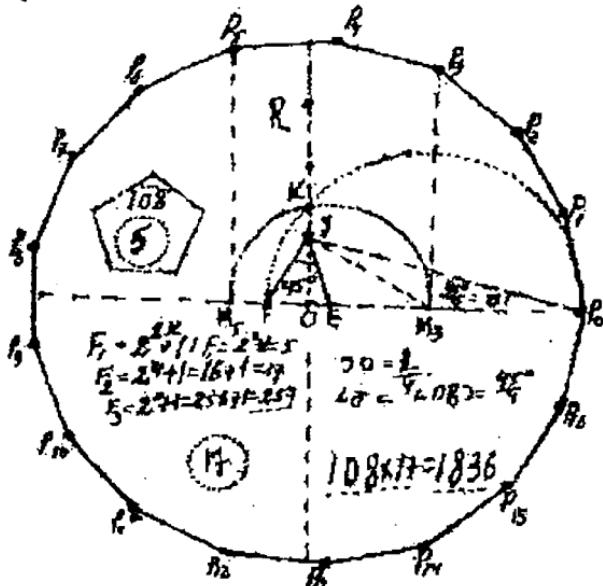
Онан шығады:

$$\begin{aligned} 17^0 6' + 19^0 28' &= 26^0 34' + 10' = 36^0 34' ; \\ 36^0 52' &= 36^0 34' - 18'. \end{aligned}$$

ӨРКЕШ ҚИАС-ТӨРТ МИРАС

$$171 \pm 17 = \begin{cases} 188 = 47 * 4 \\ 154 \end{cases}; \quad 151 \pm 71 = \begin{cases} 222 \\ 80 \end{cases}; \quad 273 \pm 171 = \begin{cases} 444 \\ 102 \end{cases};$$

$$273 \pm 51 = \begin{cases} 324 \\ 222 \end{cases}; \quad 91 * 3 = 273 = \text{бүріліш};$$

$$324 = 54 * 6 = 108 * 3; \quad x^2 - 273 + 11322 = 0; \quad x = \frac{273 + 171}{2};$$

$$x_1 = 171; \quad x_2 = 51; \quad 246 \pm 51 = \begin{cases} 297 = 27 * 11 \\ 195 = 50 + 100 + 45 \end{cases}; \quad \square = 50;$$

$$100 + \square = \begin{cases} 150 \\ 151 \end{cases}; \quad 55 + 140 = 195 \text{ саны}; \quad 297 * 2 = 54 * 11; \quad \text{бүріліш}$$

29-сурет.

Суреттегі басқа мәліметтерге келейік.

Қиас - سايق = $171 = 19 * 9$ деген сөз. Арабша дәлді өлшеуіш, өлшемдес уақыт – симметрия мағынасына келеді. Оның 19 санының торқалы түрі. Осы санмен айтылған сандарды салыстырып қараймыз:

$$171 \pm 17 = \begin{cases} 188 = 47 \cdot 4 = 94 \cdot 2 \\ 154 = 77 \cdot 2 = 7 \cdot 22 = 14 \cdot 11 \end{cases}$$

47-күміс – Ай - пайғамбар сұреспі... 54- Қадим, бұрын жаралған. Арабша арбағ – төрт – عَبْرٌ 273=91*3 үш Күн саны... Оған қиас санын қосамыз, болады:

$$273 \pm 171 = \begin{cases} 444 - \text{тахул} \\ 102 = 34 \cdot 3 \end{cases};$$

Екінші жағынан:

$$273 \pm 51 = \begin{cases} 324 = 54 \cdot 6 = 108 \cdot 3 \\ 222 - \text{нисаф} \end{cases}$$

немесе:

$$273 + 171 = (273 - 51) \cdot 2.$$

Бір өрнек береміз: $x^2 - 273x + 11322 = 0$

Онан шығады:

$$x = \frac{273 + 171}{2}; \quad x_1 = 222; \quad x_2 = 51$$

Періште санымен:

$$246 \pm 51 = \begin{cases} 297 = 27 \cdot 11 \\ 195 = 50 + 100 + 45 \end{cases}$$

50- “К” - ә (100) сұреспі. (19-сүре).

$$100 + Hi = \begin{cases} 150 \\ 151 \end{cases}$$

$Khi_{fc} = \text{صعيەك}$ 19-сүреден. Саны 195.

50-сүре (K) және 14 әріп саны: $55 + 140 = 195$; 55- алғашқы он сан + 140 (клмн) $= 20 + 30 + 40 + 50 = 140$ (140-ғылым). Осы санға 51 санын қосамыз:

$$195 \pm 51 = \begin{cases} 246 \\ 144 - 12^2 \end{cases}$$

(246-Жебрайыл саны, 12-мүшел шаршы).

Періште санына пайғамбар санын қосамыз:

$$246 \pm 40 = \begin{cases} 286 = 26 * 11 \\ 206 = \text{рады (Кайрат)} \end{cases}$$

29-суреттегі екі санның қатынасынан тік бұрыш үшкіл жасағанда шығады:

$$\frac{5}{17} = \sin \alpha = 0,2940 = \sin 17^{\circ} 6'$$

Осы бұрышты Қағбаның (текшениң) орталық бұрышына қосамыз, болады:

$$109^{\circ} 28' + 17^{\circ} 6' = 126^{\circ} 34' = 126 * 60 + 34 = 7560' + 34' = 7594.$$

Осы санды бірнеше түрде жазуға болады. Соның бірі мынандай:

$$4304 + 3290 = 7594.$$

4304-халифалар саны; 320- Ал-рахман саны. Ол он есе – кәміл түрінде.

Ойлап қараған адамға ғалами сырдың бетін ашқан аспан сапары (17-сүре) Тәнірінің рахматы мен Ислам ордасына оралды деген ишарат, ғибрат, мұғжиза. Осы мәселені онан әрі жалғастырайық. Міне бір тамаша шебер, көркем өрнек: $17^{\circ} 6' + 23^{\circ} 50' + 6^{\circ} 4' = 47^{\circ}$ Ай бұрышы – Күміс бұрышы – Пайғамбар. Оның бұрамында айтылған сапар бұрышы ($17^{\circ} 6'$) және Лу-Лу-Маржан бұрышы.

$$101^{\circ} 55' - 78^{\circ} 5' = 23^{\circ} 50'.$$

Ал $6^{\circ} 4'$ бұрыш тағы сол Маржан қырының түскен жарық сәулені екіге айыру бұрышы (18-суреттен қараңыз). Мұны қалай дерсіз?

Аллаһының нұр айнасы Ай басы Қағбаның ғажайып мұғжизасы. Осы санды 6-суретте басқа жолмен тапқан әдіс есте болсын. Сонымен салыстырудан талай тамаша табылады.

Енді бір салыстыру: жоғарыда 28-суретте: $329^0 + 31^0 = 360^0$
Осындағы 31 сан мен Күміс санын салыстырып қаралық:

$$47 \pm 31 = \begin{cases} 78 \\ 16 \end{cases}$$

Алғашқысы $26 * 3 = 78$ арабша сан گадад) деген сөз. Яғни есеп басы. Оған Қос ай санын қосамыз:

$$78 \pm 22 = \begin{cases} 100 \\ 56 \end{cases}$$

Ойларсыз (К-100 56-иум — Күн). 16-Ара саны, нұр негізі: $16^2 = 256$. тағы бір тамаша нәрсе айтылған Сапар бұрышын он еселесек Қиас саны шығады:

$$17^0 6^* 10 + 17^* 3 = 170 + 1^0 = 171 = 19 * 9.$$

Қиас жолы ғалами мирас жолы 51-сүре Әмір жеткізуінің перштелең мағынасында болғанда, ол, әриен, хақтық, инсаф — шындық —ғадалат жолын көрсетеді.

Оны былай жазамыз:

$17^0 6^* 10 + 17^* 3 = 17(10+3) + 6*10 = 17*13 + 1 = 221 + 1 = 222$ -инсаф
171 + 51. Мұнда

$$\text{Мұнда } 17 \pm 13 = \begin{cases} 30 \\ 4 \end{cases}$$

Шеңбер саны, шаршы саны екені есте болсын. Сонымен: Қиастың саны ғадалат мәні: Қиас пен өркеш қосылса болады:

$$171 \pm 151 = \begin{cases} 322 \\ 20 \end{cases}$$

Оны мына түрде береміз:

$$222 \pm 78 = \begin{cases} 300 = 6 * 50 \\ 174 = 29 * 4; .348 = 174 * 2 \end{cases}$$

Онан шығады: $171 + 151 + 222 + 78 = 622$ - нижра жылы. Оны былай жазамыз:

$$171*2+280=342+280=622$$

немесе

$$171+302+151+51+78=622.$$

151- өркеш, 302- Бақар =151+51.

Онан шығады:

$$302 \pm 78 = \begin{cases} 380 = 38*10; \\ 224 = 56*4 \end{cases}$$

$$19*20=190*2.$$

Ғалами сан, 38, 47-суренің аят саны, 38 онан белгілі он тоғызы.

Осымен бір тоқтасып ойласайық. Раббыма құлшылық бізге ылайық. Аллаһға шүкір. Исламға қуат бер! Амин! 21/10-1994.

Тағы бір жалғас Ал-Мулук.

АЛ-МУЛІК-ӨКІМЕТИ

Құран кәрімде 67- Ал-Мұлік сүресінде келген бір сөзді еске аламыз. Ол “Тамур ٿو” (646) қозғалуда деген сөз. Ай да, Күн де, басқа жұлдыздар да бәрі де өз өрісінде айналуда, қозғалуда деген ғаламның сырын осы сөзге келтіріп ойласу үшін алдық. Атақты Әмір Темір есімі де сол сөз бойынша қойылған екен деген мәлімет бар. Осы сүре ретімен пайғамбарымыздың сүре ретін қосайық:

$$67 \pm 47 = \begin{cases} 114 = 19*6 \\ 20 = 5*4 \end{cases}$$

Мұнан Құранның барлық сүре саны шығады.

Екі санның көбейтіндісі және қосындысын алайық. Оның бірі 11, екіншісі 15.

Он бір мен он тоғыз құрмалас:

$$19 \pm 11 = \begin{cases} 30; \\ 8 \end{cases}$$

30-шенбер сыйық (отыз бап). 8=2+6 ғалами сан.

11-Ай саны ($A=1$, $\bar{y}=10$; $A\bar{y}=1+10=11$). (Араб әліппесінде ең басқы және ең акырғы). 15- Ал-хижир (тас) сүресі. Яғни ғаламның қаңқасын құрған тұрақты жәдігер зат.

Екеуінен шығады:

$$15*11=165.$$

Осы сан иман басы. . . . Ла Аллә Аллах

$$(=\text{مَلَلُ الْأَلِّ الْأَلِّ} 31+36+32+66=165).$$

Иманның екінші жартысы: Мұхаммад Мұхаммад расул Аллә

$$=92+296+66=454.$$

$$(\text{مَلَلُ الْوَسْرُ الْمَحْمُودُ})$$

Екеуін қосқанда - иман (тарази) саны болады: $619=165+454$

Осы екі саннан шығады:

$$646 \pm 454 = \begin{cases} 1100 = 110*10 \\ 192 = 16*12 \end{cases}$$

110- магнит тас – $\text{Fe}_3\text{O}_4=26*3+8*4=78+32$. Оны мына түрде жазамыз:

$$56 \pm 54 = \begin{cases} 110; \\ 2 \end{cases}$$

Бұл сандар *төмір* атомының *ең ауыр* және *ең жеңіл* салмақты түрлері. Екі жағынан алғанда оларды Күн (чумىزىم) және Ай (54- Ал-Қамар Құранда) деп қарауға болады. Оны ғаламда біріктіруші магнит қасиеті деген ишарат. Оларды былай жазамыз:

$$67 \pm 11 = \begin{cases} 78 \\ 56 \end{cases};$$

$$54*2=108=36*3$$

немесе

$$36*4/3=48.$$

$$56*6=48*7=336\dots$$

Ал-һарміс: 48- хм (ؐ) Құранда жеті еселенген (40-46 сүрелер) немесе әлем жарапан алты Құн.

Немесе Үідрыс пайғамбардың жұлдыздық ныспы аты.

Оның аспаны екінші, Ғұтарад (Айқызы) саны Фараб пен сандас: $71 \times 4 = 284$, металы –сынап (80). Бұл санды түсіну үшін 30-суретке келеміз. Оның аты: ғалами бұрыш. Оның негізгі жоғарыда айтылған бұрыштан шығады:

$$\frac{2754}{4914} = \cos 55^{\circ} 55'.$$

Осы бұрышты екі еселеп, оған әулие бұрышын ($38^{\circ} 10'$) және шеңбер бұрышын (60°) қоссақ толық шеңбер шығады. Соның ішінде ерекше орын алатын сан 150. Ол өзі мүшел бұрыш саны:

$$\frac{180(12-2)}{12} = 150$$

және темір үшкіл саны. Оның мағынасы ортада Темір Қазық, 1 және 8 мүшелдерде (Хамал- Қой мүшелдерінде) көгі Арай, оның тегі темір, оның нотасы $\frac{3}{2}$, онымен пайдаланады: $1836 \times \frac{3}{2} = 2754$).

Осы темір үшкілдің бұрышы 150° , суретте оның жеке белгілерін қараңыз. Айтылған санмен байланысты тағы бір санды еске алайық. Ол $1454 = 1000 + 454 = 618 + 382 + 454$.

Раббым ислам миллатын жарылқап құран кәрімді Мухаммад расул Аллаһға силаған. Ол Әмірді періштерел орындаған 51-сүренің жиын сандық мәні осы, мағынасы тағы осыған келеді деп білеміз.

Осы санды шеңбер өрісіне алынған ғалами санға бөлсек шығады:

$$\frac{1454}{4914} = 599 = \sin 17^{\circ} 13'.$$

Онан шығады:

$$17^{\circ} 13' \pm 16^{\circ} 52' = \begin{cases} 34^{\circ} 5' \\ 21' \end{cases}$$

Кейінгі санға Ыңдыс үшкіл бұрышын қосамыз:

$$53^{\circ}8' \pm 16^{\circ}52' = \begin{cases} 70^{\circ}00' \\ 36^{\circ}16' \end{cases}$$

Осы 70- Ал-Миғарж (аспан сапары саны). Осыны қосамыз мүшел бұрыш санына:

$$150 \pm 70 = \begin{cases} 220 \\ 80 \end{cases}$$

Ыңдыс пайғамбардың есімімен байланысты екі сан қатар шықты. 220 саны 284 санының достасы екенін көрдік. Ол 71×4 –Ғұтарад –Фараб саны, ол Ыңдыс жұлдызы, оның металы сол сыйнап (80).

Ыңдыс пен Мухаммад пайғамбарлар жұлдыздас. Олардың жұлдыздары Бас бармақта. (Тұран Қақпасын қарандыз).

51-сүрениң жынын саны – хамды саны арқылы жалғасуы тамаша.

$$1454 + 1300 = 1836 \times 3/2 = 2754 = 1454 + 52 \times 25$$

30-суреттегі басқа мәліметтерді окушы өзі жалғастырап, Аллаһ қаласа.

Енді бір керекті мәселе Өкімет (Ал Мұлік) сүре санының басқа байланыстарына шолу. Осы санға алдымен хамды санын қосамыз:

$$67 \pm 52 = \begin{cases} 119 \\ 15 \end{cases}$$

119- Ал-Нахл (Ара саны, 16-сүре), сонымен қатар һандас (геометрия) саны. Соған байланысты:

$$12/5(646+119) = m_{\text{пп}} = 1836$$

немесе

$$12(646+119) = 5m$$

646- Қозғалыс саны,

119- һандас (өлшеулес) саны,

12-мүшел саны,

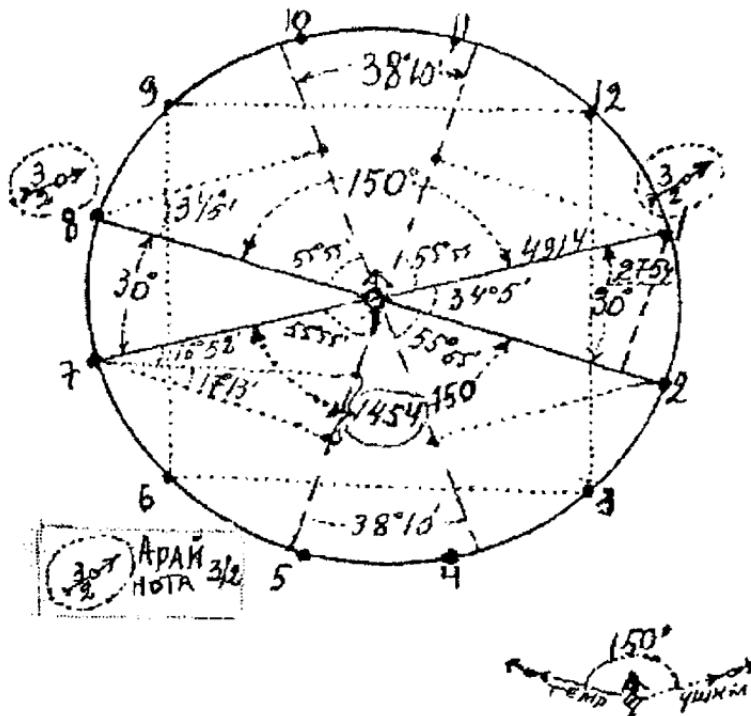
5- пешене бес тек,

$m = 1836$ -протон саны.

ҒАЛАМИ БҰРЫШ: $\sin 34^0 5'$; $\cos = 55^0 55'$;

$$\frac{3}{2} = \frac{m_{np}}{91-54} = \frac{2754}{4914} = 0.5604 = \cos 55^0 55'; \quad 150 + 70 = \begin{cases} 220 \\ 80 \end{cases};$$

$3(47+3) = 150$; $m_{np} = 1836$ - протон;

$$53^0 8' + 16^0 52' = 70^0; \quad 1454 + 1300 = 2754; \quad 55^0 55' * 2 + 38^0 10' =$$

$$= 111^0 50' + 38^0 10' = 150^0; \quad 55^0 55' \pm 34^0 5' = \begin{cases} 90^0 \\ 21^0 50' \end{cases};$$

$$\frac{180(12-2)}{12} = 150^0 = \frac{3+5}{2} = 2,618;$$

$$(12\text{-мүшел, үшкіл}) \frac{\sqrt{5}-1}{2} = \sin 38^0 10' \quad (\text{әулие});$$

30-сурет.

Ойлап қарасаңыз ғажайып сыр жатыр, мүғжиза жатыр.
Өлшеу санына қосамыз хамды санын:

$$119 \pm 52 = \begin{cases} 171 = 19 * 9 \\ 67 \end{cases};$$

171- Қиас саны. Оған екінші рет өлшеу санын қосамыз:

$$171 \pm 119 = \begin{cases} 290 = 29 * 10 \\ 52 \end{cases};$$

$$\begin{vmatrix} 9 & 2 \\ 2 & 9 \end{vmatrix} = 81 - 4 = 77 = 7 * 11.$$

Қағба санына оралдық. Қозғалыста болатын тастар әлемін қарайық:

$$646 \pm 15 = \begin{cases} 661 \\ 631 \end{cases}$$

Алғашқы сан жақсылыққа жеткізуіші иемнен Қафи ал-хасанат
-661 فی حلا سنه.

Адам харекетімен, ізгі ниетімен зор бақытқа жетеді. Ол санды былай да жазуға болады: $550 + 111 = 661$.

Екінші санға пайғамбар санын қосамыз, болады: $631 + 47 = 678$ болады Абай саны.

Тегінде Күміс + тастан шығатындар:

$$47 \pm 15 = \begin{cases} 62 = 36 + 26 \\ 32 = 17 + 15 \end{cases}$$

олардан:

$$36 \pm 17 = \begin{cases} 53 \\ 19 \end{cases}$$

$$26 \pm 15 = \begin{cases} 41 \\ 11 \end{cases}$$

бәрі де кең мағыналы сандар: 53- Нұжым –жүлдүз, 19- айтылды, 41-ноқат, онан $41 * 6 = 246$. 11-Ай, темір қазық, темір білік сандары: $26 - 15 = 11$ ....

$$15 \pm 11 = \begin{cases} 26 \\ 4 \end{cases}$$

мәселені жалғастыра беруге болар. Алғаша шүкір.

ПЕШЕНЕ ҮШКІЛІ

Галамның құраушы тегі бесеу, олардың һандас-Қиас өрнегі де бесеу. Бәрінің басын косқан бестік негіз *латынша* оны: *quinta essentia* (квинтаэссенция – бесінші тек) атаған. Арабша ол Жауғар (جوار) түрінде айтылады. Қазактың мандайға жазғаны, жұлдызы-тағдыры деген сөз сол бес ана, бес тек – пешене мағынасында деп білеміз. Ғылымдардың негізін салған Үідрыс пайғамбардың бір ныспы аты Маслас (الصلب - 1070), яғни үшкіл. Айтылған жауғар түсінігі мен маслас арасында тамаша байланыс бар. Соны көрсету үшін, оны басқа мәселелермен байланыстыру үшін осы мәселені арнайы пешене үшкіл атадық.

Мұндағы бір тамаша нәрсе осы мәселе аятпен байланысты періште достығымен байланыс көрсетіледі.

Бұл мәселеге келуде, Аллаһының әмірімен түсімде ойлар түсті, сандар көрінді. Соны жазып отырмын.

Алдымен періштелермен ұлы достықта болған Үідрыс пайғамбар. Сол достықтың бір белгісі сонан қалған екі санның достығы екені айтылды. Ол сандар: 284 және 220. Осындағы $284=71 \times 4$ Ғұтарад саны, яғни Үідрыс жұлдызы (Ал-харміс) саны (Екінші аспан Айқызы, металы сынап 80). Осы екі дос сандар арасының бұрышы болады:

$$\frac{220}{284} = -0.7746 = \cos 39^{\circ} 14'.$$

Осы $39^{\circ} 14'$ достық бұрышы. Ол болады: $39^{\circ} 60' + 14' = 2340' + 14' = 2354$. Осыған Шамси (Күн) санын қосамыз: $2354 + 400 = 2754 = 3/2 \times 1836$ белгілі сан.

Дос бұрышы мен әулие үшкілдің орталық бұрышын қосамыз:

$$58^{\circ} 46' \pm 39^{\circ} 14' = \begin{cases} 98^{\circ} = 90^{\circ} + 8^{\circ} \\ 19^{\circ} 32' \end{cases}$$

Бұлардан шығады: $8^{\circ} 60' = 480$ (Ал-Қамар сүре жиын саны). Оны достар санына қосамыз: $284 + 220 + 480 = 984 = 246 \times 4$; 246-Жебрайыл саны.

Екінші жағынан шыққан бұрышты тскшенің (Қағбаның) орталық бұрышына қосамыз:

$$19^{\circ}32' \pm 19^{\circ}28' = \begin{cases} 39^{\circ} \\ 4' \end{cases}$$

Осы 39 санын екі мағынада ерекше сан деп қараймыз. Олар мынау:

$$51 \pm 39 = \begin{cases} 90 \\ 12; \end{cases}$$

51 сан= 17×3 жоғарыда айтылды. 26-хадид –

$$\frac{3}{2} \times 26 = 39$$

темір саны, $\frac{3}{2}$ оның нотасы (темір үшкілді қарандыз).

Енді сол 39-сүреден мысал келтіреміз. [٧٥] ۳۹ رمزل اقروس

$$39 + \frac{31+247}{278} + 75 = 392 \text{ (топтар).}$$

Алдымен кітаптың және Көктөр мен Жердің шындық пен жалғаны айтылады.

Осы бірінші аяттың сандық мәндері: $31+423=454\dots$ жоғарыда айтылады.

۲...ق ح ل ا ب ب ت ع ل ۴

۵...ق ح ل ا ب ض ر آ ل او ت او م س ل ا ق ل خ

$$33+108=141=47 \times 3.$$

$$\text{Екеуін қосамыз, болады: } 454 \pm 141 = \frac{595 = 119 \times 5}{313}$$

Алғашқы һандас (ара саны) бес есе (пешене). Екінші сан 313- Ал-Хижир асуд, яғни Қағбаның қара тасы.

Мұнда пайғамбар суре саны (47), картас екеуі қосылып: “Мухаммад расул Аллаh” деп тұр: $47 \times 3 + 313 = 454$.

Ойлап қарандыз ?! Екінші аят саны болады:

$$730+538+1032+141=2441.$$

Осы санды мына түрде жазамыз:

$$1000+454+329*3=1454+987=2441.$$

Мұнда 1454- айтылған 51-сүренің жиын саны. 329- Ал-рахман бата саны...

Осыған Қара тас санын қосса болады:

$$2441+313=2754=3/2*1836=3/2m_{\text{пр}}$$

Қара тас пен Зумруд (Ыңдырыс тасы) арасын қарайық:

$$313 \pm 251 = \begin{cases} 564 = 47*12 = 94*6 \\ 62 \end{cases}$$

Кітаптың екі атынан шығатын сандар:

$$454 \pm 382 = \begin{cases} 836 = 19*44 = 38*22 \\ 72 = 36*2 \end{cases}$$

51-сүре.

$$1000+454+382=1836;$$

$$836 \pm 618 = \begin{cases} 1454 \\ 218 = 109*2 \end{cases}$$
$$109 \pm 71 = \begin{cases} 180 \\ 38; \quad 71 \pm 19 = \begin{cases} 90 - (\text{шаршы} - \text{шөнбер}) \\ 52 - (\text{хамды}) \end{cases} \end{cases} \quad 1454-$$

Осыларға сүйеніп тағы талай есептер шығаруға болады.
39-сүренің 22 аяты бойынша бір ауыз өлең:

*Исламга кеуде ашилса
Аллаңының нұры жауганы.
Мәңгілік бақыт сол гана
Тілемегін басқаны.*

Аллаһға шукірлік. Ислам гүлденсін! Амин!

Осында айтылған өрнектерге жалғасатын нәрсе *Оттарда отыз* бап деген түсінікке байланысады. Сол жөнінде, Аллах қаласа, төменде мәселе қозғалады.

ОТЫРАРДА ОТЫЗ БАП

Халқымыздың ежелден келе жатқан мәдени мұралары тілімізде сақталған. Қазақ халқы бір кезде жоғары дәрежелі мәдиенет жасаған ел. Соның тамаша айғақтары, ескерткіштері-жәдігерлері алдымен тілімізде.

Қазақ тілі қазыналы тіл дегеніміз осыдан шығады. Бұл мәселеге біз басқа еңбектерде көп токтағанбыз. Мысалы Тұран қақпасында. Отрап- Фараб сол қақпаның оң босағасы болып табылады.

“Отырада отыз бап, *Бабтар бабы Арыстанбап*” деген де үлкен қақпа Арыстан-бап, ол Күн қақпасының күзетінде, жыл күзетінде, мүшел күзетінде. Отрап- Фараб отыз тәулік Ай күзетінде. Демек, айтылған мәтал Тұран қақпасының Күн және Айға арналған екі жактауын көрсетеді. Ол аспанның ғалами сарайы Темір Қазықты айналуда.

Осы түсініктерді бір кезде біздердің аруақты бабаларымызға, әлбетте, Тәнірі өзі білдірген. Ол кай кез? Ол қай баба?

Оны біз дәлдеп айта алмаймыз. Бірақ ол әріде, топан су тасудан бұрын болған деп ойлаймыз. Өйткені сол Тұран қақапасындағы Қазықұрт тауының басында Нух кемесі қалған деген аңыз бар.

“Өгізханды” біз Сиыр-Сәуір жүлдyz тобы деп білсек, Арыстан бап соның күзетінде болған.... Сол Өгізханның ақылшысы – ұғламасы Ер түрік болған. Демек, аруақты әулие сол Түрікті білу керек деп жобалаймыз. Ол Түрікті Үйдрыс пайғамбармен туыстас адам деп білуге болады.

Олай болғанда осы мәселені шешуде біз бірге тілек болатын аят хадистер болуға ылайық. Біз енді соған кедеміз. Есте болсын, тегінде Құрандағы бірнеше сүрелер аттарын жүлдyzдық мағынада түсініп, онда айтылатын періштелерді сол жүлдyzдарды алып жүргізу мағынасында түсінуге болады. Мысалы: 37- Ал-Сифат-Қатарлар, 39-Ал-Замар- топтар, 61- Ал-Саф- сафтар т.б.

٢١ [١٤] فصل اقرؤوس

Осы кейінгі сүреден мысал алып каралық:

$$61 + \frac{31+170}{201} + 14 = 276.$$

Сүренің басы тікелей көктер мен жердегі нәрселердің Аллаһының дәріптейтінінен басталады.

Онан кейінгі еске алатын бір аят Мәриам ұлы Faиса сөзі. Ол айтады: “Әй, Израил ұрпақтары! Шын мәнінде мен, сендерге Аллаһының елшісімін. Алдыңдағы Тауратты растаушы және менен кейінгі келетін Ахмет атты пайғамбарменен сүйіншілеймін” – деген еді (6).

Мұнда Ахмед дегені Мұхаммед екені анық. Сонымен байланысты хак жолында беркі болуды айтады. Күдіксіз Аллаh өзінің жолында мықты қаланған дуалдай болып, соғысқандарды жақсы көредің (4). صوص رم نینب مهنك افص.

Мұнда “бұниану” сөзін жалпы құрылым түрінде алып, оны тұракты жұлдыздың мағынада түсінуге болады. Сүренің аяқ жағында: Әй мүминдер! Аллаһының көмекшілері болындар!... деген (14).

Осында кейбір сөздердің сандық мәндері өте тамаша шығады: сафа = 171 = افص = 19 * 9, яғни Қиас пен сандас.

Ансар Аллаh = 342 + 66 = 408 = ملّا راصن

Осы санға сүренің жиын санын қосамыз:

$$408 \pm 276 = \begin{cases} 684 = 19 * 36 = 38 * 18 \\ 132 = 12 * 11 \end{cases}$$

Немесе

$$276 \pm 132 = \begin{cases} 684 = 36 * 19 \\ 144 = 12^2 \end{cases}$$

Онан шығады:

$$\frac{36 * 19}{144} = \frac{12 * 3 * 19}{12 * 12} = \frac{19}{4}$$

Белгілі сандар. Құрылым бұнаин ناین ب = 113.

Берік сөзі сабат تابث = 903. Осы екі санды қосамыз:

$$903 \pm 113 = \begin{cases} 1016 = 254 * 4 \\ 790 = 79 * 10 \end{cases}$$

Ибраһимның төрт күс тауы. 79-Алтын (Күн металы).
Берікті байлай жазамыз: $602 * 3 / 2 = 903$. 602- Мариам сүреспінің жалпы жиыны. 3/2-темір нота.

Осы санды Оттар санына (807) қосамыз:

$$903 \pm 807 = \begin{cases} 1710 = 19 * 90 \\ 96 = 48 * 2 \end{cases}$$

Енді осы екі сөздің санын кіші абжд бойынша алайық:

$$2+1+10+1+1=(15)$$

$$\text{б+н+и+а+н}$$

$$8+2+1+4=(15)$$

$$(c+b+a+t)$$

Екеуі бірдей, ал-Хижир–тас Сат. Яғни ол тұрақтылық белгісі. Қағбаның өзі де, оның тастары да соны көрсетеді. Ал-Саф=201 және Сафа=1741 сөздерін салыстырамыз:

$$201 \pm 171 = \begin{cases} 372 = 62 * 6 \\ 30 \end{cases}$$

620-турік, Тұран қақпадан. Алты арабша сат, керісінше оқысақ тас. Демек $62 * 60 = 3720$ алты алаш - берік тас мағынасында. Олардың басын қосқан 30 бапты Оттар Фараб. Онан шығады:

$$171 \pm 30 = \begin{cases} 201 = 67 * 3 \\ 141 = 47 * 3 \end{cases};$$

$$67 \pm 47 = \begin{cases} 114 = 19 * 6 \\ 20 \end{cases}$$

$$171 = 19 * 9 = \text{Қиас. Тамаша өрнек.}$$

Оттар Арыстан бап пайғамбарымызбен сәлем келген жер. Ол берік қамал құрылыш. Осыны елестететін бір өрнек:
 $807 + 113 = 920 = 92 * 10$

807- Отрап, 113- бұниан, (نابین) құрылыш, 92- Қағба Мухаммад, 10-кәміл сан. онан әрі қарай мынандай бір есептер шығарамыз:

$$807+48=855=171*5=19*45.$$

$$4304+113=3610+807=4417=19^2*10+807.$$

Осыларға сүйеніп мынандай бір өрнек келтіреміз:

$$19^0*10+807+48=19^2*10+19*45=4304+161=4465.$$

Мұнда халифалар санына қосылған 161 сан 19 санымен байланысты ($161+19=180$). Оның мағынасын 13-суреттен қараңыз.

Осы өрнекті ықшамдап мына түрде жазамыз:

$$2*x^2+9*x-893=0$$

Онан шығады: $x = \frac{-9+85}{2}; \quad x_1 = 38; \quad x_2 = -47.$

Ойлап қараңыз! Екеуі бірдей, пайғамбар сүресі 47, 38 оның аят саны.

Тәнірім жарылқаған Отрап-Фарабта ғажайып сыр бар. Оның екі аты рамазан-ораза саны. $807+284=1091$ (نحضر).

Ол алғашқыда 9-Ай Қаус, $85=17*5$, 17 сағар сүресі, 5 парыз (Өрнектің туғірін қараңыз).

Фараб – Ғұтарад – Айқызы-Ыдырыс жүлдзызы: $71*4=284$. ол берік құрылыш: сафа = $17/1$ бұниан = 113. (نابین افص) болады: $171+113=284=71*4$ Рамазан санына Қағбаның қаратас санын қосамыз: $1091+313=1404=351*4$ ол болады тең Ал-Саратан санының төрт есесіне (Ал-Саратан=351)- (شاین-کояن-Айдың үйі, Ал-хижра даңғылы). Ол өзі ғалами Қағба –хадид – темір саны:

$$\frac{26(26+1)}{2} = 13*27 = 351 = 190+161$$

13-суреттен караңыз. Осымен байланысты рамазан санына он тоғыз санын қосамыз:

$$1091+19=1110=111*10=37*30.$$

Оттардың отыз бабы саф түзеді (37-сүре Ал-сафат). Ол мүшел түрінде тахул тоғыс жылжу саны: $37*12=444$. Екінші жағынан 110- магнит тас:

$$\text{Fe}_3\text{O}_4=26*3+84=78+32=110.$$

Оған қосамыз мың: $618+382+110=1110$. Тәңірімнің жарылқағаны осындай! Аллаһға шүкір. Исламға қуат бер! Амин! Әл-Машани! Алты Алаш басын қосқан Абай елі.

АЛТЫ АЛАШ - АБАЙ ЕЛІ

Жарты ғасыр бойына ізденудің шыққан «Әл-Фараби және Абай» атты кітап жақында баспадан шықты. Бастапқы ойлаған нәрселер толық орындала қоймады. Алайда ықылас пен оқыған адамға ой саларлық шындыққа боларлық мағлұматтар табылады деп ойлаймыз. Соның ішінде Абай саны атты есеп бар. Онда Абай бас қатырған төрт сөзін сандық түрге айналдырып, соларды қостық. Ол сөздер:

Қайрат (арабша рада=206=ادر).

Ақыл (арабша ғақыл= 200 =عقل).

Жүрек (арабша Қалаб =132 =بلق=).

Ғылым (арабша -ғылым= 140=علم=).

Жиыны болады:

$$206+200+132+140=678$$

Бұл сөздер жоғары дәрежелі Раббымның сипатын көрсететін қасиеттер. Осы жиын санды Абай саны атадық. Оның мағынасы Тәңірінің құрметті есімдерін адамдық хақ жолына жұмсаудың мысалы деген мағынада. Бұл бір. Екінші жағынан ғаламның берік қамалы алты күнде жарапан арабша сат, бізге тас мағынасында келеді дедік.

Сонымен қатар біздің халқымыздың туысқандық достыкты Алты Алаш дейтіні бар. Енді Абай санын осыған қалай қабыстыруға болады деген ой туды.

Құранда тас сүресі 15- ал-Хижир. Абай санын осыған еселеп қаралық деген ой туды. Ол болады: $678*15=10170=1130*9=90*113$. Ғажапты көрсіз бе? 113 айтылған 61-сүренің берік құрылыш саны, бүиан -113-ن اینب (4 аят).

Оны қыска түрде былай жазуға болады: $113*6=678$, яғни берік қамал – *Алты Алаш Абай ілімінде бас қосты деген сөз*. Оның негізі Адам баласы жақсы ғадалетті өмірде болу үшін хакімдерге жол беру керек.

Осы жөнінде Әл-Фараби былай деген: “Хайырлы қала тұрғындарының көз қарасы хакімдердің даналық әсерінде болмақ”.

Абай былай деген: ”Адаспай тура ізденген хакімдер болмаса, дүние ойран болар еді”. Бұл хакімдерден мұрад – мұсылман хакімдері... (38-сөз).

Әл-Фараби де, Абай да сол мұсылман хакімдері. Солардың жолын тұтастық ел түзеледі, Инша Аллаh осындаған данишпан бабалардың жолы халқымызға хайырлы болғай. Амин!

Ей, мұсылман бауырларым! Әр нәрсені еске салып істеууші Аллаh. Осындағы келтіріп отырған мәліметтер сол Тәнірі тарапынан келген хабар деп білу керек. өзіміздің адамдық міндеттіміз., халқымыз алдында борышымыз. Тәнірі алдында парызымыз. Өмірді, мәңгілік ұлы бақытқа женіл қарауға болмайды. “Мойын салып ойлану керек. Іске кірісу керек. Гапыл болмау керек. Аллаh тілегімізді қабыт етсін! Амин!

Бұл мәселелердің арғы жағында тағы талай муғжизалар жатыр. Соған мысал: қаралып отырған 61-сүренің өзі жөнінде мынандай ой келеді. Бұл өзі берік саф-құрылыш жөнінде болғанда сол құрылыштың белгілі табиғи түрі айтылған тағы бір сүре еске келеді. Ол 16- Ал-Нахил (Ара). Оған Тәнірі уахи етіп үй сал деген. Оның үйі ең тамаша берік, үнемді, ішті құрылыш. Ол өзі текше (Қағба) құрылышына байланысты (13-суреттен қараңыз).

Оның бер жағында осы екі сүре сандары айналық егіз:

$$\begin{vmatrix} 6 & 1 \\ 1 & 6 \end{vmatrix} = 36 - 1 = 35;$$
$$1 * 6 = 0,16(6) = \sin 9^0 36'.$$

Осы бұрышты тағы бір тамаша бұрышқа қосамыз. Ол маржан қырдың ішінен өткен жарық сәуле екі айырылады. Олардың аralық бұрышы $6^0 4'$. Екеуінің жиыны болады:

$$9^0 36' + 6^0 4' = 15^0 40' = 15 * 60' + 40' = 940' = 47 * 20.$$

Демек пайғамбар санына келдік. Бұл Fаса пайғамбардың Ахмед есімді пайғамбар келедісі тұра.

Осы есімнің түбірі хамды $26 * 2 = 52$ Үрзалақ білдіру, мактану.

Ахмед-мақталмыш, Мухаммад мактаулы сипатты. Мұнда бір тамаша нәрсе Faисаға иман келтіріп, Аллаһының көмекшісіміз деген ал-Хуариунды (نَوْيِرُ اوْحَلْ) алайык.

Оның сандық мәні болады: $31 + 281 = 312 = 52 * 6$, яғни тағы да алты рет сол Хамды. Faиса АБЖД есебіне жетік болған пайғамбар. Бұл түсініктерге байланысты айтқан болу керек. Құранда солар секілді дегенде Ахмади мұсылман бол деген болып шығады.

61-сүренің осыған байланысты бір жерін қоса кетелік. Ол сүренің жалпы жиын саны $61 + 201 + 14 = 276 = 92 * 3$, яғни үш есе пайғамбар есімі.

Тағы бір тамаша нәрсе Исми Ахмед دم ح مسأ (деген екі сөздің саны.

$$101 \pm 53 = \begin{cases} 154 \\ 48 \end{cases}$$

кейінгі сан میدق (қадим=154)- көне, бұрын деген сөз. Демек бұл арада пайғамбарымыздың нұрын Тәңірім бәрінен бұрын жаратқан деген мағына шығады. 48-қайталаушы, соған байланысты сүйінші сөзінде ارشبم=543 сан, оны қосамыз құрылыш санына, болады:

$$543 \pm 113 = \begin{cases} 656 = 82 * 8 \\ 430 = 86 * 5 \end{cases}$$

онан шығады:

$$3(543+113) = 246 * 8.$$

“Ахмед” саны 53- жұлдыз Ал-Нұжым сүре санына дәл келеді. Екінші жағынан сол қатарға 47-сүре жатады. Екеуі де пайғамбарымыздың сүресі-саны. Соларды қосамыз:

$$53 \pm 47 = \begin{cases} 100 = 50 + 50 & \text{“к”} \\ 6 & \end{cases};$$

Жұлдызды екі рет алсақ болады:

$$53 * 2 + 47 = 106 + 47 = 153.$$

Кейінгі сан әулие үшкілдің ішкі шеңбер өрісі. Оны мүшел санына еселесек болады: $153 * 12 = 1836$ $m_{\text{пр}}$ протон саны. Осы мен байланысты протон санын Аллаһының көмекшілер санын да шығаруға болады.

$$\frac{408 * 9}{2} = \frac{3672}{2} = 1836.$$

Осыларды былай жазамыз:

$$408 * 18 = 7344 = 4 * 1836 = 4 m_{\text{пр}} = 153 * 48 = (53 * 2 + 47) * 48 \quad \text{Көрнекі өрнек.}$$

53-сүреде расул Аллаһға алғашкы келген уахи көріністері... ғалам сыры берілген. Ол сүрені 61-сүремен қатар қараута болады:

$$61 \pm 53 = \begin{cases} 114 = 19 * 6 \\ 8 \end{cases}$$

Ондағы ал-Шағри(شلیعہ=611) жұлдыз саны мен қадим (میدق) = 154) санын яғни исми Ахмед санын қосамыз:

$$611 \pm 154 = \begin{cases} 764 = 153 * 5 \\ 457 \end{cases}$$

Айтылған санға оралдық... Бір тамаша нәрсе сол санды, яғни исми Ахмед – Қадим санын ($101 + 53 = 154$). Екінші жол

мен табамыз. Ол үшін айтылған Ал-Шағри санына Қағбаның қарас Ал-Хижир Асуд (242+71=313) санын қосамыз, болады:

$$611 \pm 313 = \begin{cases} 924 = 154 * 6 \\ 298 = 270 + 28 \end{cases}$$

Ойлап қаралық. Ең әуелгі жараптанды зат (қадим = исми Ахмад) алты (сат-тас) күнінде орындалды. Ол орындалу Ал-Шағри жұлдыздан Қағба тасына жалғасты. Демек, сол Ал-Шағри жұлдызы пайғамбарымыздың жұлдызы – Нур мағынасында болуға да ылайық. Расын Аллаһ біледі. Кейінгі санға Абай санын қосамыз:

$$924 \pm 678 = \begin{cases} 1602 = 89 * 18 \\ 246 - \text{Жебрайыл} - \text{саны} \end{cases}$$

Тамаша сандар. Мысалы:

$$\begin{aligned} 678 \pm 246 &= \begin{cases} 924 = 154 * 6 \\ 432 = 54 * 8 = 108 * 4 \end{cases} \\ 89 \pm 18 &= \begin{cases} 107 \\ 71 = A + L + M \end{cases} \end{aligned}$$

Кейінгі екі сан: $107 * 10 = 1070$ Үйдрыс үшкілі маслас, ол болады $214 * 5 = 1070$. 214- Жауһар, 5-пешене. $71 * 4 = 284$ - Фұтарад-Фараб Дәуір саны $432 = 108 * 4$ кейінгі төртінші заман-темір-хадид заманы, Пайғамбарымыз заманы, хақтық (108) заман. Оны һижра жылына қосамыз: $622 + 432 + 26 = 1054 + 26 = 1080$ Ойларсыз!

Осы дәуір санын айтылған алты есе қадим санына қосамыз:

$$924 \pm 432 = \begin{cases} 1356 = 113 * 12 \\ 492 = 123 * 4 \end{cases}$$

Тамашасандар Берік күрылыс бүниан (113) саны мүшел есе. Кейінгі сан АБЖД. Қағбаның қара тасына күрылыс санын қосамыз:

$$313 \pm 113 = \begin{cases} 426 \\ 200 \end{cases}$$

Онан шығады:

$$426 \pm 246 = \begin{cases} 672 = 48 * 14 = 96 * 7 \\ 180 \end{cases}$$

Жеті рет қайталама хм $\zeta=48$. Екі есесе: $\zeta = 48 * 7 = 336 * \zeta = 672$. Ал-харміс -336 Үідрыс пайғамбардың жұлдыздық аты. Ол кісінің перштегермен достығы айтылған. Мынау соған қосымша. Осы секілді тамаша нәрселер табыла береді. Оның бәрін қамту адам қолынан келмейді. Тағы бір белгілі санды айтылған аят сандары мен салыстырып қарайық. 61-сүре, 4-аятта: *Аллаңының жолында берік құрылыстай сағ құрып созысыңдар* деген мағынадағы аяттың сандық мәні болады:

$171+116+113+406=806$ сафа=171, Кан һұм=116, бүиан=113, марсус=406.

Осы төрт саннын: $171+113=284=71*4$, $116=29*4$ тағы басқа. Ал олардың бәрін қосқанда Тот-тұт деген Аспан ағаш аты, бәйтерек... Үідрыс ағашы Жібек ағашы ол кісінің өзін Ертедегі Мысыр анызында Тот әулие атаған дедік (жоғарыда).

Аллаһға шүкір. Осы арада тағы ойласайық. Жалғасы Арыстан бап.

АРЫСТАН БАБ

*“Оттарда отыз бап
Баптар бабы Арыстан бап”*

Жоғарыда Оттардың отыз бабы айтылды. Онан кейін Алты алаш, Абай елі сөз болады. Енді солардың жалғасы, баптар басы, яғни бас Қақпа Арыстан бапқа тоқтаймыз.

Арыстан-Асад (۱۷۵=65). Күннің үйі. Қазақша мүшелде ол Ұлу жылы. Ұлу тегінде ең үлкен – ұлы – бас қақпа деген мағынада болса керек. Екінші жағынан жеті хат көк, Күн мен Ай нұры бейне Лулу деген Құранда аят бар (24-сүре, 35 аят). Лулу –інжу –маржан. Бұл асыл тастар. Ұлу жануарынан пайда болады. Шумер тілінде Ұлу немесе Лулу –қақпа мағынасында. Айналып келген бәрі бір жерге, яғни Аспан қақпасына – Күн күзетіне соғады. Оның мағынасы Тұран қақпасынан түсінікті.

Бұл арада біз сол қақпамен байланысты мәліметтерге тоқтаймыз. Оттар+Фараб аттарын қосқанда Рамазан ай атының саны шығатыны айтылды:

$$807+284=1091.$$

Енді осы санға Асад –Арыстан санын қосамыз:

$$1091 \pm 65 = \begin{cases} 1156 = 289 * 4 \\ 1026 = 57 * 18 \end{cases}$$

Екеуді де тамаша сан $17^2=289$ - Ал-рахим немесе $(17*2)^2=34^2=1156$

$1026=57*18=19*54$. Он тоғыз, немесе 57- Ал-хадид (темір). 54- Ал-Қамар (Ай).

Осы арада ұлудың інжу-маржанның тамаша сәуле өткізетін кристалдық оптикалық қасиетін айта кетелік. Текшені алып сәл кисайтып, оның шаршы жақтарын қиғаш кергішке (ромбыға) айналдырамыз. Ол болады ромбоэдр (жарысша бұрышты). Оның бұрыштары

$$101^0 55' \pm 78^0 5' = \begin{cases} 180^0 \\ 23^0 50' \end{cases}$$

Ромб деген грек сөзін арабша *مُعْجَان*-белгілі қос көз атайды. Себебі ол өзіне түскен жарық сәулені *екіге* бөледі. Сол бөлудің арқасында маржан (Кәлсит-СаСоТ) кристалы табиғат зерттеуде зор орын алады. Сол екіге бөлінген сәуле арасының бұрышы $6^0 4'$. Осы санды айтылған бұрыш айырма санына қосамыз:

$$23^0 50' + 6^0 4' = 29^0 54' = 20^0 + 9^0 54'.$$

Жиырма санын жеке шығарып отырғанымыз ол шенбер бөлшегі: $20*18=360$. Шыққан санды қарайық:

$$9*60'+54'=540+54=594=54*11.$$

Айдың екі аты еселенеді 54- Ал-Қамар арабша Ай, 11-Ай казақша (A=1, й=10. Ай=1+10=11).

Кү каб – Аспан шырактары: Кү=26, Каб=22, жиыны:

$$26+22 = \begin{cases} 48 \\ 4 \end{cases}$$

(хм) жеті рет қайталанаң көк.... (жеті Ай) Інжу (лулу) деген мағына шығады. Бұл мәселені талдай берсек тереңге, алысқа жетеді. Әзірше осымен тоқтаймыз.

Біріне бірі байланысты үш сан аламыз да сонан тік бұрыш үшкіл жасаймыз. Ол сандар мыналар: $3/2 * 1836 = 2754$ (бір жарым протон саны), $1300 = 26 * 50 = 52 * 25$ (темір 26 саны, хамды 52 саны).

Екеуінің айырмасы болады: $2754 - 1300 = 1454$.

Кейінгі санды мына түрде жазуға болады: $1454 + 382 = 1836$. 51-сүре Ал-Зариат 60 аят. Осының жиыны болады:

$$51 + 1343 + 60 = 1454;$$

$$382 + 618 = 1000 \text{ белгілі есеп.}$$

Айтылған тік бұрыш тағы үшкіл бұрыштары:

$$43^0 24' + 46^0 36' + 90^0 = 180^0.$$

Ортадағы бұрышты былай жазамыз:

$$46 * 60' + 36' = 2760 + 36 = 2796.$$

Осы санды халифалар санына қосамыз:

$$4304 + 2796 = \begin{cases} 7100 = 71 * 100 = 284 * 25 \\ 1508 = 807 + 701 \end{cases}$$

Фараб пен Отрап деген екі атау осы жерден шығуы тамаша. Отрадың сандық мәні 807, Әмір Темірдің сонда қайтыс болған Һижра жылы да сол санды 807 жыл. Осында бір тамаша сыр болу керек дегенді сол замандардан бері көп адамдар айтқан, жазған. Ол жөнінде менің естігеніме 25 жылдай болды. Ондағы біздің бір ойлағанымыз Отыrap санына ратқа (701=تر) бірге деген сөз санын қосамыз. Сонда ол болады тен жер (1001=الراضي) және көк деген сөздердің жиыны деп жобалаған едік:

$$807+701=1001+507=1508.$$

Оның үстіне біріктіру деген тұсінік тегінде темір текке тиісті нәрсе деген едік. Оның дәлелі ратқа сөзі 21-сүре Пайғамбарлар -сүресінде 30 аятта айтылған болса, 5-хат көк Арай (мария), оның тегі темір. *Пайғамбарлар* тарихында ол Көктің аты ратқа деген.

Енді сол мәселенің ойда жоқ жерден келіп халифалар саны арқылы дәл шығуы ете тамаша ойланарлық нәрсе. Осымен байланысты, Оттардың екінші аты Фараб тағы шығып отыр. Ол Фараб саны –Ғұтарад-Айқызы саны екенін білеміз. Сонымен қатар ол $A+L+M=1+30+40=71$ - бас мұқаттағат санынан шығады.

Ол өркеш сүре (Бақара) басы. Оның аят саны $286=26*11$. Мұның темір мен Ай сандарынан шығатынын көреміз. Оның өзі бірінші (Ай) және бесінші (Арай) көктегері ұялас екендігінен белгілі. Бақара сүренің аят саны соны көрсетеді.

Осы санға ежелгі-бұрынғы қадим (میدق=154) санын қосамыз:

$$286 \pm 154 = \begin{cases} 440 = 264 * 5/3 = (62+26)5. \\ 132 = 12 * 11 \end{cases}$$

Фаламдағы барлық ғажап сандар осында бас қосқан десе болғандай. Оның үстіне 154 сан Мухаммад пайғамбарымыздың ертедегі есім саны. 61-сүреде Fasa пайғамбар былай деген: менен кейін пайғамбар келеді. Есімі Ахмад: (مسح دم ح=101+53=154). (6 аят).

Ол санға жаңа есім санын (Қағба) санын қоссақ болады:

$$154 \pm 92 = \begin{cases} 246 - \text{Жебрайыл.} \\ 62 \end{cases}$$

Кейінгі сан: $38^0 10' + 23^0 50' = 62^0$, темір сыңары.

Осы жаңа есім санын айтылған “Оттарлық” санға қосамыз: $1508+92=1600=40^2$ яғни пайғамбар саны шаршы түрінде алынды.

Енді бір мысал Құранда айтылған екі асыл тасты қарайық.

Ал-Якут -548 = توق ایل

Ал-Маржан -325 = ناجرملا

(55 сүре, 58 аят).

Жиыны болады: 873. Осы санға Ай метал санын – Күміс санын қосамыз:

$$873+47=920=92*10$$

Толып жатқан мысалдың бәрін қамту колдан келмейді. Біз тек Алланың ойға салғандарын тіркеудеміз.

Айтылған Ал-Яқут санына Қағба санын қосамыз:

$$548+92=640.$$

Темір саны шығады. Ол Ара санына байланысты:

$$640=16*40$$

Пайғамбар саны, Нұр саны сонан шығады.

$$16^2=256- \text{Нұр}.$$

Тағы бір мысал. Айтылған Ал-Зарит санын протон санына қосамыз, болады:

$$1836+1454=3290=329*10.$$

Ал-рахман саны он есе.

Ойлап караңыз. Табиғат дүниесінің көп жұмбағы жатыр. Шенбер болады Ал-Ал-рахман, яғни $329+31=360$. Ойласу үшін. Аллаһға шүкірлік. Мәселенің жалғасы Жер Көк.

ЖЕР - КӨК – ЖӨРГЕК

Қазак халқының мәдени тарихы тас қолданған заманнан, мұз басқан дәуірден басталады. Ол жөнінде басқа жерлерде айтылды. Адам өмірімен аспан көрінісін қатар қарау сол заманнан калған. Мысал үшін “Өгізхан” өртегісін еске алсақ та жеткілікті. Ол Сыры-сәуір жұлдыз тобын, Үркерді бейнелейді. Осы жағынан алып қарағанда біздің халқымыздың тамаша казыналы тілінде толып жатқан ғылыми-тарихи –діни мәліметтер жатыр.

Осымен байланысты казакша сандар жөніндегі мәтелді еске алайық. *Bіr* дегенім –*білеу*, *екі* дегенім –*егеу*, *үш* дегенім –*үскі*, *төрт* дегенім –*төсек*, *бес* дегенім *бесік*, *алты* дегенім –*асық*, *жеті* дегенім –*желке*, *сегіз* дегенім –*серке*, *тогыз* дегенім –*торқа*, *он* дегенім –*оймақ*, *он бір* қара –*жұмбак*, *он екі* дегенім –*мүшел*.

Осында сандардың құрылыштық терең мағналы бейнесі жатыр. Алғашкы үш санда нокат, сыйзық жазық (үшкіл) мағнасы бар. Төрт дегені ол жер саны *төсек* шаршы.

Бесік бес дегені аспан саны – күмбез саны, ол адамның аспан мекені. Алты- асық -өмір мағнасында, жеті хат көктің шегі, еу- ау шегі. .... Ау құру аңшылық мағнасында. Бірден жетіге дейін *ey- ay* қосылып айтылады: Біреу, екеу, үшеу, төртеу, бесеу, алтау, жетеу. ... Болды одан ары *ey- ay* қосылмайды.

Сегіздің серке болуы – ол *Көк серке Жади – мүшел жұлдыз*. *Төгіз торқа* шаршының мүшелдік саны *торы*. Қазактың 41 ноқат (Құмалак) салу балнамасындағы *төгіз орын* соナン алынған. *Он* - оймақ дегені – *оимақ, шеңбер* екі қолдың саусағы. Екі білек Ай мен Құн. Бірінші аспан Ай, соны онға қоссақ болады он бір = $10+1=11$. Қазактың Ай деген сөзі АБДЖ есебі бойынша $11=A=1$, $\bar{Y}=10$

Осы есептің ғажап мағнасы берекелі айтылады, тағыда айтамыз.

Төғіз орынды тордың айнала шетінде ноқат саны болады мүшел саны (2- суретті қараңыз).

Мүшел жұлдыздар арғы, тұракты жұлдыздар қабаты. Сол жұлдыздың бірі Құн. Демек 12 екі мүшел Құн саны, 11- Ай саны. Екеуін көбейтеміз болады жүрек (Қалаб= $11*12=132$ ﺟَلْبَع- немесе жеті, (сабиғ = $132=جَسْع$)).

Адамның өмір осы қатынастан тұрады. Абайдың: “*Журегімнің тубіне терең бойла, мен бір жұмбақ адаммың оны да ойла*” дегені сол мағынада.

Жеті хат көктің орталығы тұракты жұлдызы Құн. Басқа алтауы соңың айналасында. .... Алтау асық өмір мағынасында дегеніміз барлық қозғалыстың негізгі әсері сол алтауында. ... Алты Алаш сол мағнада. Құранда 54- сүре: Ал-Қамар (Ай) 91- сүре: Ал- Шамси (Құн). Осы сандарды қосамыз: $54+11=65=13*5$.

$$91+12=103$$

Жиыны болады:

$$103 \pm 65 = \begin{cases} 168 \\ 38 \end{cases}$$

Онан шығады:

$$168=24*7$$

$$38=19*2$$

Белгілі сандар. Оナン шығады $618+168=786$
(786- бас бата саны).

$19*6=114$ - Құранның сүре саны.

Талдай берсек мәселе кеңеңе береді. Қысқасынан алғанда адам баласының мекен-жайы-Көк аспан, Төсек-орны-Жер деген түсінік шығады. Осы жағынан алып қарағанда нәрестенің бесігі көк төсөніш-жаялышы Жер-сонан Жер-Көк деген сөзден жөргек шығады деп білеміз. Осы мәселені көрнекі түрде есептеу үшін 31-сурет салдық. Мұнда негізгі алынған зат темір-хадид 26. Оның атом салмағы $55,847$ (феррум $26=\text{Fe}^{55,847}$).

Осындағы темір атом салмағының бүтін және бөлшектерін айырып қарап, олардың қатынасынан тік бұрыш үшкіл жасап, бұрыштарын табамыз:

$$\frac{847}{550} = 1,54 = \operatorname{tg} 57^0$$

$$33+57+90=180.$$

Ішіне сызылған шеңбер өрісі 198.

Осы 57 бұрыш ал-хадид (темір) сүре санына дәл келеді.

Мұнда терең сыр бар. Осы мәселені көтеру үшін алды мен аспан шырақтарына ораламыз.

Қан өзегі тектес *үш зат* бар. Оның бірі жасыл жапырак-хлорофил. Оның ортасында магний (12-Mg). Оның айналасында *төрт азот* (7-N), оның сыртында *көміртек* (6-O) т.б.

Осы заттың қызметі аудағы көмір тотығын Күн сәулесінің қуаты арқылы ажыратып, көміртегін бойына сініру. Сол зат барлық тіршілік заттар қоргеі болып табылады. 12 екі *күн саны* – мүшел *өмір өзегі* деген осыдан түсінікті.

Егерде айтылған өзек құрылышында магний орнында 26 темір (хадид) болса, ол ыстық қызыл қан өзегі – гемоглобин болады. Мұндағы мүшел (орталық) санға *жесті хат көк, жесті хат жер* санын қосамыз, болады:

$$12+7+7=12+14=26.$$

Толған Ай саны қосылған. Адам өмірі осында. Енді дәл сол сияқты өзекті құрылышта орталық зат 29-мыс болса, ол ол салқын *жылан, шаян* қаны болады. Осы айтылған үш заттың жиыны болады:

$$12+26+29=67.$$

Осы санды Құранда айтылған құрылыш (пана-113- бүниан) санына қосамыз:

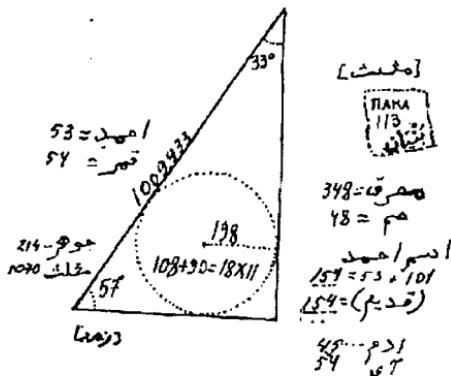
19.....786
Жер+Көк – ЖӨРГЕК

$$640 \pm 208 = \begin{cases} 848 \\ 432; \end{cases} \quad 26\text{Fe}^{55,847}; \quad 848 = 53 * 16; \quad 432 = 54 * 8;$$

$$101^0 55' + 53^0 8' + 42^0 57' = 198^0 = 18 * 11; \quad 113 + 107 = 220;$$

$$284 + 220 = 504; \quad 198 \pm 150 = \begin{cases} 348 \\ 48; \end{cases} \quad 14 * 11; \quad 140 + 120 = 260;$$

$$26 * 11 = 286; \quad 15 \pm 11 = \begin{cases} 26 \\ 4; \end{cases} \quad 286 \pm 154 = \begin{cases} 440 \\ 132; \end{cases}$$

$$\left| \frac{54}{45} \right| = 25 - 16 = 9; \quad 5^2 = 4^2 + 3^2; \quad \frac{220}{132} = \begin{cases} 5 \\ 3; \end{cases} \quad \operatorname{tg} 57^0 = 1,54 = \frac{847}{550} = \frac{77}{50};$$

$$71 + \begin{cases} 57 = 128 = 64 * 2 = 640 \\ 33 = 104 = 52 * 2 = 26 * 4; \end{cases} \quad 71 \pm 19 = \begin{cases} 90 = 45 * 2 \\ 52 = 26 * 2; \end{cases}$$

$$640 \pm 26 = \begin{cases} 666 = 37 * 30 \\ 614 = [200] + 214; \end{cases} \quad 57 \pm 37 = \begin{cases} 94 = 47 * 2 \\ 20 = 5 * 4; \end{cases}$$

$$786 = 618 + 168 = [206] * 3 + 17 * 4; \quad 786 + 666 = 1452 = [132] * 11 = 12 * 11^2.$$

Абай саны = 206 + 200 + 132 + 140 = 678 = 113 * 6;

$$195 \pm 71 = \begin{cases} 266 \\ 124 = 62 * 4; \end{cases} \quad 266 = \text{Be}_3\text{Al}_2\text{Si}_6\text{O}_{18}; \quad 220 + 132 = \begin{cases} 352 \\ 88; \end{cases}$$

$$18 + 36 = 54; \quad \frac{107}{113} = \cos 18^0 36';$$

31-сүрет.

$$2(113+67) = \begin{cases} 180*2 = 360 \\ 46*2 = 92 \end{cases}$$

Шеңбермен айналып Қағбаға-текшеге келдік.

Бұниан (نَعِيْنَ بَ) құрылыштусінігі 61-сүреде айттылған (4аят). Сол сүреде “Менен кейін Ахмад есімді пайғамбар” келеді деген Fasa пайғамбардың сөзі бар. Ол сөздің сандық мәні болады: есім - 101 سَمَّ . Ахмад - 53 دَمْ . Жиыны: $101+53=154$ =Қадим. Құранда Ал-Қамар (Ай) 54 сүре. Осы санды Ахмад санына қосамыз: $54+53=107$, еki еселейміз: $107*2=214$ - Жауғар. Еки санды қосамыз:

$$154 \pm 107 = \begin{cases} 261 = 29*9 \\ 47 \end{cases}$$

(29-мыс, 47-Күміс, Ай). Үш санды қосамыз:

$$53+54+113=220=11*2.$$

Бұл ежелгі Ғұтарад-Фараб санының досы. Ол дос сандар жиыны:

$$284 \pm 154 = \begin{cases} 440 = (62+26)5; \\ 132 = 12*11 \end{cases}$$

$26*11=286$ ... Бақара сүресінің аят саны. Мұнда темір мен айдың қатысы. Оларды былай жазамыз:

$$15 \pm 11 = \begin{cases} 26 \\ 4 \end{cases}$$

Темір Қазық сандары: темір- 640, қазық - $208=26*8=52*4$. Бұл арада темір қазақша және арабша аты (26-хадид) катар келіп бір мағынада түсінік беруі тамаша олардан шығарамыз:

$$640 \pm 208 = \begin{cases} 848 = 53*18 \\ 432 = 54*8 \end{cases}$$

Бұл санды Жер мен Көк мағынасында алса болады:

53- Ахмад-жұлдыз.

54- Қамар-Ай.

31-суретте көптеген мәлімметтер бар, олардан шығатын түсініктер де көп. Оны окушы өзі бір байқап көрер. Біздің еске алған нәрсеміз Абай санына кіретін сандардың басқалармен байланысы туралы.

Соның ішінде әсіресе жүрек түсінігі.

Мысалы:

$$113+53+54+132=352=220+132=884.$$

Екінші жағынан:

$$352-132=88=62+26$$

Бұлардан Мысыр бұрышы шығады.

$$220/132=5/3$$

Үйдрыстың перштегерге дос болған бұрышы шығады, Маслас шығады. Басқаша айтқанда достық жүрек.

Сонымен байланысты Үйдрыс пайғамбардың бет тасы зумрудтың минералдық саны өркеш мұқаттағаты арқылы, 19 арқылы берілген.

$$195 \pm 71 = \begin{cases} 266 \\ 124 = 62 * 2 \end{cases}$$

ол тасты екінші түрде жазамыз:

$$2(79+54)=2*133=266.$$

Мұнда Құранмен бас қосқан деуге болады, өйткені 79-алтын-Күн металы, 54- Ал-Қамар (Ай) Құран бойынша. Бұл тамаша қатынастың жалғасын Арыстан бап үшкілі атты тарауда береміз (32- сурет).

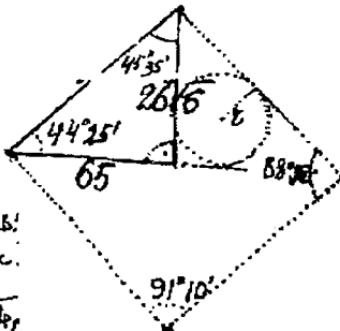
АРЫСТАН-БАП ҮШКІЛІ

Арыстан бап – Арыстан қақпасы. Ол аспан қақпасы екені айтылды, яғни Көк шөміш – Жеті Қарақшының маңдай сыйығының бір басы Темір Қазықты көрсетсе, екінші басы 12-мүшел жұлдыздың бесіншісі Арыстан-Асад, қазақша Ұлу жылына дәл келеді және өзі Күннің үйі болып табылады. (2-суретте сол қолдың белегі). Темір қазықты айналатын Жеті Қарақшы аспан уақытының бейне сағат тілі болып табылады. Демек соның маңдайындағы Күн есеп басы- өмір басы. Оның қақпа күзетшісі Арыстан-Асад. Кезі келгенде айта кетелік арабша Күнді Шамси (Шомс) дейді. Тегінде осы сөз Көк Шөміш (Жеті қарақшы) түсінігіне байланысты болуы ықтимал. Ал латынша *Sol* (Солнце) – *Күн* айтылған сол білек пен байланысты болуы мүмкін.

Күранда 91-суре Ал-Шамси Күн. Оның үйі (ұясы) арабша Асад –Арыстан. Оның сандық мәні болады асад =65-⁰_{8'} (a=1, c=60, d=4). Осы екі саннан тік бұрыш үшкіл жасаймыз: $91^2 = 65^2 + 26^2 * 6$; $8281 = 4225 + 4056$ Бұрышты болады: $65/91 = \cos 44^0 25' = 0,714$ (немесе $\cos 44^0 26'$).

19.....786 АРЫСТАНБАП ҮШКІЛІ

Ахмад бұрышы: $91^0 10' = 38^0 10' + 53^0$; $88^0 50' = 23^0 50' + 65^0$; $91^0 8' - 53^0 8' = 38^0$; $91 * 7 = 260\sqrt{6} = 637$; $53 - 65 = 12$

$700 = 982 + 918$ [Ганау!]
+ - суре, джарыл.
1000
325 шар.

$$1^0 46^0 34' - 44^0 26' = 1^0 8'; \quad 45^0 35' - 44^0 25' = 1^0 10'; \quad 1^0 10' = 70';$$

$$1^0 8' = 68'; \quad 79 + 12 = 91; \quad 70 * 2 = 140; \quad 12\text{-мүшел}; \quad 11\text{-Ай}; \quad 12 * 11 = 132; \quad 57 \pm 23 = \begin{cases} 80 \\ 34; \end{cases}$$

$$140 \pm 132 = \begin{cases} 272 \\ 8; \end{cases} \quad 272 = 17 * 2; \quad 54 + 11 = 65; \quad 14 + 12 = 26;$$

$$(26\sqrt{6})^2 = 6 * 26^2; \quad 676 * 6 = 4056; \quad 4304 \pm 4056 = \begin{cases} 8360 \\ 248; \end{cases}$$

$$19 * 440 = 190 * 44 = 8360; \quad 133 + 23 = 156 = 52 * 3; \quad 133 \pm 57 = \begin{cases} 190 = 90 * 10 \\ 76 = 19 * 4; \end{cases} \quad 19 * 14 = 266$$

$$91 + 12 = 65 + 38; \quad 91 + 11 = 47 + 43 = 90; \quad 62 * 4 = 248;$$

$$57 \pm 37 = \begin{cases} 114 = 19 * 6 \\ 20 = 10 * 2; \end{cases} \quad 91 * 7 + 63 = 637 + 63 = 700; \quad 700 = 382 + 318;$$

$$43 + 11 + 79 + 37 = 170; \quad 646 - 325 = 321 = 107 * 3; \quad 640 + 26 + 208 = 848; \quad 666 + 91 * 2 = 848; \quad 640 \pm 208 = \begin{cases} 848 \\ 432 = 54 * 8; \end{cases}$$

$$260 + 65 = 325$$

32-сурет.

Жетілік тамаша санға арналған бір еңбек бар. Соған қосынша осы арада, сол санның орталық өркеші мен айнала *сақина* алтауын екі бөлшіп қарасақ қазақша атап былай шығады: алғашқы 5 сан “ey” (біреу, екеу, үшеу, төртеу, бесеу) онан кейін алты 6-“ay” (“ay”). Онан 7-ey. Сонымен алты сан жиыны: ey, жалғыз сан алты “ay”. Яғни айнала шенбер алтау.

Осы сандардың талдау мазұмны 13-сурет. Онда ортада 5, айналасындағы алты сан: $1+2+3+4+6+7+8=28$. Оған орталық санды қосамыз, болады:

$$28 \pm 5 = \begin{cases} 33 \\ 23 \end{cases}$$

Бұлардың сыртында 12 сан:

$$3+9+10+11+12+13+14+15+16+17+18+19=3+\frac{11(9+19)}{2}=3+154=157.$$

Ортадағы жетіні қосқанда болады:

$$\begin{aligned} 7+12 &= 19; \\ 33+157 &= 190 = \frac{19(1+19)}{2} = 190. \end{aligned}$$

Текше саны 26. Астында көрінбеген жетеуі:

$$20+21+22+23+24+25+26 = \frac{7(20+26)}{2} = 7*23 = 161.$$

Өрнек: $x^2 - 16x - 161 = 0$; $x = 8 \pm 5$; $x^1 = 23$; $x^2 = -7$.

$$\text{Барлығы: } \frac{26(1+26)}{2} = 13*27351190 + 161$$

Көрінетін және көрінбейтін екі жеті сандарды бірінің астына бірін жазамыз: $1+25=26$, $5+23=4+24=2+26=6+22=7+21=8+20=28$. жиыны: $26+6*28=26+168=194=161+33$. осы санды Бақара (өркеш) сүренің аят санына қосамыз:

$$286 \pm 194 = \begin{cases} 480 \\ 92 \end{cases}$$

(480- Ал-Қамар –сүре, 92-Қағба). Талдап жазайық:

$$26*11 \pm (26+6*28) = 26*11 \pm (26+168) = 26*11+26 \pm 17*26*12+168 = \{52*$$

$$6 \pm 168 = 316+168 = \begin{cases} 484=22^2 \\ 148=37*4 \end{cases}$$

Осыдан шыққан 194 санды айтылған Арыстанбап үшкілінің тік санына қосамыз:

$$(26\sqrt{6})^2 + 194 = 676 \cdot 6 + 194 = 4056 + 194 = 4250 = 850 \cdot 5 = 17 \cdot 25$$

Айтылған 194 санына қосамыз: “ $K=100$ ” санын:

$$194 \pm 100 = \begin{cases} 294 \\ 94 = 47 \cdot 2 \end{cases}$$

Маржан (نارجیز) $\text{CaCO}_3 = 20 + 6 + 8 \cdot 3 = 26 + 2450 - 50$ сүре (K=100: 50+50). Оның жиыны 195, ол 19-сүре мұқаттағат (книгес=مکتب).

Айтылған тік қабырға шаршысына маржан санын қосамыз: $4056 + 294 = 4360 = 109 \cdot 40$

$$109 \pm 78 = \begin{cases} 180 = 90 \cdot 2 \\ 38 = 19 \cdot 2 \end{cases}$$

маржан санын он есе аламыз: $50 \cdot 10 = 500$. Осыны қосамыз: “жетілік” санға: $500 + 194 = 694$. Осы санға тік қабырға шаршысын қосамыз:

$$4056 + 694 = 4750; 4750 = 950 \cdot 5 = 190 \cdot 25 = 19 \cdot 50 \cdot 5.$$

Осындағы 950 сан “Ay” саны, яғни алтыншы көк Шоңай -(Муштари) (=مشتري 950) саны. Ол Тұран қақпасының мәндайшасы.

Айтылған 194 санын “жетілік” атаған себебіміз ол екі жеті жиыны: $161 + 33 = 194$ (13-сурет). Ол бейне бүкіл ғаламды қамтиды. Сол себептен ол санды әр жағынан қарастыру керек. Оны бүрышқа айналдырсақ болады: $194 / 60 = 3^0 14'$. Осыны әулие үшкілінің орталық бүрышына қосамыз, болады: $58^0 46' + 3^0 14' = 62^0 = 38^0 10' + 23^0 50'$

Алты алаш Тұран саны шығады: $62 \cdot 60 = 620 \cdot 6 = 3720$.

Осы санды айтылған тік шаршы санына қосамыз, болады:

$$4056 \pm 3720 = \begin{cases} 7776 = 54 \cdot 96 \cdot 4 = 108 \cdot 72 = 432 \cdot 12 \\ 336 = 48 \cdot 7 \end{cases}$$

$$154 \pm 40 = \begin{cases} 194 = *2 - 1500 \\ 114 = 19 \cdot 6 \end{cases}$$

Тағы бір мысал: $4304 \pm 194 = \begin{cases} 4498 = 2249 \cdot 2 \\ 4110 = 137 \cdot 30 \end{cases}$

Жетілік санын жеті хақ санына қосамыз:

$$108*7+194=756 \pm 194 = \begin{cases} 950 \\ 562 \end{cases}$$

Шоңай санына басқа жолмен қайта оралдық. Оның түбінде терең мағына жатыр деп білеміз. Осымен байланысты ойласу ретінде Құранның 7-сүресін қаралық. Ол жеті аты ал-аграф (бөгеттер), Меккеде түскен аят саны 206, Ал-Маса صلوا муқаттағаты бар ($91+40+90=161$). Жиын саны болады:

$$7 + \frac{31+352}{383} + 161 + 206 = 757.$$

Осында екі сан жоғарыда айтылған жетілікке байланысты:

$$161 \pm 7 = \begin{cases} 168 \\ 154 \end{cases}$$

Егерде Ал-Аграф мына түрде жазсақ: Ал+Аграф, яғни көпше емес жекеше түрінде, ол болады белгілі әулие (Ал-Құран) саны: $31+351=382$.

Мұнда $\frac{351}{26*(1+26)}=351$ саны Ал-Саратан саны, 26 сан жиыны $\frac{26*(1+26)}{2}=351$). Осы бойынша сүре сан жиыны болады:

$$7+382+161+206=756=108*7.$$

Айтылған жеті хақ саны. Онан келіп Шоңайға ораламыз:

$$756+194=950=190*5.$$

Айтылған сүреде: “Бұл саған түсірілген бір кітап. Сондықтан көнілінде күйбеңдік болмасын. Бұл арқылы ескертуудің муминдерге үгіт үшін (2). “Расын біз оларға, иман келтірген қауым үшін тұра жсол және мархабат түрінде бір кітап түсіріп, білім жолымен айырып түсірдік” (52). من لصف علی علی ده مل

Яғни ғылыми талдау жолымен десе де болады. Осыған байланысты 23-сүренің қарастырдық. Онда: “Рас үстерінде жеті жол жараттық”. Жеті Көктің раббы және ұлы гарыштың Раббы Аллаң деген. Олар Құран сөзін зерттемей ме? деген (1,17,68,86 аяттар).

Жетінші (7)- сүреде тұра жол, ғылым жолы Құран жолы айтылса, соған байланысты 23-сүреде ол ғылым жолы. “*Құран жолы жеті, ғалам жеті*” деп екі рет қайталаған. Құран сөзін ғылыми зерттеу керек екені айтылған.

Осы екі сүре сандары Қағбаның өрнектерінен шыққандағы айтқанбыз (13-сурет). Соны еске ала кетелік:

$$x^2 - 16x - 161 = 0. \quad x = 8 \pm 15, \quad x_1 = 23, \quad x_2 = -7.$$

Мұнда: $161 = 20 + 21 + 22 + 23 + 24 + 25 + 26$,
яғни 19 сан астындағы жеті сан

$$(19 \pm 7) = \begin{cases} 26 \\ 12 \end{cases}$$

Арабша жеті мен жүрек сандас. сабғ=қалаб: $\text{سبس} = \text{بلق}$
 $= 132 = 12 * 11$). Осы мазмұн қазақшада да бар: жүрек-жүріс ау-ауа-аушылық –желкендік.

Жетілік мүшелері Құн (12)- Ай (11) сандары: $12 * 11 = 132$.

Осыларды қосамыз:

$$12 \pm 11 = \begin{cases} 23 \\ 1 \end{cases}$$

айтылған 23 және өркеш ($23 + 5 = 28$). Осы санның айналық сынары:

$$\begin{vmatrix} 3 & 2 \\ 2 & 3 \end{vmatrix} = 9 - 4 = 5$$

оның үшкілі

$$\left(\frac{2}{3} = \sin 41^\circ 48', \frac{\sqrt{5}}{3} = \cos 41^\circ 48' \right);$$

$$41^\circ 48' + 48^\circ 12' + 90^\circ = 180^\circ.$$

Онан шығады:

$$41^\circ 48' - 25^\circ 48' = 16^\circ; \quad 16 * 2 = 32 = 17 + 15$$

Бес намаз сабағы. Осы сандардан шығады:

$$161 \pm 132 = \begin{cases} 293 \\ 29 \end{cases};$$

293+300; 29+7=36,
 336=48*7=Ал-харміс
 $300+132=132*2+161=264+161-7=432=54*8=108*4$
 $26+29+47+50+79+80+8-7=393.$
 393+7=400.
 $400+300=700=382+318$ - хамса.
 $151+71=222$; $400+222=622$ -нижра /инсаф/.

$$622 \pm 432 = \begin{cases} 1054 = 1000 + 54 \\ 190 = 19 * 10 = 38 * 5 \end{cases}$$

Осы сандардың әрқайсысы туралы ойлау керек. Тамаша сырлар көрінеді. Ойласу ретінде бір өрнек:

$$1054 * 2 \pm 1508 = 2108 \pm 1508 = \begin{cases} 3616 = 113 * 32 \\ 600 \end{cases};$$

113- Кұрылыш (бұниан-بـ، نـاـيـنـ)، 807- Отрап, 501- бірге (ратқа),
 1001- Әл-Ирз (Жер), 507- Ил-Самаут көк.

$807+501=1001+507=1508$;
 $32=17+15$ (бес намаз; 17 парыз, 15-сунат).
 600-

$$71 \pm 7 = \begin{cases} 78 - \text{сан} \\ 64 = 32 * 2 \end{cases}$$

$$151 \pm 7 = \begin{cases} 158 = 79 * 2 \\ 144 = 12^2 \end{cases}$$

Жебрайыл қанаты. Осыған жалғас:

$$222 \pm 14 = \begin{cases} 236 = 236 + 382 = 618 \\ 208 \end{cases}$$

$$618 \pm 382 = \begin{cases} 1000 \\ 236 \end{cases}$$

236- Күн фаяқ күн (نـوـكـيـفـ نـمـ).
 $208 = 52 * 4$ - хамды Қазық.
 Айтылған екі бұрышты қосамыз:

$$2(44^0 25' + 41^0 48') = 172^0 26' = 90^0 + 63^0 26' + 19^0;$$

$63^0 26' + 26^0 34' = 90^0$. Мысыр үшкілі. $19^0 * 60' = 1140 = 114 * 10$;

114- Құран сүресі сүре саны.

Тағы бір жұмбак сан:

$$1500 + 194 = 847 * 2 = 1694$$

Мұнда $194 = 161 + 33 = 132 + 62$, 1500-мүшел саны: 150-темір бұрышы; 847- темір атом салмағының бөлшегі.

32-суретте көп сандар келтірдік. Оларды оқушы өзі ойланып қарар.

Аллаһға тәуба. 12/11-1994.

Жалғасы Қос барабан.

ҚОС БАРАБАН

“Басында Аспан таудың Қос барабан.

Сол таудан дария тасып, су тараган.

Сұлу қызы, әсем жігіт – бәрі сонда.

Янырау неге кептім сол арадан”.

(Халық ақызынан).

Санның басы бір, бірақ ол өзі екілік бір деп тұр ғой. Себебі АБЖД бойынша $B=2$. Осының мағынасын терең түсіну қажет.

“Бір дегенім-білеу, білу” дегені ол сан емес, ол тек өлшей білу деген түсінік. Сан екіден басталады. Табиғат ғаламы екіден жұбай. “Екі дегенім егу” яғни қозғалыс өмір басы. Ол екі басты сыйық бір өлшем. Табан тіреу үшін, тұракты зат болу үшін тағы басқа өлшеуге ораламыз, болады: $1+2=3$ яғни үшкіл үскі... сәулө, ошақ мосы –орны.

“Әуелі үш, кейін жеті, болады толық сан он” деген аят осы мағынада: ($3+7=10$). Демек, табиғи дара зат жұбайлы: 1-даралығы, 2-өлшеуіші, болады: $1+2=3$ үш. Демек заттың өлшеуі үш. Сол себептен, сол заттардың өлшеуін білген ғалым хакім пайғамбар ІІұрыстың ныспы аты Маслас үшкіл атанған.

Екі мен үштің алмасуында барлық ғалам сыры бар. “Қос барабан” деген сөзді осы мағынада түсіну керек. “Бараб” деген сөзді екі жағынан қалай оқысаң да екі де-екі парап – пар да-пар болып шығады. Арабша оны: “Фараб” деп жазуға болады, солай жазады, әйткені арабша “п” әрпі жоқ, демек ол АБЖД есебінде жоқ.

$B=2$, $\Phi=80$; болады:

$$80 \pm 2 = \begin{cases} 82 \\ 78 \end{cases}$$

82-қорғасын, ақырғы метал – жетінші көктің металы. 78 сан (гадид). Кіші (абжд) бойынша $80=8$.

Демек: егіз-сегіз қағидасына келдік: $2+6=8$. Алты (6) шеңбер (13-суретті қараныз).

Осы бойынша біз “бап” емес, дұрысынды баф жазу керек. Оның сол сандық мәні болады толық сан $2+8=10=3+7$ ол оймақ саны, он саусақ, қос пешене яғни $5*2=10$. Ол ғалам басы, жүлдyz заты. Осы сөзді керісінше оқысақ болады: баф-фаб.

Кезі келгенде айта кетелік, грек ақызындағы Аполон-Феб Арыстан баф мағыналас. Гректер Олимп діні бойынша алған. Біз оны ислами жолмен түсінеміз. Бұл мәселеғе өз алдына оралу керек. Бұл жерде айтпағымыз Қос барабан деген сөзді қос мүйізді бас деп білу керек. Оны аспандық мағынада алсақ Қос Ай болмақ. Айдың екі орағы: оң орақ жаңа ай, сол орақ ескі ай. Екеуінің дәл ортасы *өлі ара*, есеп басы, жыл басы – Наурыз... Арабша қос мүйізді зул қарнайын сол мағынада осы мәселенің қалдығы күні бүгінге дейін сақталып келген. Оның түсінігі Мысыр-Шумер тарихында бар, Құранда бар. Тамаша бір мирас. Оның талдауын бұрын айттық. Құранда 54-сүре Ал-Қамар (Ай). Қос ай болады: $54*2=108$. 108- хак шындық-молшылық...

Жаңа жылда тағат орындарына кірерде тілек етушілер барабанды 108 рет соғады (Маслас Жапония).

Сонымен Қосай сайып келгенде аспан арбасының – тарихи арысы мағынасында. Аспан уақытының сағат тілі – Жеті Карапшыны аспан арбасы деп қараушылар бар. Қазақша барабан-арба деген сөздер арасында ұйқастық бар.

Асапандық ақызды “Өгізханды” алатын болсақ, оның Қанұлы деген шебері арба жасаған. Тегінде көшпелі Жауінгер елдің күймелі арбасы дөңгелек үстіндегі үйі болған.

Арабша арбаны ғарабату, нақле атайды (لَقْنُ، قَبْرٌ);

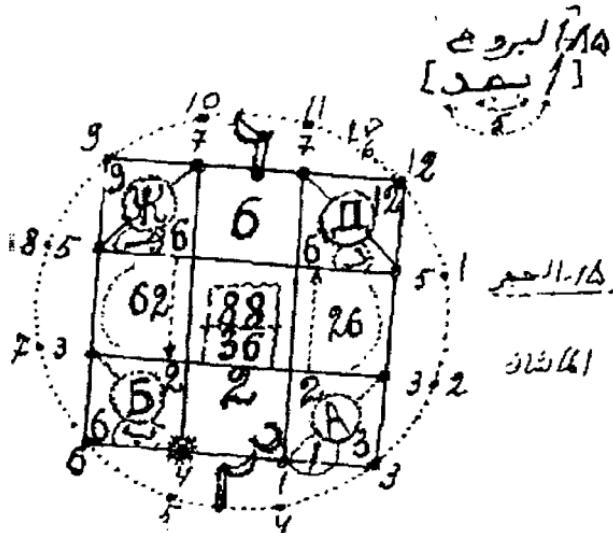
$$272 \pm 180 = \begin{cases} 452 = 113 * 4 \\ 92 \end{cases}$$

($272=17*16$).

Қысқаша айтпағымыз ғаламның ғажайып үндестік заны дүниеге кең тараған. Солардың ішінен айқын белгілі негізгі мысалдарға тоқталамыз. Сол мақсатпен 33-суретте мүшел АБЖД бейнесін келтірдік.

19.....786

85 МУШЕЛ [АБЖД]

$$[15]-тас; \frac{85}{15} = \frac{17}{3}, 91 \cdot 54 = 4914; 4914 = 4304 + 610; 1+2=3$$

$$2 \begin{array}{l} A \dots 3+2=5 \\ B \dots 6+2=8 \end{array}; \quad 10 \pm 7 = \frac{17}{3}; \quad \frac{3}{17} = \sin 10^0 10';$$

$$10^0 10' = 600 + 10 = 570 + 40 = 610; \quad 85 \pm 15 = \begin{cases} 100 \\ 70 \end{cases}; \quad 3+4=7$$

$$6 \begin{array}{l} Ж \dots 9+6=15 \\ Д \dots 12+6=18 \end{array}; \quad 91+7+47=684=36 \cdot 19; \quad 30 \pm 16 = \begin{cases} 46 \\ 14 \end{cases}; \quad 46 \cdot 2=92;$$

$$15 \cdot 2=30; \quad 46:2=23; \quad 4+6=10$$

$$30+16=46; \quad 3(1+2+3+4)=3 \cdot 10=30; \quad 2(2+6)=2 \cdot 8=16;$$

$$[\text{АБЖД}] \quad 3+7=10; \quad 92 \pm 88 = \begin{cases} 180 \\ 4 \end{cases}$$

33-сурет.

Бұл суретте 12 мүшел жұлдыздардың рет саны шеңбер сыртында берілген. 1-Тышқан (Хамал), 23-Сиыр (Сәуір), 3-Барыс (Жауза).... Олардың ішкі жағында соларға тиісті 7 хат көктердің рет саны. 1- Тышқанда 5-Арай, 2 Сиырда-Шолпан, 3-Барыста -2 Айқыз.

Еске сала кетелік, 12 мүшелге 7 хат көктің бөлінуі екі қол секілді. Оң білек Ай, сол білек Күн (Сурет астында таңбасы берілген. Басқа он мүшелде он саусак.

Шын шеңбер ішіндегі шаршының төрт бұрышын төрт әріп –АБЖД әріптері қойылды. Бұлар екі топқа бөлінген: А мен Б екеуінде көктері 2-аспан Айқызы (Гутарад), Ж мен Д екеуінде 6-аспан -Шоңай (Муштари).

Осы төртеуі тұрған шаршыны Тұран қақпасы атағанбыз. Оның себебі айтылған екі білектегі Күн мен Ай біздін Тұран Арыстан бап, Қышқаш бап түсінігіне дәл келеді. Олардың орындары (үйлері) – мүшел жұлдыздары: 5-Ұлу –Арыстан (Асад), 4-Қоян –Шаян (Саратан) –(Қышқаш). Олар аспан қақпасының күзетшісі болып табылады. (2-суреттен көрініз).

Оттарда Отыз бап деген айдың 30 тәуліктері аялдамасы “Манзул Ал-Қамар”

Бұл өзі аспан ілімінің кілті болып саналады. Айта кетелік 30-мүшел шеңбер саны: $30 \times 12 = 360$. Оны былай жазалық:

$$15 \times 24 = 360,$$

яғни тәулік –сағат саны 15. ол 15-сүре ал-Хижир –тас. Демек 30 бап деген сөздің өзін дос тас деп, таразының екі басы деп білу керек. Тұран қақпасының негізгі табалдыры осы 2 (АБ) –Айқызы, екі бас бармақ деп білу керек. Оның шаршысы 4-бұл айтылған Қақпа шаршысы. Осындай шаршы 6 болса, ол алты жақты текше –Қағба -(Куб)-саны, ол жер саны – темір – хадид саны(57 -сүре ал-хадид $= 31 + 26 = 57 = 19 \times 7$).

Әл-Фарабидың бір қағидасын еске алайық. Егіз екі зат әр уақытта байланысты. Ол байланыс екіден үшінші шығады деген сөз. Демек екіден үшкілге келеміз. Үшкілдің өзінде 6 өлшеу бар: 3 сзызық, 3 бұрыш $3 \times 2 = 6$ (Ол ЖД бұрыштары).

Демек Тұран қақпасының төрт бұрышына 2 мен 6 парланып (косақталып) келуі табиғи занды аспан айнасына қойып көрсетуі Тәнірімнің адамға берген ғажайып мұғжизасы деп білеміз.

Адамның аяқ басқан сатысы тас (15- Ал-Хижир) болғанда, аспан сатысы 85-Ал-Бружд. Екеуінің қатысы: $85/15=17/3$. Әуелі 3, кейін 7 болады кәміл сан 10, $3+7=10$ оған қайталама 7:

$$10 \pm 7 = \begin{cases} 17 \\ 3 \end{cases}$$

Жер мен көктің қатыс сандарына келдік. 17- Ал-Аср, аспан сапары 3-Ыңдырыс үшкілі (масалас) (оған қосымша: $85-15=70$ - Ал-Миғраж).

$$85 \pm 15 = \begin{cases} 100 \\ 70 \end{cases}$$

осыдан бұрыш шығады:

$$\sin 10^0 10' = 3/67 = 0,1765.$$

Ол болады:

$$10 * 60 + 10 = 600 + 10 = 610 = 570 + 40;$$

600-Жебрайыл қанаты, 10 кәміл сан, 570-пайғамбардың туған жылы, 40 оның пайғамбарлық жасы.

$$(57 * 10 = (31 + 26) * 10 = 310 + 260 = 570).$$

Осы мен байланысты:

$$91 * 54 = 4914 = 4304 + 610;$$

91-суре Ал-Шамси (Күн), 54-суре Ал-Қамар (Ай). Бұл Арыстан бап саны, сонымен қатар оны біз перштегер саны дейміз. Оның түсінігі айтылған төрт бұрышқа төрт белгілі перштегердің аттарын сандық мәнімен қоямыз:

А=246- Жебрайыл,

Б=111- Микайл,

Ж=382- Исрафил,

Д=318- Ғазраил.

Айтылған бұрыштардың сандарына еселейміз:

$$2(A+B)+6(J+D)=(246+111)+6(382+318)=2*157+6*700=714+4200=4914=91*54.$$

Бұл тамаша муғжиза!?

Дәл осы әдіс бойынша халифалар санын шығарамыз:

А=231- Абу Бакір

Б = 661- Ғасман

Ж= 110- Ғали

Д= 310- Ғомыр

$$2(A+B)+6(J+D)=2(231+661)=6(110+310)=2*892+6*420=1784+2520=4304$$

Осы санға пайғамбарымыздың айтылған сандарын қосамыз. $(570+40-610)$ болады тен Арыстанбап санына – перштегер санына. Ойлап қараңыз төрт халифанды тен ұстаган жол дұрыс.

Ғаламның табиғи бір сыры екі басқышта, яғни 15 және 85 сүре аяттарында берілген.

$$15-\text{Ал-Хижир}----=\text{رَجَلٌ}=31+8+3+200=242$$

$$85-\text{Ал-Бружд}----=\text{جَوَبٌ}=31+2+200+613=242$$

Осы екі сөздің сандық мәндері бірдей. Бұл бір олар $2*11^2=(11\sqrt{2})^2=242$ Жұлдыз (Күн) есебіндегі жыл тәулік санының бөлшегіне өлшемдес: $365,242=365+242*10^{-3}$

Мұның бүтін санынан

$$\frac{365}{5}=736 \left| \begin{matrix} 73 \\ 37 \end{matrix} \right|=49-9=40$$

Ай есебі (Қамари) жылдың тәулік саны 354, 360. Оның бүтіні $354=59*6$ бөлшегі шеңбер.

Осы екі есептің мұшелерін қосамыз:

$$365,242+354, 360= 719, 602$$

Бүтіннен шығады;

$$719+11=365,242 + 364,758.$$

Халық= قُلْ (жаратқан) саны.

Бөлшек саны 19- суренің жалпы жынын санына өлшемдес:

$$19+290+195+98=602$$

Оны былай жазамыз. $(6\sqrt{10})^2+(11\sqrt{2})^2=602$

Онан шығатын тік бұрыш: $39^0 24' + 50^0 36' + 90^0 = 180^0$

Ескерту: $39^0 24' * 2 - 25^0 48' = 53^0 = 3180'$

Енді тас – Ал-Хижир және Ал-Бружд сөзіне оралсақ, олардың бірдей әріптерін шығарып тастағанда қалады: $x(\zeta=8).....$ бу $(2+6)=8$

Таста-жерде (Ал-Хижирда) бір тұтас (ратқа, жұлдыз затында (көкте) олар екі бөлек болған ($2+6=8$)

Бұл сегіз аяқ заңы, Абай заңы - табиғат заңы.

Оны текше (Қағба) өрнегі арқалы түсінуге болады (13-суретті қараңыз). Онда ортадағы жетеу. Оның ортасында өркеш (23).

Демек екі, екі шенбер 1+1= 2 6+6= 12

$$12 \pm 2 = \begin{cases} 14 \\ 10 \end{cases};$$

5- өркеш- зенит (سَمَاءٌ زَنِيتٌ = 500) 23 - надир.[1160]

Бұларды магнит тісінің екі басы секілді қарау керек. Фалами мағнасы бұлар Темір Қазықтың екі басы (2- сурет). Кішкене мағнада алсақ, ол атом Құрылышында. Электрон қабаты жалпы алғанда 8 болса оның ішкі тұрақты қабатшалары 2- және 6 (S= 2, p=6) (9- суретті қараңыз).

Білікті кіндік мағнасында алсақ оның бастары –ұшыры – полюс, арабша аты Құтб - بَطْقٌ = 111, ал- құтб = 111+31= 142= 71*2

Кос көз – жұб- жұбай- Жауза – Сұнбіле (Бикеш) немесе 71*4= 284

Футарад –Айқызы – Фараб.

Өркеш сүренің басындағы мұқаттағат A+L+M= 1+30+40=71 осы мағынада болса керек. Ол Алты жерде (2,3, 29,30,31,32 сүрелер). Алғашқы екеуі сұнбіле болса (142= 71*2), кейінгі төртеуі = Футарад- Фараб (71*4= 284). Осы санға тас- сағат санын қосамыз.

$$71 \pm 15 = \begin{cases} 86 \\ 56 \end{cases}.$$

Алғашқысы ал- Тарақ сүре саны. Оның тамашасын қөрдік. Енді осы санды Арыстанбап санына – періштерелер санына қосамыз:

$$491 \pm 86 = \begin{cases} 5000 = 500 * 10 = 50 * 100 \\ 4830 = 161 * 30 \end{cases}$$

Мұндағы тамаша сол алынған екі сан екі өркешпен дәл еселес.

Зенит – самат үстіндегі өркеш. Соның саны سَمَاءٌ زَنِيتٌ = 500. оны он еселесек болады $500 * 10 = 5000 = 91 * 54 + 86$ немесе “К” сүремен байланысты: $50 * 100$ Екінші сан $4830 = 161 * 30$; 161 астындағы надир жеті саны. 7(20+26) (13- сурет(. Бұл сан отыз бап еселенген. Айтылған 5000 санын халифалар санымен байланысты жазамыз:

$$4304+696=5000=4304+348*2=4304+29*24=4304+116*6$$

348- шұғла – мухарақ (قرح) – Нурмұхамед.

29- Шолпан металы мыс, пайғамбар жұлдызы. 116-үстінде (عیل= 116) немесе Надирге еселес: 1160= ریظن 116*10

Ойлап қарарсыз!؟ Бұл мәселенің жалғасы Тас кітапта

ТАС КІТАП

Құранда 15- сүре Ал-Хижир (тас) аталуы, оның уақыт – сағат өлшем болуы: ($15*24=360$), ол сағаттың Айдың жарапалуы мен байланысты айтылуы (54- сүре, 1-2 аят) ғалам сырның тамаша құрылыш өрнегін көрсетеді.

Солармен қатар және соған байланысты сол сүреде: “Әлбетте біз саған қайталаңмыш жетінің ұлы Құранды бердік” (87-аят) бүкіл дүние жүмбағын елестетеді. Осының өзі тас кітап мағнасынбереді. Қайталаңмыш жетісағбаменал-масаниң (عبس ائلنام) Құранда, көріп отырсыздар, жалпы түрде, кең мағнада берілген. Оны Ислам ғаламдары көбінесе намазда қайталаңып оқылатын жеті аятты фатиха сүресінде алады. Ол дұрыс, себебі Құранның бет ашар бас сүресі сол Құранда айтылатын барлық тарауларды ішіне алған. Оны Кітаптың кілті, Құранның негізі, таубаның үлгісі деп беледі.

Соған байланысты, сонымен – қатар ол қайталаңмыш жетінің жеті хат көк, жеті жер, жеті тәулік деген секілді табиғат дүниесіне кең қолдануға болады.

Жеті және жүрек деген арабша сөздердің сандық мәндері бірдей екені белгілі.

Сиғғ = Қалаб = بَلَق = عَبْس = 132 = 12*11

Аяттың екінші сөзімен (ن=90) қосамыз.

132+90= 222- инсаф (فاصن) ғаламатты жүрек сол.

Үшінші сөз қайталаңмыш:

$$31+601=632=79*8=79(2+6)$$

79- алтын, ол 15- және 85 сүрелерінде, (тас кітабында жазылған) айтылған. Ол Тәнірінің ғаламды жарылқаған сегіз жаннаты.

Оны былай жазамыз:

$$222+632=854=618+236;$$

618- ал- рахман ал- рахим, 236- Күн файа күн (نوكىيفنىك), бол -деді, болды. Бірге берілген ұлы кітап- Ал- құран осы екеуінің ортасында: Ал- Құран= 382= 31+351

$$\text{яғни, } 236+382=618.$$

АБЖД санының шегі $382+618=1000$ Алиф

Тағдыр кітабы тақта таста болса лаух махфуз حول، оның сандық мәні $44+1034=1078$

Осыған қосалық қайталама санын:

$$1078 \pm 854 = \begin{cases} 1932 = 161 * 12 \\ 224 = 56 * 4 = 7 * 32 \end{cases}$$

Бұл текшениң – Қағбаның көрінетін, көрінбейтін нокаттарымен байланысты (13- сурет)

$$\frac{26(1+26)}{2} = \frac{19(1+19)}{2} + \frac{7(20+26)}{2} = 351 = 190 + 161$$

Бүкіл ғалам тарихын талдау қолдан келмейді. Осы айтылғандарға сүйеніп өзіміздің тарыйхымыздан шындық іздең қаралық.

Айтылған 1932 сан қазақ халқына қаралы жыл болған. Абай екі апатқа ұшыраған. Сол санға Абай санын қосамыз:

$$1932 \pm 678 = \begin{cases} 2610 = 29 * 90 \\ 1254 = 19 * 66 = 38 * 33 = 114 * 11 \end{cases}$$

Онан шығады: $15 * 348 = 2610 * 2 = 290 * 18 = 5220$

Мұнда 348- мұхарақ – шұғла.

Тәңірі Нұрының шұғласына тас та талқан болған ғой. Түр тауында Мұсаның көргені.

Апат арты қайрлы болып, үлкен боламыз. Иниша Аллаһ.

Абай санын Отрап санына қосамыз:

$$807 \pm 678 = \begin{cases} 1485 = 45 * 3 * 11 \\ 129 = 43 * 3 \end{cases}$$

Осыдан шығарамыз:

$$807+678 \cdot 2 - 1932 = 231 = 21 \cdot 11$$

Ал- р = 31 + 200 = 231. Жақсылық басы, Абу Бакір Бас халифа саны.

$$21 \pm 1 \left\{ \begin{array}{l} 32 = 17 + 15 \text{ (намаз)} \\ 10 = 5 \cdot 2 \end{array} \right.$$

$$21^2 - 11^2 = 320 = 441 - 127$$

$$\frac{11}{21} = \sin \alpha = \sin 31^0 36' = 0,5239$$

$$\begin{aligned} 53^0 8' + 31^0 36' &= 84^0 44'; & 84^0 44' - 54^0 44' &= 30^0 \\ 104^0 44' - 84^0 44' &= 20^0 \end{aligned}$$

Бұл екі тамаша санның текшелері тамаша:

$$21^2 = 441 - \text{Тұран тасы (яшма)}$$

$$11^2 = 121 \text{ жеті есесі болады } 121 \cdot 7 = 847$$

Ол темір адамның бөлшек салмағы: $847 + 153 = 1000$

$153 \cdot 12 = 1836$ - протон..... Онан Әл- Фараби саны шығады:

$$847 \cdot 12 = 10164.$$

Оған қосамыз:

$$10164 \pm 1836 = \left\{ \begin{array}{l} 12000 \\ 8328 = 1041 \cdot 8 = 347 \cdot 24 \end{array} \right.$$

Отырар мен Жезқазған.

Осы екі қонысқа байланысты бір өрнек жазып соның шешуін тарихи оқиғамен байланысты ойласайық. Ол мынау:

$$807 + 29 = 836 = 19 \cdot 44 = 209 \cdot 4 = 38 \cdot 22$$

Он тоғыз саны белгілі табиғи ғалами сан. 44- ол да соған жақын: $4 \cdot 11$ - төрт Ай, немесе:

$$\frac{62+26}{2} = 44; \quad 62+26=88$$

Оның артында төрт қазақ: $209 = 19 \cdot 11$ (Қазақ = $100 + 1 + 7 + 100 = 209$). Демек, шешуі деп болар? Өйткені; “*төрткеу түгел болса төбедегі келеді*” деген қазақ сол. Мүмкін 38- сүре сат. Бірақ ол анау қонысқа келмейді...

Сөйтіп отырғанда Оттар саны еске түседі, ол 807. Бұл дәл табылды.

Ал 29- саны оған қалай байланысады? Ол 29-мыс-жез металы. Ол Жезқазғанда бар. Түркістанның Тайқазаны бәлки сол Жезқазған қортпасынан құйылған болар. Ол да ғажап емес.

Отырар мен Жезқазғанда айқын із қалдырған адам сол Тайқазан иесі Әмір- Темір!- десек қалай келеді. Осы ой тұра келетін секілді. Оның себебі Әмір –Темір Оттарда һижраның 807 жылында қайтыс болған. Демек ол сан Оттар атымен сандас болған. Сол оқиғаға сол заманнан осы күнге дейін ғалымдар көңіл аудармаған. Сонымен қатар сол Әмір Темір өзінің бір жорығында Ұлы Тауда (Жезқазған ауданында) болып соны тасқа шаптырып белгі қалдырған. Тамашасы сол, осы оқиғаға байланысты тарихи – табиғи сандардың тамаша қатынаста болуы. Сол қатынас ішіне 19- саны 11 (ай) саны кіреді. Олардың Қазақ аты негізделуі тамаша. Халқымызды Аруақ қолдасын! Аминң.

Осыған жалғас тағы сан. ол Тұран тасы яшма (сәуле тас) саны яғни Ахмад Иасауи басындағы тас. Оның сандық (минералдық) мәні 441.

Осыған айтылған мыс – жез санын қосамыз, болады:

$$441 \pm 29 = \begin{cases} 470 = 94 * 5 \\ 412 = \frac{618 * 2}{3} \end{cases}$$

47- Күміс саны, ол Айдың металы, ол пайғамбар сүресі. 29-мыс Шолпан саны, ол пайғамбар жұлдызы.

Айман-Шолпан: айың тусын оңыңдан, жұлдызың тусын солыңдан дегені осы. Пайғамбарамыздың Тұранға жіберген сәлемі батасы өсі деп білеміз. Осы сәлемді ұмытқан халық апатқа ұшырағаны айтылады. Енді тұра жолдан адаспау керек.

Ақынның сезін еске алайық: “Түркістан ескі дүние есігі гой. Түркістан ер түріктің бесігі гой. Қасиетті Түркістандай жерде туган, Түрікке тәңір берген несібі гой” (Мағжан).

Сол несіптен енді айырылмау керек.

Әмір Темірдің есімін қоюға себеп болған тамур -(رُومَتْ = 646) қозғалыс деген сөз.

67-сүрдө 16 аяттан. Ол “Алмұлік” – Әкім сүресі ең көп оқылатын сүрелердің бірі. Оның баскы сөзі “табарак” (мархабалы). сол бойынша оны “Табарак” сүресі деп атайды. Тамур сөізне темірдің (хадидтың) он есе түрін, бес хамды түрінде қосамыз. Болады: $646+260=646+52*5=906=151*6$.

Алты өркеш, немесе үш қоспак (Бақара) $302*3=906$.

Осы санды періштелер санына қосамыз:

$$4914 \pm 906 = \begin{cases} 5820 = 97 * 60 \\ 4908 = 501 * 8 = 167 * 24 \end{cases}$$

Баскысын Ал-Яқут санына қосамыз:

$$582 \pm 548 = \begin{cases} 1130 = 113 * 10 \\ 34 = 17 * 2 \end{cases};$$

113-бұниан-ن اینب құрылыш (61-сүре). Осыларға байланысты 56-сүрені еске алайық. Оның тас кітапқа сырт байланысы:

$$71 \pm 15 = \begin{cases} 86 \\ 56 \end{cases}$$

немесе:

$$56 \pm 15 = \begin{cases} 71 \\ 41 \end{cases}$$

онан шығады:

$$71 * 2 = 142, \quad 71 * 4 = 284,$$

$$41 * 2 = 82; \quad 82 * 3 = 246$$

مَعْقَلُ اولًا مَرْوُسٌ (٥٦)

$$56 + \frac{31+177}{208} + 96 = 360.$$

Онан шығады:

$$52 * 4 \pm 19 * 8 = \{ 208 \pm 152 = \begin{cases} 360 \\ 56 \end{cases}$$

$52=26*2$ (хамды), $19*2=38$, $19*6=114$ белгілі.

360-шенбер, 56-күн-тәулік иум(مۇي=56). Осы санның айналық сыйнары Арыстан бап-Асад саны ($65=\text{دسا}$).

$$\text{Яғни } \begin{vmatrix} 6 & 5 \\ 5 & 6 \end{vmatrix} = 36-25=11; \frac{5}{6} = \cos 33^{\circ} 33'$$

Осы 56 санын халифалар санына қосамыз:

$$4304 \pm 56 = \begin{cases} 4360 = 109*4 = 218*2 \\ 4248 = 531*8 = 236*18 \end{cases}$$

Тамаша сандар үстінгісіне қосамыз Фараб санын:

$$436 \pm 284 = \begin{cases} 720 = 360*2 \\ 152 = 19*8 \end{cases}$$

(екі оқиға). Оттарда отыз бап: $24*30=720$

Астындағы санды былай жазамыз:
 $236*18+56=4248+56=4304$.

Тәнірінің әмірімен 18 мың ғаламды бір күнде және ислам негізін жаратқан. Ал-уақіф сүресін қалай түсінуге болады!?
Бұл тым күрделі мәсел. Бірер мысал алып қаралық.

“Ал енді жұлдыздардың орындарына серт етемін (75). Егер білсендер ол –зор серт (76). Шын мәнінде ол ардақты Құран (77). Китапта сақтаулы (78) ”.

Кейінгі бөлімі тас кітап мағынасында айтылды. Енді жұлдыздардың орындары зор серт деген аятқа келейік. Аудармалар арасында айырмалар бар. Сол үшін оның түп нұсқасын келтіреміз.

(٧٦) مِنْ أَوْ مُسْقَلَ عَقْ لِنْ جَنْ مَوْبِعَتْ دَلْ مَسْقَلَ (٧٥) مَوْبِعَتْ دَلْ مَسْقَلَ، هَنْ أَوْ

Біздің келтіргеніміз Халифа Алтайдікі. Ратбек Нысанбайұлы мен Уахан Қадырханұлы аудармасында:

“Жұлдыздар тұрған кеңістікпен ант етемін (75). Біле білсендер мұның өзі үлкен серт екені даусыз” - деген (76). И.Ю.Крачковский аудармасында: “жұлдыздардың бататын орнымен ант етемін (75). Білсендер ол ұлы ант” (76) деген. Қазақша аудармада біріне-бірі жақын.

Олар бірін бірі толықтырады деуге болады. И.Крачковскийдің орысша аудармасында мағына басқалау. Ол кісі жұлдыздардың бататын орындарын алған.

Ғалам кеністігін толтырган жұлдыздар ғаламы өз орындарында, өздерінің жүретін жолдарын бұлжытпай орындауда. Мұның өзі Тәңірінің ғажайып мұғжизасы. Сол ғажап шеберлікпен жаратқан дүниесін Тәңірім адамзатқа мекен еткен. Соны түсінуге адамға ақыл–ой, қабылет, сезім берген. Исламның ғылыми дін екеніне, ғылымның зор парыз екеніне осының өзі дәлел. Соған сәйкес бұл күнде осы салада ғылыми ізденіс, табыс күн сайын дамуда.

Мысал келтіреміз.

Ал-Уақғ деген сөзді қазақша оқиға деп алып қаралық. Белгілі болған бір іс ол оқиға. Оны есте қалдыру үшін, ойға сактау үшін оған белгі орнату керек. Ол белгі жағдайына қарай әртүрлі болмақ. Мысалы Әмір Темір Ұлы тауда болғанда тастан оба қалатып, оған жазу – таңба жаздырды. Бұл сонымен белгілі оқиғаның белгісі болды. Оған бұрылып тоқтап, қарау керек, көру керек, оқу керек. Міне, сізге тастан салған оба, бұрыш, қарауыл, корған қақпа, таңба, жазылған кітап.

Ғаламның үлкен көлемінде алғанда аспан құрылышы, жұлдыздар орны сол жаратқан Тәңірінің хикметі, оқиғасы – ғажайып құрылышы, оның сыры Құранда жазылған. Эрбір аспан шырағы сол ұлы кітаптың әрпі, белгісі, таңбасы, санаты мағынасында деп білеміз.

Құранды аспан кітабының бейнесі деп қарайтын қағиданы осы мағынада ұғамыз. Мысалы 6-сүреде былай деген: “Жазуда еш нәрседен пенде етпедік” (38 аят).

ام طرف ان یف بتکلا نم یش (۳۸، ۶).

(“Ма фаратна фи ал-Китби мин шайнин”). Осымен байланысты 2-суретті еске алу керек. Оған байланысты басқаларын қарау керек. Осы мағынадан алып қарағанда 56- Ал-Уакіғ және 85- Ал-Бруж сүрелері мағыналас келеді: Ал-Бруж бен 15-ал-Хижир байланысты екені айттылды. Оған екінші жағынан 56-сүре тағы 260

екі сүреге байланысты. Олар 2-Ал-Бакара және 96- Ал-Ғалак. Санат жағынан оны былай еске алайық:

$$56+15=71,$$

$$56+40=96;$$

$$71=A+L+M=Al+M=31+40$$

Екінші сұреден, 40-пайғамбар саны. Салыстырып қаралық: Ал-Хижир=Ал-Бруж - 242

Ал-уақиғ.....208

$$\text{Олардан: } 242 \pm 208 = \begin{cases} 450 = 45 * 10 \\ 34 = 17 * 2 \end{cases}$$

Ойлап қарпасаңыз екеуі де белгілі сандар: 45-Адам. Оның айналық сыңары Ал-Қамар (Ай) саны 54. Олардан шығады:

$$54 \pm 45 = \begin{cases} 99 = 9 * 11 \\ 9 = 3 * 3 \end{cases}$$

ардақты аттар сандарды (есми ағзам). Олардан тік бұрыш үшкіл:

$$\begin{array}{l|l} 54 & = 25 - 16 = 9 \\ 45 & ; \\ 5^2 & = 4^2 + 3^2 \end{array}$$

Ұйдырыс үшкілі-مثلى. Ай айна, Адам ой! 450 санын қосамыз бас бата санына:

$$786 \pm 450 = \begin{cases} 1236 = 618 * 2 \\ 336 = 48 * 7 \end{cases}$$

Онан әулие үшкіл саны және қайталанған жеті хм (ح) шығады. Ал-һармыс Ұйдырыс жүлдіз аты шығады. Ал-һарміс 1000+786+450=2236= *1000 (5-суретті қараңыз). Екінші сан 34=17*2 айтылған 17-сүре- Ал-Асра аспан сапары-Ғалами сафар. Осылардан шығатын есептерді еске алайық: $54 * 34 = 1836 = m_{np}$ Протон саны: $45 * 34 = 1530 = 153 * 10$ Онан шығады: $153 * 12 = 1836$ Демек $6 * 45 = 5 * 54 = 270$ немесе $45 * 6 + 54 * 5 = 540 = 108 * 5$ Пешене-жүлдіз тек...

Аспан саны бес (өркеш)

Адам саны алты (шөңбер).

13-сүретті қараңыз. Ғалами адам санына Мұхаммад расул Аллаһ санын қосамыз:

$$454 \pm 450 = \begin{cases} 904 = 113 * 8 \\ 4 \end{cases}$$

113-бұниан نےینب—кұрылыш. Ислам үшін табандасына янбай, берік күрескендерге сезіз бейіш есігі ашиқ деген ишарат деп білеміз. Расын Аллаһ біледі.

96-сүреде алғашқы бес аят ең алғашқы келген әмір. Сонын ішінде ең басқы – бірінші аят: “Ақра! -ارق! 302 – “оқы” (Қарал-көр-окы).

Осы сөз өркеш сүре санатына тең: Бақара=151*2=302
رقب=2+100+200=302.

Осы санды айтылған 450 санына қосамыз:

$$450 \pm 302 = \begin{cases} 756 = 47 * 12 = 94 * 6 \\ 148 = 37 * 4 \end{cases}$$

47-сүре Пайғамбар сүресі, Күміс-Ай металы. Ойлап қарасаныз Қағбаға келіп соғады. Сол санды Мұхаммад расул Аллаһ санына қоссақ шығады:

$$454 \pm 302 = \begin{cases} 756 = 54 * 14 = 108 * 7 \\ 152 = 19 * 8 = 38 * 4 \end{cases};$$

54- Ал-Қамар. Он төртінен толған Ай. Қайталанған жеті (7) хақ (108) жолы. 19 айтылды. 38-сад ص=90. Жұмақ оның аят саны: 88=62+26, 47-сүреде аят саны 38. Айырмасы: 88-38=50. Ол К (ق=100). Сүресі.

Бұлар терең талдауды керек етеді.

Айтайық: 90+100=190=19*10=38*5- ғалами сан.

Екінші Ал-Бахара сүресінің жалпы жиын саны: 2+333+71+286=692.

Осы санды былай жазамыз:

$$692 * 2 = 880 + 284 + 220 = 1384.$$

Мұнда:

$$(62+26)10+71*4+110*2 = 2.2 + 333 * 2 + 71 * 2 + 286 * 2;$$

284- Фараб саны, 220- оның досы, 62+26=88 Тұран саны, 666=642+26 көс темір... 286*2=26*22=52*11 (хамды- Ай саны)=572. Сәл ықшамдалық:

$$4+666=670; 71*4-71*2=71*2=142;$$

$$670+142+572=1384=692*2=670+714=670+102*7=670+34*21$$

немесе

$$714 \pm 670 = \begin{cases} 1384 = 692*2 \\ 44 = 4*11 \end{cases}$$

Осыдан тік бұрыш үшкіл болады:

$$\frac{670}{714} = \cos 20^0 13'.$$

Болады: $20^0 18' * 2 = 40^0 26'$.

Онан: $40^0 26' \pm 26^0 34' = 67^0 67' 60'' = 4020^0 13' 52''$, $53^0 8' 13^0 52'' = 67^0 00' 00''$;

67- екі жол дәл шығады. Бұл тамаша сан:

$$\left| \frac{76}{67} \right| = 49 - 39 = 13; \quad 6 = \cos \alpha = 0,857\dots = \cos 31^0;$$

$31^0 60' = 1860 = 620 * 3$; Уш Арыс Тұран саны. Әңгіме жалғасы Төрт те төрт.

ТӨРТ ТЕ ТӨРТ

“Қырық” деген қасиетті сан төрттің кәміл дәрежесі болып табылады. “Төртеу түгел болса төбедегі келеді” дейді қазақ мателі. Алты шаршыдан төрт бұрыштан тұратын текше-Қағба барлық бейнелердің атасы екенін білеміз. Қырық деген санды үш мағынада алсақ 444 болады: $4+40+400$. Кіші абжд бойынша 40 болады 4, екінші сөз аты (40), үшінші “қырық” деген сөздің АБЖД есебі $K=100$, $p=200$, $k=100$, болады: 400.

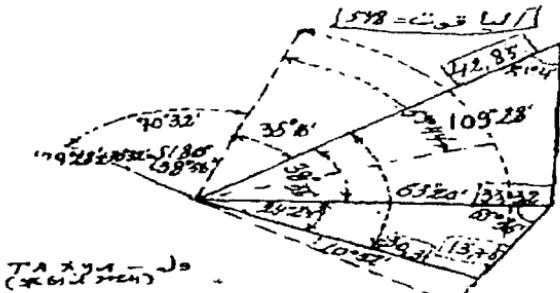
Осы бойынша тағы бір төрт тік санат қосамыз, болады: 4444. Осы санның бір тамаша мағынасы ол перштегер және халифалар санымен байланысады:

$$4914 - 470 = 4444 = 4304 + 114 = 1111 * 4.$$

Осы мәселеге арнап 34-сурет жасалды. Сол суреттің астында оң жағында тоғыз орынды, шаршы салып соған қырыктың (төрттің) санаттық бейнесін жаздық: төрт бұрышта: $4+40+400+4000=4444$. АБЖД есебі әдісімен, $d=4$, $m=40$, $t=400$. Оның он жағылды Тұран қақпасындағы 2 және 6 сандары да сол әдіс пен көрсетіледі.

$$4+4+4+4=42=16; \quad 16^2=256. \quad \sqrt{1836}=4285; \quad \sqrt{1111}=33,32;$$

$$\sqrt{725}=26,92; \quad \frac{5}{4} * 264=330; \quad 548=$$

6	66	60
26	88	62
20	22	

كەلەپە

8408		
400	4400	4000
480	4444	4004
40	44	4

$$4914-470=\begin{cases} 4444=1111*4=4304+444-19*16; \\ 4304+140= \end{cases}$$

$$40\pm 7=\begin{cases} 47 \\ 33=3*11; \quad 40*7=280; \quad 470+140=570+40=610; \end{cases}$$

$$33\pm 14=\begin{cases} 47 \\ 19; \quad (570-40)\pm(470-140)=530\pm330=\begin{cases} 860 \\ 200; \end{cases} \end{cases}$$

$$444+52*2=548; \quad 348+330=678; \quad 206+200+132+140+108=678+108=786;$$

$$444+304=\begin{cases} 748; \\ 140; \quad 53\pm 47=\begin{cases} 100; \\ 6; \end{cases} \end{cases}$$

$$38^0 56'=19^0 28'*2; \quad 38^0 56'+6^0 4'=45^0; \quad 38^0 56'*3/2=24^0 24'+34^0$$

$$45-34=11^0; \quad 340*6; \quad 36^0 52'-10^0 52'=26^0;$$

$$748+348=548*2=137*8; \quad 63^0 20'*3=190^0=19*10;$$

$$304+56=360=12*30; \quad 150+56=206; \quad 12*11=132; \quad 4000+444=4444;$$

$$4304+304=\begin{cases} 4608=256*18 \\ 4000 \end{cases}; \quad 109^0 28'*3=328^0 24';$$

$$328^0 24'+24^0 24'=\begin{cases} 352^0 48' \\ 304^0 \end{cases}; \quad 19*16; \quad 360^0-352^0 48'=7^0 12'=432=108*4;$$

$$360^0-352^0 48'=7^0 12'=432=108*4; \quad 37*12=444=[86];$$

$$57\pm 37=\begin{cases} 94 \\ 20; \end{cases} \quad 47*2=94. \quad \text{Тахул} \quad \text{تەھۇل} \\ (\text{жылжыу})$$

34-сүрет.

Бір тамаша нәрсе айтылған $4444=4 \cdot 1111$ сан мен протон санының салыстырыу:

$$4444 \pm 1836 = \begin{cases} 6280 \\ 2608 \end{cases};$$

Бұл сандардан көп мағына алуға болады. Бір мысал:

$$6280 - 4304 = 2976 = 6248.$$

Кейінгі екеуі бірдей қайталама сан: $\begin{array}{r} 62 & 84 \\ 26 & 48 \end{array}$

Бұл реттегі мәселені кейінге қалдыра тұрып екі санның бұрыштық қатысын қарайық. $1111+725=1836$. Осы үш саннан тік бұрыш үшкіл сымамыз. Оның жақтары сыйықтары болады: $1836=42,85^\circ$, $1111=33,32^\circ$, $725=26,92^\circ$; бұрыштары: $38^\circ 56' + 51^\circ 4' + 90^\circ = 180^\circ$. Осы бұрыштар текшерін (Қағбаның) орталық бұрышына өлшемдес: $109^\circ 28' = 90^\circ + 19^\circ 28'$. $38^\circ 56' = 19^\circ 28' * 2$. Тағы бір қызық өрнек: $38^\circ 56' / + 6^\circ 4' = 45^\circ$ Мұнда: $6^\circ 4'$ бұрыш мөлдір калсит (CaCO_3) кристалдың (маржаның) сәулені екіге айыру бұрышы. Нәзік зерттеуден табылған тамаша тұрақты өлшем. Соған қосылғанда шеңбер бұрыш шығады: $8(38^\circ 56' + 6^\circ 4') = 311^\circ 28' + 48^\circ 32' = 360^\circ$. Оған жалғап тағы бір тік бұрышты үшкіл салдық. Оның бұрыштары: $24^\circ 24' + 65^\circ 36' + 90^\circ = 180^\circ$. Екі бұрышты қосамыз да, оны үшке көбейтеміз, болады: $3(38^\circ 56' + 24^\circ 24') = 63^\circ 20' * 3 = 190^\circ$. Ол бұрыштардың өзара байланысы: $38^\circ 56' / * 3 / 2 = 24^\circ 24' / + 340$. Онан шығады:

$$45 \pm 34 = \begin{cases} 79 \\ 11 \end{cases}$$

Ара ұясының ішкі бөлімшесі текшелік үш ромбыдтан (муқаттағат) құралған, яғни: $109^\circ 28' * 3 = 328^\circ 24'$. Осыдан шығады:

$$328^\circ 24' \pm 24^\circ 24' = \begin{cases} 352^\circ 48' \\ 304^\circ 00' \end{cases}$$

Алғашқысы шеңберге жетпейді $7^\circ 12' = 432 = 54 * 8 = 108 * 4$ кейінгісі: $19 * 16 = 304$. Екеуі де тамаша сандар. Бұған 56 бұрыш қоссақ болады шеңбер:

$$304 \pm 54 = \begin{cases} 360 = 60 * 6 \\ 248 = 62 * 4; \end{cases}$$

$$150 + 56 = 206.$$

Бір тамаша сан:

$$4304 \pm 304 = \begin{cases} 4608 = 256 * 18 \\ 4000 = 4444 - 444; \end{cases}$$

256- Нұр саны,

$444 = 37 * 12$ – тахул (ығысу-жылжу саны).

$$57 \pm 37 = \begin{cases} 94 = 47 * 2 \\ 20 = 10 * 2 \end{cases}$$

34-суретте бірнеше талдау сандар бар. Бір тамаша: Шолпан саны- Абай саны Шүғла-мухарақ саны $348 = 29 * 12$; 29-мыс –Шолпан металы (3-аспан). 12-мүшел саны.

Екінші жағынан Шолпанның музикалық мақамы-нотасы $5/4$, $264 = 330$. Осы екеуін қосамыз, болады:

$$348 \pm 330 = \begin{cases} 678 \\ 18 \end{cases}$$

Ойлап қараңыз Абай санына дәл шығады. Осы айтылған сандарды талдап зерттеген біздің бабамыз Әл-Фараби екенін есте болсын. (*Шүғла-мухарақ, нота екеуі де сол кісіден*). Демек Әл-Фарабидан қалған мирас Абайға қонған. Тағы бір тамаша зат Шолпанның асыл тасы Зумруд (266). Соны қосалық.

$$678 \pm 266 = \begin{cases} 944 = 236 * 4 \\ 412 = \frac{618 * 2}{3} \end{cases}$$

$$236 + 382 = 618; \\ 618 = \frac{412 * 3}{2};$$

$$382 + 618 = 1000.$$

Ойлап қараңыз.

Ғаламға нұрын шашкан Күннің хабаршысы таң Шолпаны мен байланысты қандай тамаша өрнектер бар.

Ол Шолпанның саусағы сұққол. Оның екі орны: он жакта екінші мүшел Сиыр-Сәуір; сол жакта жетінші мүшел Жылқы. Оған сәйкес арабша ая ты Мизан ($\text{ن} \text{از} \text{ي} \text{م}=108$) (Таразы).

Мизанның саны қос Ай (Ал-Қамар) сан $54 \times 2 = 108$ хақтың саны.

Осы хақтың санын-Шолпанның және Абайдың санына қосалық, болады:

$$678 \pm 108 = \begin{cases} 786 \\ 570 \end{cases}$$

Бірінші бас бата саны (Биссимили Аллаһ ал-рахман ал-рахим), екінші Ал-хадид (темір) он есе:

$57 \times 10 = 19 \times 30$, белгілі 19 он тоғыз, ол айтылған бас батаның әріп саны.

Демек Шолпанмен байланысты бас батаның екі түрі бірдей тұр: (19....786).

Мұндағы 30 ($19 \times 30 = 570$) шеңбер саны, ай тәулік саны: $30 \times 12 = 360$. ол өзі өте терең мағналы, өйткені бір ай уақыт ішін аспандағы Айдың (Ал-Қамардың) Қай жүлдyzдар арасында болуы өте мұқият бақылауда болған нәрсе. Соған байланысты біздің халықтың “Оттарды отыз бап” дегенін Оттарда әр күнде Айға арналған бақылау – қакпа бар деп білу керек. “Бабтар бабы Арыстанбап” Күнді бақылау болса, Отыз бап Оттар Айды бақылауда болған.

Бұл арада Ай мен Шолпан жалғасқан. Бұл екеуі де біздің Ислам белгілері болып табылады. Олардың жалғасы $54 \times 2 = 108$ хақ саны.

Екінші жағынан 570 жыл Пайғамбардың дүниеген келген жылды (маулыд). Ол хақ жолын паш еткен, яғни таң Шолпаны оның хабаршысы: $570 + 108 = 678$.

Осыған байланысты тағы бір ғажап мысал.

Туган жыл санына хамды ($\text{ح} \text{م} \text{د} = 52$) санын қосамыз:

$$570 \pm 52 = \begin{cases} 622 \\ 518 = 259 \times 2 \end{cases}$$

(622-ніжра саны, 259-Ибраһим саны)

Исламның жылбасы болған һижра жылына аз тоқталайык. Ай исламның бас белгісі болғанда оның орны-үй 4-мүшел Қоян, арабша Ал-Саратан (ناطرسلا=31+320=351) Шаян. Шаянды Қышқаш деп те атайды. Тұран қақпасындағы Арыстанбап, Қышқаш бап тегі Құн мен Айдың орындары.

Осы Ал-Саратан белдеуі Жер бетінің ыстық және қоңыр салқын шенберлерінің жігі болып саналады. Ол Жер шарының айналыс кіндігі Құн жолы жазығына тік емес $63^{\circ}33'$ немесе $23^{\circ}27'$ бұрыштық шалыстығына байланысты. Оның ғылым тілінде Мудар Ал-Сарат-Саратан (Шаян-Қоян) данғылы дейді. Айдың осы данғылын Пайғамбарымыз һижра сапарында басып өткен (Мекке ендігі 21° шамасы, Медине ендігі 25° шамада. Арасында Саратан (Қоян) ендігі $23^{\circ}27'$, Ал-Саратан $351=39*9=\frac{26(1+26)}{2}=27*13$. Бұл тамаша

есеп мазмұнын 13-суреттен қараңыз.

Осылармен байланысты бір аятты еске алайық (56-сүреден).

“Ал енді Жұлдыздардың орындарына серт етемін (75). Егер білсендер ол зор серт (76).

﴿مَنْ لَا يَعْقُلُ مِنْ بَعْدِ مَسْقَىٰ﴾ (٧٥)

﴿مَنْ لَا يَعْقُلُ مِنْ بَعْدِ مَسْقَىٰ﴾ (٧٦)

Мұның өзі ғылыми Исламның ұлы тірегі. Мұнда Ақсам (مسقى) серт, ант ету. Жұлдыздардың орнын, аспандық қалпын білу, олардың қозғалыс заңын зерттеу барлық ғылымның басы. Білсендер де соны үйрен, тағлым ал, өйткені әл-Фараби сөзі мен, табиғат матбуғат, яғни табиғат баспа орыны, ғылым-білім алуштың көзі, кітабы.

Шолпанның екінші орыны екінші мүшел Сиыр Сәуір (Бұқа) дедік. Оның саны 706 روش=706.

Осы санға Шолпан – Зуһра (زهرا=212) санын қосамыз:

$$706+212=\begin{cases} 918 \\ 494 \end{cases}$$

Алдыңғысын протон салмағының жартысы: $918*2=1836$. Кейінгісін ойласу керек. Бәлки ол былай болар.

$$26 \cdot 11 + 26 \cdot 8 = 286 + 208 = 26 \cdot 19 = 494 = 52 \cdot 38.$$

Он тоғыз рет темір тек Қағба саны. Хамды да бол, шындық жол.

Осы ойлармен байланысты 56- Ал-Уакіф сүресінің жиын санына көз салайык:

$$56 + \frac{31+177}{208} + 96 = 360$$

Жұлдыз орындары ғалами шеңберде. Оны мына турде жазалық.

$$208 + (96 + 56) = 208 + 152 = 52 \cdot 4 + 19 \cdot 8 = 8(26 + 19).$$

Серіз – егіз - серіз ($2+6=8$). Жақшаша ішінде текше –қағба – темір (хадид) саны 26 (34-суретті тағы басқаларын қараңыз) және оның көрінетін бөлігі: $26-7=19$ жетеуі жер астында. (13-суретті қараңыз).

Оны былай жазамыз:

$$208 \pm 152 = \begin{cases} 360 \\ 48 + 8 \end{cases}$$

Көп жұмбактың шешуі осының өзінде жатыр. Онан шығады: $45 \cdot 7 = 315 = 63 \cdot 5$

Пайғамбардың жасы, қайталама ғалами шеңбер сыңары:

$$\left| \begin{array}{l} 63 \\ 36 \end{array} \right. = 36 - 9 = 27$$

Онан шеңбер бұрышы (Отрап бұрышы) шығады:

$$\frac{1}{2} = 0.5 - \sin 30^0; 30 \cdot 12 = 360.$$

Бірінші аспаң Ай-Қамар. Ол Құранда 54-сүре. Оның орны басқаша. Қос Ай-Ал-Қамар хақ жолы: $54 \cdot 2 = 108$ -таразы. Ол сүренің жиынтықтары $\begin{pmatrix} 8 & 4 \\ 4 & 8 \end{pmatrix}$ хм (ж). Ол сан

56-суреден да шықты ($208 - 152 = 48$). Ай мен Шолпан арасында Айқызы. Оның арабша аты Ғұтарад (Ыңдырыс жұлдызы). Оның саны $71 \cdot 4 = 284$ - Фарааб пен сандас. Оның мүшелдік орындары:

3-мүшел және 6 мүшел –Жылан (Арабша-Бикеш-Сұнбіле= ملبنس=142).

Сандары болады: $284+142=426=71*6$ Алғашқы сан $A+L+M=71$ муқаттағат. Ол соны көрсетеді. Ол өзі екінші аспан, 71 екінші сүреден... Демек, бұл арада ғылымның негізін салған пайғамбар жұлдызында сегіз аяқ заңы жатыр: $2+6=8$. Осы сегізді саусақ санына, бес парыз санына-жұлдыздық пешене санына қабыстырысақ:

$$8\pm 5=\begin{cases} 13 \\ 3 \end{cases}.$$

Олардан: $13*2=26$; $3*2=6$.

Тағы басқалары. Еселесек болады негізгі сан, пайғамбарлық: $8*5=40$.

Пайғамбарымызға алғаш рет уахи келгенде ол кісі 40 жаста еді. Ол Хыра тауында келген бес аят 96-сүренің басында. Айтылған 56-сүре осыған жалғасады:

$$56\pm 40=\begin{cases} 96 \\ 16 \end{cases}.$$

Ол сүренің жиын саны: [١٦] قل علیا فرس ٩٦

$$96+\frac{31+200}{231}+19=346$$

Оны былай жазалық.

$$231\pm 115=\begin{cases} 346 \\ 116=29*4 \end{cases}$$

Айтылған 56-сүре жиыны екеуін қосамыз:

$$360\pm 346=\begin{cases} 706 \\ 14 \end{cases}.$$

Бұл екеуі де тамаша сандар. Алғашқы Сәуір-Үркер саны. Ол Шолпанның орыны екені айтылды. Кейінгісі екі жеті: Жер мен Көк, ол Толы Ай. Оны мүшел санына қосамыз, болады темір-хадид саны текше-Қағба саны:

$$14 \pm 12 = \begin{cases} 26 \\ 2 \end{cases}$$

96-сүрдеге берілген: *оқы, гылым, қалам, инсан, ғалам, Ал-Аркам* деген сөздер барлық ғалами өмірді қамтиды.

Ол мәселеге жеке оралу керек. Бұл арада жеті хат көкті аяқталаңык.

Жеті хат көктің орталық төртінші көк Күн... Оның кәміл түрі болады 40, яғни пайғамбар саны. Арабша аты Шамси, сандық мәні де соған келеді. Сонымен төрт те төрттің бас мүшесі сол Күн: $4+40+400=444=37*12$.

Күннің үйі 5-мүшел Ұлу жылы, арабша Асад Арыстан. Біздің Арыстан бап аспан Қақпасы, Тұран қақпасынан алғынған. Асад саны 65(دس). Оны Күн санына қосамыз:

$$400 \pm 65 = \begin{cases} 465=31*15 \\ 335=67*5 \end{cases}$$

Ал-31, тас- 15, бас тас деуге болады. Жоғарыда айтылған Шолпан санымен байланыстыратын болсақ шығады: $465+212+29=706$;

$$465 \pm 241 = \begin{cases} 706 \\ 224 \end{cases}$$

Күн санымен Шолпан саны қосылса болады тең Сәүір (Үркер) санына....

Бұл тоғыс басы – жаңа жыл басы, наурыз мағнасын береді. Екіншіден екуінің айырмасы болады $224=56*4$ (төрт Күн) (56-сурет).

Тәулік күнді арабша иум ئۇم = саны 56. Айтылған сүре санына дәл келуі де тегін емес. Өйткені Күн адам үшін аспан шырағының орталығы. Жоғарыда алты санды Ыдырыс жұлдызы арқылы тапкан едік($71*6$). Енді сол алтыны Күн мен Шолпан сандары арқылы табамыз. Ол мынау:

$$79 \pm 29 = \begin{cases} 108=54*2 \\ 50 \end{cases}$$

Бұл бір тамаша өрнек. 79- алтын Күн металы, 29- мыс Шолпан металы, 50- қалайы 6- Хат көк Шоңай(мұштари) металы. Бұл арада Қосай саны тағы жалғасуда.

2- хат Футарад (Айқызы) Тұран қақпасының екі босағасы болғанда, 6- хат Мұштари (Шонай) онын мандашасы.

Тағы бір ескреттін жағдай Асад (Арыстан) саны мен сүре саны 56 біріне бірі айналық сандар

$$\begin{vmatrix} 65 \\ 56 \end{vmatrix} = 36-25 = 11;$$

Тағы бір есте болатын нәрсе темірдің атом салмағы 55,847 яғни 56- санына жақын оған қоссақ 0,153 болған ($153=17*9$). Мұнда 17 сапар саны торқалы түрде оны мүшел санына көбейтеміз, болады $153*12=1836$ протон саны.

Күннен арғы 5- хат көк-Арай (Марих). Оның металы темір (хадид), үйлері 1- мүшел Тышқан (арабша Хамал) және 8- мүшел Қой (арабша Ғақраб- Буйі). Ортадағы Темір Қазықпен қоссақ темір үшкілі шығады, бұрыштары $15^0+150^0=15(1+10+1)=15*12=m$ сағат – қос – сағат. Мүшел бұрышына тен:

$$\frac{180(12-2)}{12} = \frac{180*10}{12} = 150^0$$

Асыл тасы алмас ($\text{مسمل}=131$). Осы санды темір тек санына қосамыз және оны екі еселейміз (екі жерде орны бар), болады: $<(131+26)=2*157=314$

Бұл қуат – Қадир ($314=\text{ریدق}$) саны. Темірде адамға керек күш – қуат бар деген аят ойда болсын. Мұның орындары 1- мүшел –Хамал (Тышқан) ($78=\text{جلم}$) және 8- мүшел Ғақркб (Бүйі- Қой) $\text{برق ع}=342$

Екі орынды қосамыз, болады. $372\pm78=\begin{cases} 450 \\ 294 \end{cases}$.

450 адамның кәмілдік саны $45*10$. Мұны бас бата санына қосамыз болады:

$$786+450=1236=618*2$$

Екінші сан 294 маржан саны (نچم) Жыл басы Хамал (Қозы – Кошқар) сан есеп басы(78) сан деген сөздің арабша мағнасы сол ($78=\text{عده}$)

Маржан деген сөзді жануар тас, тас жануар мағынасында аламыз. Асыл тастар меруерт, інжү, лулу, дури-бәрінің негізі сол Маржан. Оның кристал түрі сәуле жарады дедік. Оның

аýыру бұрышы $6^0 4'$. Оның 34-сүреттегі бұрышқа қосканда болады 45^0 .

$$38^0 56' + 6^0 4' = 45^0;$$

Демек Адам санына тағы оралдық. Басқаша айтсақ болады: сан басына маржан тас санын қоссақ, ол болады Алты Алаш санына сәйкес, яғни: $78+294=372=62 \cdot 6$.

Бұл күрбандық Қойы қабыл болған деген ишарат:

$$\begin{array}{r} 62 \\ 26 \\ \hline 36-4 = 32 \\ 9-1=8 \end{array};$$

бұрышы: $1/3 = \sin 19^0 28' = 0,33$; яғни, айналып Қағба бұрышына келдік: $19^0 28' \cdot 2 = 38^0 56'$ сүретті қаранды.

Мұнда 8-мүшел Қой, көгі Арай, тегі темір. Мұнда мүшел сегіз аяқ: $(2+6=8)$ күрбандығы Қой, оны шалатын аспабы темір болат қанжар. Мұнда екі темір (кос хадид= $26 \cdot 2 = 52$ хамды). Сонымен болады $450+52=502=251 \cdot 2$

Мұнда 251зумруд (=درجه 251) Үйдырыс пайғамбардың бет тасы.

Оның үстіне Арайдың өз тасын алмасты қосамыз болады (екі еселеп) ($\text{سەم} = 131$): $502+262=764 = 382 \cdot 2$.

Ойлат қаранды, ғалам сырын ішіне алған Құран Кәрім (Ал-Құран 382=أرقان) саны екі есе. Оны жоғарыда айтылған санға қосамыз:

$$618+382=1000$$

Немесе

$$1236+764=2000$$

Барлық металдар арасында темірдің орыны басқа екені айтылды. Темір Қазық айтылды, гемоглобин айтылды, темір өркеш айтылды. Осыларды ойлат қарағанда темір текті Арайдың асыл тасы Алмас болуы, яғни еш нәрсе оны алмас болуы түсінікті. Ақырында ескертетініміз Арайдың арабша аты марих (مرح). Оның сандық мәні $850=17 \cdot 50$; мұнда: 17-Ал-Асар (Аспан сапары), 50- Маржанның минералдық сандық мәні: $\text{CaCo}_3=20+6+8 \cdot 3=26+24=50$.

Бесінші пешене мәндай аспан сол. Сол арғы Ай=Арай.

Алтыншы хат көк Шоңай (Муштари=950-ж.ق). Оныңсанын екі еселесек болады:

$$950 \times 2 = 1900 = 38 \times 50,$$

Яғни ғалами сан, төбедегі он тоғыз жүз есе. Немесе 38(сат-ص=90-сүре) қалайы есе. Яғни қалайы металы 50, ол осы алтыншы хат көк металы. Онан қала айы болған. Алхимияда оны (қоланы) алтын деп санаған, түсі алтынша жарқыраған. $\varnothing rnegei 29+50=79$, 29-мыс (жез), 50-қалайы, 79-алтын.

Мыңдаган жыл бойында дүние жүзілік *адам мәдениетін дамытқан* осы қола. Тас қолданған дәуірден бастап жалғасқан қола дәуірі адам тарихында қандай орын алғаны мәлім. Сол дәуірдің керегі Қазақстан көндерінен табылғаны есте болсын.

Шоңайдың асыл тасы лағыл-корунд рубин-сапфир. Ол алюминий тотығы Al_2O_3 . оның минералдық саны болады:

$$13 \times 2 + 8 \times 3 = 26 + 24 = 50.$$

Демек Шоңайдың металы мен асыл тасы, яғни екі мағаданы тең санды: $50+50=100$. оның үстіне маржан минерал саны тағы соған тең. Үшеуі болады тең үшкіл бұрышқа $50 \times 3 = 150$ - мүшел бұрышқа. Осымен байланысты 50-сүре еске түседі. Ол қ “Қ” (Каф) сүресі. Қаф тауы осы Шоңай болу керек. Өйткені ол орталық өркеш жүлдіз Күннен кейінгі ең ірі Көк, ең зор үлкен Ай, яғни Шоңай.

Тұран қақпасының екі мәндайшасы осы Шоңай. Жоғарыда 38-сүрені (сатты –90) еске алдық. Енді сол секілді сүре 50-Қ (100). Екеуін қоссақ ғалами *пешене* сан шығады: $100+90=190$. Олардың арасы мүшелдік

$$50 \pm 38 = \begin{cases} 88 \\ 12 \end{cases} \text{ және темірлік қоспағымен сәйкес:}$$

$$62+26=50+38=88.$$

Мұны “Алхимияда” берген біз. Ендігі айтпағымыз Шоңайдың үйлері – орындары. Олар 9-мүшел Мешін (Қаус –Мерген)

сандық мәні سوق=166. Екінші орыны 12-мүшел-Доңыз (Хұт-Балық). Оның сандық мәні توح=414.

Екеуін қосамыз, болады:

$$414 \pm 166 = \begin{cases} 580 = 29 * 20 \\ 248 = 62 * 4 \end{cases}$$

Екі металдың сабағы шығады: 29-мыс (жез), 62-теміртек сыңары. Екеуін қоссақ болады Күн саны (91- Ал-Шамси сүресі):

$$62 \pm 29 = \begin{cases} 91 \\ 33 = * 11 \end{cases} \quad (11\text{-Ай}).$$

Ол санға екі метал және екі тас сандарын қосамыз:

$$580 \pm 100 = \begin{cases} 680 = 17 * 40 \\ 480 = 48 * 10 \end{cases}$$

17-Ал-Асра пайғамбарлық еседе, 480- Ал-Қамар жиыны.

$$680 \pm 100 = \begin{cases} 780 \\ 580 \end{cases}$$

Басқалары Тұран қақпасы арқылы қосуға болады. Жетінші хат Санжар –Зухал. Сандық мәні جل=45, металы қорғасын (82). Екеуін қосамыз: $2(82+45)=2*127=254$. Бұл санды Құс және тау деген Ибраһим есімімен байланысты жазуға болады Таир طری=219 (Құс), Жабал: =35 (тау) болады яғни:

$$219 \pm 35 = \begin{cases} 254 \\ 184 = 92 * 2 \end{cases}$$

одан пайғамбарымыз саны шығады:

$$92 * 2 + 35 = 219.$$

Екінші жағынан 92 ақырғы метал уран деп қарасақ. Онан кейінгі, одан қорғайтын қорғасын яғни:

$$92 \pm 82 = \begin{cases} 174 = 29 * 6 \\ 10 \end{cases};$$

29-мыс-жез Шолпан металы.

Санжардың үйлері –орындары: 10-мүшел Тауық (Жади-Серке), сандық мәні 17-جىد . Екіншісі 11-мүшел Ит (Далу –Қаусға) сандық мәні: 40-اول. Екеуді болады:

$$40 \pm 17 = \begin{cases} 57 = 19 * 3 \\ 33 = 11 * 3 \end{cases};$$

Жақсы сандар Ал-Хадид, Ай:

$$19 \pm 11 = \begin{cases} 30. \\ 8 \end{cases}$$

Оттарда отыз бап: сегіз аяқ. Жоғарыда санға қосамыз:

$$254 \pm 57 = \begin{cases} 311 \\ 197 \end{cases}.$$

Екі селесек болады һижра жыл саны:

$$311 * 2 = 622.$$

Алпыс жылдық мүшел есебінде Санжар ең ақырғы 60 санына дәл келеді. Ол қайталама шенберлік сағаттық сан. Соған сәйкес алынған белгілі 1-суретте айтылды.

Санжардың асыл тасы *агат* немесе *акырқ*. Минералдық негізгі кварц SiO_2 , сандық мәні $14+8*2=14+16=30$. Екі орында $30*2=60$.

Демек бұл айтылған алпыс жылдық мүшел орнына сай келеді. Осы алпыс санын һижра санына қоссақ болады:

$$622 \pm 60 = \begin{cases} 682 \\ 562 \end{cases}$$

Алғашқы сан Ал-Мисақ саны $= 682$. Екіншісіне шұғла санын қосамыз:

$$562 \pm 348 = \begin{cases} 910 = 91 * 10 \\ 314 \end{cases}$$

(91-Күн, 314-Қадыр саны). Осымен жеті сатыны бір шолып шықтық. Енді жалпы қорытындыға келеміз.

Екі Арыс-Күн мен Ай жөнінде қосымша айтарымыз екеудің мүшел ұя саны: Асад=65, Ал-Саратан 351. екеудің қосамыз:

$$351 \pm 65 = \begin{cases} 416 = 26 \cdot 16 = 52 \cdot 8; \\ 286 = 26 \cdot 11 \end{cases}$$

Қатынасы:

$$\frac{351+65}{351-65} = \frac{16}{11}$$

онан шығады:

$$16 \cdot 11 = 176 = 88 \cdot 2 = 2(62 + 26).$$

Тұран қақпасының сандары, теміртек Қағба сандары 286 өркеш (2 сүре) аят саны. 16- Ара саны, нур негізі, $16^2 = 256$, 11 Ай саны.

Олардан

$$2(16 \pm 11) = \begin{cases} 27 \cdot 2 = 54 \\ 5 \cdot 2 = 10 \end{cases}$$

(54-Ал-Қамар 10-он саусақ). Пешене.

Осы екі санның тік бұрыш үшкілі болады:

$$65/335 = \sin 10^\circ 40'.$$

Онан шығады темір саны, Нұр саны, қырық саны.
 $10 \cdot 60 + 40 = 640 = 16 \cdot 40$

Металдар жағынан бір өрнек:

$$79 + 47 + 290 = 416 = 351 + 65;$$

79-Алтын (Күн), 47-күміс (Ай), 29-мыс (Шолпан). Алтын мен күміске он есе мыс (жез) қоссақ болады тең екі Арыстың жүлдyz орын санына. Мұның сырын ойласу керек, бір өрнек. Екінші орынға үшінші Шолпан орнын қосамыз. Ол Мизан (108) таразы. Онан шығады:

$$351 + 65 + 108 = 524.$$

Осы сандың бір жарымға еселейміз: $524 \cdot \frac{3}{2} = 786$ болады тең

бас бата санына. Бір жарым ($3/2$) табиғат заңы, ол Арай (бесінші хат темір тек) нотасы, яғни $3/2 \cdot 264 = 336 = 36 \cdot 11$ Ай шенбері, тамаша қайталама ғалам. $48 \cdot 7 + 60 = 336 + 60 = 396$.

Алпыс ($60=0$) шенбер есеп басы. Ол Шоңай саны, Тұран қақпада мәндайша сан (34-сүретті қара, асты).

Ендігі мәселені жалпы жұлдыздарда көзғаймыз.
53-сүре Ал-Нажым (Жұлдыз), Мекеде түскен 62 аят. ٥٣ -رسول - ﷺ

[٦٢] مجنلا

Жиыны:

$$53 + \frac{31+93}{124} + 62 = 239.$$

Алдымен аят саны 62 (арабша қос қол қошқар бата таңбасы) темірдің сыйыры (Тұран қақпасы).

53-Жұлдыз санын төрт еселейміз $53*4=212$. Бұл Зуһра (زوراً=212) Шолпан саны. Зуһра деген тегінде көрік шырай мағынасында. Демек Шолпан аспан көркі, ол үшінші хат. Арабша төрт Арбағ (أربعاً=273) болғанда оның үш Шамси (Күн), яғни $91*3=273$. Демек үш таған ғалам базы деген мағынада ол жалпы жұлдыздық мағынада. Ол Қағбалық түрге, яғни төртке еселенсе болады Шолпан ($53*4=212$). Екеуін қосамыз және төрт еселейміз. $4(273+53)=326*4=1304$.

Осы санды халифалар санына қосамыз:

$$4304 \pm 1304 = \begin{cases} 5608 = 701 * 8 \\ 3000 = 600 * 5 \end{cases}$$

701-ратқа (بیرге), 8-егіз-сегіз, 600- Жебрийл қанаты, 5 пешене, бес тек жұлдыз тек, бес саусақ, бес парыз. Ғаламның ғажап сырты исламның төрт таған Қағбасында, ишарат пен берілген.

Жұлдыз санын Күн және Ай сандарымен салыстырып қаралық:

$$91 \pm 53 = \begin{cases} 144 = 12^2 \text{ (12 мүшел шаршы)} \\ 38 = 19 * 2 \end{cases}$$

Төбедегі он тоғыз келіп шықты.

Сол он тоғыз деген сөздің сандық мәні:

$$\text{Он-} , 570 = رشّت - تفہیز = 530.$$

Пайғамбар жұлдызы (570 туған жыл).

53*10, жұлдыз кәміл түрде (торқалы тоғыз (Қағба шаршысы тоғыз орынды).

Екеуін қосамыз:

$$570 \pm 530 = \begin{cases} 1080 \\ 20 = 10 * 2 = 5 * 4 \end{cases} \quad (1080 - \text{хақ сан Қосай})$$

5-мүшел Асад Күн орны, 4-хат Күннің өзі, және Айдың орны
4-мүшел Ал Саратан-Шаян-Қоян.

Ай жұлдызы санынан шығады:

$$54 \pm 53 = \begin{cases} 107 \\ 1 \end{cases} \quad (107 - \text{Қызы Жібек}).$$

Екі еседе болады Жаутар: $107 * 2 = 214 = \text{ر. و ج}$

Жұлдыздың жекеше-көпше екі түрін салыстырып қаралық жұлдыздар Ал-Нужум - $130 = \text{موج نل}$ Қос жұлдызы: $53 * 2 = 106$.

Алғашқы сан $80 + 50 = 130$ (Тұран қақпасы металдары) ($2\text{-хат-сынап}-80$, $6\text{-хат}-\text{қалайы}-50$). Олардан екі жаппада: $(80+50)2=260 = 52 * 5$ хамды саны бес парыз.

Екі жұлдызы қосамыз:

$$130 \pm 106 = \begin{cases} 236 \\ 24 \end{cases};$$

236- Күн файлакун, $236 + 382 = 618$; $382 + 618 = 1000$. 24-тәулік саны, қос мүшел.

Ең бір тамаша нәрсе бұл 53-сүредегі айтылған “Ал-Шағри” (ىرعشل) жұлдызы. Осыған жұлдызы санын қосамыз:

$$611 \pm 53 = \begin{cases} 664 = 166 * 4. \\ 558 = 62 * 9 \end{cases}$$

Тұран қақпаның төрт тағаны: 4,62 Қалған екі сан ғажабы мынада.

Айтылған Қақпаның Күн жақ мәндайшасы 9-мүшел Мешін (Қаус-Мерген). Оның сандық мәні 166- سوق . Демек екеуі бірдей дәл келуін қарашы!

Ал енді алғашқы уахи келген көрініс Қауыс айы болу керек деген ой туады. Сол аяттағы періштенің жақындастасуы абақтың екі басында, бәлкім онанда жақын деген сол Қауыс мағынасында Қос Қауыс-Қаусайың. Ол садақ бойы, 12 айға бөлінген шенбер садағы, яғни отыз: $\frac{360}{12} = 30$ (Оттарда отыз бап).

Айлык (Камари) есеп бойынша онан да кем, яғни:

$$\frac{354,36}{12}=29.53$$

Демек садактың екі басы осы.

Аспан көрінісін Тәнірім өзінің пендесіне, пайғамбарымызға Төбеден, бәлки Темір Қазықтан бастап, төменгі сатыға дейін келтірген. Онан кейін жеті хат көк төбесін көрсеткен, яғни перштені Тұрактау ағаш жанында көрген.

Осының берін Пайғамбарымыз айқын көзімен көрген, көnlімен сезіп түсінген шындық кәміл хақтық: Он тоғыз сол ($570+530=1080=108*10$) ғалам таразысы. Хақтың кәміл жолы.

Пайғамбарымыздың тұған жылына хамды санын қосамыз, болады оның һижра жылы:

$$570 \pm 52 = \begin{cases} 622 \\ 518 \end{cases}$$

Кейінгі екі есе Ибраһим саны; $518=259*2$ (م=259). Яғни оның бабасының саны.

Бәрінің осылай кездесуі тамаша.

Тұран қақапасының төрт бұрышындағы жұлдыздар жинағы:

- 2) $80+17+284=381=3/2*254$
- 6) $80+142+284=506=253*2$
- 9) $50+166+950=1166=11*106$
- 12) $50+414+950=1404=14*101$

$$260+739+2468=3467$$

Бастапқы екі сан болады: $260+739=999=27*37$ немесе $(3/2)^2 444$. (444-тахул -ығысу). Кейінгі сан $2468=2*1234$, қос АБЖД (А=1, Б=2, Ж=3, Д=4).

Ойласу үшін бір өрнек: $3476*2=5995+343*2=6934$. Мұнда 5995 АБЖД сан жиыны, 313- Қағбаның қара тасы (Ал-Хижир асад=313 ﷺ).

АБЖД есептің жиын саны: $(1+2+3+4)+(5+6+7)+(8+9+10)=10+18+27=55$. Алғашқы үш сөз: абжд, һуз, хути. Төртінші сөз: қаламан (клмн) $= 20+30+40+50=10(2+3+4+5)=10*14=140$ (ғылым).

Онан кейінгі төрт сөз: $60+70+80+90=10(6+7+8+9)=300$;
 $100+200+300+400=100(1+2+3+4)=1000$; $500+600+700=100(5+6+7)=1800$;
 $800+900+1000=100(8+9+10)=2700$.

Жиыны:

$$55+140+300+1000+1800+2700=5995.$$

Оны былай жазамыз:

$$55 \cdot 109 = 5995.$$

Мұнда:

$$109 \pm 71 = \begin{cases} 180 = 90 \cdot 2 \\ 38 = 19 \cdot 2 \end{cases}$$

Екінші жағынан жүлдyz бері серт еткен екі сүре саны:
 $53+56=109$. 109-ханнан-نارخ=мархабатты иемесімі. 71-А+Л+М
бас мұқаттағат.

Ар жағын ойластыра жатарсыздар. Тағы бір өрнекке келеміз.

Ол рамазан айымен (төғизыншы – Қаус айы мен) байланысты.
Отрап+Фараб екі атаудан шығады Рамазан айының саны деп көрсеттік:

$$807+284=1091.$$

Фараб белгілі, ол айтылған бас мұқаттағаттың төрт тағаны $71 \cdot 4=284$. Оны былай жазайық:

$$4(109+71)=436+284=620=360 \cdot 2.$$

Кос шеңбер.

Енді Отрап саны осыларға қалай жалғасады? Соған келейік.
Оны мына өрнектен шығарып қаралық:

$$950 \pm 664 = \begin{cases} 1614 = 807 \cdot 2 \\ 286 = 26 \cdot 11 \end{cases}$$

Мұнда 950- Мұштари (Шоңай) алтыншы көк саны. Оны екі орынды былай жазалық:

$$950 \cdot 2 = 1900 = 190 \cdot 10;$$

Жүлдyzдың екі аты (53-сүре, Ал-Нужым – Жүлдyz), 611- Ал-Шағра – Жүлдyz сол 53-сүреде (49-аят).

Екінші сан $286=26*11$ Отрап сүренің аят саны, ғалами сан:

$$15 \pm 11 = \begin{cases} 26 \\ 4 \end{cases};$$

Тегінде Отрап санымен байланысты бір жұмбак сыр бар секілді. Айталық:

$$807 \pm 113 = \begin{cases} 920 = 92 * 10 \\ 694 \end{cases}.$$

Мұнда 113- буниан - بَنْيَةُ بَرِّيْكَ - күрылым.

Тағы бір өрнек:

$$807 + 40 = 847.$$

Мұнда 40 пайғамбар саны, төрт те төрт негізі. $847+153=1000$, $153*12=1836$ - протон саны (әулие үшкіл). Оны АБЖД есебімен байланысты жазалық: $8470/55=154\dots$ Қадим (ерте).

Ол өзі темірдің атом салмағының бөлшегі: $A=55,847$.

Осы арада темірдің балқыған жүлдем затынан шығатын ең берік ауыр метал екенін еске алайық. Бәлкім сол Жүлдем осыған байланысты ишарат болар. Өйткені сол 53- Жүлдем сүренің ең басында. Батар жүлдемдегі серт деген сөздің сандық мәні сол Отрап санына дәл келеді: لِلْ جَنَّةُ أَذَى

$$31+93+702+21=124+702+21=124+723=847.$$

Былай жазалайық:

$$723 \pm 124 = \begin{cases} 847 \\ 599 \end{cases}$$

Кейінгі санға (ратқ= قَبْرٌ - 701) санын қосамыз:

$$701 \pm 599 = \begin{cases} 1300 = 26 * 50 = 52 * 25 \\ 102 = 34 * 3 = 17 * 6 \end{cases}$$

17-Ал-Асрә аспан сапар сүресі. Бұл мәселе әрі қарай зерттеуді керек етеді. Мұны тек ойласу ретінде ортага силап отырамыз.

Бәлки темір атомының төрт изотоптан күрылған ең берік түрі осыдан болар?

Бір хиали киас өрнек:

$$(2+3)2+4=12+2=14.$$

2,3 темірдің (хадидтың) қармақ (валент) сандары, 4- изотоп саны, 12- текше қыры, 2-жұптық тұрақты. Немесе:

$$5+1=4+2=6.$$

5-аспандық тек, 4-жер тек.

Отрап, Отрапды отыз бап деген түсініктер тегінде бақылау, өлшеу мағынасында деп білеміз. Отрап- орын, Ра- аспан (жұлдыз). Демек Отрап арабша *уақиғ* Нужым сөздеріне мағналас. Отыз бап деген ол тікелей Садақ –Қауыс бақылау, өлшеу. Сайып келгенде Хыра тауында алғашқы келген Уахида оқы, қара, көр, өлше, бақыла, жаз, ғылымға үйрен деп, соған ғақыл берілген, қалам берілген, деп бастаған исламның діни-ғылыми қағидасты.

Бөс сөзбен ой жотамен, таласпен шындыққа жете алмайсын, Аллаһтың шындықпен жаратқан ғаламның шындық жолмен зерттеу шындыққа апарады.

Мұсылман хакімдердің ісі осы.

Аллаһға шүкір.

Осыған жалғас мәселені жүлдіздар серті атымен береміз....

ЖҰЛДЫЗДАР СЕРТІ

Әрбір жан иесінде бір бақылаушы деген сөзді әр адамның аспанда бір жүлдізы бар деп біледі. Оның аргы терең мағнасын Аллаһ біледі. Бізге айқыны жалпы адам өмірімен жүлдіз ғаламы тығыз байланысты екені, көктерді (аспанды) адамға мекен жәй етіп, жерді тұратын орын еткені мәлім (35-сүре).

Осы тұрғыдан алып қарағанда 53-сүре ал-Нажым (жүлдіз) деген сөз бер Ахмад есімін салыстыруға болады, яғни Ахмад (دم ح!) саны $53 = 52 + 1 = 53$, яғни хамды етушы адам мағынасында. Бұл аят 61-суреде айтылған. Ғалами егіз-сегіз санын 53 санға қосамыз болады:

$$53 \pm 8 = \begin{cases} 61 \\ 45 \end{cases}$$

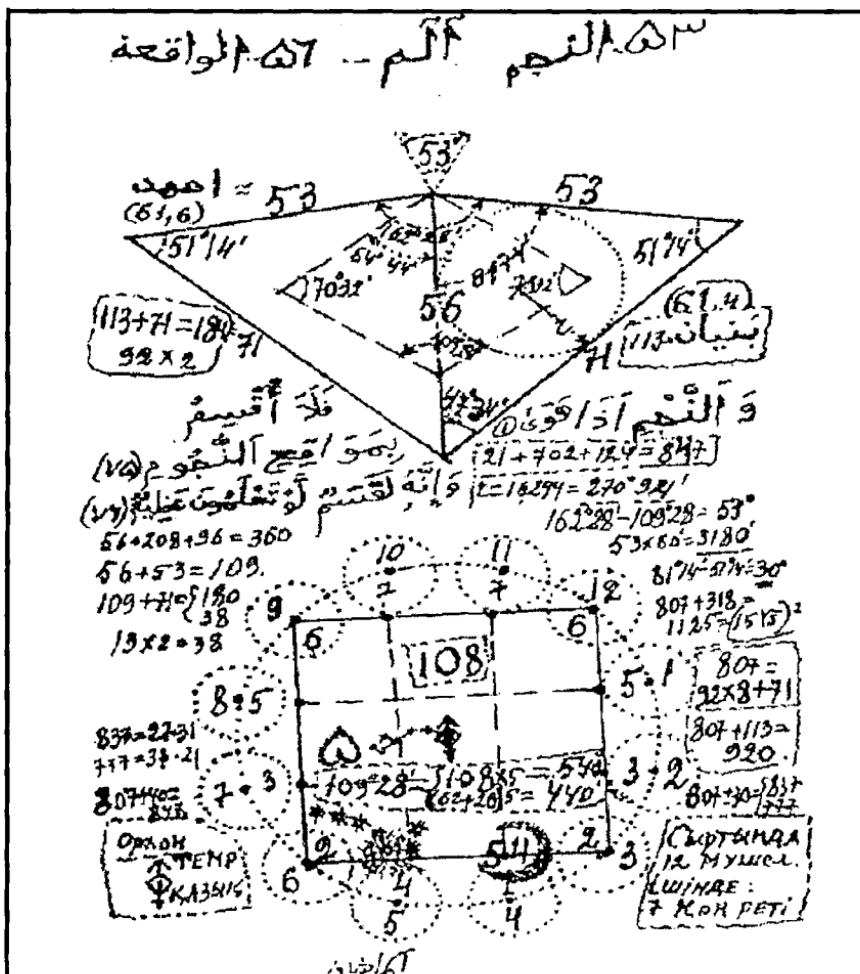
(61-сүре- Ал-Саф, 45-Адам).

61-суреде Мариам ұлы Faиса Израил үрпактарына мен

сендерге жіберілген елшімін, менен бұрынғы (Мұсага келген) Таураты және менен кейін келетін есімі Ахмадты шындықпен хабар етемін деген. 45-сүреде біздің пайғамбарымызға сол Израил ұрпактары өз ара қайшылықта түсіп кетті. Сен ол білімсіздердің ойларына ілеспе, сені шаригат ісіне қойдық. Енді сонымен жүр деген. 53- сүре басындағы аят: Уа Ал-Нажми иза ھۇي و اذَا می جن او (1) сол Ахмад байланысы деп білеміз. Тағы соған байланысты 56-сүре (Ла Уа қіғ). Мұнда мынау екі аяты карарайық: “Фалаа Аксиму Лау тағламуна ғазим” (76).

(٧٥) مَوْجَنَّلٌ عَقْأَوْمٌ مَسْقَأَ الْفَ

(٧٦) مَيْطَعُ نَوْمَلِعَتْ وَلَ مَسْقَلَ مَنْ او 56+71+53=180°

Бұл аяттарда зор мағына жатыр. Сол себептен оларды біз түп нұсқасы бойынша келтіріп, соны аспан шырақтарының құрылыш-қозғалыс түрлерімен салыстырып қарамқызы. Сол мақсатпен 35-сурет үшкіл салдық. Үшкілдің сыйық жақтары:

$$71+56+53/2=180/2=90.$$

Бұрыштары:

$$47^0 34' + 51^0 14' + 81^0 14' = 180 = 90 * 2$$

Ішіне сыйылған шеңбер өрісі $\gamma = 16,294$.

Мұны еселеп шеңбер бөлшегі түрінде қарасақ болады:
 $90^0 * 3 + 1^0 34' = 270^0 + 94'$ яғни шеңбердің төрттен үш бөлігі $270^0 / 360^0 = 3/4$ және қос күміс (Ай) немесе зам-зам саны ($47 * 2 = 94$). Есте болсын $3/4$ немесе $4/3$ Күн нотасы.

Үшкіл жасауда қосылған 71 сан өркеш сүреде басталған мұқаттағат ($A+L+M=1+30+40=71$) саны. Оның өзін пайғамбар санының қырықтың дара (көсемшесі-арктиклі) түрі деуге болады: $A+M=31+40=71$. Бірден айта кетелік бұл сан және оның еселігі көп кездеседі.

Мысалы: $71 * 142$ – Сұнбіле (Бикеш) жұлдызы, Тұран қақапасының Күн жақ босағасы (6-мүшел, 2-көк, суреттің астыңғы бөлігі мүшел шеңберді қараңыз). Оны екі еселесек болады Үідрыс жұлдызы Ғұтарад және Фараб: $71 * 4 = 284$ яғни Қақпаның екі босағасы бірдей сол санға еселес. Құранда ол алты рет келеді. Оナン мынандай өрнек шығарамыз: $71 * 6 + 622 = 4/3 * 786 = 1048$; 622-Нижра жыл саны, $4/3$ Күн нотасы, 786-бас бата. 35-суретте айтылған үшкілді екі жақты етіп салдық. Оның ішіне текшениң (Қағбаның) орталық қос үшкілі. Оның жақтары сыйықтары $\frac{\sqrt{3}}{2}$, бұрыштары $70^0 32' + 109^0 28' = 180^0$ Осы

екі үшкілді салыстырамыз: $81^0 14' * 2 - 109^0 28' = 162^0 28' - 109^0 28' = 53^0 = 53 * 60 = 3180$. Ахмад бұрышына келдік.

Бір тамаша ойласатын нәрсе бар. Жоғарыда келтірілген 53-сүренің бірінші аятының сандық мәні болады: $A+Нажми Аза һүй$ деген сөздің сандық мәні болады: $31+93+702+21=124+702+21=847$. Осы санға біз бір неше рет кездестік. Ол темір атомының салмағындағы бөлшек бөлім саны $= A_{26} = 55,847$. Осыған қосамыз $153 = 17 * 9$ болады $847 + 153 = 1000$, немесе $55,847 + 0,153 = 56$. Есте болсын, әулие бұрышта 153 ішкі шеңбер

өрісі. Оның мүшелдік есесі болады: $153 \times 12 = 1836$ протон саны.

Сонымен айтылған екі сұре (53,56) біріне бірі теміртек жалғасы арқылы жалғасуда. Мұны үзү оңай емес. Ол ғаламның жаралу жұмбағына соғады. Әзірше айта кетеріміз Оттар санына пайғамбар санын қоссақ, болады “батар жұлдыз” саны:

$$807 \pm 40 = \begin{cases} 847 \\ 767 \end{cases}$$

онан шығады:

$$807 = 92 \times 8 + 71,$$

$$807 + 113 = 920;$$

$$807 + 318 = 1125 = (15\sqrt{5})^2,$$

$$807 \pm 30 = \begin{cases} 837 \\ 777; \end{cases}$$

$$113 + 71 = 184 = 92 \times 2.$$

Осылардан талай тамаша пайдалы есептер шығаруға болады. Мұнда 113- бұнан - ن این بـ .Құрылым - беріктік мағынасында, иман келтіргендегер қасиетті (61-сұре, 4аят). Төрт те төрт санына жалғасады:

$$\frac{747}{444} = \frac{7}{4}; \quad 44 = 28; \quad 7 \pm 4 = \begin{cases} 11 \\ 3 \end{cases}$$

$$\text{немесе } 27 \times 31 = 837.$$

Онан шығады:

$$837 \times 4 = 3348 = 54 \times 62$$

54 Ай саны, 62 темір сыңар саны.

Ескерту. Құранда 54-сұре Ал-Қамар (Ай), 91-сұре Ал-Шамси (Күн). 35-суретте. Олардың орындары – Жұлдыз үйлері: 1-Көк Айдікі 4-мүшел. Ал-Саратан (Шаян)-Қоян. 4-Көк Күндікі 5-мүшел – Асад (Арыстан) Ұлу. Бұл зор екі шырақ екі қолдың білегінің орнында Ай оң білек, Күн сол білек. Басқа бес көк бес саусақ (тұндік, күндік болып қайталайды). Сонымен ол болады: $2+5 \times 2 = 2+10 = 12$; 12-мүшелге сай. 35-суретте Ай мен Күннің белгілері мен сұре сандары көрсетілген. Бұл екеуі Тұран қақпасының екі жақтауы болып табылады.

Ай сүресінің екі есесі Қос Ай хақ саны: 54*2108. Сурет ортасына қойдық. Оның астында Темір Қазық белгісі орхон әріптерімен =т (темір), =Қ (Қазық). Екеуін тіркеп жазғанда темір –магнит тілі болып шығады: Біздің халқымыз ерте заманда білген болу керек. Көк шөміш Жеті Қапрақшының мандаіры Құн орнында Асад (Арыстан) жұлдызына дәл келеді. Сол арқылы темір Қазық табылды. Арыстан – бап Аспан қақпасы деген сонан шығатын табиғи құрылыш. Айтылған аяттардағы серт етілген жұлдыз орындары осылар. Арыстан бап әулие қақпасы демектің мықты негізі осы.

Темір Қазық астында текшениң (Қағбаның) орталық бұрышы, ол үстінгі сыйықта да көрсетілген: $109^028'$ – ара ұясының түбі-бөлмесі. Бұл арада біз оны екі бөліп: алпыстық шеңбер өлшегенше қос сыйықша жаздық: $109^028' * 5 = 32840' = 547^020'$ немесе $108 * 5 = 540^0$; $(62+26)5=440'$.

Тұран қақпаның бұрыштарының негізгі өлшемдері осында, яғни Қағба өлшемдері осында. 540- пешене жұлдызыдык бесбұрыш зат. 440- темірлік тек (ол Ибраһим нотасы - $\frac{5}{3} * 264 = 440$) ол алтыншы көк –Мұштари-Шоңай нотасы. Демек ол Тұран қақапынң мандаішасы. Оның Құнге (Ал-Шамси) 91-санына, байланысы: $(91+17)5 = 108 * 5 = 540$ Мұнда 17- Ал-Асар, -Ғалами сынар саны.

Мұнда қойылатын үлкен мәселе серт етілген 53-сүредегі Жұлдыз туралы. Ондағы Ал-Нажим –Азу ھۇي مُجَنِّدٌ сөзін аудармашылар батып бара жаткан жұлдыз мағынасында береді. Араб тілінде бату – عورب (Furub) немесе мағриб мағынасында болса керек.

ھۇй – құлау, жоғалу, желгс ұшу, өлу-өшу мағынасына келеді. Сол себепті біз бұл арада жұлдызын жарылуы атылысы, өртенеү – құлауы мағнасында алып қарасақ деген ой келеді.

Олай болған күнде айтылған аяттың сандық мәнін темір атомының-жұлдызының атылысы эрекетінен пайда болу мәселесімен байланысты қараймыз. Мысалы темірдің тұракты орындық (изотоп) салмақтары. $54(5,8) + 56(6,2) + 57(2,2) + 58(0,34) = 55,847$.

Демек, орындас салмақтардың балқып араласқандығы си тұракты түрі болған 55,847.

Мұның тұрақтылығы, бәлки бөлшектің сырында болар? Оның бүтін атомдық өзек протон құрайтын катынасына байланысты болар? Айтайды: $847+153=1000$. $153 \cdot 12 = 1836$ протон саны.

Оны былай жазып қаралық:

$$847+1836/12=1000;$$

$$847 \cdot 12 + 1836 = 12000 = 10164 + 1836.$$

Мұнда 12-мүшел саны (Қағба саны). 12000 Ал-Миғраж саны, немесе Әл-Фараби саны делік. Оның себебі пайғамбарымыз Әл-Миғраж сапары болғанда Тәнірінен тілек етіп үміттері үшін 12000 сөз сөйлеген. Екінші жағынан, бәлки соған байланысты болар, Әл-Фараби өзінің ғаламның жарапуы жөніндегі енбекінде (космологиясында) жұлдыз заттарының бірімен бірі өз ара араласуы, онан кейін бөлініп қашықтап тараптуы 12000 жылдық дәуір болған. Заттардың, соның ішінде ең берік темірдің пайда болуы сол араласкан әрекеттерде болған.

Осы сынды белгілі дәуірлік санымен Қос Ай санымен ҳақтық-сан мен салыстырамыз:

$$\frac{12000}{54 \cdot 10} = \frac{12000}{108 \cdot 5} = \frac{12000}{540} = \frac{100}{9} \text{ немесе } 12 \cdot 9 = 54 \cdot 2 = 108.$$

35-суретті қарасаңыз осылардың негізін түснесіз. Оның бүтіні болады: $55 \cdot 12 = 660 = 110 \cdot 6 = 60 \cdot 11$

Басқа сөзбен айтқанда темір атомының салмағы шенберлік басқы санмен, оған байланысты 12-мүшелдік сан мен, Ай сандары мен, ҳақтық сандар мен, қасиетті ғалами құрылыш сандарымен, жұлдыздардың орналасу, қозғалу сандарымен, атомдардың құрылу сандарымен байланысты. Олардан шығады:

$$\frac{120 \cdot 9}{60 \cdot 11} = \frac{18}{11}$$

Онан шығады:

$$18 \pm 11 = \begin{cases} 29 \\ 7 \end{cases}; \quad 18 \cdot 11 = 198$$

Бұл сандардан жүрек саны жетілік сан шығады:

$$\frac{18*11}{12*11} = \frac{3}{2}$$

Арай нотасы, яғни бір жарымдық негізгі зан, 5-Аспан темір тек нотасы (қатынасы).

$12*11=132$ - қалаб (بلق) жүрек саны, عبس жетілік сан. 29-мыс –жез саны, ол көла санының негізгі $29+50=79$; 79-Алтын, Күн металы, 29-Шолпан металы. Күн нұрының хабаршысы: $29*12=348$. Ол мүшел есесі шұғыла (قرح).

Батар Жұлдыз (53-сүре) саны атар таң саны болып табылады. Мариам ұлы Faca менен кейін Ахмад келеді дегені сол, батар жұлдыздың өзі, атар таң расул Аллаһ Ахмад жұлдызы. Айтылған сандармен Отрап саны да тұғызың байланысты дедік. Соған қосымша. Отрап санына пайғамбар санын қосамыз:

$$807 \pm 40 = \begin{cases} 848 \\ 767 \end{cases}; \quad 807 + 103 = 920$$

$$807 \pm 30 = \begin{cases} 837 = 27 * 31 \\ 777 = 37 * 21 \end{cases}$$

$$837 * 8 = 6696 = 108 * 62$$

Отрапда отыз бап. Онан шығады темір текті хақ (Әмір Темір кайтыс болғаны бір ишарат).

Айтылған бір жайға қайта оралайық. Ол 57-сүре ал-Хадид (темір). Осы сан темірдің атомдық қасиетінен шықты:

$$\frac{847}{550} = 1.54 = \operatorname{tg} 57^\circ.$$

Бұл санды бүтін түрге келтіріп жазамыз, ол бұрынғы –ескі –Қадим (جعیدق - 154) деген сөз. Демек, ол Тәңірінің ертедегі жаратқан дүниесі деген сөз. Ойлап карасаның ғаламның кіндігі Темір Қазық қайда соғады. Темірдің атом салмақ санының бүтін жағын екі жүлдем сүре санына көбейтеп міз:

$$(56+53)55 = 109 * 55 = 5995.$$

Онан шығады АБЖД есебінің жиын саны:

$$55+140+300+1000+1800+2700=5995$$
$$(10)+(4)+(4)+(4)+(3)+(3)=28 \text{ әріп}.$$

Бұл мәселенің шешуі оңай емес. Ойласу керек. Аллаһ қаласа тағы да жаңалық табылар.

- 35-суретте тағы бір неше мәліметтер бар. Оларды оқушы өзі ойлап қарап көрер. Аллаһға шүкірлік.

Бір өрнек мынау:

$$91*3=273=53+54+55+55+56$$

ҮШ – ТӨРТ – БЕС СҮРЕЛЕР

Күн-жер-жұлдыз

$$3 + 4 + 5 = 7+5=12$$

91-Құрандағы Ал-Шамси (Күн) сүресі. Оны үш еселесе болады (Арбағ --عبرا 273). Яғни арабша төрттің сандық мәні шығады. Ол өзі абсолют көл жылу өлшеуге $T=273^0$). Онан кейін Аспан шырақтарына – жұлдыздарға арналған бес сүрені қоссақ, сол 273 санға тең болады: 53-жұлдыз, 54-Ал-Қамар (Ай), 55 оның аят саны, 55-Ал-Рахман сүресі, 56-жұлдыз орындары. Сонымен Мысыр үшкілдің үш жақ сзызық сандары шығады:

$$3+4+5=12.$$

Айдың АБЖД өрнегінен еске алайық $(54+55)55=5995$. Оны тенденция түрінде берсек болады

$$x^2+54x+5995=0,$$

мұнда 5995 АБЖД саны. Онан шығады:

$$x=-27; \quad x_1=55, \quad x_2=-109$$

Айтылған арбағ (төрт) санына Жұлдыз орны сүренің рет санын қосайық болады:

$$273 \pm 56 = \begin{cases} 329 \\ 217 \end{cases}$$

(329- Ал-рахман, 217- -Темір Қазық жолы). Яғни Құс Жолының бір айналыс уақыты 217 миллион жыл.

Бұл есептердің ар жағында ғажайып сырлар жатыр. Оны Аллаһ біледі.

Осымен, шүкірлік етіп тоқтаймыз. Исламға Тәнірі қуат берсін. Амин!

Әл-Машани. 1/12-1994.

МАЗМҰНЫ

Санның саналық санаты.....	5
Туран Қақпасындағы жинақ есеп.....	19
Тас сүресінен ғибрат.....	28
Пайғамбар өрнегі.....	31
Айдың аяны – Алланың баяны.....	56
Ал-Хадидтен ғибрат–Темір қазық.....	60
Темірдің алып қадамы.....	70
Салам Қақпасы – Фалам Қақпасы.....	76
Темір өркеш-мұғжиза.....	79
Қиали Қиас Қисын.....	91
Досхана.....	94
Ай өрнегі.....	103
Уахи үшкілі - Ай жарық.....	107
Тор көз – Маржан көз.....	112
Ай жарық.....	117
Құрайш.....	120
Тамаша бір мысал.....	123
Егіз дос.....	129
Үйдірыс және періштeler.....	133
Рағыд-Бұрақ – Ғалами шырақ.....	138
Ал-һандас өлшүіш.....	143
Ал-һандас өркеш.....	146
Аспан ғибраты.....	151
Достар санын еске алайық.....	159
Қырық күн шілде.....	160
Айдос.....	164
Ал-һижра.....	168
Коспак сандар – қоспак бұрыштар.....	175
Қап тауы – Қаф тауы.....	177
Караша Қаус.....	182
Төрт таған мен Темір қазық.....	194
Өркеш Қиас – төрт Мирас	205
Ал – Мулік - Өкіметі.....	213
Пешене үшкілі.....	219

Отырарда Отыз бап.....	222
Алты Алаш-Абай елі.....	226
Арыстан баб.....	231
Жер – Көк – Жөргек.....	235
Арыстан-бап үшкілі.....	240
Қос барабан.....	247
Тас кітап.....	254
Төрт те төрт.....	263
Жұлдыздар серті.....	283
Үш-төрт-бес сүрелер.....	290

“ӘЛ-МАШАНИ“ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚОҒАМДЫҚ ҚОРЫ

**Жауапты шығарушы – “Алатау”
баспа-полиграфиялық корпорациясы:**

*Президентi Кененбай Ы.С.
Өндіріс директоры Ақбасов И.Ү.*

Редакторы Қыдырбай С.Қ.

Корректоры Садықова Г.

Компьютерде беттеген Қыдырбай С.Қ.

Ақжан Жақсыбекұлы әл-Машани

АЙДЫҢ АЙАЛДАМАЛАРЫ

ISBN 9965-807-26-4

Теруге 05.05.08 берілді. Басуға қол 10.11.08 қойылды.
Пішімі 84x108 $\frac{1}{3}$. Қаріп түрі “Times New Roman”.
Есептік баспа табағы 17,5. Шартты баспа табағы 18,5.
Таралымы 2000 дана. Тапсырыс № 1396.

“Алатау” Баспа-полиграфиялық корпорациясы,
Алматы қаласы, Төле би көшесі, 130 “а”,
төл: 7(727) 242-32-88 e-mail: corp_alatau@rambler.ru

“Алматы-Болашак” баспаханасында басылды.
Алматы қаласы, Мұқанов көшесі 223 “в”
төл: 7(727) 242-32-88 e-mail: almaty_bolashak@mail.ru

ISBN 9965-807-26-4

9 789965 807268

